Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di Firenze.
CFMAGL. 1.6.2

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di Firenze.
CFMAGL. 1.6.2

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di Firenze.
CFMAGL. 1.6.2

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di
Firenze.
CFMAGL. 1.6.2

1.6.2

1.A.6

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di Firenze.
CFMAGL. 1.6.2

VI

APVL Apolog. C. G.

PRIC.

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di Firenze.
CFMAGL. 1.6.2

L. APVLEI MADAVRENSIS,

Philoſophi Platonici

APOLOGIA,

Recognita, & nonnullis Notis, *ac* Obſeruationibus *illuſtrata*

A

IOANNE PRICÆO

Anglo-Britanno.

Acceſſerunt Antiquitatum fragmenta quædam æri inciſa.

PARISIIS,

Apud SIMONEM FEVRIER, ad primam Columnam Magnæ Aulæ Palatij.

M. DC. XXXV.

48

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di Firenze.
CFMAGL. 1.6.2

Viro Nobilissimo,

HENRICO HOVVARDO,

BARONI DE MATRAVERS:

THOMÆ, EXCELLENTISSIMI ARVNDELIÆ & SVRRIÆ *Comitis, (Angliæ primarij, & Marescalli,) Filio maiori.*

ILLVSTRISSIME BARO,

DOMINE MI COLENDISSIME:

NON facilitas tua, non fiducia mei, in nomen tuum mihi inuolando fuit, studium publicandi autem in me ius tuum, erga Te obsequium meum. Triennium est (conciliatore Pettæo, principe familiari tuo,) quòd Tu longæ Nobilitatis Vir, me inter clientes tuos non inuitus numeras,

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di Firenze.
CFMAGL. 1.6.2

quin & animum, adeóque affectum in com moda mea adnixiorem indicas. Ego interim inani honore Te prosequutus sum, neque aliter quàm passiuis, vel enim tabernarijs verborum phaleris, inutilem ac otiosum cultum commendaui Tibi. Quod quùm sæpiùs, & quidem anxiè recolerem, neque ea temporum meorum esset fælicitas, vt nobilius obseruantiæ specimen exhibere possem, censui elaborandum mihi vt hoc ipsum aliquà efficacius redderem: & dum aliud ob angustiam sortis offerendi facultas non suppeteret, saltem illud ita artificio mutatum darem, vt pro alio esset. Verba itaque Vir Illustrissime, etiam nunc offero, at non volantia; pinnas in aërem soluturas ea, detraxi planè: certè atramenti visco alligatas, chartæ affixi, stabilius promptiusque erga Te pignus gratitudinis meæ. Si Te rogem vt libenter suscipias, videar ignarus Tibi, qui quamuis perexiguum sit hoc muneris, minora mea non accepisti tan-

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di Firenze.
CFMAGL. 1.6.2

tùm, sed & in omnes ita humanitatem exerces, quasi Te altiùs tantò subuectu-rum sentias, quantò descenderis longiùs infra dignitatem tuam. Ergo in specta-tum candorem non peccabo, nec com-mittam vt quem in omni tempore adeò indulgentem expertus sum, timeam me impræsentiarum difficilem habiturum. Hoc obtestandus vnum es, idque enixis-simè: vt ne vti Te offenso liceat, dum in augustarum Imaginum tuarum penetralia profanus ruo, & secreta sanctissimarum Antiquitatum, paucis vel è Mystis explo-rabilia, infans & ἀμύητος audeo edisse-rere. Dignum est hoc facinus veniâ tuâ, quodquè impunitum ἐυήειαν ἄμαχον indica-bit, quùm te ostenderis clementiam tuam commendare posse, non ad audaciam tuos Titulos sollicitantem, sed & ad Nu-minum violata iura, & sacrilegium. Quod superest, Baro splendidissime, faue bene-ficijs tuis: quemquè respicere atque orna-re dignatus es, fouere perge: ita omnia

quæ proficisci à me officia possunt, summo iure vindicabis, & quùm omnia quæ potero, soluerim Tibi, vsque voti me reum habebis.

Scribebam Parisiis
Idib. Februar.
MDC. XXXV.

Cliens

prælustri Amplitudini

tuæ addictissimus,

Joannes Pricæus.

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di Firenze.
CFMAGL. 1.6.2

EX LIB. VIII D. AVRELII AVGVSTINI de Ciuitate Dei, Capite xix.

POstremò ipse Apuleius, numquid apud Iudices Christianos de magicis artibus accusatus est? quas vtique sibi objectas si diuinas & pias esse nouerat, & diuinarum potestatum operibus esse congruas, non solùm eas confiteri debuit, sed etiam profiteri: leges culpans potiùs, quibus hæc prohiberentur, & damnanda putarentur, quę haberi miranda & veneranda oporteret. Ita enim vel sententiam suam persuaderet Iudicibus, vel si illi secundum iniquas leges saperent, eumque talia prędicantem atque laudantem morte mulctarent, digna animę illius Dęmones dona rependerent, pro quorum diuinis operibus prędicandis, humanam vitam sibi adimi non timeret.

ISAACI CASAVBONI, Viri Grauissimi, in Epistolâ ad Iosephum Scaligerum, prefixâ huius Libri Editioni suę, de Authore nostro, & hoc ipso scripto eius, Elogium.

NIsi illorum opinioni accedimus, qui totius Latinitatis fines, sex septem Auctorum scriptis contineri putant, quid est cur hic liber lectione ac studio nostro indignus esse videatur? nam equidem sic censeo, post tempora Antoninorum, vix quidquam aliud extare hodiè magis πεπινωμένον, *magis comptum, magis denique Latinum. Aut dicat mihi aliquis vbi maior quàm in hoc tantulo & eo quidem forensi scripto, eruditionis non protritæ copia. quàm eleganter, quàm doctè loci hîc aliquot è Philosophiâ tractantur? quantum in sententijs acumen? quanta in dictione, vt ijs tempori-*

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di Firenze.
CFMAGL. 1.6.2

bus & locis castitas. Non hic mihi quisquam reperiat vllos τῶν νοημάτων ὄγκους, & tumores vanos, aut argutiolas ineptas: non vllas verborum sordes: quę maxima orationis vitia plerisque omnibus eius sæculi Authoribus, & qui deinceps insecuti, fato quodam Eloquentię & Imperij Romani simul ruentium adhęsere. At erunt fortasse qui non verborum, sed rerum crimina obiectent: quippe Apologiam hanc, à famoso olim Mago pro defensione Magię scriptam, ab oculis conspectuque nostro esse reijciendam; more multorum videlicet facient, vt ea damnent quę nunquam legerint, si qui ita sibi persuadebunt. Nos contra, non defensionem hanc esse Magię, sed grauissimam eiusdem accusationem, audenter affirmamus. Quid enim aliud hinc colligas, quàm fuisse omnibus semper sani iudicij hominibus curiosas artes improbatas, & legibus vetitas? ni ita sit, nunquam profectò (vt doctè sanctissimus vir Augustinus disputat) tantâ contentione, tantóque opere id crimen, ceu omnium maximum, à se Author disertissimus amolitum isset.

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di Firenze.
CFMAGL. 1.6.2

L. APVLEI

MADAVRENSIS,

PHILOSOPHI PLATONICI

APOLOGIA.

CERTVS equidem eram, próque vero obtinebam, Maxime Claudi, quíque in concilio estis, Sicinium Æmilianum, senem notissimæ temeritatis, accusationem mei prius apud te cœptam, quàm apud se cogitatam, penuria criminum, solis conuicijs impleturum. Quippe insimulari quiuis innocens potest, reuinci, nisi nocens, non potest. Quo ego vno præcipuè confisus, gratulor medius fidius, quòd mihi copia & facultas, te iudice, obtigit, purgandæ apud imperitos Philosophiæ, & probandi mei. Quamquam istæ calumniæ, vt prima specie graues, ita ad difficultatem defensionis repentinæ fuêre. Nam, vt meministi, dies abhinc quintus an sextus est, cùm me causam pro vxore mea Pudentilla aduersus Granios agere aggressum, decomposito, nec

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di Firenze.
CFMAGL. 1.6.2

opinantem, patroni eius incessere maledictis, & insimulare Magicorum maleficiorum, ac denique necis Pontiani priuigni mei cœpêre. Quæ ego cùm intelligerem, non tam crimina iudicio, quàm obiectamenta iurgio prolata; vltrò eos ad accusandum crebris flagitationibus prouocaui. Ibi verò Aemilianus, cùm te quoque acriùs motum, & ex verbis rem factam videret; quærere occępit ex diffidentiâ latibulum aliquod temeritati. Igitur Pontianum fratris sui filium, quum paulò priùs occisum à me clamitaret: postquam ad subscribendum compellitur, illicò oblitus est de morte cognati adolescentis, subitò tacens tanti criminis descriptionem. Tamen ne omnino desistere videretur, calumniam Magiæ, quæ faciliùs infamatur quàm probatur, eam solùm sibi delegit ad accusandum. Ac ne id quidem de professo audet: verùm postera die dat libellum, nomine priuigni mei Sicinij Pudẽtis admodum pueri: & ascribit, se ei assistere, nouo more per aliũ lacessendi: scilicet vt obtentu eius ætatulæ, ipse insimulationis falsæ non plecteretur. Quod cùm tu solertissimè animaduertisses, & iccirco eum denuò iussisses proprio nomine accusationem delatam sustinere; pollicitus ita facturum, ne sic quidem quitus est. Vbi vt cominus ageret propellis; etiam aduersum te contumaciter eminus calumniis velitatur. Ita toties ab accusandi periculo profugus, in assistendi venia perseuerauit. Igitur &

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di Firenze.
CFMAGL. 1.6.2

priusquam causa ageretur, facile intellectu cuiuis fuit, qualisnam accusatio futura esset, cuius qui fuerat professor & machinator, idem fieri auctor timeret: ac præsertim Sicinius Aemilianus: qui si quippiam veri in me explorasset, numquam profectò tam contanter hominem extraneum, tot tantorúmque criminum postulasset: qui auunculi sui testamentum, quod verum sciebat, pro falso infamarit, tanta quidem pertinacia, vt cùm Lollius Vrbicus V. C. VERVM VIDERI, ET RATVM ESSE DEBERE, de consilio consularium virorum pronuntiasset; contra clarissima voce iurauerit vecordissimus iste tamen, illud testamentum fictum esse, adeò vt ægrè Lollius Vrbicus ab eius pernicie temperarit. Quam quidem vocem, & tua æquitate & mea innocentia fretus, spero in hoc quoque iudicio erupturum: Quippe qui sciens innocentem criminatur: eò sanè faciliùs, quòd iam vt dixi, mentiens apud præfectum Vrbis in amplissima causa cōuictus est. Namque peccatum semel, vt bonus quisque postea sollicitiùs cauet: ita qui ingenio malo est, confidentiùs integrat; ac iam de cætero, quo sæpius, eo apertius delinquit. Pudor, enim, veluti vestis, quanto obsoletior est, tanto incuriosius habetur. Et ideò necessarium arbitror pro integritate pudoris mei, priusquam ad rem aggrediar, maledicta omnia refutare. Sustineo enim non modò meam, verùm etiam Philosophiæ de-

fensionem, cuius magnitudo vel minimam repræhensionem proximam crimini aspernatur: propter quod paulo priùs patroni Æmiliani multa in me propriè conficta, & alia communiter in philosophos ficta ab imperitis, mercenaria loquacitate effutierunt. Quæ etsi possunt ab his futiliter blatterata ob mercedem & auctoramenta impudentiæ, deprehensa haberi, iam concesso quodam more rabulis id genus, quo ferinæ solent linguæ suæ virus alieno dolori locare, attamen vel mea causa paucis refellenda sunt: ne is, qui sedulò laboro vt ne quid maculæ aut inhonestamenti in me admittam, videar cuipiam, si quid ex friuolis præteriero, id agnouisse potiùs quàm contempsisse. Est enim prudentis animi & verecundi, vt mea opinio fert, vel falsa vituperatione grauari; cum etiam hi qui sibi delicti alicuius conscij sunt, tamen cùm malè audiunt, impendiò commoueantur, & obirascantur. quamquam exinde vt malefacere cœperunt consueuerint malè audire. Quod si à cæteris silentium est: tamen ipsi sibimet conscij sunt, posse se meritò increpari. Enimueró bonus & innoxius quisque, rudis & imperitas aureis ad malè audiendum habens, & laudis assuetudine quanto contumeliæ insolens, multo tanto ex animo laborat, ea sibi immeritò dici, quæ ipse possit aliis verè obiectare. Quòd si fortè inepta videbor, & oppidò friuola velle defendere, illis debet ea res vitio

verti, quibus turpe est etiam hæc obiectasse: non mihi culpæ dari, cui honestum erit etiam hæc diluisse. Audisti ergo pauló priùs, in principio accusationis ita dici: *Accusamus apud te philosophum formosum, & tam Græcè quàm Latinè*, proh nefas! *disertißimum.* Nisi fallor enim, his ipsis verbis accusationem mei ingressus est Tannonius Pudens, homo verè ille quidem non disertissimus. Quòd vtinam tam grauia formæ & facundiæ crimina verè mihi opprobrasset. non difficile ei respondissem, quod Homericus Alexander Hectori:

Οὔ τι ἀπόβλητ' ἐστὶ θεῶν ἐρικύδεα δῶρα
Ὅσσα κεν αὐτοὶ δῶσιν, ἑκὼν δ' οὐκ ἄν τις ἕλοιτο.

Hæc ego de forma respondissem. prætereà, licere etiam philosophos esse vultu liberali. Pythagoram, qui primùm sese philosophum nuncuparit, eum sui sæculi excellentissimâ formâ fuisse: item Zenonem illum antiquum Velia oriundum, qui primus omnium dictionem solertissimo artificio ambifariam dissoluerit, eum quoque Zenonem longè decorissimum fuisse, vt Plato autumat. Itemque multos philosophos ab ore honestissimos memoriæ prodi, qui gratiam corporis morum honestamentis ornauerunt. Sed hæc defensio, vt dixi, aliquammultum à me remota est: cui, præter formæ mediocritatẽ, continuatio etiam litterati laboris omnem gratiam corpore deterget, habitudinem tenuat, succũ exorbet, colorem ob-

litterat, vigorem debilitat. Capillus ipſe, quem iſti aperto mendacio ad lenocinium decoris promiſſum dixêre, vides quàm non ſit amœnus ac delicatus, horrore implexus atque impeditus, ſtuppeo tormento aſſimilis, & inæqualiter hirtus, & globoſus, & congeſtus: prorſus inenodabilis diutinâ incuriâ, non modò comendi, ſed ſaltem expediendi & diſcriminandi. Satis, vt puto, crinium crimen quod illi quaſi capitale intenderunt, refutatum eſt. De eloquentia verò, ſi qua mihi fuiſſet, neque mirum, neque inuidioſum deberet videri, ſi ab ineunte æuo vnis ſtudiis litterarum ex ſummis viribus deditus, omnibus aliis ſpretis voluptatibus, ad hoc æui, haud ſciam anne ſuper omneis homines impenſo labore, diúque noctúque, cum deſpectu & diſpendio bonæ valetudinis, eam quæſiſſem. Sed nihil ab eloquentia metuant, quam ego, ſi quid omnino promoui, potius ſpero quàm præſto. Sanè quidem ſi verum eſt, quod Statium Cæcilium in ſuis poëmatibus ſcripſiſſe dicunt, *Innocentiam eloquentiam eſſe*, ego verò profiteor iſta ratione, ac præ me fero, nemini omnium de eloquentia conceſſurum. Quis enim me hoc quidem pacto eloquentior viuat? quippe qui nihil vmquã cogitaui, quod eloqui non auderem. Eundem me aio facundiſſimum: nam omne peccatum ſemper nefas habui. Eumdem diſertiſſimum: quòd nullum meum factum vel dictũ extet, de quo diſſerere publicè non

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di Firenze.
CFMAGL. 1.6.2

possim. ita vt iam de versibus dissertabo, quos à me factos quasi pudendos protulerunt: cùm quidem me animaduertisti cum risu illis succensentem, quod eos absonè & indoctè pronuntiarent. Primò igitur legerunt è Ludicris meis epistolium de dentifricio, versibus scriptum ad quendam Calpurnianum: qui cùm aduersum me eas literas promeret, inuidit profectò cupiditate lædendi, si quid mihi ex illis fieret criminosum, id mihi secum esse commune. Nam petisse eum à me aliquid tersui dentium, versus testantur:

Calpurniane salue properis versibus:
Misi, vt petisti, mundicinas dentium.
Nitelas oris ex Arabicis frugibus,

(Nisi fortè in eo reprehendendus sum, quòd Calpurniano puluisculum ex Arabicis frugibus miserim: quem multo æquius erat, spurcissimo ritu Hiberorum, vt ait Catullus, --sua sibi vrina
Dentem atque russam pumicare gingiuam.)

Tenuem, candificum, nobilem puluisculum,
Complanatorem tumidulæ gingiuulæ,
Conuerritorem pridianæ reliquiæ,
Ne qua visatur tetra labes sordium,
Restrictis fortè si labellis riseris.

Quæso quid habent isti versus re aut verbo pudendum? quid omnino quod philosophus suum nolit videri? Vidi ego dudum vix risum quosdam tenentes, cùm mundicias oris videlicet, orator ille

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di Firenze.
CFMAGL. 1.6.2

asperè accusaret, & dentifricium tanta indignatione pronuntiaret, quanta nemo quisquã venenum. Quid ni? crimen haud contemnẽdum philosopho, nihil in se sordidum sinere, nihil vspiam corporis apertum, immundum pati ac fœtulentum: præsertim os, cuius in propatulo & conspicuo vsus homini creberrimus: siue ille cuipiam osculum ferat, seu cum quoquam sermocinetur, siue in auditorio dissertet, siue in templo preces alleget. omnem quippe hominis actum sermo præit: qui, vt ait poëta præcipuus, è dentium muro proficiscitur. Dares nunc aliquem similiter grandiloquum: diceret suo more, cumprimis cui vlla fandi cura sit, impensiùs cætero corpore os colendum, quòd esset animi vestibulum, & orationis ianua, & cogitationum comitium. Ego certè pro meo captu dixerim, nihil minus quàm oris illuuiem libero & liberali viro competere. Est enim ea pars hominis loco celsa, visu prompta, vsu fœcunda. Nam quidem feris & pecudibus os humile, & deorsum ad pedes deiectum, vestigio & pabulo proximum, nũquam fermè nisi mortuis, aut ad morsum exasperatis, conspicitur: hominis verò nihil prius tacentis, nihil sæpius loquentis, contemplêre. Velim igitur censor meus Æmilianus respondeat, vnquam ne ipse soleat pedes lauare? vel si id non negat, contendat maiorem curam mundiciarum pedibus, quàm dentibus impertiendam.

Planè

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di Firenze.
CFMAGL. 1.6.2

Planè quidem, si quis ita vt tu Æmiliane, numquam fermè os suum nisi maledictis & calumniis aperiat, censeo, ne vlla cura os percolat, neque ille exotico puluere denteis emaculet, quos iustius carbone de rogo obtriuerit: neque saltem communi aqua perluat, quin ei nocens lingua mendaciorum & amaritudinum præministra, semper in fœtutinis & olenticetis suis iaceat. Nam quæ, malùm, ratio est, linguam mundam & lotam, vocem contrà spurcam & tetram possidere? viperæ ritu, niueo denticulo atrum venenum inspirare? Cæterùm qui sese sciat rationem prompturum neque inutilem neque iniucundam, eius meritò os, vt bono potui poculum, prælauitur. Et quid ego de homine nato diutius? Belua immanis crocodilus ille qui in Nilo gignitur, ea quoque, vti comperior, purgandos sibi denteis innoxio hiatu præbet. Nam quòd est ore amplo, sed elingui, & plerumque in aqua recluso, multæ arundines dentibus implectuntur: eas illi, cùm egressus in præripia fluminis hiauit, vna ex auibus fluuialibus amica auis, iniecto rostro sine noxæ periculo exscalpit. Mitto hæc. venio ad cæteros versus, vt illi vocant, amatorios: quos tamen tam durè & rusticè legêre, vt odium mouerent. Sed quid ad magica maleficia, quod ego pueros Scribonij Læti, amici mei, carmine laudaui? An ideo Magus quia poëta? Quis vmquam fando audiuit tam similem suspicionem? tam

aptam coniecturam? tam proximum argumentum? Fecit versus Apuleius: si malos, crimen est, nec tamen id philosophi, sed poëtæ: sin bonos, quid accusas? At enim ludicros & amatorios fecit. Num ergo hæc sunt crimina mea, & nonne erratis, qui me magiæ detulistis? Fecêre tamen & alij talia: &(si vos ignoratis), apud Græcos Teius quidam, & Lacedæmonius, & Ceus, cum aliis innumeris: & mulier Lesbia, lasciuè illa quidem, tantáque gratia, vt nobis insolentiam linguæ suæ, dulcedine carminum commendet: apud nos verò, Æditus, & Portius, & Catullus: isti quoque cum aliis innumeris. At philosophi non fuere. Num igitur etiam Solonem fuisse serium virum, atque philosophũ negabis? cuius ille lasciuissimus versus est:

Μηρῶν ἱμείρων, καὶ γλυκεροῦ στόματος.

Et quid tam petulans habent omnes versus mei, si cum isto vno contendantur? vt taceã scripta Diogenis Cynici, & Zenonis Stoicæ sectæ conditoris. Id genus pluria recitem denuò, vt sciant me eorum non pigere.

Et Critias mea delicia & lux alme Charine.
Pax in amore meo vita tibi remanet.
Ne metuas: nam me ignis & ignis torreat vt vult:
Hasce duas flammas, dum potior, patiar.
Hoc modò sim vobis, vnus sibi quisque quod ipse est:
Hoc mihi vos eritis, quod duo sunt oculi.

Recitem nunc & alios, quos illi, quasi intemperan-

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di Firenze.
CFMAGL. 1.6.2

tissimos, postremùm legêre:

Florea serta, meum mel, & hæc tibi carmina dono
Carmina dono tibi, serta tuo genio:
Carmina, vti Critia lux hæc optata canatur,
Quæ bis septeno vere tibi remeat,
Serta autem, vt læto tibi tempore tempora vernent:
Ætatis florem floribus vt decores.
Tu mihi da contrà pro verno flore tuum ver,
Vt nostra exuperes munera muneribus.
Pro implexis sértis, complexum corpore redde:
Próque rosis, oris suauia purpurei.
Quod si animum inspires, dona & iam carmina nostra
Cedent victa tuo dulciloquo calamo.

Habes crimen meum, Maxime, quasi improbi comissatoris, de sertis & canticis compositum. Hîc illud etiam reprehendi animaduertisti, quòd cùm aliis nominibus pueri vocẽtur, ego eos Charinum & Critiam appellitarim. Eâdem igitur operâ accusent C. Catullum, quòd Lesbiam pro Clodia nominarit: & Ticidam similiter, quod quæ Metella erat, Perillam scripserit: & Propertium, qui Cynthiam dicat, Hostiam dissimulet: & Tibullũ quod ei sit Plania in animo, Delia in versu: Equidem C. Lucullum, quamquam sit Iambicus, tamen improbarim, quod Gentium & Macedonem pueros directis nominibus carmine suo prostituerit. Quanto modestius tandem Mantuanus poëta, qui itidem vt ego, puerum amici sui Pollionis bucoli-

co ludicro laudans, & abstinẽs nominum, ſeſe quidem Corydonem puerum, verò Alexin vocat? Sed Æmilianus, vir vltra Virgilianos opiliones & bubſequas ruſticanus, agreſtis quidem ſemper & barbarus, verùm longè auſterior, vt putat, Serranis & Curiis & Fabriciis, negat id genus verſus Platonico philoſopho competere. Etiámne Æmiliane, ſi Platonis ipſius exemplo doceo factos? cuius nulla carmina extant, niſi amoris elegia: nam cætera omnia, credo quòd tam lepida non erant, igni deuſſit. Diſce igitur verſus Platonis philoſophi in puerum Aſtera: ſi tamen tantus natu potes literas diſcere.

Ἀστέρας εἰσαθρεῖς, Ἀστὴρ ἐμὸς, εἴθε γενοίμην
Οὐρανὸς, ὡς πολλοῖς ὄμμασιν εἰς σε βλέπω.

Aſtra vides, vtinam fiam, mi ſidus, Olympus,
Vt multis ſic te luminibus videam.

Ἀστὴρ πρὶν μὲν ἔλαμπες ἐνὶ ζωοῖσιν ἑῷος,
Νῦν δὲ θανὼν λάμπεις Ἕσπερος ἐν φθιμένοις.

Lucifer ante meus rutilans mortalibus Aſter,
Heſperus à fato manibus ecce nites.

Item eiuſdem Platonis, in Alexin Phædrúmq; pueros, in coniuncto carmine:

Νῦν ὅτε μηδὲν Ἄλεξις ὅσον μόνον εἶφ' ὅτι καλὸς
Ὤπται, καὶ πάντη πᾶς τις ἐπιστρέφεται.
Θυμὲ, τὶ μηνύεις κυσὶν ὀστέον, εἶτ' ἀνιήσεις
Ὕστερον; οὐχ οὕτω Φαῖδρον ἀπωλέσαμεν;

Dixerit hic tantum cùm nil niſi pulcer Alexis
Extitit, & vertunt quilibet in te oculos.

Cur animæ os canibus monstras, afficisque dolore
Postmodò? non Phædrum sic prius amisimus?

Et, ne plures commemorem, nouissimum versum eius de Dione Syracusano si dixero, finem faciam.

Κεῖσαι δ' εὐρυχόρῳ ἐν πατρίδι, τίμιος ἀστοῖς,
ὦ ἐμὸν ἐκμήνας θυμὸν ἔρωτι Δίον,

Ciuibus ingenti in patria laudate iaces nunc,
Qui insanum me animi reddis amore Dion.

Sed súmne ego ineptus, qui hæc etiam in iudicio? an vos potius calumniosi, qui etiam hæc in accusatione? quasi vllum specimen morum sit versibus ludere. Catullum ita respondentem maliuolis non legistis?

Nam castum esse decet pium poëtam
Ipsum, versiculos nihil necesse est,

Diuus Hadrianus, cùm Voconij amici sui poëtæ tumulum versibus veneraretur, ita scripsit:

Lasciuus versu, mente pudicus eras.

Quod nunquam ita dixisset, si forent lepidiora carmina argumentum impudicitiæ habenda. Ipsius etiam diui Hadriani multa id genus legere me memini. Audesne igitur Æmiliane dicere malè id fieri, quod Imperator, & Diuus, & Censor Hadrianus fecit, & factum memoriæ reliquit? Cæterùm Maximum quidquam putas culpaturũ, quod sciat Platonis exemplo à me factum? Cuius versus, quos nunc percensui, tanto sanctiores sunt, quanto apertiores: tanto pudicitius cõpositi, quanto simplicius

professi, Namque & id genus omnia dissimulare & occultare, peccantis: profiteri & promulgare, ludentis est. Quippe natura vox innocentiæ, silentiũ maleficio distributa. Mitto enim dicere alta illa & diuina Platonica, rarissimo cuique piorum gnara, cæterùm omnibus profanis incognita: geminam esse Venerem deam, proprio quamq; Amore & diuersis amatoribus pollẽteis. Earum alteram Vulgariam, quæ sit percita populari Amore, non modò humanis animis, verùm etiam pecuinis & ferinis ad libidinem imperitare, vt immodico trucíque perculsorum. animalium serua corpora complexu vincientem: alteram verò Cælitem Venerem, prædita quæ sit optimati Amore, solis hominibus, & eorum paucis curare, nullis ad turpitudinem stimulis vel illecebris sectatores suos percellentem. Quippe eius amore non amœnum & lasciuum, sed contra incomptum & serium, pulcritudine honestatis, virtutis amatoribus suis cõciliare; & si quando decora corpora commendet, à contumelia eorum procul absterrere. Neque enim quidquam aliud in corporum forma diligẽdum, quàm quòd admoneat diuinos animos eius pulcritudinis, quam priùs veram & sinceram inter Deos videre. Quapropter, vt semper, eleganter Afranius hoc scriptum reliquit,

Amabit sapiens, cupient cæteri.

Attamen si audire verum velis Æmiliane, vel si hæc intelligere vnquam potes: non tam amat sa-

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di Firenze.
CFMAGL. 1.6.2

piens, quàm recordatur. Da igitur veniam Platoni philoſopho verſuum eius de amore, ne ego neceſſe habeam, contra ſententiam Neoptolemi Enniani, pluribus philoſophari: vel ſi tu id nõ facis, ego me facilè patiar in huiuſmodi verſibus culpari cũ Platone. Tibi autem Maxime habeo gratiam propenſam, cùm has quoque appẽdices defenſionis meæ, idcirco neceſſarias. quia accuſationi rependuntur, tam attentè audis: & ideo hoc etiam peto, quod mihi ante ipſa crimina ſupereſt, audias, vt adhuc feciſti, libenter & diligenter. Sequitur enim de Speculo longa illa & cenſoria oratio: de quo pro rei atrocitate pænè diruptus eſt Pudens, clamitans: *Habet ſpeculum philoſophus, poßidet ſpeculũ philoſophus.* Vt igitur habere concedam, ne aliquid obieciſſe te credas, ſi negaro: non tamen ex eo accipi me neceſſe eſt exornari quoque ad ſpeculum ſolere. Quid enim ſi choragium thymelicum poſſiderem, num ex eo argumentarêre etiam vti me conſueſſe tragœdi ſyrmate hiſtrionis: crotalóue ad Trieterica Orgia, aut mimi centunculo? Non opinor. Nam & contrà plurimis rebus poſſeſſu careo, vſu fruor. Quod ſi neque habere vtendi argumentum eſt, neque non vtendi non habere: & ſpeculi non tam poſſeſſio culpatur, quàm inſpectio, illud etiam doceas neceſſe eſt, quando, & quibus præſentibus, in ſpeculum inſpexerim, quoniam, vt res eſt, maius piaculum decernis, ſpeculum philoſopho,

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di Firenze.
CFMAGL. 1.6.2

quàm Cereris mũdum profano videre. Cedo nunc, etsi inspexisse me fateor, quod tandem crimen est imaginem suam nosse; eámque non vno loco conditam, sed quoquò velis paruo speculo promptam gestare? An tu ignoras, nihil esse aspectabilius homini nato, quàm formam suam? Equidem scio & filiorum cariores esse, qui similes videntur: & publicitus simulacrum suum cuique, quod videat, pro meritis præmio tribui. Aut quid sibi statuæ & imagines variis artibus effigiatæ volunt? nisi fortè quod artificio elaboratum laudabile habetur, hoc natura oblatum culpabile iudicandum est: cùm sit in ea vel magis miranda & facilitas & similitudo, Quippe in omnibus manu faciundis imaginibus opera diutinò sumitur, neq; tamen similitudo æquè ac in speculis comparet. Deest enim & luto vigor, & saxo color, & picturæ rigor, & motus omnibus, qui præcipua fide similitudinem repræsentat. Cùm in eo visitur imago mirè relata, vt similis, ita mobilis, & ad omnem nutum hominis sui morigera: eadem semper contemplantibus æquæua est, ab ineunte pueritia, ab obeuntẽ senectam. tot ætatis vices induit, tam varias habitudines corporis participat: tot vultus eiusdem lætantis vel dolentis imitatur. Enimuerò quòd luto fictum, vel ære infusum, vel lapide incisum, vel cera inustũ, vel pigmento illitum, vel alio quopiam humano artificio adsimilatum est, non multa intercapedine temporis

dissimile

dissimile redditur: &, ritu cadaueris, vnum vultum & immobilem possidet: tantum præstat imaginis artibus ad similitudinem referendum, læuitas illa speculi fabra, & splendor opifex. Aut igitur vnius Agesilai Lacedæmonij sententia nobis sequenda est, qui se neque pingi neque fingi vnquam, diffidens formæ suæ, passus est: aut si mos omnium cæterorum hominum retinendus videtur, in statuis & imaginibus non repudiandis, cur existimes imaginem suam cuique visendam potius in lapide, quàm in argento? magis in tabula, quàm in speculo? An turpe arbitraris, formam suam spectaculo assiduo explorare? An non Socrates philosophus vltrò etiam suasisse fertur discipulis suis, crebrò vt semet in speculo contemplarentur? vti qui eorum foret pulcritudine sibi complacitus, impendio procuraret, ne dignitatem corporis malis moribus dedecoraret: qui verò minus se commendabilem forma putaret, sedulò operam daret, vt virtutis laude turpitudinem tegeret. Adeò vir omnium sapientissimus speculo etiam ad disciplinam morum vtebatur. Demosthenem verò, primarium dicendi artificem, quis est qui non sciat semper ante speculum, quasi ante magistrum, causas meditatum? ita ille summus orator, cùm à Platone philosopho facundiam hausisset, ab Eubulide dialectico argumentationes edidicisset, nouissimam pronunciandi congruentiam ab speculo pe

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di Firenze.
CFMAGL. 1.6.2

tiuit. Vtrum igitur putas maiorem curam decoris in adſeueranda oratione ſuſcipiendam rhetori iurganti, an philoſopho obiurganti? apud iudices ſorte ductos pauliſper diſceptanti, an apud omnes homines ſemper diſſerenti? de finibus agrorum litiganti, an de finibus bonorum & malorum docenti? Quid? quòd nec ob hæc debet tantummodo philoſophus ſpeculum inuiſere. Nam ſæpe oportet non modò ſimilitudinem ſuam, verùm etiam ſimilitudinis ipſius rationem conſiderare: Num, vt ait Epicurus, profectæ à nobis imagines, velut quędam exuuiæ, iugi fluore à corporibus manantes, cùm læue aliquid & ſolidum offenderunt, illiſæ reflectantur; & retro expreſſæ controuerſim reſpődeant: an vti alij philoſophi diſputant, radij noſtri, ſeu mediis oculis proliquati, & lumini extrario mixti, atque ei vniti, vti Plato arbitratur, ſeu tantum oculis profecti, ſine vllo foris adminiculo, vt Architas putat, ſeu intentu aëris fracti, vt Stoici rentur, cùm alicui corpori incidêre ſpiſſo & ſplendido & læui, paribus angulis, quibus inciderant, reſultent ad facies ſuas reduces: atque ita quod extrà tangunt ac viſunt, ad intra ſpeculum imaginentur. Videntúrne vobis debere philoſophi hæc omnia veſtigare & inquirere, & cuncta ſpecula vel vda vel ſuda ſoli videre? Quibus præter iſta quæ dixi, etiam illa ratiocinatio neceſſaria eſt, cur in planis quidem

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di Firenze.
CFMAGL. 1.6.2

ſpeculis fermè pares obtutus & imagines videantur ;in tumidis verò & globoſis omnia defectiora: at contrà in cauis auctiora : vbi , & cur læua cum dexteris permutentur : quando ſe imago eodem ſpeculo tum recondat penitus , tum foras exerat: cur caua ſpecula , ſi exaduerſum Soli retineantur, appoſitum fomitem accendunt ? quî fiat , vti arquus in nubibus varij, & duo Soles æmula ſimilitudine viſantur ? Alia præterea eiuſdēmodi plurima, quæ tractat volumine ingēti Archimedes Syracuſanus, vir in omni quidē Geometria multum ante alios admirabili ſubtilitate : ſed haud ſciam , an propter hoc vel maximè memorandus , quòd inſpexerat ſpeculum ſæpe ac diligenter. Quem tu librum Æmiliane, ſi noſſes, ac non modò campo & glebis, verùmetiam abaco & puluiſculo te dediſſes: mihi iſtud crede, quamquam teterrimum os tuum minimùm à Thyeſta tragico demutet, tamen profectò diſcendi cupidine ſpeculum inuiſeres: & aliquando, relicto aratro, mirarêre tot in facie tua ſulcos rugarum, At ego non mirer, ſi boni conſulis me de iſto diſtortiſſimo vultu tuo dicere, de moribus tuis multo truculentioribus reticere? Ea res eſt: prȩterquàm quòd non ſum iurgioſus, etiam libenter te, nuper vſque, albus an ater eſſes ignoraui. adhuc hercle non ſatis noui. Id adeò factum, quòd & tu ruſticando obſcurus es, & ego diſcendo occupatus. ita & tibi vmbra ignobilitatis à probatore

obstitit: & ego nunquam studui malefacta cuiusquam cognoscere: sed semper potius duxi mea peccata tegere, quàm aliena indagare. Igitur hoc mihi aduersum te vsuuenit, quod qui fortè constitit in loco lumine conlustrato, atque eum alter è tenebris prospectat. Nam ad eundem modum tu quidem quid ego in propatulo & celebri agam, facilè è tenebris tuis arbitraris, cùm ipse humilitate abditus & lucifuga, non sis mihi mutuò conspicuus. Ego adeò seruior; tu an habeas ad agrum colendum, an ipse mutuarias operas cum vicinis tuis cambias, neque scio neque laboro. At tu me scis eadem die treis Oeæ manumisisse. ídque mihi patronus tuus inter cætera à te sibi edita obiecit, quanquam modico prius dixerat, me vno seruo comite Oeam venisse. Quod quidem velim mihi respondeas, qui potuerim ex vno treis manumittere, nisi & hoc magicum est? Tantámne esse mentiendi cæcitatem dicam, an consuetudinem? *Venit Apuleius Oeam cum vno seruo.* dein: pauculis verbis intergarritis: *Apuleius Oeæ vna die treis manumisit.* Ne illud quidē credibile fuisset, cum tribus venisse, omnes liberasse. quod tamen si ita fecissem, cur potius treis seruos inopiæ signum putares, quàm treis libertos opulentiæ? Nescis profectò, nescis Æmiliane, philosophum accusare, qui famulitij paucitatem obprobraris: quam ego gloriæ causa ementiri debuissem. quippe qui scirem, non modò philosophos, quorum

me sectatorem fero, verùm etiam Imperatores populi Romani paucitate seruorum gloriatos. Itáne tandem, ne hæc quidem legêre patroni tui? M. Antonium consularem, solos octo seruos domi habuisse? Carbonem verò illum, qui rebus potitus est, vno minus? At enim Manio Curio, tot adoreis longè inclyto, quippe qui ter triumphum vna porta egerit: ei igitur Manio Curio, duos solos in castris calones fuisse? Ita ille vir de Sabinis, déque Samnitibus, déque Pyrrho triumphator, pauciores seruos habuit, quàm triumphos. M. autem Cato nihil oppertus vt alij de se prædicarent, ipse in Oratione scriptum reliquit, cùm in Hispaniam consul proficisceretur, treis seruos solos ex Vrbe duxisse: quum iam ad villam publicam venerat, parum visum qui vteretur: iussisse duos pueros in foro de mensa emi: eos quinque in Hispaniam duxisse. Hæc Pudens si legisset, vt mea opinio est, aut omnino huic maledicto supersedisset: aut in tribus seruis multitudinem comitum philosophi, quàm paucitatem reprehendere maluisset. Idem mihi etiam paupertatem obprobrauit, acceptum philosopho crimen, & vltro profitendum. Enimuerò paupertas olim philosophiæ vernacula est: frugi, sobria, paruo potens, æmula laudis, aduersum diuitias possessa, habitu secura, cultu simplex, consilio benesuada: neminem vnquàm superbia inflauit, neminem impotentia deprauauit, neminem tyrannide efferauit.

delicias ventris & inguinum neque vult vllas, neque poteſt. Quippe hæc & alia flagitia, diuitiarum alumni ſolent. Maxima quæque ſcelera ſi ex omni memoria hominum percenſeas, nullum in illis pauperem reperies: vbi contra haud temerè inter illuſtres viros diuites comparent. ſed quemcunque in aliqua laude miramur, eum paupertas ab incunabulis nutricata eſt. Paupertas inquam, priſca apud ſecula omnium ciuitatum conditrix, omnium artium repertrix, omnium peccatorum inops, omnis gloriæ munifica, cunctis laudibus apud omnes nationes perfuncta. Eadem enim eſt paupertas apud Græcos in Ariſtide iuſta, in Phocione benigna, in Epaminonda ſtrenua, in Socrate ſapiens, in Homero diſerta. Eadem paupertas etiam populo Rom. imperium à primordio fundauit. próque eo in hodiernum Diis immortalibus ſimpuuio & catino fictili ſacrificat. Quod ſi modò iudices de cauſa iſta ſederent C. Fabricius, Cn. Scipio, Manius Curius, quorum filiæ ob paupertatem, de publico dotibus donatæ ad maritos ierunt, portantes gloriam domeſticam, pecuniam publicam: ſi Publicola regum exactor, & Agrippa populi reconciliator, quorum funus, ob tenueis opes, à populo Romano collatis ſextantibus adornatum eſt: ſi Atilius Regulus, cuius agellus ob ſimilem penuriam publica pecunia cultus eſt: ſi denique omnes illæ veteres proſapiæ Conſu-

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di Firenze.
CFMAGL. 1.6.2

lares & Censoriæ & triumphales, breui vsura lucis ad iudicium istud remissæ audirent: auderésne paupertatem philosopho exprobrare, apud tot Consules pauperes? An tibi Claudius Maximus idoneus auditor videtur ad irridendam paupertatem, quòd ipse vberem & prolixam rem familiarem sortitus est? Erras Æmiliane: & longè huius animi frustra es, si eum ex Fortunæ indulgentia, non ex philosophiæ censura metiris: si virum tam austeræ sectæ, támque diutinæ militiæ, non putas amicitiorem esse coërcitæ mediocritati, quàm delicatæ opulentiæ: Fortunam, velut tunicam, magis concinnam quàm longam probare. quippe etiam ea si non gestetur, & trahatur, nihilo minus quàm lacinia præpendens impedit, & præcipitat. Etenim in omnibus ad vitæ munia vtendis, quidquid aptam moderationem supergreditur, oneri potius quàm vsui exuberat. Igitur & immodicæ diuitiæ, velut ingentia & enormia gubernacula, facilius mergunt quàm regunt: quòd habent irritam copiam, noxiam nimietatem. Quin ex ipsis opulentioribus eos potissimùm video laudari, qui nullo strepitu, modico cultu, dissimulatis facultatibus agunt: & diuitias magnas administrant sine ostentatione, sine superbia; specie mediocritatis pauperum similes. Quod si etiam ditibus ad argumentum modestiæ quæritur imago quæpiam & color paupertatis, cur eius pudeat tenuiores, qui ea non simulata, sed verè fungimur?

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di Firenze.
CFMAGL. 1.6.2

Possum quidem tibi & ipsius nominis controuersiam facere: neminem nostrûm pauperem esse, qui superuacanea nolit, poscit necessaria; quæ natura oppidò pauca sunt. Namque is plurimum habebit, qui minimum desiderabit. Habebit enim quantum volet, qui volet minimum. Et iccirco diuitiæ non melius in fundis & in fœnore, quàm in ipso hominis æstimantur animo. qui si est auaritiâ egenus, & ad omne lucrum inexplebilis, nec montibus auri satiabitur, sed semper aliquid, antè parta vti augeat, mendicabit. Quæ quidem vera confessio est paupertatis. Omnis enim cupido acquirendi ex opinione inopiæ venit. Nec refert quàm magnum sit quod tibi minus est. Non habuit tantam rem familiarem Philus, quantam Lęlius: nec Lælius, quantam Scipio: nec Scipio, quantam Crassus Diues: at enim nec Crassus Diues quantam volebat. Ita cùm omneis superaret, à suamet auaritia superatus est: omnibúsque potius diues visus est, quàm sibi. At contrà hi philosophi quos commemoraui, non vltrà volentes quàm poterant, sed congruentibus desideriis & facultatibus, iurè meritóque dites & beati fuerunt. Pauper enim fis appetendi egestate, diues non egendi satietate. quippe quia inopia desiderio, opulentia fastidio cernuntur. Igitur Æmiliane, si pauperem me habere vis, prius auarum esse doceas necesse est. Quòd si nihil in animo deest, de rebus extraneis quantum desit non laboro: quarum ne-

que

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di Firenze.
CFMAGL. 1.6.2

que laus in copia, neque culpa in penuria consistit. Sed finge hæc aliter esse, ac me ideo pauperem, quia mihi Fortuna diuitias inuidit, eásque, vt fermè euenit, aut tutor minuit, aut inimicus eripuit, aut pater non reliquit: hoccine homini obprobrari, pauperiem, quod nulli ex animalibus vitio datur? non aquilæ, non tauro, non leoni? Equus si virtutibus suis polleat, vt sit æquabilis vector, & cursor pernix, nemo ei penuriam pabuli exprobrat: tu mihi vitio dabis, non facti vel dicti alicuius prauitatem: sed quòd viuo gracili Lare, quòd pauciores habeo, parcius pasco, leuius vestio, minus obsono? Atqui ego contrà, quantulacunque tibi hæc videntur, multa etiam, & nimia arbitror, & cupio me ad pauciora coërcere: tanto beatior futurus, quanto collectior. Namque animi, ita vt corporis, sanitas expedita, imbecillitas laciniosa est: certúmque signum est infirmitatis, pluribus indigere. Prorsus ad viuendum, velut ad natandum, is melior, qui onere liberior. Sunt enim similiter etiam in ista vitæ humanæ tempestate leuia sustentatui, grauia demersui. Equidem didici, ea re præcedere maximè Deos hominibus, quòd nulla re ad vsum sui indigeant. Igitur ex nobis, cui quàm minimis opus sit, eum esse Deo similiorem. Proinde gratum habitum, ad contumeliam diceretis, rem familiarem mihi peram & baculum fuisse. quod vtinam tantus animi forem, vt præter eam suppelle-

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di Firenze.
CFMAGL. 1.6.2

ctilem nihil quidquam requirerem, sed eumdem ornatum dignè gestarem, quem Crates vltrò diuitiis abiectis appetiuit. Crates, inquam, si quid credis Æmiliane, vir domi inter Thebanos proceres diues, & nobilis, amore huius habitus quem mihi obiectas, rem familiarem largam & vberem populo donauit. multis seruis à sese remotis solitatem delegit: arbores plurimas & frugiferas præ vno baculo spreuit: villas ornatissimas vna perula mutauit. quam postea, comperta vtilitate, etiam carmine laudauit, flexis ad hoc Homericis versibus, quibus ille Cretam insulam nobilitat. Principium dicam, ne me hæc ad defensionem putes confinxisse:

Πήρη τις πόλις ἐστὶ μέσῳ ἐνὶ οἴνοπι τύφῳ
Καλὴ καὶ πίειρα.

Cæruleo in medio quædam vrbs est perula ponto
Pulchra & opima.

Iam cætera tam mirifica, quæ si tu legisses, magis mihi peram, quàm nuptias Pudentillæ inuidisses. Peram & baculum tu philosophis exprobrares? igitur & equitibus faleras, & peditibus clypeos, & signiferis vexilla, & denique triumphantibus quadrigas albas, & togam palmatam. Non sunt quidem ista Platonicæ sectæ gestamina, sed Cynicæ insignia familiæ. Verumtamen hoc Diogeni & Antistheni pera & baculus, quod Regibus diadema, quod Imperatoribus paludamentum, quod Pontificibus galerum, quod lituum Auguribus. Diogenes quidem

Cynicus, cum Alexandro Magno de veritate regni certabundus, baculo vice ſceptri gloriabatur. Ipſe denique Hercules inuictus, quoniam hæc tibi vt quædam mendicabula nimis ſordent, ipſe inquam Hercules luſtrator orbis, purgator ferarum, gentium domitor: is tamen Deus cùm terras peragraret, paulo prius quàm in cælum ob virtutes aſcitus eſt, neque vna pelle veſtitior fuit, neque vno baculo comitatior. Quòd ſi hæc exempla nihili putas, ac me non ad cauſam agendam, verùm ad cenſum diſſerendum vocaſti, ne quid tu rerum mearum neſcias, ſi tamen neſcis, profiteor mihi ac fratri meo relictum à patre H S. vicies, paulo ſecus: idque à me longa peregrinatione, & diutinis ſtudiis, & crebris liberalitatibus modicè imminutum. Nam & amicorum pleriſque opem tuli, & magiſtris plurimis gratiam retuli, quorumdam etiam filias dote auxi, neque enim dubitaſſem equidem vel vniuerſum patrimonium impendere, vt adquirerem mihi, quod maius eſt, contemptum patrimonij. Tu verò Æmiliane, & id genus homines, vti tu es, inculti & agreſtes, tanti reuera eſtis, quantum habetis: vt arbor infecunda & infelix, quæ nullum fructum ex ſeſe gignit, tãti eſt in pretio, quanti lignum eius in trunco. Attamen parce poſtea, Æmiliane, paupertatem cuipiam obiectare, qui nuper vſque agellum Zarathenſem, quem tibi vnicum pater tuus reliquerat, ſolus vno aſello, ad tem-

pestiuum imbrem, triduò exarabas. Neque enim diu est, cùm te crebræ mortes propinquorum immeritis hæreditatibus fulserunt: vnde tibi potius, quàm ob istam teterrimam faciem, Charon nomen est. De patria mea verò, quòd eam sitam Numidiæ & Gætuliæ in ipso confinio, meis scriptis ostendisti, quibus memet professus sum, cùm Lolliano Auito c. v. præsente publicè dissererem, Seminumidam & Semigætulum, non video, quid mihi sit in ea re pudendum: haud minus quàm Cyro maiori, quòd genere mixto fuit, Semimedus ac Semipersa. Non enim vbi prognatus, sed vt moratus quisque sit, spectandum: nec qua regione, sed qua ratione vitam viuere inierit, considerandum est. Olitori & cauponi meritò est concessum, olus & vinum ex nobilitate soli commendare: vinum Thasium, olus Phliasium. Quippe illa terræ alumna multum ad meliorem saporem iuuerit, & regio fœcunda, & cælum pluuium, & ventus clemens, & Sol apricus, & solum succidum. Enimverò animo hominis extrinsecus in hospitium corporis immigranti, quid ex istis addi vel minui ad virtutem vel malitiam potest? Quando non in omnibus gentibus varia ingenia prouenêre? quamquam videantur quædam stultitia vel solertia insigniores. Apud socordissimos Scythas, Anacharsis sapiens natus est: apud Athenienses catos, Meletides fatuus. Neque hoc eò dixi, quò me patriæ

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di Firenze.
CFMAGL. 1.6.2

meæ pœniteret, etsi adhuc Syphacis oppidum essemus. quo tamen victo, ad Masinissam regem concessimus, munere populi: ac deinceps, veteranorum militum nouo conditu, splendidissima colonia sumus; in qua colonia patrem habui loco principe Duumviralem, cunctis honoribus perfunctum. Cuius ego locum in ea republ. exinde vt participare curiam cœpi, nequaquam degener, pari spero honore & existimatione tueor. Cur ergo illa protuli? vt mihi tu, Æmiliane, minus posthac succenseas, potiúsque vt veniam impertias, si per negligētiam fortè non elegi illud tuum Atticum Zarathe, vt in eo nascerer. Nónne vos puditum est, hæc crimina tali viro audiente, tam asseueratè obiectare? friuola & inter se repugnantia simul promere? & vtraque tamen reprehendere? An non contraria accusatis? peram & baculum, ob auctoritatem: carmina & speculum, ob hilaritatem: vnum seruum, vt deparci, treis libertos, vt profusi? præterea eloquentiam Græcam, patriam barbaram? Quin igitur tandem expergiscimini, ac vos cogitatis apud Claudium Maximum dicere, apud virum seuerum, & totius prouinciæ negotiis occupatum? Quin inquam vana hæc conuicia aufertis? quin ostenditis, quod insimulauistis, scelera immunia, & inconcessa maleficia, & arteis nefandas? Cur vestra oratio rebus flaccet, strepitu viget? Aggredior enim iam ad ipsum crimen Magiæ, quod in-

genti tumultu, ad inuidiam mei, accensum, frustrata expectatione omnium, per nescio quas anileis fabulas deflagrauit. Ecquandóne vidisti Maxime, flammam stipula exortam, claro crepitu, largo fulgore, cito incremento? sed enim materia leui: caduco incendio, nullis reliquiis? Hem tibi illa accusatio iurgiis inita, verbis aucta, argumentis defecta, nullis post sententiam tuam reliquiis calumnię permansura; quę quidem omnis Æmiliano fuit in isto vno destinata, me Magum esse. & ideò mihi libet quærere ab eruditissimis eius Aduocatis, quid sit Magus. Nam si (quod ego apud plurimos lego) Persarum lingua Magus est, qui nostra sacerdos, quod tandẽ est crimen, sacerdotem esse? & ritè nosse, atq; scire, atque callere, leges cerimoniarum, fas sacrorum, ius religionum? Si quidem Magia id est, quod Plato interpretatur θεῶν θεραπείαν, cùm commemorat, quibusnam disciplinis puerum regium adolescentem Persę imbuant. Verba ipsa diuini viri memini, quæ tu mecum Maxime recognosce, dicentia: δὶς ἑπτὰ δὲ γενομένων ἐτῶν τὸν παῖδα παραλαμβάνουσιν οὓς ἐκεῖνοι βασιλείους παιδαγωγοὺς ὀνομάζουσιν. εἰσὶ δὲ ἐξειλεγμένοι Περσῶν οἱ ἄριστοι δόξαντες ἐν ἡλικίᾳ τέτταρες. ὅ, τε σοφώτατος, καὶ ὁ δικαιότατος, καὶ ὁ σωφρονέστατος, καὶ ὁ ἀνδρειότατος. ὧν ὁ μὲν μαγείαν τε διδάσκει τὴν Ζωροάστρου, τοῦ Ὠρομάζου. ἔστι δὲ τοῦτο θεῶν θεραπεία. διδάσκει δὲ καὶ τὰ βασιλικά. Auditisne Magiam, qui eam temere accusatis, artem esse Diis immortalibus acceptam, colendi eos ac

venerandi pergnaram? piam scilicet, & diuini scientem, iam inde à Zoroastre & Oromaze auctoribus suis nobilem, cælitum antistitam? quippe inter prima regalia docetur. nec vlli temerè inter Persas concessum est Magum esse, haud magis quàm regnare. Idem Plato in alia sermocinatione, de Zamolxi quodam Thraci generis, sed eiusdem artis viro, ita scriptum reliquit: θεραπεύεσθαι δὲ τὴν ψυχὴν ἔφη ὦ μακάριε, ἐπῳδαῖς τισί; τὰς δ' ἐπῳδὰς τοὺς λόγους εἶναι τοὺς καλούς. Quod si ita est, cur mihi nosse non liceat vel Zamolxi bona verba, vel Zoroastri sacerdotia? Sin verò, more vulgari, eum isti propriè Magum existimant, qui communione loquendi cum Diis Immortalibus, ad omnia quæ velit incredibili quadam vi cantaminum polleat; oppidò miror cur accusare non timuerint, quem posse tantum fatentur. Neque enim tam occulta & diuina potentia caueri potest, itidem vt cætera. Sicarium qui in iudicium vocat, comitatus venit: qui venenarium accusat, scrupulosius cibatur. qui furem arguit, sua custodit. Enimuerò qui Magum, qualem isti dicunt, in discrimen capitis deducit, quibus comitibus, quibus scrupulis, quibus custodibus perniciem cæcam & ineuitabilem prohibeat? nullis scilicet. & ideo id genus crimen non est eius accusare, qui credit. Verùm hæc fermè communi quodam errore imperitorum Philosophis obiectantur: vt partim eorum qui corporum causas meras & simpliceis riman-

tur, irreligiosos putent, eóque aiant Deos abnuere; vt Anaxagoram, & Leucippum, & Democritum, & Epicurum, cæterósque rerum naturæ patronos: partim autem, qui Prouidentiam mundi curiosius vestigant, & impensius Deos celebrant, eos verò vulgò Magos nominent: quasi facere etiam sciant quæ sciant fieri: vt olim fuere Epimenides, & Orpheus, & Pythagoras, & Astanes, Ac dein similiter suspectata Empedocli Catharmoe, Socrati Dæmonion, Platonis, τὸ ἀγαθόν. Gratulor igitur mihi cùm & ego tot & tantis viris adnumeror. Cæterùm quæ ab illis ad ostendendum crimen obiecta sunt vana & inepta & simplicia, vereor ne ideo tantùm crimina putes, quod obiecta sunt. *Cur*, inquit *piscium quædam genera quæsisti*? Quasi id cognitionis gratia philosopho facere non liceat, quod luxurioso gulæ causa liceret? *Cur mulier libera tibi nupsit post annos tredecim viduitatis?* Quasi non magis mirandum sit, quòd tot annis non nupserit *Cur prius quàm tibi nuberet, scripsit nescio quid in epistola quod sibi videbatur?* Quasi quisquam debeat causas alienæ sententiæ reddere. *Atenim maior natu non est iuuenem aspernata.* Igitur hoc ipsum argumentum est, nihil opus Magia fuisse, vt nubere vellet mulier viro, vidua cœlibi, maior iuniori. Iam & illa similia: *Habet quiddam Apuleius domi, quod secretò colit.* Quasi non id potiùs crimen sit, quod colas non habere. *Cecidit presente Apuleio puer.* Quid enim si iuuenis, quid si

etiam

etiam ſenex adſiſtente me corruiſſet, vel morbo corporis impeditus, vel lubrico ſoli prolapſus? Hiſcine argumentis Magiam probatis? caſu puerili, & matrimonio mulieris, & obſonio piſcium? Poſſem equidem bono periculo, vel his dictis contentus, perorare. Quoniam tamen mihi pro accuſationis longitudine largiter aquæ ſupereſt, cedò, ſi videtur, ſingula conſideremus. Atq; ego omnia obiecta, ſeu vera, ſeu falſa ſint, nō negabo: ſed perinde atq; ſi facta ſint fatebor, vt omnis iſta multitudo, quæ plurima vndique ad audiendum conuênit, apertè intelligat, nihil in philoſophos non modò verè dici, ſed ne falſò quidem poſſe confingi, quod non ex innocentiæ fiducia, quamuis liceat negare, tamen habeant potius defendere. Primùm igitur argumenta eorum conuincam, ac refutabo nihil ea ad Magiam pertinere: deinde, etſi maximè Magus forem, tamen oſtendam, neque cauſam vllam, neq; occaſionem fuiſſe, vt me in aliquo maleficio experirentur. Ibi etiam de falſo inuidia, déq; epiſtolis mulieris perperam lectis, & nequius interpretatis, déque matrimonio meo ac Pudentillæ diſputabo. idq; à me ſuſceptum officij gratia, quàm lucri cauſa docebo. Quod quidem matrimonium noſttum Æmiliano huic immane quanto angori, quantæque inuidiæ fuit. Inde omnis huiuſce accuſationis obeundæ ira & rabies, & denique inſania exorta eſt. Quæ ſi omnia palàm & dilucidè oſtendero, tunc denique

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di Firenze.
CFMAGL. 1.6.2

te, Claudi Maxime, & omneis qui adsunt contestabor, puerum illum Sicinium Pudentem priuignum meum, cuius obtentu & voluntate à patruo eius accusor, nuperrimè curæ meæ ereptum, postquam frater eius Pontianus & natu maior, & moribus melior, diē suum obiit, atque ita in me ac matrem suam nefariè efferatum, non mea culpa, desertis liberalibus studiis, ac repudiata omni disciplina, scelestis accusationis huius rudimentis, patruo Æmiliano potiùs quàm fratri Pontiano similem futurum. Nunc, vt institui, proficiscar ad omnia Æmiliani huiusce deliramenta, orsus ab eo, quod ad suspicionem Magiæ, quasi validissimum in principio dici animaduertisti: nonnulla me piscium genera per quosdam piscatores pretio quæsisse. Vtrum igitur horum ad suspectandam Magiam valet? quod ne piscatores mihi piscem quæsierunt? scilicet ergo phrygionibus aut fabris negotium istud dandum fuisse? atque ita opera cuiusque artis permutanda, si vellem calumnias vestras vitare, vt faber mihi piscem, vt piscator mutuò lignum dedolaret? An ex eo intellexistis maleficio quæri pisciculos, quòd pretio quærebantur? Credo si conuiuio vellem, gratis quæsissem. Quin igitur etiam ex aliis plerisque me arguitis? Nam sæpenumero & vinum, & olus, & pomum & panem pretio mutaui. Eo pacto cupediariis omnibus famem decernis. Quis enim ab illis obsonare audebit? siquidem sta-

tuitur, omnia edulia, quæ depenſo parantur, non cœnæ, ſed Magiæ deſiderari. Quod ſi nihil remanet ſuſpicionis, neque in piſcatoribus mercede inuitatis (id quod ſolent) ad piſcem capiundum (quos tamen nullos ad teſtimonium produxêre; quippe qui nulli fuerunt) neque in ipſo pretio rei venalis, cuius tamen quantitatem nullam taxauere, ne, ſi mediocre pretium dixiſſent, contemneretur: ſi plurimum, non crederetur: ſi in his, vt dico, nulla ſuſpicio eſt, reſpondeat mihi Æmilianus, quo proximo ſigno ad accuſationem Magiæ ſit inductus. *Piſces*, inquit, *quæris*. Nolo negare. Sed oro te, qui piſces quærit, Magus eſt? Equidem non magis arbitror quàm ſi lepores quærerem, vel apros, vel altilia. An ſoli piſces habent aliquid occultum aliis, ſed Magis cognitum? Hoc ſi ſcis quid ſit, Magus es profectò: ſin neſcis, confitearis neceſſe eſt, id te accuſare, quòd neſcis. Tam rudes vos eſſe omnium litterarum, omnium denique vulgi fabularum, vt ne fingere quidem poſſitis iſta veriſimiliter? Quid enim competit ad amoris ardorem accendendum, piſcis brutus & frigidus, aut omnino res pelago quæſita? Niſi fortè hoc vos ad mendacium induxerit, quòd Venus dicitur pelago exorta. Audi ſis Tannoni Pudens, quàm multa neſcieris, qui de piſcibus argumentum Magiæ recepiſti. At ſi Virgilium legiſſes, profectò ſciſſes, alia quæri ad hanc rem ſolere. Ille enim, quantum ſcio, enumerat *vir-*

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di Firenze.
CFMAGL. 1.6.2

tas molleis, & verbenas pingueis, & thura maſcula, & licia diſcolora: præterea *laurum fragilem, limum durabilem, ceram liquabilem,* nec minus, quæ iam in opere ſcripſit ſerio,

Falcibus & meſſæ ad Lunam quæruntur ahenis
Pubentes herbæ, nigri cum lacte veneni,
Quæritur & naſcentis equi de fronte reuulſus
Et matri præreptus amor.

At tu piſcium inſimulator, longè diuerſa inſtrumenta Magis attribuis: non frontibus teneris detergenda, ſed dorſis ſquallentibus exſcindenda: nec fundo reuellenda, ſed profundo extrahenda: nec falcibus metenda, ſed hamis inuncanda. Poſtremò, in maleficio ille venenum nominat, tu pulmentum: ille herbas & ſurculos, tu ſquamas & oſſa: ille pratum decerpit, tu fluctum ſcrutaris. Memoraſſem tibi etiam Theocriti paria, & alia Homeri, & Orphei plurima, & ex comœdiis & tragœdiis Græcis, & ex hiſtoriis multa repetiſſem, niſi te dudum animaduertiſſem Græcam Pudentillæ epiſtolam legere nequiuiſſe. Igitur vnũ etiam poëtam Latinum attingam, verſus ipſos quos agnoſcent qui Lælium legêre:

Philtra omnia vndique eruunt.
Antipathes illud quæritur,
Trochiſcili, vngues, teniæ,
Radiculæ, herbæ, ſurculi,
Aureæ ilices, bichordile,
Hinnientium dulcedines.

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di Firenze.
CFMAGL. 1.6.2

Hæc & alia quæsisse me potius quàm pisces, longè verisimilius confinxisses, (his etenim fortasse per famam peruulgatam fides fuisset,) si tibi vlla eruditio adfuisset. Enimuerò piscis ad quam rem faciat captus, nisi ad epulas coctus? cæterùm ad Magiam nihil. Quare autem videatur nihil adiutare, dicam vnde id coniectem. Pythagoram plerique Zoroastri sectatorem, similitérque Magiæ peritum arbitrati, eum memoriæ prodiderunt, cùm animaduertisset proximè Metapontum, in littore Italiæ suæ, quam subsiciuam Gręciam fecerat, à quibusdã piscatoribus euerriculum trahi, fortunam iactus eius emisse: & pretio dato, iussisse illico pisces eos qui capti tenebantur, solui retibus, & reddi profundo. Quos scilicet eum de manibus amissurum non fuisse, siquid in his vtile ad Magiam comperisset. Sed enim vir egregiè doctus & veterum æmulator, meminerat Homerum poëtam multiscium, vel potius cunctarum rerum adprimè peritum, vim omnem medicaminum non mari, sed terræ ascripsisse: cùm de quadam sagâ ad hunc modum memorauit:

Τοῖα Διὸς θυγάτηρ ἔχε φάρμακα μητιόεντα
Ἐσθλὰ, τά οἱ Πολύδαμνα πόρεν Θῶνος παράκοιτις
Αἰγυπτίη· τῇ πλεῖστα φέρει ζείδωρος ἄρουρα
Φάρμακα, πολλὰ μὲν ἐσθλὰ μεμιγμένα, πολλὰ δὲ λυγρά.

Itémque alibi carminum similiter:

Ὡς ἄρα φωνήσας, πόρε φάρμακον Ἀργειφόντης
Ἐκ γαίης ἐρύσας.

Cum tamen nunquam apud eum marino aliquō & piſculento medicauit nec Proteus faciem, nec Vlyſſes ſcrobem, nec Æolus follem nec Helena crateram, nec Circe poculum, nec Venus cingulum. At vos ſoli reperti eſtis ex omni memoria, qui vim herbarum, & radicum, & ſurculorum, & lapillorum, quaſi quadam colluuione naturæ, de ſummis montibus in mare transferatis, & penitus piſcium ventribus inſuatis. Igitur vt ſolebat ad Magorum cerimonias aduocari Mercurius carminum vector, & illex animi Venus, & Luna noctium conſcia, & manium potens Triuia: vobis auctoribus, poſthac Neptunus cum Salacia, & Portunus cum omni choro Nereïdum, ab æſtibus fretorum ad æſtus amorum transferentur. Dixi cur non arbitrer quidquam negotij eſſe Magis & piſcibus. Nunc, ſi videtur, credamus Æmiliano, ſolere piſces etiam ad Magicas poteſtates adiuuare. num ergo propterea quicunque piſcem quærit, & ipſe Magus eſt? Eo quidem pacto, & qui myoparones quæſierit, pirata erit: & qui vectem, perfoſſor: & qui gladium, ſicarius. Nihil in rebus omnibus tam innoxium dices, quin id poſſit aliquid aliquà obeſſe: nec tam lætum, quin poſſit ad triſtitudinem intelligi. Nec tamen idcirco omnia ad nequiorem ſuſpicionem trahuntur. vt ſi thus & caſiam & myrrham, cæteróſque id genus odores funeri tantum emptos arbitreris, cùm & medicamento parentur, & ſacrificio. Cæte-

rùm eodem piſcium argumento, etiam Menelai ſocios putabis Magos fuiſſe, quos ait poëta præcipuus, flexis hamulis apud Pharum inſulam famem propulſaſſe. etiam mergos, & delphinos, & ſcyllas, tu eôdem referes: etiam gulones omneis, qui impenſo piſces pretio à piſcatoribus mercantur: etiam ipſos piſcatores, qui omnium generum piſceis arte anquirunt. *Cur ergo & tu quæris?* Nolo equidem, nec neceſſarium habeo tibi dicere: ſed per te, ſi potes, ad hoc quæſiſſe me argue. Vt ſi helleborum, vel cicutam, vel ſuccum papaueris emiſſem, item alia eiuſdem modi, quorum moderatus vſus ſalutaris, ſed commixtio vel quantitas noxia eſt: quis æquo animo pateretur, ſi me per hoc veneficij arceſſeres, quòd ex illis poteſt homo occidi? Videamus tamen quæ fuerint piſcium genera, tam neceſſaria ad habendum, támque rara ad reperiendum, vt meritò ſtatuto præmio quærerentur. Tria omnino nominauerunt: vnum falſi, duo mentiti. Falſi, quòd leporem marinum fuiſſe dixerunt, qui alius omnino piſcis fuit: quem mihi Themiſon ſeruus noſter, medicinæ non ignarus, vt ex ipſo audiſti, vltro attulit ad inſpiciundum. nam quidem Leporem nondum etiam inuenit. Sed profiteor me quærere & cætera, non piſcatoribus modò, verùm etiam amicis meis negotio dato, quicunque minus cogniti generis piſcis inciderit, vt eius mihi aut formam commemorent, aut ipſum viuum: ſi id ne-

quierint, vel mortuum oſtendant. Quamobrem id faciam, mox docebo. Mentiti autem ſunt callidiſſimi accuſatores mei, vt ſibi videntur: cùm me ad finem calumniæ confinxerunt, duas res marinas, impudicis vocabulis quæſiſſe. quas Tannonius ille, cùm vtriuſque ſexus genitalia intelligi vellet, ſed eloqui propter infantiam cauſidicus ſummus nequiret, multum ac diu hæſitato, tandem *virile marinum*, neſcio qua circumlocutione malè ac ſordidè nominauit. Sed enim feminal nullo pacto reperiens munditer dicere, ad mea ſcripta confugit, quia & è quodam meo libro legit: *Interfeminiũ tegat, & femoris obiectu, & palmæ velamento* Hîc etiam, pro ſua grauitate vitio mihi vertebat, quòd me nec ſordidiora dicere honeſtè pigeret. At ego illi cõtrà iuſtius exprobrauerim, quòd qui eloquentiæ patrocinium vulgò profiteatur, etiam honeſta dictu ſordidè blatteret, ac ſæpe in rebus nequaquam difficilibus fringultiat, vel omnino obmuteſcat. Cedo enim, ſi ego de Veneris ſtatua nihil dixiſſem, neque *interfeminium* nominaſſem quibus tandem verbis accuſaſſes crimen illud,, tam ſtultitiæ quàm linguæ tuæ congruens? An quidquam ſtultius, quàm ex nominum propinquitate vim ſimilem rerum coniectari? Et fortaſſean peracutè reperiſſe vobis videbamini. At quæſiſſe me fingeretis ad illecebras Magicas duo hæc marina, *Veretillam*, & *Virginal*. diſce enim nomina rerum Latina. quæ propterea variè

nominaui,

nominaui, vt denuò instructius accuses. Memento tamen tam ridiculum argumentum fore, desiderata ad res Venereas marina obscœna, quàm si dicas marinum pectinem comendo capillo quæsitum, vel aucupandis volantibus piscem accipitrem, aut venandis apris piscem apriculum, aut eliciendis mortuis marina caluaria. Respondeo igitur ad hunc vestrum locum, non minus insulsè quàm absurdè commentum. me hasce nugas marinas, & quisquilias littoraleis, neque pretio neque gratis quæsisse. Illud etiam præterea respondeo, nescisse vos, quid à me quæsitum fingeretis. Hæc enim friuola, quæ nominastis, pleraque in littoribus omnibus congestim & aceruatim iacent, & sine vllius opera, quamlibet leuiter motis flucticulis, vltro foras euoluuntur. Quin ergo dicitis me eâdem operâ pretio impenso per plurimos piscatores quæsisse de littore, conchulam striatam, testam hebetem, calculum teretem: præterea cancrorum furcas, echinorum calyculos, lolliginum ligulas: postremò assulas, festucas, resticulas, & ostrea Pergami vermiculata: denique muscum, & algam, & cætera maris eiectamenta. quæ vbique litorum ventis expelluntur, salo expuuntur, tempestate reciprocantur, tranquillo deseruntur. Neque enim minus istis quæ commemoraui, accommodari possunt similiter ex vocabulo suspiciones. Posse dicitis ad res Venereas sumpta de mari spuria & fascina, propter nomi-

num similitudinem. qui minus possit ex eodem littore calculus ad vesicam, testa ad testamentum, cancer ad vlcera, alga ad querquerum? Næ tu Claudi Maxime nimis patiens vir es, & oppidò proxima humanitate, qui hasce eorum argumentationes diu herclè perpessus sis. Equidem cùm hęc ab illis quasi grauia & inuincibilia dicerentur, illorum stultitiam ridebam, tuam patientiam mirabar. Cæterùm, quamobrem plurimos iam pisces cognouerim, quorundam adhuc nescius esse nolui, discat Æmilianus, quoniam vsque adeò rebus meis curat, quanquam est iam præcipiti æuo, & occidua senectute, tamen si videtur, suscipiat doctrinam, seram planè, & postumam. Legat veterum philosophorum monumenta, tandem vt intelligat non me primùm hæc requisisse, sed iampridem maiores meos, Aristotelem dico, & Theophrastum, & Eudemum, & Lyconem, cæterósque Platonis minores: qui plurimos libros de genitu animalium, déque victu, déque particulis, deque omni differentiâ reliquerunt. Bene, quòd apud te Maxime, causa agitur, qui pro tua eruditione legisti profectò Aristotelis Περὶ ζώων γενέσεως, Περὶ ζώων ἀνατολῆς, Περὶ ζώων ἱστορίας multiiuga volumina: præterea Problemata innumera eiusdem: tum ex eadem sectâ cæterorũ, in quibus id genus varia tractantur. Quę tanta cura conquisita, si honestum & gloriosum fuit illis scribere, cur turpe sit nobis experiri? præsertim cùm ordinatius & co-

hibilius eadem Græcè & Latinè adnitar conſcribere, & in omnibus aut omiſſa anquirere, aut defecta ſupplere? Permittite, ſi opera eſt, quædam legi de Magicis meis; vt ſciat me Æmilianus, plura quàm putat quærere, & ſedulò explorare. Prome tu librum ex Græcis meis, quos fortè hîc amici habuere, ſed vtiq; Naturalium Quæſtionum: atque eum maximè, in quo plura de piſcium genere tractata ſunt. Interea dum hic quærit, ego exemplum rei competens dixero. Sophocles poëta Euripidi æmulus & ſuperſtes, vixit enim ad extremam ſenectam: cùm igitur acccuſaretur à filio ſuomet dementiæ, quaſi iam per ætatem deſiperet, protuliſſe dicitur Coloneũ ſuam, peregregiam tragœdiarum, quam fortè tum in eo tempore conſcribebat: eam iudicibus legiſſe, nec quidquam amplius pro defenſione ſua addidiſſe, niſi vt audacter dementiæ condemnarent, ſi carmina ſenis diſplicerent. Ibi ego comperior, omnes iudices tanto poëtæ adſurrexiſſe, miris laudibus eum tuliſſe ob argumenti ſolertiam, & cothurnum facundiæ: nec ita multum omnis abfuiſſe, quin accuſatorem potius demẽtiæ condemnarent. Inueniſti tu librum? Beaſti. Cedò. enim experiamur, an & mihi poſſint in iudicio litterę meæ prodeſſe. Lege pauca in principio, deinde quædã de piſcibus. At tu, interea dum legit, aquam ſuſtine. LOCVS EX GRAECO LIBRO APVLEI NATVRALIVM QVAESTIONVM.

Audiſti Maxime quorum pleraque ſcilicet legeras

apud antiquos philoſophorum. & memento, de ſolis piſcibus hæc volumina à me conſcripta: qui eorum coitu progignantur; qui ex limo coaleſcant; quoties & quid anni cuiuſque eorum generis feminæ ſubent, mares ſuriant; quibus membris & cauſis diſcreuerit natura viuiparos eorum & ouiparos. ita enim appello, quæ Græci ζωοτόκα καὶ ὠοτόκα. Et ne operosè animalium genita pergam, deinde de differentia & victu, & membris, & ætatibus, cæteríſque plurimis, ſcitu quidem neceſſariis, ſed in iudicio alienis, pauca etiam de Latinis ſcriptis meis, ad eandem peritiam pertinentibus, legi iubebo. in quibus animaduertes, cum in eis cognitu rara, tum nomina etiam Romanis inuſitata, & in hodiernum, quod ſciam, infecta: ea tamen nomina labore meo & ſtudio ita de Græcis prouenire, vt tamen Latina moneta percuſſa ſint. Vel dicant nobis, Æmiliane, patroni tui, vbi legerint Latinè hæc pronuntiata vocabula. de ſolis aquatilibus dicam, nec cætera animalia niſi in communibus differentiis attingam. Auſculta igitur quæ dicam. Iam me clamabis magica nomina Ægyptio vel Babylonico ritu percenſere. GRÆCA VOCABVLA. Cαλυκεcκ καλακειω καλακοCτPακα † οκαPακακεα οCτρακοΔερNα κυρ † υPοαN τιcιN φιβια eNι dυτυφολια ωτα dερκοπτερα πεcωNο nοdυ κοNhρhcyNA rελαεπκα. Poſſum etiam pergere. ſed non eſt operæ in iſtis diem terere, vt ſit mihi tempus aggredi ad cæte-

ra. hæc interim, quæ dixi, pauca recita, Latinè à me enuntiata. VERSIO SVPERIORVM GRÆCORVM VOCABVLORVM. * * * * * * *

Vtrum igitur putas philosopho, non secundum Cynicam temeritatem rudi & indocto, sed qui se Platonicæ scholæ meminerit, vtrum ei putas turpe, scire ista an nescire? negligere, an curare? nosse quanta sit etiam in istis prouidentiæ ratio, an de Diis immortalibus matri & patri credere? Q. Ennius ædes Phagitica, quæ versibus scripsit, innumerabilia piscium genera enumerat, quæ scilicet curiosè cognouerat. Paucos versus memini. eos dicam:

Omnibus vt Clypea præstat mustela marina,
Mures sunt Æni, ast aspra ostrea plurima Abydi;
Mitylenæ est pecten, caprosque apud Ambracienses;
Brundusii sargus bonus est. hunc, magnus erit si,
Sume. Apriclum piscem scito primum esse Tarenti.
Surrenti fac emas, glaucum Cumas apud. at quid?
Scarum præterij, cerebrum Iouis pæne supremi.
Nestoris ad patriam hic capitur magnúsque bonúsque.
Melanurũ, turdũ, merulámque, vmbrámque marinam.
Polypus Corcyræ, caluaria pinguia Atarnæ,
Purpura, muriculi, murex, dulces quoque echini.

Alios etiam multis versibus decorauit, & vbi gentium quisque eorum inueniatur ostendit: qualiter assus aut iussulentus optimè sapiat. nec tamen ab eruditis reprehenditur: ne ego reprehendar, qui res paucissimis cognitas Græcè, Latinè propriis &

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di Firenze.
CFMAGL. 1.6.2

elegantibus vocabulis conſcribo. Cùm hoc ſatis dixi, tum aliud accipe. Quid enim tandem, ſi medicinæ neque inſtudioſus, neque imperitus, quæpiam remedia ex piſcibus quæro, vt ſanè ſunt plurima, cum in aliis omnibus rebus eodem naturæ munere interſperſa atque interſeminata, tùm etiam nonnulla in piſcibus. an remedia noſſe, & ea conquirere, magi potius eſſe quàm medici, quàm denique philoſophi putas? qui illis non ad quæſtum, ſed ad ſuppetias vſurus eſt. Veteres quidem medici etiam carmina remedia vulnerum norant, vt omnis vetuſtatis certiſſimus auctor Homerus docet: qui facit Vlixi de vulnere ſanguinem profluentem ſiſti cantamine. Nihil enim quod ſalutis ferendæ gratia fit, criminoſum eſt. *At enim*, inquit, *piſcem cui rei niſi malæ proſcidiſti, quẽ tibi Themiſon ſeruus attulit?* Quaſi verò non paulò prius dixerim, me de particulis omnium animalium, de ſitu earum, déque numero, déque cauſa conſcribere: ac libros Ἀνατομῆς Ariſtoteli, & explorare ſtudio & augere. Atque adeò miror, quòd vnum à me piſciculum inſpectum ſciatis, cum iam plurimos qui vbicunque locorum oblati ſunt, æquè inſpexerim. præſertim quòd ego nihil clanculo, ſed omnia in propatulo ago; at quiuis vel extrarius arbiter aſſiſtat: more hoc & inſtituto magiſtrorum meorum, qui aiunt, hominem liberum & magnificum debere, ſi queat, in primori fronte animum geſtare. Hunc adeò piſciculum,

quem vos *leporem marinum* nominatis, plurimis qui aderant ostendi. necdum etiam decerno quid vocent, nisi quæram sanè accuratius, quòd nec apud veteres philosophos proprietatem eius piscis reperio, quamquam sit omnium rarissima, & herculè memoranda. Quippe solus ille, quantum sciam, cùm sit cætera exossis, duodecim numero ossa, ad similitudinem talorum suillorum, in ventre eius connexa & catenata sunt. Quod Aristoteles si scisset, nunquam profectò omisisset scripto prodere: qui aselli piscis solius omnium in mediâ aluo corculum situm pro maximo memorauit. *Piscem*, inquit *proscidisti* Hoc quis ferat philosopho crimen esse, quòd lanio vel coco non fuisset? *Piscem proscidisti*. quod crudum, id accusas: si cocto ventrem rusparer, hepatia suffoderem, ita vt apud te puerulus ille Sicinius Pudens suomet obsonio dixit, eam rem non putares accusandam? Atqui maius crimen est philosopho comesse pisceis, quàm inspicere. An hariolis licet iocinera rimari, philosopho contemplari non licebit? qui se sciat omnium animalium aruspicem, omnium Deûm sacerdotem? Hoc in me accusas, quod ego & Maximus in Aristotele miramur? cuius nisi libros bibliothecis exegeris, & studiosorum manibus extorseris, accusare me non potes. Sed de hoc pænè plura quàm debui. Nunc præterea vide, quàm ipsi sese reuincant. Aiunt, mulierem magicis artibus, marinis il-

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di Firenze.
CFMAGL. 1.6.2

lecebris à me petitam eo in tempore, quo me nō negabunt in Gætuliæ mediterraneis montibus fuisse: vbi pisces per Deucalionis diluuia reperiantur. Quod ego gratulor nescire istos, legisse me Theophrasti quoque Περὶ δακετῶν καὶ βλητικῶν, & Nicandri, Θηριακά. Cęterùm me etiam veneficij postularent: vt qui hoc negotiū ex lectione & æmulatione Aristoteli nactus sim: nonnihil & Platone me adhortante, qui ait, eum qui ista vestiget, φρονεῖν ἀθάνατα καὶ θεῖα αἴπερ ἀληθείας ἐφάπτηται. Nunc quoniam pisces horum satis patuerūt: accipe aliud, pari quidem stultitia, sed multo tanto vanius & nequius excogitatum. Scierunt & ipsi argumentum piscarium futile, & nihili futurum: præterea nouitatem eius ridiculam. Quis enim fando audiuit, ad maleficia Magica desquamari & exdorsuari pisceis solere? Potius aliquid de rebus peruulgatioribus, & iam creditis fingendum esset. Igitur ad præscriptum opinionis & famæ, confinxere puerum quempiam carmine cantatum, remotis arbitris, secreto loco, arula & lucerna, & paucis consciis testibus vbi incantatus sit, corruisse: postea nescientem sui, excitatum. Nec vltra isti quidem progredi mendacio ausi. Etenim fabula vt impleretur, addendum etiam illud fuit, puerum eumdem multa præsagio prædixisse. quippe hoc emolumentum canticis accipimus, præsagium & diuinationem. Nec modò vulgi opinione, verùm etiam doctorum virorum auctoritate, hoc miraculum

lum de pueris confirmatur. Memini me apud Varronem philoſophum, virum accuratiſſimè doctum atque eruditum, cùm alia huiuſmodi, tum hoc etiam legere: Trallibus de euentu Mithridatici belli Magica percontatione conſulentibus, puerum in aqua ſimulacrum Mercurij contemplantem, quæ futura erant centum ſexaginta verſibus ceciniſſe. Itémque Fabium, cùm quingentos denarios perdidiſſet, ad Nigidium conſultum veniſſe: ab eo pueros carmine inſtinctos indicaſſe vbi locorum defoſſa eſſet crumena cum parte eorum, cæteri vt forent diſtributi: vnum etiam denarium ex eo numero habere M. Catonem philoſophum, quem ſe à pediſſequo in ſtipem Apollinis accepiſſe Cato confeſſus eſt. Hęc & alia apud pleroſque de Magicis pueris lego equidem: ſed dubius ſententiæ ſum, dicámne fieri poſſe, an negem. Quamquam Platoni credam, inter Deos atque homines, naturâ & loco medias quaſdam diuorum poteſtates interſitas, eáſque diuinationes cunctas & Magorum miracula gubernare. Quin & illud mecum reputo, poſſe animum humanum, & puerilem præſertim, ſimplicémque, ſeu carminum auocamento, ſiue odorum delinimento ſoporari, & ad obliuionem præſentium externari: & pauliſper remota corporis memoria, redigi ac redire ad naturam ſuam, quæ eſt immortalis ſcilicet, & diuina: atque ita veluti quodam ſopore, futura rerum præſagire. Verumenimuerò, vt iſta ſe-

ſe habent, ſi qua fides hiſce rebus impertienda eſt, debet ille neſcio qui puer prouidus, (quantum ego audio) & corpore decorus atque integer deligi, & animo ſolers, & ore facundus: vt in eo aut diuina poteſtas, quaſi bonis ædibus diuerſetur, ſi dignè tamen ea pueri corpore includitur: aut ipſe animus expergitus, citò ad diuinationem ſuam redigatur: quæ ei promptè inſita, & nulla obliuione ſaucia & hebes, facilè reſumatur. Non enim ex omni ligno, (vt Pythagoras dicebat,) debet Mercurius exſculpi. Quod ſi ita eſt, nominate quis ille fuerit puer, ſanus, incolumis, ingenioſus, decorus, quem ego carmine dignatus ſim initiare. Cæterùm Thallus, quem nominaſtis, medico potius quàm Mago indiget. eſt enim miſer morbo comitiali ita cõfectus, vt ter aut quater die ſæpenumerò, ſine vllis cantaminibus, corruat, omniáque membra conflictationibus debilitet: facie vlceroſus, fronte & occipitio conquaſſatus, oculis hebes, naribus hiulcus, pedibus caducus. Maximus omnium Magus eſt, quo præſente Thallus diu ſteterit. ita plerumque morbo ſeu ſomno vergens inclinatur. Eum tamen vos carminibus meis ſubuerſum dixiſtis, quòd fortè me coram ſemel decidit. Conſerui eius pleríque adſunt, quos exhiberi denuntiaſtis. Poſſunt dicere omnes, quid in Thallo deſpuant: cur nemo audeat cum eo ex eodem catino cænare, eodem poculo bibere. Et quid ego de ſeruis? vos ipſi videtis. Ne-

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di Firenze.
CFMAGL. 1.6.2

gate Thallum, multò prius quàm ego Oeam venirem, corruere eo morbo solitum, medicis sæpenumerò ostensum. Negant hoc conserui eius, qui sunt in ministerio vestro? Omnium rerũ conuictum me fatebor, nisi de omnium consensu rus diu ablegatus est, in longinquos agros, ne familiam contaminaret. Quod ita factum nec ab illis negari potest: eò nec potuit hodie à nobis exhiberi. Nam, vt omnis ista accusatio temeraria & repentina fuit, nudiustertius nobis Æmilianus denuntiauit, vt seruos numero quindecim apud te exhiberemus. Adsunt quatuordecim, qui in opido erant. Thallus solus rus ablegatus, vt dixi, & quidem fermè ad centesimum lapidem, longè ex oculis. Thallus solus abest, sed misimus qui eum curriculò aduehat. Interroga Maxime, quatuordecim seruos, quos exhibemus, Thallus puer vbi sit, & quàm saluè agat: interroga seruos accusatorum meorum. non negabunt, turpissimum puerum corpore putri & morbido, caducum, barbarum, rusticanum. Bellum verò puerum elgistis, quem quis sacrificio adhibeat, cuius caput contingat, quem puro pallio amiciat, à quo responsum speret. Vellem herculè adesset, tibi eum Æmiliane permisissem, vt teneres ipse, vt interrogares. Iam in media quæstione, hic ibidem pro tribunali oculos truces in te inuertisset, faciem tuam spumabundus conspuisset, manus contraxisset, caput succussisset, postremò in sinu tuo

corruisset. Quatuordecim seruos quos postulasti, exhibeo: cur illis ad quæstionem nihil vteris? vnum puerum, atque eum caducum, requiris, quem olim abesse pariter mecum scis? Quæ alia est euidẽtior calumnia? Quatuordecim serui petitu tuo adsunt, eos dissimulas: vnus puerulus abest, eum insimulas. Postremò quid vis? puta Thallum adesse, Vis probare, eum præsente me concidisse? Vltrò confiteor. Carmine id factum dicis? hoc puer nescit: ego, non factum, reuinco. Nnnc, caducũ esse puerum, nec tu audebis negare. Cur ergo carmini potius, quàm morbo attribuatur eius ruina? An euenire non potuit, vt fortè præsente me idem pateretur, quod sæpè aliàs multis præsentibus? Quod si magnum putarem caducum deiicere, quid opus carmine fuit? cùm incẽsus gagates lapis, vt apud physicos lego, pulcrè & facilè huncmorbum exploret: cuius odore etiam in venalitiis, vulgò sanitatem aut morbum venalium experiantur. Etiam orbis à figulo circumactus, non difficile eiusdem valitudinis hominem vertigine sui corripit: ita spectaculum rotationis eius animum saucium debilitat: ac multò plus ad caducos consternendos figulus valet quàm Magus. Tu frustra postulasti vt seruos exhiberem: ego non de nihilo postulo, vt nomines quínam testes huic piaculari sacro adfuerint, cùm ego ruentem Thallum impellerem. Vnum omninò nominas puerulum illum Sicinium Pudentem, cuius

me nomine accuſas : is enim affuiſſe ſe dicit. cuius pueritia etſi nihil ad religionem ſuffragaretur , tamen accuſatio fidem derogaret. Facilius fuit Æmiliane, ac multo grauius, tete vt ipſum diceres interfuiſſe, & ex eo ſacro cœpiſſe dementire, potiùs quàm totum negotium quaſi ludicrum , pueris donares. Puer cecidit, puer vidit. num etiam puer aliquis incantauit ? Hîc ſatis veteratoriè Tannonius Pudens , cûm hoc quoque mendacium frigere, ac propè iam omnium vultu & murmure exploſum videret : vt vel ſuſpiciones quorumdam ſpe moraretur , ait pueros alios producturum, qui ſint æquè à me incantati: atque ita ad aliam ſpeciem argumenti tranſgreſſus eſt. Quod quamquam diſſimulare potui, tamen vt omnia , ita hoc quoque vltrò pro uoco. Cupio enim produci eos pueros , quos ſpe libertatis audio confirmatos ad mentiendum. Sed nihil amplius dico, quàm vt producant. Poſtulo igitur & flagito, Tannoni Pudens, vt expleas quod es pollicitus. Cedò pueros iſtos quibus confiditis. produc, nomina qui ſint. mea aqua licet ad hoc vtare. Dic inquam Tannoni. quid taces ? quid contaris ? quid reſpectas ? Quòd ſi hic neſcit quid dixerit, aut nomina oblitus eſt , at tu Æmiliane cede huc. dic quid aduocato tuo mandaueris. exhibe pueros. Quid expalluiſti ? quid taces ? hoccinè accuſare eſt? hoccine tantum crimen deferre ? an Claudium Maximum, tantum virum , ludibrio habere , me ca-

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di Firenze.
CFMAGL. 1.6.2

lumnia insectati? Quod si fortè patronus tuus verbo prolapsus est, & nullos pueros habes quos producas, saltem quatuordecim seruis, quos exhibui, ad aliquid vtere: aut cur sisti postulabas tantam familiam? Magiæ accusans de quindecim seruis denuntiasti: quòd si de vi accusares, quot tandem seruos postulares? Sciunt ergo aliquid quindecim serui, & occultum est? an occultum non est, & Magicum est? Alterum horum fatearis necesse est: aut illicitum non fuisse in quo tot conscios non timuerim: aut si illicitum fuit, scire tot conscios non debuisse. Magia ista, quantum ego audio, res est legibus delegata, iam inde antiquitùs duodecim Tabulis propter incredundas frugum illecebras interdicta. Igitur & occulta non minus quàm tetra & horribilis, plerumque noctibus vigilata, & tenebris abstrusa, & arbitris solitaria, & carminibus murmurata. cui non modò seruorum, verùm etiam liberorum pauci adhibentur. Et tu quindecim seruos vis interfuisse? Nuptiæ ne illæ fuerunt, an aliud celebratum officium, an conuiuium tempestiuum? Quindecim serui sacrum Magicum participant, quasi Quindecimuiri sacris faciundis creati. Cui tamen rei tot numero adhibuissem, si conscientia vnius multi sunt? Quindecim liberi homines, populus est: totidem serui, familia: totidem vincti, ergastulum. An adiutorio multitudo eorum necessaria fuit, qui diutinè hostias lu-

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di Firenze.
CFMAGL. 1.6.2

ſtraleis tenerent? At nullas hoſtias niſi gallinas nominaſtis. An vt grana thuris numerarent? an vt Thallum proſternerent? Mulierem etiam liberam perductam ad me domum dixiſtis, eiuſdem Thalli valitudinis, quam ego pollicitus ſim curaturum: eam quoque incantatam à me corruiſſe. Vt video, vos palæſtritam, non Magum accuſatum veniſtis: ita omnes qui me acceſſerint, dicitis cecidiſſe. Negauit tamen quærente te Maxime, Themiſon medicus, à quo mulier ad inſpiciendum perducta eſt, quidquam vltra paſſam, niſi quæſiſſe me, Ecquid illi aures obtinnirent, & vtra earum magis: vbi reſponderit, dextram ſibi aurem nimis inquietam, confeſtim deceſſiſſe. Hîc ego Maxime quamquam ſedulò impræſentiarum à laudibus tuis tempero, necubi tibi ob cauſam iſtam videar blanditus, tamẽ ſolertiam tuam in percontando nequeo qnin laudem. Dudum enim cùm agitarentur hæc, & illi incantatam mulierem dicerent, medicus qui adfuerat abnueret, quæſiſti tu nimis quàm prudenter, quòd mihi emolumentũ fuerit incantandi? reſponderunt, vt mulier rueret. Quid deinde? mortua eſt? inquis: negarunt. Quid ergo dicitis? quod Apuleij commodum, ſi ruiſſet? ita enim pulchrè ac perſeueranter tertiò quæſiuiſti, vt qui ſcires omnium factorum rationes diligentius examinandas, ac ſæpius cauſas quæri, facta concedi: eóque etiam patronos litigatorum cauſidicos nominari, quòd cur

quæque facta sint, expediant. Cæterùm negare factum, facilis res est, & nullo patrono indiget: rectè factũ vel perperam, docere, id vero multo arduum & difficile est. Frustra igitur, an factum sit, quæritur, quòd nullam malam causam habuit vt fieret. Ita facti reus, apud bonum iudicem scrupulo quæstionis liberatur, si nulla fuit ei ratio peccandi. Nunc quoniam neque incantatam, neque prostratam mulierem probauerunt, & ego non nego petitu medici à me inspectam, dicam tibi Maxime, cur illud de aurium tinnitu quæsierim, non tam purgandi mei gratia in ea re quam tu iam præiudicasti, neque culpæ neque crimini confinem, quàm vt ne quid auribus tuis & doctrinæ tuæ congruens reticuerim. Dicam igitur quàm breuissimè potero. etenim admonendus es mihi, non docendus. Plato philosophus in illo præclarissimo Timæo cælesti quadam facundia vniuersum Mundum molitus, postquam de nostri quoque animi trinis potestatibus solertissimè disseruit, & cur quæque membra nobis diuinâ prouidentia fabricata sint, aptissimè demonstrauit: causam morborum omnium trifariam percenset. Primam causam primordiis corporis attribuit, si ipsæ elementorum qualitates, humida & frigida, & his duæ aduersæ, non congruant. id adeò euenit, cùm quæpiam earum modo excessit, aut loco demigrauit. Sequens causa morborum inest in eorum vitio, quæ iam concreta ex

ta ex

ta ex ſimplicibus elementis, vna tamen ſpecie coaluerunt: vt eſt ſanguinis ſpecies, & viſceris, & oſſis, & medullæ: porrò illa quæ ex hiſce ſingularibus mixta ſunt. Tertiò, in corpore concrementa varij fellis, & turbidi ſpiritus, & pinguis humoris, nouiſſima ægritudinum incitamenta ſunt. Quorum è numero præcipua fit materia morbi comitialis, de quo dicere exorſus ſum, cùm caro in humorem craſſum & ſpumidum inimico igni conliqueſcit, & ſpiritu indidem parto ex candore compreſſi aëris albida & tumida tabes fluit. Ea namque tabes, ſi foras corporis proſpirauit, maiore dedecore quàm noxa diffunditur. Pectoris enim primorem cutim vitiligine inſignit, & omnimodis maculationibus conuariat. ſed cui hoc vſu venerit, numquam poſtea comitiali morbo attentatur. Ita ægritudinem animi grauiſſimam, leui turpitudine corporis compenſat. Enimuerò ſi pernicioſa illa albedo intus cohibita, & bili atræ ſociata, venis omnibus furens peruaſit: deinde ad ſummum caput viam molita, dirum fluxum cerebro immiſcuit; illico regalem partem animi debilitat, quæ ratione pollens, verticem hominis velut arcem & regiam inſedit. Eius quippe diuinas vias & ſapientes meatus obruit & obturbat. quod facit minore pernicie per ſoporem; cum potu & cibo plenos comitialis morbi prænuntia ſtrangulatione modicè angit. Sed ſi vſque adeò aucta eſt, vt etiam vigi-

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di Firenze.
CFMAGL. 1.6.2

lantium capiti offundatur : tum verò repentino mentis nubilo obtorpeſcunt , & moribundo corpore, ceſſante animo cadunt. Eum noſtri non modò maiorem , & comitialem , verùm etiam diuinum morbum , ita vt Græci ἱερὰν νόσον , verè nuncuparunt. videlicet quòd animi partem rationalem, quæ longè ſanctiſſima eſt , eam violet. Agnoſcis Maxime, rationem Platonis , quantum potui pro tempore, perſpicuè explicatam. cui ego fidem arbitratus, cauſam diuini morbi eſſe, cùm illa peſtis in caput redundauit : haud quaquam videor de nihilo percontatus , an eſſet mulieri illi caput graue, ceruix torpens , tempora pulſata, auris ſonora. Et cæterum , quòd dextræ auris crebriores tinnitus fatebatur , ſignum erat morbi penitus adacti. Nam dextera corporis validiora ſunt , eóq; minus ſpei ad ſanitatem relinquunt , cùm & ipſa ægritudini ſuccumbunt. Ariſtoteles adeò in Problematis ſcriptum reliquit , quibus æquè caducis à dextero morbus occipiat, eorum eſſe difficiliorem medelã. Longum eſt, ſi velim Theophraſti quoque ſententiam de eodem morbo recenſere. eſt enim etiam eius egregius liber *De caducis.* Quibus tamen in alio libro , quem *De non videntibus animalibus* conſcripſit , remedio eſſe ait exuuias ſtellionum , quas velut ſenium , more cæterorum ſerpentium , temporibus ſtatutis exuant : ſed niſi confeſtim eripias, (malignóne præſagio, an naturali ad penitentia) illicò con-

uertuntur, & deuorant. Hæc idcirco commemoraui nobilium philosophorum disputata, simul & libros sedulò nominaui, nec vllum ex medicis aut poëtis volui attingere, vt isti desinant mirari, si philosophi suapte doctrinâ causas morborum & remedia nouerunt. Igitur cùm ad inspiciendum mulier ægra, curationis gratiâ ad me perducta sit, atque hoc, & medici confessione qui adduxit, ad meam ratiocinationem rectè factum esse conueniat: aut constituant, Magi & malefici hominis esse, morbis mederi: aut si hoc dicere non audent, fateantur se in puero & muliere caducis, vanas & prorsus caducas calumnias intendisse. Imò enim, si audire verum velis Æmiliane, tu potiùs caducus, qui iam tot calumniis cecidisti. Neq; enim grauius est corpore quàm corde collabi: pede potiùs quàm mente corruere: in cubiculo despui, quàm in isto splendidissimo cœtu detestari. At tu fortasse te putas sanum, quòd non domi cõtineris, sed insaniam tuam, quoquò te duxerit, sequeris. Atqui si contendere vis furorem tuum cum Thalli furore, inuenies non permultum interesse: nisi quod Thallus sibi, tu etiam aliis furis. Cæterùm Thallus oculos torquet, tu veritatem: Thallus manus contrahit, tu patronos: Thallus pauimentis illiditur, tu tribunalibus. Postremò ille quidquid agit, in ægritudine facit, ignorans peccat: at tu, miser, prudens & sciens delinquis: tanta vis morbi te instigat, fal-

ſum pro vero inſimulas, infectũ pro facto criminaris. quem innocentem liquidò ſcis, tamen accuſas vt nocentem. Quin etiam, quod præterij, ſunt quæ fatearis neſcire: & eadem rurſus, quaſi ſcias, criminaris. Ais enim, me habuiſſe quædam ſudariola inuoluta apud Lareis Pontiani. Ea inuoluta quæ & cuiuſmodi fuerint, neſciſſe te confiteris: neque præterea quemquam eſſe qui viderit. tamen illa contendis inſtrumenta Magiæ fuiſſe. Nemo tibi blandiatur Emiliane. Non eſt in accuſando verſutia, ac ne impudentia quidem, ne tu arbitreris. Quid igitur? furor infelix acerbi animi, & miſera inſania crudæ ſenectutis. His enim pænè verbis cum tam graui & perſpicaci iudice egiſti: *Habuit Apuleius quæpiã linteolo inuoluta apud Lareis Pontiani. hæc quoniã ignoro quæ fuerint, idcirco Magica fuiſſe contendo. crede igitur mihi quod dico, quia id dico quod neſcio.* O pulcra argumenta, & apertè crimen reuincentia! Hoc fuit, quoniam quid fuerit ignoro. Solus repertus es Æmiliane, qui ſcias etiam illa quæ neſcis. Tantum ſuper omneis ſtultitiã euectus es. quippe qui ſolertiſſimi & acerrimi philoſophorum fuerunt, ne iis quidem confidendum eſſe aiunt, quæ videmus. At tu de illis quoque affirmas, quæ neque conſpexiſti vnquam, neque audiſti. Pontianus ſi viueret, atque eum interrogares quæ fuerint in illo inuolucro; neſcire ſe reſponderet. Libertus etiam ille qui claues eius loci in hodiernum habet, & à vobis ſtat, num-

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di Firenze.
CFMAGL. 1.6.2

quàm ſe ait inſpexiſſe : quamquam ipſe aperiret, (vt pote promus librorum qui illic erant conditi ,) pænè quotidie, & clauderet: ſæpe nobiſcum , multo ſæpius ſolus intraret , linteum in menſa poſitum cerneret, ſine vllo ſigillo, ſine vinculo. Quid ni enim ? Magicæ res, in eo occultabantur : eò negligentiùs adſeruabam. Sed enim liberè ſcrutandum & inſpiciendum, ſi liberet : etiam auferendum , temerè exponebam , alienæ cuſtodiæ commendabam , alieno arbitrio permittebam. Quid igitur impræſentiarum vis tibi credi , quod ne Pontianus quidem ſciret, qui indiuiduo contubernio mecum vixit, id te ſcire, quem numquam viderim niſi pro tribunali ? An quod libertus aſſiduus , cui omnis facultas inſpiciendi fuit, quòd is libertus non viderit, te qui numquam eò acceſſeris, vidiſſe ? denique vt quod non vidiſti, id tale fuerit, quale dicis ? Atqui ſtulte , ſi hodie illud ſudariolum tu intercepiſſes, quidquid ex eo promeres, ego Magicum negarem. Tibi adeò permitto , finge quiduis, reminiſcere, excogita, quod poſſit Magicum videri: tamen de eo tecum decertarem aut ego ſubiectum dicerem, aut remedio acceptum, aut ſacro traditum , aut ſomnio imperatum. Mille alia ſunt , quibus poſſem more cõmuni, & vulgatiſſima obſeruationum conſuetudine verè refutare. Nunc id poſtulas, vt quod deprehenſum & detentum , tamen nihil me apud bonum iudicem læderet , id inani ſuſpi-

cione incertum & incognitum condemnet. Haud ſciam, an rurſus vt ſoles, dicas: *Quid ergo illud fuit, quod linteo tectũ, apud Lareis potiſsimũ depoſuiſti?* Ita ne eſt Æmiliane? ſic accuſas, vt omnia à reo percontêre, nihil ipſe adferas cognitum? *Quamobrem piſceis quæris? Cur ægram mulierẽ inſpexiſti? quid in ſudario habuiſti inſutum?* Accuſatum an interrogatum veniſti? Si accuſatum, tute argue quæ dicis: ſi interrogatum, noli præiudicare quid fuerit, quod ideò te neceſſe eſt interrogare, quia neſcis. Cæterùm hoc quidem pacto omneis homines rei conſtituentur: ſi ei qui nomen cuiuſpiã detulerit, nulla neceſſitas ſit probandi, omnis contrà facultas percõtandi. Quippe omnibus, ſi cui fortè negotiũ Magiæ faceſſitur, quidquid omnino egerint, obiicietur. Votũ in alicuius ſtatuæ femore aſſignaſti: igitur Magus es: aut cur ſignaſti? Tacitas preces in templo Deis allegaſti? igitur Magus es: aut quid optaſti? Contrà, nihil in templo precatus es: igitur Magus es: aut cur Deos non rogaſti? Similiter ſi poſueris donũ aliquod, ſi ſacrificaueris, ſi verbenam ſumpſeris. Dies me deficiet, ſi omnia velim perſequi, quorum rationem ſimiliter calumniator flagitabit. Præſertim quod conditum cunque, quod obſignatum, quod incluſum domi adſeruatur, id omne eodem argumento Magicum dicetur: aut è cella promptuaria in forũ atque in iudicium proferetur. Hæc quanta ſint, & cuiuſmodi, Maxime,

quantúsque campus calumniis hoc Æmiliani tramite aperiatur, quantíque sudores innocentibus hoc vno sudariolo adferantur, possem equidem pluribus disputare. sed faciam quod institui. etiam quod non necesse est confitebor: & interrogatus ab Æmiliano respondebo. Interrogas Æmiliane quid in sudario habuerim. at ego, quamquam omninò positum vllum sudarium meum in bibliotheca Pontiani possim negare, tamen maximè fuisse concedam: cùm habeam dicere, nihil in eo inuolutum fuisse: quæ si dicam, neque testimonio aliquo, neque argumento reuincar. Nemo enim qui attigerit est: vnus libertus, vt ais, qui viderit: tamen inquam, per me licet fuerit repertissimum. sic enim, si vis, arbitrare: vt olim Vlixis socij thesaurum reperisse arbitrati sunt, cùm vtrem ventosissimum menticularentur. Vin dicam, cuiusmodi illas res in sudario obuolutas Laribus Pontiani commendarim? Mos tibi geretur. Sacrorum pleraque initia in Græcia participaui. Eorum quædam signa & monumenta tradita mihi à sacerdotibus sedulò conseruo. Nihil insolitum, nihil incognitum dico: vel vnius Liberi patris symmistæ, qui adestis, scitis, quid domi conditum celetis, & absque omnibus profanis tacitè veneremini. At ego, (vt dixi) multiiuga sacra, & plurimos ritus, varias cerimonias, studio veri, & officio erga Deos didici. Nec hoc ad tempus compono: sed abhinc fermè trien-

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di Firenze.
CFMAGL. 1.6.2

nium est,cũ primis diebus quibus Oeam veneram, publicè disserens de Esculapij maiestate, eadem ista præ me tuli, & quot sacra nossem percensui. Ea disputatio celebratissima est: vulgò legitur: in omniũ manibus versatur, non tam facundiâ meâ, quàm mentione Æsculapij religiosis Oeensibus commendata. Dicite aliqui, si quis fortè meminit, huius loci principium. Audísne Maxime multos suggerentes? immò ecce etiam liber offertur, recitari ipsa hæc iubebo: quoniam ostendis humanissimo vultu, auditione te ista non grauari. LOCVS EX ORATIONE APVLEI OEAE HABITA. Etiámne cuiquam mirum videri potest, cui sit vlla memoria religionis, hominem tot mysteriis Deûm conscium, quædam sacrorum crepundia domi adseruare? atque ea lineo texto inuoluere, quod purissimum est rebus diuinis velamentum? Quippe lana, segnissimi corporis excrementum, pecori detracta, iam inde Orphei & Pythagoræ scitis, profanus vestitus est. Sed enim mundissima lini seges, inter optimas fruges terra exorta, non modò indutui & amictui sanctissimis Ægyptiorum sacerdotibus, sed opertui quoque in rebus sacris vsurpatur. Atque ego scio nonnullos, & cum primis Æmilianum istum, facetiæ sibi habere, res diuinas deridere. Nam, vt audio, percensentibus iis qui istum nouêre, nulli Deo ad hoc æui supplicauit, nullum templum frequentauit. si fanum aliquod prætereat,

nefas

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di Firenze.
CFMAGL. 1.6.2

nefas habet adorandi gratia manum labris admouere. Iste verò nec Diis rurationis, qui eum pascunt ac vestiunt, segetis vllas, aut vitis, aut gregis primitias impartit. nullum in villa eius delubrum situm, nullus locus aut lucus consecratus. Et quid ego de luco & delubro loquor? Negant vidisse se, qui fuêre, vnum saltem in finibus eius aut lapidem vnctum, aut ramum coronatum. Igitur agnomenta ei duo indita: Charon, (vt iam dixi,) ob oris & animi diritatem: sed alterum (quod libentius audit,) ob Deorum contemptum, Mezentius. Quapropter facilè intelligo, hasce ei tot initiorum enumerationes nugas videri: Et fors fuat vt ob hanc diuini contumaciam non inducat in animum, verum esse quod dixi, me sanctissimè tot sacrorum signa & memoracula custodire. Sed ego quid de me Mezentius sentiat, manum non vorterim. Cæteris autem clarissima voce profiteor, si qui fortè adest eorumdem solennium mihi particeps, signum dato, & audiat licet quæ ego adseruem. Nam equidem nullo vmquam periculo compellar, quæ reticenda accepi, hæc ad profanos annuntiare. Vt puto, Maxime, satis videor cuiuis vel iniquissimo animum explesse, & quod ad sudarium pertineat, omnem criminis maculam detersisse: ac bono iam periculo ad testimonium illud Crassi, quod post ista quasi grauissimum legerunt, à suspicionibus Æmiliani transcensurus. Testimonium ex libello legi

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di Firenze.
CFMAGL. 1.6.2

audiſti gumiæ cuiuſdam, & deſperati lurconis, Iunij Craſſi, me in eius domo nocturna ſacra cum Appio Quintiano amico meo factitaſſe, qui ibi mercede deuerſabatur. Idque ſe ait Craſſus, quanquam eo tempore vel Alexandriæ fuerit, tamen à cæde & fumo & auium plumis comperiſſe. Scilicet eũ, cùm Alexandrię ſympoſia obiret: (eſt enim Craſſus iſte, qui non inuitus de die in ganeas correpat:) in illo cauponis nidore pinnas de penatibus ſuis aduectas aucupantem, fumum domus ſuæ agnouiſſe, patrio culmine longè exortum. Quem ſi oculis vidit, vltra. Vlixi vota & deſideria hic quidem eſt oculatus. Vlixes fumum terra ſua emergentem compluribus annis è littore proſpectans, fruſtra captauit: Craſſus in paucis quibus abfuit menſibus, eundem fumum, ſine labore in taberna vinaria ſedens, conſpexit. Sin verò naribus nidorem domeſticum præſenſit, vincit idem ſagacitate odorandi canes & vulturios. Cui enim cani, cui vulturio, Alexandrini cæli quidquam abuſque Oeenſium finibus oboleat? Eſt quidem Craſſus iſte ſummus helluo, & omnis fumi non imperitus. ſed profectò pro ſtudio bibendi, quo ſolo cenſetur, facilius ad eum Alexandriam vini aura quàm fumi perueniret. Intellexit hoc & ipſe incredibile futurum. Nam dicitur ante horam diei ſecundam, ieiunus adhuc & abſtemius, teſtimonium iſtud vendidiſſe. Igitur ſcripſit, hæc ſe ad hunc modum comperiſſe. Poſtquam Alexan-

dria reuenerit, domum suam rectà contendisse, ex qua iam Quintianus migrarat. ibi in vestibulo multas auium pinnas offendisse: præterea parietes fuligine deformatos: quæsisse causas ex seruo suo quem Oeæ reliquerat, eúmque sibi de meis & Quintiani nocturnis sacris indicasse. Quam verò subtiliter compositum, & verisimiliter commentum, me, si quid eius facere vellem, non domi meæ potius facturum? Quintianum istum qui mihi assistit, (quem ego pro amicitia, quæ mihi cum eo artissima est, próque eius egregia eruditione, & perfectissima eloquentia, honoris & laudis gratia nomino:) hunc igitur Quintianum, si quas aues in cæna habuisset, aut (quod aiunt,) Magiæ causa interemisset, puerum nullum habuisse qui pinnas conuerreret, & foras abiiceret? præterea fumi tantam vim fuisse, vt parietes atros redderet: eámque deformitatem, quoad habitauit, passum in cubiculo suo Quintianum? Nihil dicis Æmiliane. non est verisimile. nisi fortè Crassus non in cubiculum reuersus perrexit, sed suo more rectà ad focum. Vnde autem seruus Crassi suspicatus est noctu potissimùm parietes fumigatos? an ex fumi colore? videlicet fumus nocturnus nigrior est, eóque diurno fumo differt? Cur autem suspicax seruus, ac tam diligens, passus est Quintianum migrare prius quàm mundam domum redderet? Cur illæ plumæ, quasi plumbeæ tamdiu, (vsque ad aduentum Crassi) manserunt? Non insimu-

let Crassus seruum suum, sed ipse hæc potius de fuligine & pinnis mentitus est, dum non potest nec in testimonio dando discedere longius à culina. Cur autem testimonium ex libello legistis? Crassus ipse vbi gentium est? An Alexandriam tædio domus remeauit? an parietes suos detergit? an (quod verius est) ex crapula helluo attentatur? Nam equidem hæc fabra tecum hesterna die animaduerti satis notabiliter in medio foro tibi Æmiliane obructantem. Quære à nomenclatoribus tuis Maxime, quanquam est ille cauponibus quàm nomenclatoribus notior: tamen inquam interroga, an hic Iunium Crassum Oeensem viderint, non negabunt. Exhibeat nobis Æmilianus iuuenem honestissimum, cuius testimonio nititur. Quid sit diei vides. Dico Crassum iamdudum ebrium stertere, aut secundo lauacro, ad repotia cænæ obeunda, vinolentum sudorem in balneo desudare. Iste cum maximè præsens per libellum loquitur, non quin adeò sit alienatus omni pudore, vt etiam sub oculis tuis si foret, sine rubore vllo mentiretur: sed fortasse nec tantulum potuit ebrius sibi temperare, vt hanc horam sobriè exspectaret; aut potius Æmilianus de consilio fecit, ne eum sub tam seueris oculis tuis constitueret, ne tu belluam illam vulsis maxillis, fœdo aspectu, de specie improbares: cùm animaduertisses caput iuuenis barba & capillo populatum, madentes oculos, cilia turgentia, rictum, saliuosa

labia, vocem abſonam, manuum tremorem, ructus. Nam patrimonium omne iampridem abligurriuit: nec quidquam ei de bonis paternis ſupereſt, niſi vna domus ad calumniam venditandam. quam tamen nunquam carius quàm in hoc teſtimonio locauit. Nam temulentum iſtud mendacium tribus millibus nummis Æmiliano huic vendidit: ídque Oeæ nemini ignoratur. Omnes hoc, antequam fieret, cognouimus. & potui denuntiatione impedire, niſi ſcirem mendacium tam ſtultum potius Æmiliano, qui fruſtra redimebat, quàm mihi, qui meritò contemnebam, obfuturum. Volui & Æmilianum damno affici, & Craſſum teſtimonij ſui dedecore proſtitui. Cæterùm nudiuſtertius haudquaquam occulta res acta eſt in Rufini cuiuſdam domo, de quo mox dicam, interceſſoribus & deprecatoribus ipſo Rufino & Calpurniano. Quod eo libentius Rufinus perfecit, quòd erat certus, ad vxorem ſuam, cuius ſtupra ſciens diſſimulat, non minimam partem præmij eius Craſſum relaturum. Vidi te quoque Maxime, coitionem aduerſum me, & coniurationem eorum pro tua ſapientia ſuſpicatum, ſimul libellus ille prolatus eſt, totam rem vultu aſpernantem. Denique quanquam ſunt ſoluta audacia & importuna impudentia præditi, tamen teſtimonium Craſſi, cuius oboluiſſe fæcem videbant, nec ipſi auſi ſunt perlegere, nec quidquam eo niti. Verùm ego iſta propterea commemoraui,

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di Firenze.
CFMAGL. 1.6.2

non quòd pinnarum formidines, & fuliginis maculam, te præsertim iudice, timerem: sed vt ne impunitum Crasso foret, quòd Æmiliano homini rustico fumum vendidit. Vnde etiam crimen ab illis, cum Pudentillæ litteras legerent, de cuiusdam sigilli fabricatione prolatum est. quod me aiunt ad Magica maleficia, occulta fabrica, ligno exquisitissimo comparasse: & cùm sit sceleti forma turpe & horribile, tamen impendio colere, & Græco vocabulo nuncupare βασιλέα. Nisi fallor, ordine eorum vestigia persequor, &, singillatim apprehendens: omnem calumniæ textum retexo. Occulta fuisse fabricatio sigilli, quod dicitis, quî potest? cuius vos adeò artificem non ignorastis, vt ei, vti præstò esset, denuntiaueritis? En, adest Corrnelius Saturninus artifex, vir inter suos & arte laudatus, & moribus comprobatus, qui tibi. Maxime, paulo antè diligenter sciscitanti, omnem ordinem gestæ rei summa cum fide & veritate percensuit: me, cùm apud eum multas geometricas formas è buxo vidissem subtiliter & adfabrè factas, inuitatum eius artificio, quædam mechanica, vt mihi elaboraret, petisse: simul & aliquod simulacrum cuiuscunque vellet Dei, cui ex more meo supplicarem, quacunque materia, dummodò lignea exsculperet. igitur primò buxeam tentasse. interim dum ego ruri ago, Sicinium Pontianum priuignum meum, qui mihi factum volebat, impetratos hebeni loculos à

muliere honestissima Capitolina ad se attulisse : ex illa potius materie rariore & durabiliore , vti faceret , adhortatum : id munus cum primis gratum mihi fore. ex ea se fecisse , perinde vt loculi suppetebant. Ita minutatim ex tabellis compacta crassitudine Mercuriolum expediri potuisse. Hæc , vt dico , omnia audisti. Præterea à filio Capitolinæ probissimo adolescente , qui præsens est sciscitante te , eadem dicta sunt : Pontianum loculos petisse , Pontianum Saturnino artifici detulisse. Etiam illud non negatur , pontianum à Saturnio perfectum sigillum recipisse , & postea dono mihi dedisse. His omnibus palàm atque apertè probatis , quid omnino superest , in quo suspicio aliqua Magiæ delitescat ? immo quid omnino est quod vos manifesti mendacij non reuincat ? Occultè fabricatum esse sigillum dixistis , quod Pontianus splendidissimus eques fieri curauit : quod Saturninus , vir grauis , & probè inter suos cognitus , in tabernula sua sedens , propalàm exsculpsit : quod ornatissima matrona munere suo adiuuit : quod & futurum , & factum multi cùm seruorum , tum amicorum , qui ad me ventitabant , scierunt. Lignum à me toto oppido , & quidem oppidò quæsitum , non piguit vos commentiri ? quem quidem abfuisse eo tempore scitis , quem iussisse fieri qualicunque materia probatum est ? Tertium mendacium vestrum fuit , macilentam , vel omnino euisceratam formam

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di Firenze.
CFMAGL. 1.6.2

diri cadaueris fabricatam, prorsus horribilem & larualem. Quòd si compertum habebatis adeo euidens signum Magiæ: cur mihi vt exhiberem non denuntiastis? An vt possetis in rem absentem liberè mentiri? Cuius tamen falsi facultas, opportunitate quadam meę consuetudinis vobis adempta est. Nam morem mihi habeo, quoquò eam, simulacrum alicuius Dei inter libellos conditum gestare: eique diebus festis, thure & mero, & aliquando victimis supplicare. Dudum ergo cùm audirem sceletum perquam impudenti mendacio dictitari: iussi curriculò iret aliquis, & ex hospitio meo Mercuriolum afferret, quem mihi Saturninus iste Æeæ fabricatus est. Cedò tu: eum videant, teneant, considerent. En vobis, quem scelestus ille sceletum nominabat. Auditis ne reclamationem omnium qui adsunt? Auditis ne mēdacij vestri damnationem? Non vos tot calumniarum tandem dispudet? Hiccine est sceletus? hæccine est larua? hoccine est quod appellitabatis Dæmonium? Magicúm ne istud, an solenne & commune simulacrum est? Accipe quæso Maxime, & contemplare: bene tam puris & tam piis manibus tuis traditur res consecrata. En, vide quàm facies eius decora & succi plena sit, quàm hilaris Dei vultus: vt decenter vtrinque lanugo malis deserpat: vt in capite crispatus capillus sub imo pilei vmbraculo appareat: quàm lepidè super tempora pares pinnulæ emineant: quam autem festiuè circa hume-

ros vestis substricta sit. Hunc qui sceletum audet dicere, profectò ille simulacra Deorum nulla videt, aut omnia negligit. Hunc denique qui Laruam putat, ipse est laruatus. At tibi Æmiliane pro isto mẽdacio, duat Deus iste, Superûm & Inferûm commeator, vtrorumq; Deorum malam gratiam, sempérque obuias species mortuorum, quidquid Vmbrarum est vsquam, quidquid Lemurum, quidquid Manium, quidquid Laruarum, oculis tuis oggerat: omnia noctium occursacula, omnia bustorum formidamina, omnia sepulcrorum terriculamenta, à quibus tamen æuo & merito haud longè abes. Cæterùm Platonica familia nihil nouimus nisi festum, & lætum, & solemne, & superum, & cæleste. Quin altitudinis studio secta ista etiam cælo ipso sublimiora quæpiam vestigauit, & in extimo mundi tergo degit. Scit me vera dicere Maximus, qui τὸν ὑπερουράνιον τόπον ἐπὶ τῷ τοῦ οὐρανοῦ νώτῳ legit in Phædro diligenter. Idem Maximus optimè intelligit, (vt de nomine etiam vobis respondeam,) quísnam sit ille non à me primo, sed à Platone nuncupatus βασιλεὺς, ΠεΡΙτῶΝ ΠαΝτων ΒΑcΙλεy ΠαΝτες πηωχειxo Seneka πανται· totius rerum naturæ causa, & ratio, & origo initialis, summus animi genitor, æternus animantum sospitator, assiduus mundi sui opifex. Sedenim sine opera opifex, sine cura sospitator, sine propagatione genitor: neque loco, neque tempore, nec voce vlla comprehensus, eóq; paucis cogitabilis, nemini effa-

bilis. En, vltro augeo Magiæ ſuſpicionem. non reſpondeo tibi Æmiliane quem colam βασιλέα. Quin ſi ipſe proconſul interroget, quid ſit Deus meus, tacebo. De nomine, vt impræſentiarum ſatis dixi. Quod ſupereſt, nec ipſe ſum neſcius, quoſdam circumſtantium cupere audire, cur non argento vel auro, ſed potiſſimum ex ligno ſimulacrum fieri voluerim, ídque eos arbitror tam ignoſcendi quàm cognoſcendi cauſa deſiderare: vt hoc etiam ſcrupulo liberentur, cùm viderint omnem ſuſpicionem criminis abundè confutatam. Audi igitur, cui cura cognoſcere eſt: ſed animo quantum potes erecto & attento, quaſi verba ipſa Platonis iam ſenis, de nouiſſimo Legum libro auditurus: θεοῖσι δὲ ἀναθήματα χρεὼν ἔμμετρα τὸν μέτριον ἄνδρα ἀνατιθέντα δωρεῖσθαι. Γῆ μὲν οὖν ἑστία τε οἰκήσεως, ἱερὰ πᾶσι πάντων θεῶν: μηδεὶς οὖν δευτέρως ἱερὰ καθιερούτω θεοῖς. Hoc eò prohibet, vt delubra nemo audeat priuatim conſtituere. Cenſet etenim ſatis eſſe ciuibus ad immolandas victimas, templa publica. Deinde ſubnectit: χρυσὸς δὲ καὶ ἄργυρος ἐν ἄλλαις πόλεσιν ἰδίᾳ τε, καὶ ἐν ἱεροῖς ἐστὶν ἐπίφθονον κτῆμα: ἐλέφας δὲ ἀπολελοιπότος ψυχὴν σώματος, οὐκ εὐχερὲς ἀνάθημα. σίδηρος δὲ καὶ χαλκὸς, πολέμων ὄργανα. ξύλου δὲ μονόξυλον ὅ, τι ἂν ἐθέλῃ τις ἀνατιθέτω, καὶ λίθου ὡσαύτως πρὸς τὰ κοινὰ ἱερά. Vt omnium aſſenſus declarauit, maximéque qui in conſilio eſtis, competentiſſimè videor vſus Platone, vt vitæ magiſtro, ita cauſæ patrono, cuius legibus obedientem me videtis.

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di Firenze.
CFMAGL. 1.6.2

Nunc tempus est ad epistolas Pudentillæ præuerti, vel adeò totius rei ordinem paulo altiùs petere: vt omnibus manifestissimè pateat, me, quem lucri cupiditate inuasisse Pudentillæ domum dictitant, si vllum lucrum cogitarem, fugere semper à domo ista debuisse: quin & in cæteris causis minimè prosperum matrimonium, & nisi ipsa mulier tot incommoda virtutibus suis repensaret, inimicum. Neque enim vlla alia causa præter cassam inuidiam, reperiri potest, quæ iudicium istud mihi, & multa antea pericula vitæ conflauerit. Cæterùm cur Æmilianus commoueretur etsi verè me Magum comperisset, qui non modò vllo facto, sed ne tantulo quidem dicto meo læsus est, vt videretur se merito vltum ire? Neque autem gloriæ causa me accusat, vt M. Antonius Cn. Carbonem, C. Mutius A. Albutium, P. Sulpitius Cn. Norbanũ, C. Furius M. Aquilium, C. Curio Q. Metellum. Quippe homines eruditissimi, iuuenes laudis gratia primum hoc rudimentum forensis operæ subibant, vt aliquo insigni iudicio ciuibus suis noscerentur. Qui mos incipientibus adolescentulis, ad illustrandũ ingenij florem, apud antiquos concessus, diu exoleuit. quòd si nunc quoque frequens esset, tamen ab hoc procul abfuisset. Nam neque facundiæ ostentatio rudi & indocto, neq; gloriæ cupido rustico & barbaro, neq; inceptio patrociniorum capulari seni congruisset. nisi fortè Æmilianus, pro sua seueritate

exemplum dedit, & ipsis maleficiis infensus, accusationem istam pro morum integritate suscepit. At hoc ego Æmiliano, non huic Afro, sed illi Africano & Numantino, & præterea Censorio vix credidissem: ne huic frutici credam non modò odium peccatorum, sed saltem intellectum inesse. Quid igitur est? Cuiuis clarè dilucet aliam rem Inuidia nullam esse, quæ hunc, & Herennium Rufinum, impulsorem huius, (de quo mox dicam,) cæterósque inimicos meos, ad nectendas Magiæ calumnias prouocarit. Quinque igitur res sunt, quas me oportet disputare. Nam si probè memini, quod ad Pudentillam attinet, hæc obiecêre. Vna res est, quòd *numquam eam voluisse nubere post priorē maritum, sed meis carminibus coactam* dixere: altera res est *de epistolis eius* quam confessionem Magiæ putant: deinde *sexagesimo anno ætatis ad libidinem nupsisse:* & *quod in villa, ac non in oppido, tabulæ nuptiales sint consignatæ,* tertio & quarto loco obiecere. Nouissima & eadem inuidiosissima criminatio *de dote* fuit. ibi omne virus totis viribus ad nixi effudêre: ibi maximè angebantur. Atque ita dixere: me grandem dotem mox in principio coniunctionis nostræ, mulieri amanti, remotis arbitris, in villa extorsisse. Quæ omnia tam falsa, tam nihili, tam inania ostendam, adeóque facilè, & sine vlla controuersia refutabo; vt medius fidius verear Maxime, quíque in consilio estis, ne demissum & subornatum à me accusatorem pute-

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di Firenze.
CFMAGL. 1.6.2

tis, vt inuidiam meam reperta occaſionē palàm reſtinguerem. Mihi credite, quod reapſe intelligetur, oppidò quàm mihi laborandum eſt, ne tam friuolam accuſationem me potius callidè excogitaſſe, quàm illos ſtultè ſuſcepiſſe exiſtimetis. Nunc dum ordinem rei breuiter perſequor, & efficio vt ipſe Æmilianus recognoſcat falsò ſe ad inuidiam meam inductum, & longè à vero aberraſſe neceſſe habeat confiteri, quæſo, vti adhuc feceritis, vel ſi quo magis etiam poteſtis, ipſum fontem & fundamentum mendacij huiuſce diligentiſſimè cognoſcatis. Æmilia Pudentilla, quæ nunc mihi vxor eſt, ex quodam Sicinio Amico, quicum antea nupta fuerat: Pontianum & Pudentem filios genuit: eóſque pupillos in poteſtate aui relictos paterni, (nam ſuperſtite patre Amicus deceſſerat) per annos fermè quatuordecim memorabili pietate ſedulò aluit. Non tamen libenter in ipſo ætatis ſuæ flore tam diu vidua. ſed puerorum auus inuitam eam conciliare ſtudebat alteri filio ſuo Sicinio Claro; eóque cæteros procos abſterrebat. & præterea minabatur, ſi extrario nupſiſſet, nihil ſe filiis eius ex paternis eorum bonis teſtamento relicturum. Quam conditionem cùm obſtinatè propoſitam videret mulier ſapiens, & egregiè pia: ne quid filiis ſuis eo nomine incommodaret, facit quidem tabulas nuptiales, cùm quo iubebatur, cum Sicinio Claro: verumenimuerò vanis fruſtra-

tionibus nuptias eludit, eo ad, dum puerorum auus fato concessisset, relictis filiis eius heredibus: ita vt Pontianus, qui maior natu erat, fratri suo tutor esset. Eo scrupulo liberata, cùm à principibus viris in matrimonium peteretur, decreuit sibi diutius in viduitate non permanendum Quippe vt solitudinis tædium perpeti posset, tamen ægritudinem corporis ferre non poterat. Mulier sanctè pudica, tot annis viduitatis sine culpa, sine fabula, assuetudine coniugis torpens, & diutino situ viscerum saucia, vitiatis intimis vteri, sæpe ad extremum vitæ discrimen doloribus obortis exanimabatur. Medici cum obstetricibus consentiebant, penuria matrimonij morbum quæsitum, malum in dies augeri, ægritudinem ingrauescere: dum ætatis aliquid supersit, nuptiis valetudinem medicandum. Consilium istud cùm alij approbarent, tum maximè Æmilianus iste, qui paulo priùs confidentissimo mendacio abseuerabat, numquam de nuptiis Pudentillam cogitasse priusquàm foret Magicis maleficiis à me coacta: me solum repertum, qui viduitatem eius, velut quanquam virginitatem, carminibus & venenis violarem. Sæpe audiui non de nihilo dici, *Mendacem memorem esse oportere.* At tibi Æmiliane non venit in mentem, priusquam ego Oeam venirem, te litteras etiam vti nuberet, scripsisse ad filium eius Pontianum, qui tum adultus Romæ agebat? Cedò tu epistolam,

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di Firenze.
CFMAGL. 1.6.2

vel potius da ipsi: legat. sua sibi voce, suísque verbis sese reuincat. *** EPISTOLA ÆMILIANI. Estne hæc tua epistola? quid palluisti? nam erubescere tu quidem non potes: est ne tua ista subscriptio? Recita quæso clarius, vt omnes intelligant, quantum lingua eius manu discrepet, quantúmque minor illi sit mecum quàm secum dissensio. RELIQVVM EPISTOLÆ. **** Scripsisti ne hæc Æmiliane, quæ lecta sunt? *Nubere illam velle, & debere scio: sed quem eligat, nescio.* Rectè tu quidem, nesciebas. Pudentilla enim tibi, cuius infestam malignitatem probè norat, de ipsa re tantùm, cęterùm de petitore nihil fatebatur. At tu dum eam putas etiam nunc Claro fratri tuo denupturam, falsa spe inductus, filio quoque eius Pontiano auctor assentiendi fuisti. Igitur si Claro nupsisset, homini rusticano & decrepito seni, sponte eam diceres, sine vlla Magia, iam olim nupturisse: quoniam iuuenem talem, qualem dicitis, elegit, coactam fecisse ais: cæterùm semper nuptias aspernatam. Nescisti improbe, epistolam tuam de ista re teneri: nescisti te tuomet testimonio conuictum iri. Quam tamen epistolam Pudentilla, testem & indicem tuæ voluntatis, vt quæ te leuem & mutabilem, nec minus mendacem & impudentem sciret, maluit retinere, quàm mittere. Cæterùm ipsa de ea re Pontiano filio suo Romam scripsit: etiam causas consilij sui plenè allegauit. Dixit illa omnia de valetudine: nihil præ-

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di Firenze.
CFMAGL. 1.6.2

terea esse, cur amplius deberet obdurare: hæreditatem auitam longa viduitate, cum despectu salutis suæ quæsisse: eandem summa industria auxisse. Iam Deûm voluntate, ipsum vxori, fratrem eius virili togæ idoneos esse. Tandem aliquando se quoque paterentur solitudini suæ, & ægritudini subuenire. Cæterùm de pietate sua & supremo iudicio nihil metuerent: qualis vidua eis fuerit, talem nuptam futuram. Recitari iubebo exemplum epistolæ huius ad filium missæ. EPISTOLA PVDENTILLÆ AD PONTIANVM F. **** Satis puto ex istis cuiuis liquere posse, Pudentillam non meis carminibus ab obstinata viduitate compulsam: sed olim sua sponte à nubendo non alienam, me fortasse præ cęteris maluisse. Quæ electio tam grauis feminæ, cur mihi crimini potius quàm honori danda sit, non reperio. Nonnihil tamen miror, quòd Æmilianus & Rufinus id iudicium mulieris ægrè ferant: cùm ij qui Pudentillam in matrimonium petiuerunt, æquo animo patiantur me sibi prælatum. Quod quidem illa vt faceret, filio suo potius quàm animo obsecuta est. Ita factũ, nec Æmilianus poterit negare. Nam Pontianus acceptis litteris matris, confestim Roma aduolauit: metuens ne si quem auarũ virũ nacta esset, omnia, vt sæpè fit, in mariti domum cõferret. Ea sollicitudo non mediocriter animum angebat. Omnes illi, fratríque diuitiarũ spes in facultatibus matris sitæ erant. Auus modicum reliquerat, mater HS quadragies

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di Firenze.
CFMAGL. 1.6.2

gies poſſidebat. Ex quo ſanè aliquantam pecuniam, nullis tabulis, ſed(vt æquum erat,) mera fide acceptam, filiis debebat. Hunc ille timorem muſſitabat, aduerſari propalàm non audebat, ne videretur diffidere. Cùm in hoc ſtatu res eſſet, (inter precationem matris, & metum filij;) forte ne an fato, ego aduenio, pergens Alexandriam. Dixiſſem herculè, Quod vtinam nunquam eueniſſet, ni me vxoris meæ reſpectus prohiberet. Hyems anni erat. Ego ex fatigatione itineris adfectus, apud Appios veteres amicos meos, (quos honoris & amoris gratia nomino,) aliquammultis diebus decumbo. Eò venit ad me Pontianus. nam fuerat mihi non ita ante multos annos Athenis, per quoſdam communeis amicos conciliatus, & arto poſtea contubernio intimè iunctus. facit omnia circa honorem meũ obſeruanter, circa ſalutem ſollicitè, circa amorem callidè. Quippe etenim videbatur ſibi peridoneum maritum matri reperiſſe, cui bono periculo totam domus fortunam concrederet. Ac primò quidem voluntatem meam verbis inuerſis periclitabundus, quoniam me viæ cupidum & conuerſum ab vxoria re videbat, orat ſaltem pauliſper manerem. velle ſe mecum proficiſci: hyemem alteram propter Syrtis æſtus & beſtias opperiendam, quòd illam mihi infirmitas exemiſſet. Multis etiam precibus me ab amicis meis Appiis aufert, vt ad ſeſe in domum matris ſuæ transferat, ſalubriorem mihi

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di Firenze.
CFMAGL. 1.6.2

habitationem futuram: prætereà prospectu maris, qui mihi gratissimus est, liberius me ex ea fruiturum. Hæc omnia, adnixus impenso studio, persuadet: & matrem suam, suúmque fratrem puerum istum mihi commendat. nonnihil à me in communibus studiis adiuuantur. augetur oppidò familiaritas. Interibi reualesco. Dissero aliquid, postulantibus amicis, publicè. omnes qui aderant, ingenti celebritate basilicam, (qui locus auditorij erat,) complentes, inter alia pleraque congruentissima voce insigniter acclamant, petentes vt remanerem, fierémque ciuis Oeensium. Mox auditorio misso, Pontianus eo principio me adortus, consensum publicæ vocis pro diuino auspicio interpretatur: aperítque, consilium sibi esse, si ego non nolim, matrem suam, cui plurimi inhient, mecum coniungere, quoniam mihi soli, ait, rerum omnium confidere sese, & credere, vt id onus recipiam: quoniam non formosa pupilla, sed mediocri facie mater liberorum mihi offeratur. Sin hæc reputans, formæ aut diuitiarum gratiâ me ad aliam conditionem reseruarem, neque pro amico, neque pro philosopho facturum. Nimis multa oratio est, si velim memorare quæ ego contrà responderim, quàm diu, & quoties inter nos verbigeratum sit, quot & qualibus precibus me adgressus, haud prius omiserit, quàm denique impetrarit. non quin ego Pudentillam iam anno perpetim assiduo conuictu pro-

bè ſpectaſſem, & virtutum eius dotes exploraſſem. ſed vt pote peregrinationis cupiens, impedimentum matrimonij aliquantiſper recuſaueram: mox tamen talem feminam nihilo ſegniùs volui, quam ſi vltrò appetiſſem. Perſuaſerat idem Pontianus matri ſuæ, vt me aliis omnibus mallet: & quamprimum hæc perficere incredibili ſtudio auebat. Vix ab eo tantulam moram impetramus, dum prius ipſe vxorem duceret: frater eius virilis togæ vſum auſpicaretur: tunc deinde vt nos coniungeremur. Vtinam hercule poſſem, quæ deinde dicenda ſunt, ſine maximo cauſæ diſpendio tranſgredi: ne Pontiano, cui errorem ſuum deprecanti ſimpliciter ignoui, videar nũc leuitatem exprobrare. Confiteor enim, quod mihi obiectum eſt, eum, poſtquam vxorem duxerit, à conſpecta fide deſciuiſſe, ac derepentè animi mutatum, quod antea nimio ſtudio feſtinarat, pari pertinacia prohibitum iſſe: denique matrimonium noſtrum ne coaleſceret, quiduis pati, quiduis facere paratum fuiſſe. Quamuis omnis illa tam animi fœda mutatio, & ſuſcepta contra matrem ſimultas, non ipſi vitio vortenda ſit, ſed ſocero eius eccilli Herennio Rufino: qui vnum neminem in terris viliorem ſe, aut improbiorem, aut inquinatiorem reliquit. Perpaucis hominem, quàm modeſtiſſimè potero, neceſſariò demonſtrabo: ne ſi omninò de eo reticuero, operam perdiderit, quòd negotium iſtud mihi ex ſummis

viribus conflauit. Hic est enim pueruli huius instigator, hic accusationis auctor, hic aduocatorum conductor, hic testium coëmptor, hic totius calumniæ fornacula, hic Æmiliani huius fax & flagellum. Idque apud omneis interperantissimè gloriatur, me suo machinatu reum postulatum. Et sanè habet in istis quod sibi plaudat: est enim omnium litium depector, omnium falsorum commentator, omnium simulationum architectus, omnium malorum seminarium: nec non idem libidinum ganearumque locus, lustrum, lupanar: iam inde ab ineunte æuo cunctis probris palam notus: olim in pueritia, priusquàm isto caluitio deformaretur, emasculatoribus suis ad omnia infanda morigerus: mox in iuuentute saltandis fabulis exossis planè & eneruis, sed, vt audio, indocta & rudi mollitia, negatur enim quidquam histrionis habuisse, præter impudicitiam. In hac etiam ætate, qua nunc est, qui istum deperduint multi sunt. Honos auribus præfandus est: domus eius tota lenonia, tota familia contaminata: ipse propudiosus, vxor lupa, filij similes prorsus: diebus ac noctibus ludibrio iuuentutis ianua calcibus propulsata, fenestræ canticis circumstrepitæ, triclinium comissatoribus inquietum, cubiculum adulteris peruium. neque enim vlli ad introeundum metus est, nisi qui pretium marito non attulit. Ita ei lecti sui contumelia vectigalis est. Olim solens suo, nunc coniugis cor-

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di Firenze.
CFMAGL. 1.6.2

pore vulgò meret. Cum ipſo plerique, nec mentior, cum ipſo inquam de vxoris noctibus paciſcuntur. Iam illa inter virum & vxorem nota colluſio, qui amplam ſtipem mulieri detulerunt, nemo eos obſeruat, ſuo arbitratu aſcendunt: qui inaniores venêre, ſigno dato pro adulteris deprehenduntur: &, quaſi ad diſcendum venerint, non prius abeunt quàm aliquid ſcripſerint. Quid enim faciat homo miſer, ampliuſcula fortuna deuolutus, quam tamen fraude patris ex inopinato inuenerat? Pater eius plurimis creditoribus defœneratus, maluit retinere pecuniam quàm pudorem: nam cùm vndiqueuerſum tabulis flagitaretur, & quaſi inſanus ab omnibus obuiis teneretur; Lex, inquit, negat poſſe diſſoluere: annulos aureos & omnia inſignia dignitatis abiicit: cum creditoribus depaciſcitur. Pleraque tamen rei familiaris in nomen vxoris callidiſſima fraude confert: ipſe egens, nudus, at ignominia ſua tectus, reliquit Rufino huic, non mentior, HS XXX. deuorandum. Tantum enim ad eum de bonis matris liberum venit, præter quod ei vxor ſua quotidianis dotibus quæſiuit. Quæ tamen omnia in paucis annis ita hic degulator ſtudioſè in ventrem condidit, & omnimodis collurcinationibus dilapidauit: vt crederes metuere, ne quid habere ex fraude paterna diceretur. homo iuſtus, & morum * dedit operam quod malè partum erat, vt malè periret; nec quidquam ei relictum eſt ex lar-

giore Fortuna, præter ambitionem miseram, & profundam gulam. Cæterùm vxor iam propemodum vetula & effœta, totam domum contumeliis abnuit. Filia autem per adolescentulos ditiores, inuitamento matris suæ nequidquam circumlata, quibusdam etiam procis ad experiundum permissa, nisi in facilitatem Pontiani incidisset, fortassean adhuc, vidua antè quàm nupta, domi sedisset. Pontianus ei, multum quidem dehortantibus nobis, nuptiarum titulum falsum & imaginarium donauit; non nescius eam paulo antè quàm duceret, à quodam honestissimo iuuene, cui prius pacta fuerat, post satietatem, derelictam. Venit igitur ad eum noua nupta, secura & intrepida, pudore dispoliato, flore exoleto, flammeo obsoleto; virgo rursum post recens repudium, nomen potius asserens puellæ quàm integritatem; vectabatur octophoro: vidistis profectò, qui affuistis, quàm improba iuuenum circumspectatrix, quàm immodica sui ostentatrix. Quis non disciplinam matris agnouit, cùm in puella videret immedicatum os, & purpurissatas genas, & illices oculos? Dos erat à creditore omnis ad teruncium pridie sumpta, & quidem grandior quàm domus exhausta, & plena liberis postulabat. Sed enim iste, vt est rei modicus, spei immodicus, pari auaritia & egestate, totum Pudentillæ quadragies præsumptione cassa deuorarat. eóq; me amoliendum ratus, quo facilius Pontiani facilitatem,

Pudentillæ ſolitudinem circumueniret, infit generum ſuum obiurgare, quòd matrem ſuam mihi deſponderat. ſuadet, quam primum ex tanto periculo, dum licet, pedem referat, res matris ipſe potius habeat, quàm homini extrario ſciens tranſmittat. ni ita faciat, iniicit ſcrupulum amanti adoleſcentulo veterator: minatur ſe filiam abducturum. Quid multis? iuuenem ſimplicem, præterea nouæ nuptæ illecebris obfrænatum, ſuo arbitratu de via deflectit. It ille ad matrem, verborum Rufini gerulus: ſed nequidquam tentata eius grauitate, vltro ipſe leuitatis & inconſtantiæ increpitus, reportat ad ſocerum haud mollia: Matri ſuæ, præter ingenium placidiſſimum, & immobile, iram quoque ſua expoſtulatione acceſſiſſe, non mediocre pertinaciæ adiumentum. Reſpondiſſe eam denique, non clàm ſe eſſe, Rufini ex oratione ſecum expoſtulari: eò vel magis ſibi auxilium mariti aduerſum eius deſperatam auaritiam comparandum. Hiſce auditis exacerbatus aquariolus iſte vxoris ſuæ, ita ira extumuit, ita exarſit furore, vt in fæminam ſanctiſſimam & pudiciſſimam, præſente filio eius, digna cubiculo ſuo diceret: amatricem eam, me Magum & veneficum clamitaret, multis audientibus, quos, ſi voles, nominabo: ſe mihi ſua manu mortem illaturum. Vix hercule poſſum iræ moderari. Ingens indignatio animo oboritur. Túne effeminatiſſime, tua manu cuiquam viro mortem minitaris? At

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di Firenze.
CFMAGL. 1.6.2

qua tandem manu? Philomelæ? an Medeæ? an Clytæmnestræ? quas tamen cum saltas, tāta mollitia animi, tanta formido ferri est, sine cludine saltas. Sed ne longiùs ab ordine digrediar, Pudentilla, postquam filium videt præter opinionē, contra suam esse sententiam deprauatum, rus profecta, scripsit ad eum obiurgandi gratia illas famosissimas litteras, quibus, vt isti aiebant, confessa est, sese mea Magia in amorem inductam dementare. Quas tamen litteras è tabulario publico, præsente & contrascribente Æmiliano, nudiustertius tuo iussu Maxime testatò descripsimus. in quibus omnia contra prædicationem istorum pro me reperiuntur. Quamquam etsi districtius Magum me dixisset, posset videri excusabunda se, filio vim meam quàm voluntatem suam causari maluisse. An sola Phædra falsum epistolium de amore commenta est? An non omnibus mulieribus hæc ars vsitata est, vt cùm aliquid eiusmodi velle cœperunt, malint coactæ videri? Quod si animo etiam ita putauit me Magum esse, idcirco ne Magus habear, quia hoc scripsit Pudentilla? Vos tot argumentis, tot testibus, tanta oratione, Magum me non probatis: illa vno verbo probaret? Et quanto tandem grauius habendum est, quod in iudicio subscribitur, quàm quod in epistola scribitur? Quin tu me meismet factis, non alienis verbis reuincis? Cæterùm eâdem viâ multi rei cuiusuis maleficij postulabuntur, si ratum futu-

rum

rum est, quod quisque in epistola sua vel amore vel odio cuiuspiam scripserit. Magum te scripsit Pudentilla: igitur magus es. Quid si consulem me scripsisset, consul essem? Quid enim si pictorem, si medicum? quid denique si innocentem? num aliquid horum putares, idcirco quòd illa dixisset? Nihil scilicet. Atqui periniurium est ei fidem in peioribus habere, cui in melioribus non haberes: posse literas eius ad perniciem, non posse ad salutem. *Sed inquieti animi fuit: efflictim te amabat.* Concedo interim. Num tamen omnes qui amantur Magi sunt, si hoc fortè qui amat scripserit? Cedo nunc, quòd Pudentilla me in eo tempore non amabat, si quidem id foris scripsit, quod palàm erat mihi obfuturum. Postremó quid vis, sanam an insanam fuisse, dum scriberet? Sanam, dices? nihil ergo erat Magicis artibus passa. Insanam respondebis? nescit ergo quid scripserit: eòque ei fides non habenda est. immo etiam si fuisset insana, insanam se esse nescisset. Nam vt absurdé facit, qui tacere se dicit, quòd ibidem dicendo tacere sese, non tacet, & ipsa professione quod profitetur infirmat: ita vel magis hoc repugnat, *Ego insanio,* quod verum non est, nisi sciens dicit. Porrò sanus est, qui scit quid sit insania. Quippe insania scire se non potest; non magis quàm cæcitas se videre. Igitur Pudentilla compos mentis fuit, si compotem mentis se non putabat. Possum, si velim pluri-

bus sed mitto Dialectica. Ipsas litteras longè aliud clamanteis, & quasi dedita opera ad iudicium istud præparatas & accommodatas recitabo. Accipe tu, & lege, vsque dum ego interloquar. LITERÆ PVDENTILLÆ. * * * * Substine paulisper quę sequuntur, nam ad diuerticulum rei ventum est. Ad huc enim Maxime, quantum equidem animaduerti, nusquam mulier Magiam nominauit: sed ordinem repetiuit eundem, quem ego paulo prius, de longa viduitate, de remedio valetudinis, de voluntate nubendi, de meis laudibus, quas ex Pontiano cognouerat, de suasu ipsius vt mihi potissimùm nuberet, Hæc vsque adhuc lecta sunt. Superest ea pars epistolæ, quæ similiter pro me scripta, in memetipsum vertit cornua: ad expellendum à me crimen Magiæ, sedulò missa, memorabili laude Rufini vocem mutauit; & vltro contrariam mihi opinionem quorumdam Oeensium, quasi Mago quæsiuit. Multa fando Maxime audisti, & plura legendo didicisti, non pauca experiundo comperisti: sed enim versutiam tam insidiosam, tam admirabili scelere conflatam, negabis te vnquam cognouisse. Quis Palamedes, quis Sisyphus, quis denique Eurybates aut Phrynondas talem excogitasset? Omnes isti, quos nominaui, & siqui præterea fuerunt dolo memorandi, si cum hac vna Rufini fallacia contendantur, macci prorsus & buccones videbuntur. O mirum commentum! ô subtilitas di-

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di Firenze.
CFMAGL. 1.6.2

gna carcere & robore! Quis credat effici potuisse, vt quæ defensio fuerat, eadem, manentibus iisdem literis, in accusationem transuerteretur? Est hercule incredibile. Sed hoc incredibile quî sit factum probabo. Obiurgatio erat matris ad filium, quòd me talem virum, qualem sibi prædicasset, nunc de Rufini sententia Magum dictitaret. Verba ipsa ad hunc modum se habebant: Ἀπουλέϊος μάγος, καὶ ἐγὼ ὑπ' αὐτοῦ μεμάγευμαι. καὶ ἐρῶ· καὶ ἐλθέτω νῦν πρὸς ἐμὲ, ἕως ἔτι σωφρονῶ. Hæc ipsa verba Rufinus, quæ Græcè interposuit, sola excerpta, & ab ordine suo seiugata, quasi confessionem mulieris circumferens, & Pontianum per forum ductans, vulgo ostendebat.. Ipsas mulieris litteras illatenus, qua dixi, legendas præbebat: cætera suprà & infrà scripta occultabat: turpiora esse, quàm vt ostenderentur, dictitabat. Satis esse, confessionem mulieris de Magia cognosci. Quid quæris? verisimile omnibus visum. Quæ purgandi mei gratia scripta erant, eadem mihi immanem inuidiam apud imperitos conciuere. Turbabat impurus hic, in medio foro bacchabundus: epistolā sæpe aperiens, proquiritabat, *Apuleius Magus: dicit ipsa quæ sentit & patitur. quid vultis amplius?* Nemo erat qui pro me ferret, ac sic responderet: Totam sodes epistolam cedo: sine omnia inspiciam: principio ad finem perlegam. Multa sunt, quæ sola prolata calumniæ possint videri obnoxia. Cuiauis oratio insimulari potest; si ea quæ ex prioribus nexa sunt,

principio sui defraudentur: si quædam ex ordine scriptorum ad libidinem supprimantur: si quæ simulationis causa dicta sunt, adseuerantis pronuntiatione quàm exprobrantis legantur. Hæc, & id genus ea, quam meritò tunc dici potuerint, ipse ordo epistolæ ostendat. At tu Æmiliane recognosce, an & hæc mecum testatò descripseris: βουλομένην γὰρ με δι' ἃς εἶπον αἰτίας γαμηθῆναι, αὐτὸς τοῦτον ἔπεισας ἀντὶ πάντων αἱρεῖσθαι, θαυμάζων τὸν ἄνδρα, καὶ σπουδάζων αὐτὸν οἰκεῖον ἡμῖν δι' ἐμοῦ ποιῆσαι. νῦν δὲ ὡς μοχθηροὶ ὑμᾶς κακοήθεις τε ἀναπείθουσιν, αἰφνίδιον ἐγένετο Ἀπουλήϊος μάγος, καὶ ἐγὼ μεμάγευμαι ὑπ' αὐτοῦ. καὶ ἐρῶ, καὶ ἐλθέτω νῦν πρὸς ἐμὲ, ἕως ἔτι σωφρονῶ. Oro te Maxime, si litteræ ita vt partim vocales dicuntur, etiam, propriam vocem vsurparent: si verba, ita vt poëtæ aiunt, pinnis apta vulgò volarẽt; nónne cũ primùm epistolam istã Rufinus mala fide excerperet, pauca legeret, multa & meliora sciẽs reticeret: nónne tunc cæteræ litteræ scelestè se detineri proclamassent? verba suppressa de Rufini manibus foras euolassent? totũ forum tumultu cõplessent? se quoque à Pudentilla missas, sibi etiam quæ dicerent mandata? improbo ac nefario homini per alienas litteras falsum facere tentanti ne auscultarẽt, sibi potius audirent: Apuleium Magiæ non accusatum à Pudentilla, sed accusante Rufino absolutũ. Quæ omnia etsi tum dicta non sunt, tamen nunc cùm magis prosunt, luce illustriùs apparent. Patent artes tuæ Rufine, fraudes hiant, detectum menda-

cium est. Veritas olim interuersa nunc se effert, & velut alto barathro calumniæ emergit. Ad litteras Pudentillæ prouocastis: literis vinco. quarum si vultis extremam quoque clausulam audire, non inuidebo. Dic tu, quibus verbis epistolam finierit mulier obcantata, vecors, amens, amans. ἐγὼ ὅτι μεμάγευμαι· ὅτι δ' ἐρῶ, αἰτία ἡ εἱμαρμένη ἐφυ. Etiámne amplius? Reclamat vobis Pudentilla, & sanitatem suam à vestris calumniis quodam præconio vindicat. Nubendi autem seu rationem, seu necessitatem Fato adscribit, à quo multùm Magia remota est, vel potius omnino sublata. Quæ enim relinquitur vis cantaminibus & veneficiis, si Fatum rei cuiusque veluti violentissimus torrens, neque retineri potest, neque impelli? Igitur hac sententia sua Pudentilla non modò me Magum, sed omnino esse Magiam negauit. Bene, quòd integras epistolas matris Pontianus ex more adseruauit: bene, quòd vos festinatio iudicij anteuortit, ne quid in istis litteris ex otio nouaretis. Tuum hoc Maxime, tuæque prouidentiæ beneficium est, quòd à principio intellectas calumnias, ne corroborarentur tempore, præcipitasti, & nulla impertita mora subneruasti. Finge nunc, aliquid matrem filio secretis literis de amore, vti assolet, confessam. hoccine verum fuit Rufine, hoc non dico pium, sed saltem humanum, promulgari eas litteras, & potissimùm filij præconio publicari? Sed

ſum ego inſcius, qui poſtulo vt alienum pudorem conſerues, qui tuum perdideris? Cur autem præterita conqueror, cùm non ſint minus acerba præſentia? Hucuſque à vobis miſerum iſtum puerum deprauatum, vt matris ſuæ epiſtolas, quas putat amatorias, pro tribunali Proconſuli recitet, apud virum ſanctiſſimum Claudium Maximum; ante has Imperatoris Pij ſtatuas, filius matri ſuæ pudenda exprobret ſtupra, & amores obiectet? Quis tam eſt mitis, quin exacerbeſcat? Túne vltro parentis tuæ animum in iſtis ſcrutaris? oculos obſeruas? ſuſpiritus numeras? affectiones exploras? tabulas intercipis? amorem reuincis? Túne quod in cubiculo agat, perquiris, ne mater tua amatrix, ſed omnino femina? eſtne vt in ea cogites niſi vnam parentis religionem? O infelix vterum tuum Pudentilla! ô ſterilitas liberis potior! ô infauſti decem menſes! ô ingrati quatuordecim anni viduitatis! Vipera, vt audio, exeſo matris vtero in lucem proſerpit, atque ita parricidio gignitur. At enim tibi à filio iam adulto, acerbiores morſus viuenti & videnti offeruntur. Silentium tuum laniatur, pudor tuus carpitur, pectus tuum foditur, viſcera intima protrahuntur. Haſcine gratias bonus filius matri rependis, ob datam vitam? ob adquiſitam hereditatem? ob quatuordecim annorum longas alimonias? Hiſcine te patruus diſciplinis erudiuit, vt ſi compertum habeas filios tibi ſimiles

futuros, non audeas ducere vxorem? Eſt ille poëtæ vrſus non ignotus:

Odi puerulos præcoci ſapientia:

ſed enim malitia præcoci puerum quis non auerſetur, atque oderit? cùm videat velut monſtrũ quoddam, prius robuſtum ſcelere quàm tempore: antè nocentem quàm potentem: viridi pueritia, cana malitia? vel potius hoc magis noxium, quod cum venia pernicioſus eſt: & nondum pœnæ, iam iniuriæ ſufficit. Iniuriæ dico? immò enim ſceleri aduerſum parentem nefando, immani, impetibili. Athenienſes quidem, propter commune ius humanitatis, ex captiuis epiſtolis Philippi Macedonis hoſtis ſui, vnam epiſtolam, cùm ſingulæ publicè legerentur, recitari prohibuerunt, quæ erat ad vxorem Olympiadem conſcripta: hoſti potius pepercerunt, ne maritale ſecretum diuulgarent: præferendum rati fas commune, propriæ vltioni. Tales hoſtes, aduerſus hoſtem: tu qualis filius aduerſus matrem? Vides quàm ſimilia contendam? Tu tamen filius, matris epiſtolas, de amore, vt ais, ſcriptas, in iſto cœtu legis. in quo ſi aliquem poëtam laſciuiorem iubereris legere, profectò non auderes: pudore tamen aliquo impedirêre: immò enim nunquam matris tuæ litteras attigiſſes, ſi vllas alias litteras attigiſſes. Atquin auſus es tuam ipſius epiſtolam legendam dare, quam nimis irreuerenter, nimis contumelioſè & turpiter de matre

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di Firenze.
CFMAGL. 1.6.2

tua ſcriptam, cùm adhuc in eius ſinu alerêre, miſeras clanculò ad Pontianum: ſcilicet ne ſemel peccaſſes, ac tam bonum tuum factum obliuio capeſſeret. Miſer non intelligis, idcirco patruum tuum hoc fieri paſſum, quo ſe omnibus purgaret, ſi ex literis tuis noſceretur, te etiam prius quàm ad eum commigraſſes, etiam cùm matri blandirere, tamen iam tum vulpionem & impium fuiſſe. Cæterùm nequeo in animum inducere, tam ſtultum Æmilianum eſſe, vt arbitretur mihi litteras pueri, & eiuſdem accuſatoris mei obfuturas. Fuit & illa commenticia epiſtola, neque mea manu ſcripta, neque veriſimiliter conficta, qua videri volebant blanditiis à me mulierem ſollicitatam. Cur ego blandirer, ſi Magiæ confidebam? Qua autem via ad iſtos peruenit epiſtola, ad Pudentillam ſcilicet per aliquem fidelem miſſa, vt in re tali actitari ſolet? Cur præterea tam vitioſis verbis, tam barbaro ſermone ego conſcriberem, quem iidem dicunt nequaquam Græcæ linguæ imperitum? Cur autem tam abſurdis támque tabernariis blanditiis ſubagitarem, quem iidem aiunt verſibus amatoriis ſatis ſcitè laſciuire: Sic eſt profectò: cuiuis palàm eſt: hic qui epiſtolam Pudentillæ Græcatiorem legere non poterat, hanc vt ſuam facilius legit, & aptiùs commendauit. Sed iam de epiſtolis ſatis dictum habebo, ſi hoc vnum addidero: Pudentillam, quæ ſcripſerat diſſimulamenti cauſa & deri-

diculi,

diculi, ἐλθέτω ἕως ἔτι σωφρονῶ, post hasce litteras euocasse ad se filios, & nurum: cùm his fermè duobus mensibus conuersatam. Dicat hic pius filius, quid in eo tempore secus agentem vel loquentem matrem suam propter insaniam, viderit. Neget eam rationibus villicorum, & opilionum, & equisionum solertissimè subscripsisse: neget fratrem suum Pontianum grauiter ab ea monitum, vt sibi ab insidiis Rufini caueret: neget verè obiurgatum, quòd litteras, quas ad eum miserat, vulgò circumtulisset, nec tamen bona fide legisset: neget post ista quæ dixi, matrem suam mihi apud villam iampridem condicto loco nupsisse. Quippe ita placuerat, in suburbana villa potius vt coniungeremur, ne ciues denuò ad sportulas conuolarent: cùm haudpridem Pudentilla de suo quinquaginta millia nummûm in populum expunxisset, ea die qua Pontianus vxorem duxit, & hic puerulus toga est inuolutus. Præterea vt conuiuiis multis ac molestiis supersederemus, quæ fermè ex more nouis maritis obeunda sunt. Habes Æmiliane causam totam, cur tabulæ nuptiales inter me ac Pudentillam non in oppido sint, sed in villa suburbana consignatæ: ne quinquaginta millia nummûm denuò profundenda essent, nec tecum aut apud te cænandum. Est ne causa idonea? Miror tamen, quòd tu à villa tantopere abhorreas, qui plerumque ruri versêre. Lex quidem Iulia de maritandis ordinibus, nunquam

ſcilicet ad hunc modum interdicit: VXOREM IN VILLA NE DVCITO. Immò ſi verum velis, vxor ad prolem multo auſpicatius in villa quàm in oppido ducitur: in ſolo vberi, quàm in loco ſterili: in agri ceſpite, quàm in fori ſilice: mater futura in ipſo materno ſinu, ac in ſegete adulta ſuper fœcundam glebam: vel enim ſub vlmo marita cubet in ipſo gremio Terræ matris, inter ſoboles herbarum, & propagines vitium, & arborum germina. Ibi & ille celeberrimus in Comœdiis verſus de proximo congruit, * * * * * * * * Romanorum etiam maioribus, Quintiis & Serranis, & multis aliis ſimilibus, non modò vxores, verùm etiam Conſulatus & Dictaturæ in agris offerebantur. Cohibebo me in tam prolixo loco, ne tibi gratum faciam, ſi villam laudauero. De ætate verò Pudentillæ, de qua poſt iſta ſatis confidenter mentitus es, vt etiam ſexaginta annos natam diceres nupſiſſe, de ea paucis tibi reſpondebo. nam in re tam perſpicua non eſt neceſſe pluribus diſputare. Pater eius natam ſibi filiam more cæterorum profeſſus eſt: tabulæ eius partim tabulario publico, partim domo adſeruantur: quæ tibi ob os obiiciuntur. Porrige Æmiliano tabulas iſtas. lignum conſideret, ſigna quæ impreſſa ſunt recognoſcat, Conſules legat, annos computet. quos ſexaginta mulieri aſſignabat, probet quinque & quinquaginta. Luſtro mentitus

eſt: parum hoc eſt: liberalius agam. nam & ipſe Pudentillæ multos annos largitus eſt: redonabo igitur viciſſim. Decem annos Mezentius cum Vlixe errauit: quinquaginta ſaltem annorum mulierem oſtendat. Quid multis? vt cum quadruplatore agam, bis duplum quinquennium faciam, viginti annos ſemel detraham. Iube Maxime Conſules computari. niſi fallor, inuenies nunc Pudentillæ haud multo amplius quadrageſimum annum ætatis ire. O falſum audax & nimium! ô mendacium viginti annorum exilio puniendum; dimidio tanta Æmiliane mentiri falſa audes & ſeſquialtera? Si triginta annos pro decem dixiſſes: poſſes videri pro computationis geſtu erraſſe: quos circulare debueris digitos, aperuiſſe. Cùm verò quadraginta, quæ facilius cæteris porrecta palma ſignificantur, ea quadraginta tu dimidio auges, non potes digitorum geſtu erraſſe. niſi fortè triginta annorum Pudentillam ratus, binos cuiuſque anni Conſules numeraſti. Miſſa hæc facio. Venio nunc ad ipſam ſtirpem accuſationis, ad ipſam cauſam maleficij. Reſpondeat Æmilianus & Rufinus ob quod emolumentum, etſi maximè Magus forem, Pudentillam carminibus & venenis ad matrimoniũ pellexiſſem. Atque ego ſcio pleroſque reos alicuius facinoris poſtulatos, ſi fuiſſe quæpiam cauſæ probarentur, hoc vno ſe tamen abundè defendiſſe, vitam ſuam procul ab huiuſmodi ſceleri-

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di Firenze.
CFMAGL. 1.6.2

bus abhorrere: nec id sibi obesse debere, quòd videantur quędam fuisse ad maleficium perpetrãdum inuitamenta. Non enim omnia quæ fieri potuerint, pro factis habenda. Rerum vices varias euenire: certum indicem cuiusque animum esse: qui semper eodem ingenio ad virtutem vel ad malitiam moratus, firmum argumentum est accipiendi criminis, aut respuendi. Hæc ego quanquam possim meritò dicere, tamen vobis condono: nec satis mihi duco, si me omnium quæ insimulastis abundè purgaui, si nusquam passus sum vel exiguam suspicionem Magiæ consistere. Reputate vobiscum, quanta fiducia innocentiæ meæ, quantóq; despectu vestri agam; si vna causa vel minima fuerit inuenta cur ego debuerim Pudentillæ nuptias ob aliquod meum commodum appetere: si quamlibet modicum emolumentum probaueritis; ego ille sim Carinondas, vel Damigeron, vel is Moses, vel Iannes, vel Apollonius, vel ipse Dardanus, vel quicunque alius post Zoroastrem & Hostanem inter Magos celebratus est. Vide quæso, Maxime, quem tumultum suscitarint, quoniam ego paucos magorum nominatim percensui. Quid faciam tam rudibus, tam barbaris? Doceam Rufinum, hæc & multo plura alia nomina in bibliothecis publicis apud clarissimos scriptores me legisse? an disputem, longè aliud esse notitiam nominum, aliud artis eiusdem habere communionem: nec debere doctrinæ instru-

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di Firenze.
CFMAGL. 1.6.2

mentum & eruditionis memoriam pro confessione criminis haberi? An quod multo præstabilius est, tua doctrina Claudi Maxime, tuáque perfecta eruditione fretus, contemnam stultis & impolitis ad hæc respondere? Ita potius faciam. quid illi existiment nauci non putabo. Quod institui, pergam disputare: nullam mihi causam fuisse, Pudentillam veneficiis ad nuptias prolectandi. Formam mulieris & ętatem ipsi vltro improbauerunt, idque mihi vitio dederunt, talem vxorem causa auaritiæ concupisse: atque adeò primo dotem in congressu grandem & vberem rapuisse. Ad hæc, Maxime, longa oratione fatigare te non est consilium. Nihil verbis opus est, cum multo disertius ipsæ tabulæ loquantur: in quibus omnia contrà quàm isti ex sua rapacitate de me quoque coniectauerunt, facta impræsentiarum, & prouisa in posterum deprehendes. Iam primùm mulieris locupletissimæ modicam dotem, neque eam datam, sed tantummodo promissam. Præter hæc, ea conditione factam coniunctionem, si nullis ex me susceptis liberis vita demigrasset, vt dos omnis apud filios eius Pontianum & Pudentem maneret: sin verò vno vnáue superstite diem suum obisset; vti tum diuidua pars dotis posteriori filio, reliqua prioribus cederet. Hæc, vt dico, tabulis ipsis docebo. Fors fuerit, vt ne sic quidem credat Æmilianus, sola trecenta millia nummûm scripta, eorúmque repetitionem filiis

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di Firenze.
CFMAGL. 1.6.2

Pudentillæ pacto datam. Capiens ipſe tu manibus tuis tabulas iſtas, da impulſori tuo Rufino, legat. Pudeat illum tumidi animi ſui, & ambitioſæ mendicitatis. quippe ipſe egens, nudus, CCCC millibus nummûm à creditore acceptis filiam dotauit. Pudentilla locuples femina trecentis millibus dotis fuit contenta: & maritum habet, & multis ſæpe & ingentibus dotibus ſpretis, inani nomine tantulæ dotis contentum: cæterùm præter vxorem ſuam nihil computantem: omnem ſupellectilem cunctáſque diuitias in concordia coniugij & mutuo amore ponentem. Quanquam qui omnium vel exiguè rerum peritus culpare auderet, ſi mulier vidua, & mediocri forma, at non ætate mediocri, nubere volens, longa dote, & molli conditione inuitaſſet iuuenem, neque corpore, neque animo, neque fortuna pœnitendum? Virgo formoſa, etſi ſit oppidò pauper, tamen abundè dotata eſt. Affert quippe ad maritum nouam animi indolem, pulchritudinis gratiam, floris rudimentum. Ipſa virginitatis commendatio, iure meritoque omnibus maritis acceptiſſima eſt. Nam quodcunque aliud in dotem acceperis, potes, cùm libuit, ne ſis beneficio obſtrictus, omne, vt acceperas, retribuere: pecuniam renumerare, mancipia reſtituere, domo demigrare, prædiis cedere. Sola virginitas, cùm ſemel accepta eſt, reddi nequitur: ſola apud maritum ex rebus dotalibus remanet. Vidua autem qualis nu-

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di Firenze.
CFMAGL. 1.6.2

ptiis venit, talis diuortio digreditur, nihil affert irreposcibile: sed venit iam ab alio præflorata : certè tibi, ad quæ velis, minimè docilis : non minus suspectans nouam domum, quàm ipsa iam ob vnum diuortium suspectanda : siue illa morte amisit maritum, vt scæui ominis mulier, & infausti coniugij, minimè appetenda: seu repudio digressa est, vtram uis habeat culpam mulier, quæ aut tam intolerabilis fuit vt repudiaretur, aut tam insolens vt repudiaret. Ob hæc & alia, viduæ dote aucta procos sollicitant. Quod Pudentilla quoque in alio marito fecisset, si philosophum spernentem dotis non reperisset. Age verò, si auaritiæ causa mulierem concupissem, quid mihi vtilius ad possidendam domum eius fuit, quàm simultatem inter matrem & filios serere? alienare ab eius animo liberorum caritatem, quo liberius & artius desolatam mulierem solus possiderem? Fuit ne hoc prædonis, quod esse vos fingitis? Ego verò quietis & concordiæ & pietatis autor, conciliator, fauissor, non modò noua odia non serui, sed vetera quoque funditus extirpaui. Suasi vxori meæ, cuius, vt isti aiunt, iam vniuersas opeis transuoraram: suasi inquam, ac denique persuasi, vt filiis pecuniam suam reposcentibus, de quâ suprà dixeram, vt eam pecuniam sine mora redderet in prædiis vili æstimatis, & quanto ipsi volebant: Præterea ex re familiari sua fructuosissimos agros, & grandem domum, opulen-

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di Firenze.
CFMAGL. 1.6.2

tè ornatam, magnámque vim tritici & ordei, & vini & olei, cæterorúmque fructuum: seruos quoque haud minus quadringentos: pecora amplius neque pauca, neque abiecti pretij donaret: vt eos & ex ea quam tribuisset parte securos haberet, & ad cætera hereditatis bona spe inuitaret. Hæc ego ab inuita Pudentilla, (patietur enim me, vti res fuit, ita dicere), ægrè exauditus, ingentibus precibus inuitæ & iratæ extorsi; matrem filiis reconciliaui, priuignos meos, primo hoc vitricus beneficio, grandi pecunia auxi. Cognitum hoc est tota ciuitate. Ruffinum omnes execrati, me laudibus tulêre. Venerat ad nos, priusquam istam donationem mater perficeret, cum dissimili isto fratre suo Pontianus, ante pedes nostros aduolutus, veniam & obliuionem præteritorum omnium postulat; flens & manus nostras osculabundus, ac dicens pœnitere, quòd Rufino & similibus auscultarit. Petit postea suppliciter, vti se Lolliano quoque Auito C. V. purgem, cui haud pridem tyrocinio professionis suæ fuerat à me commendatus. quippe compererat, ante paucos dies omnia me, vt acta erant, ad eum perscripsisse. Id quoque à me impetrat. Itaque acceptis literis Carthaginem pergit: vbi iam propè exacto Consulatus sui munere, Lollianus Auitus te Maxime, opperiebatur. His epistolis meis lectis, pro sua eximia humanitate gratulatus Pontiano, quòd citò errorem suum correxisset, rescripsit mihi per eum, quas

litteras,

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di Firenze.
CFMAGL. 1.6.2

litteras, Dij boni! qua doctrina! quo lepôre! qua verborum amœnitate ſimul & iucunditate! prorſus vt vir bonus dicendi peritus. Scio te, Maxime, libenter eius litteras auditurum: & quidem ſi perlegam: mea voce pronuntiabo. Cedò tu Auiti epiſtolas: vt quæ ſemper ornamento mihi fuerunt, ſint nunc etiam ſaluti. At tu, licebit aquam ſinas fluere. Namque optimi viri literas ter & quater adeo quantouis temporis diſpendio lectitarem. LOLLIANI AVITI LITERÆ. Non ſum neſcius, debuiſſe me poſt iſtas Auiti literas perorare. Quem enim laudatorem locupletiorem, quem teſtem vitæ meæ ſanctiorem producam, quem denique aduocatum facundiorem? Multos in vita mea Romani nominis diſertos viros ſedulò cognoui, ſed ſum æquè neminem admiratus, Nemo eſt hodie, quantum mea opinio fert, alicuius in eloquentia laudis ac ſpei, quin Auitus eſſe longè malit, ſi cum eo ſe remota inuidia, velit conferre. Quippe omnes fandi virtutes pænè diuerſæ in illo viro congruunt. Quam cunque orationem ſtruxerit Auitus, ita illa erit vndique ſui perfectè abſoluta, vt in illa neque Cato grauitatem requirat, neque Lælius lenitatem, neque Gracchus impetum, nec Cæſar calorem, nec Hortenſius diſtributionem, nec Caluus argutias, nec parſimoniam Salluſtius, nec opulentiam Cicero: prorſus in qua, ne omneis perſequar, ſi Auitum audias, neque additum quidquam velis,

neque detractum, neque autem aliquid commutatum. Video, Maxime, quàm benignè audias, quæ in amico tuo Auito recognoscis. Tua me comitas, vt vel pauca dicerem de eo, inuitauit. At non vsque adeo tuæ beniuolentiæ indulgebo, vt mihi permittam iam propemodum fesso, in causa prorsus ad finem inclinata, de egregiis virtutibus eius nunc demum incipere: quin potius eas integris viribus, & tempori libero seruem. Nunc enim mihi, (quod ægrè fero) à commemoratione tanti viri, ad pesteis istas oratio reuoluenda est. Audésne te ergo Æmiliane cum Auito conferre? Quemne ille bonum virum ait, cuius Auitus disputationem tam plenè suis litteris collaudat, eum tu Magiæ, maleficij, criminis insectabere? An inuasisse me domum Pudentillæ, & compilare bona eius, tu magis dolere debes, quàm doluisset Pontianus, qui mihi ob paucorum dierum, vestro scilicet instinctu, ortas simultates, etiam absenti, apud Auitum satisfecit? qui mihi apud tantum virum gratias egit? Puta me acta apud Auitum, non litteras ipsius legisse: quid posses, vel quisquis in isto negotio accusare? Pontianus ipse, quod à matre donatum acceperat, meo muneri acceptum ferebat: Pontianus me vitricum sibi contigisse intimis affectionibus lætabatur. Quòd vtinam incolumis Carthagine reuertisset: vel, quoniam sic ei fuerat Fato decretum, vtinam tu Rufine supremum eius iudi-

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di Firenze.
CFMAGL. 1.6.2

cium non impedisses: quas mihi aut coram, aut denique in testamento gratias egisset! Litteras tamen quas ad me Carthagine, vel iam adueniens ex itinere præmisit, quas adhuc validus, quas iam æger, plenas honoris, plenas amoris, quæso Maxime paulisper recitari sinas, vt sciat frater eius, accusator meus, quàm in omnibus Mineruæ curriculum cum fratre optimæ memoriæ viro currat. PONTIANI LITERÆ. * * * * Audistíne vocabula, quæ mihi Pontianus frater tuus tribuerat? me *parentem* suum, me *dominum*, me *magistrum*, cùm sæpe aliàs, tum in extremo tempore vitæ vocans? Possem tuas quoque pares epistolas promere, si vel exiguam moram tanti putarem: potius testamentum illud recens tui fratris, quamquam imperfectum, tamen proferri cuperem, in quo mei officiosissimè & honestissimè meminit. Quod tamen testamentum Rufinus neque comperari, neque perfici passus est, pudore perditæ hereditatis: quam paucorum mensium, quibus socer Pontiani fuit, magno quidem pretio noctium computarat. Præterea nescio quos Chaldęos consuluerat, quo lucro filiam collocaret. Qui, vt audio, vtinam illud non verè respondissent, primum eius maritum in paucis mensibus moriturum. Cætera enim de hæreditate, vt assolent, ad consulentis votum confinxerunt. Verùm, vt Dij voluêre, quasi cæca bestia, incassum hiauit. Pontianus enim filiam Rufini ma-

lè compertam, non modò hæredem non reliquit, sed ne honesto quidem legato impertiuit: quippe qui ei ad ignominiam lintea adscribi ducentorum ferè denariorum iussit: vt intelligeretur iratus potius externasse eam, quàm oblitus præteriisse. Scripsit autem hæredes tã hoc testamento quàm priore, quod lectum est, matrem cum fratre. cui, vt vides, admodum puero, eandem illam filiæ suæ machinam Rufinus admouet: ac mulierem alioqui multò natu maiorem, nuperrimè vxorem fratris, misero puero obiicit, & obsternit. At ille puellę meretricijs blandimentis, lenonijs patris illectamentis captus & possessus, exinde vt frater eius animam edidit, relicta matre, ad patruum commigrauit, quo facilius remotis nobis cœpta perficerentur. Fauet enim Rufino Æmilianus, & prouentum cupit. Ehem! rectè vos admonetis, etiam suam spem bonus patruus temperat in isto, ac fouet: qui sciat intestati pueri legitimum magis quàm iustum hæredem futurum. Nollem hercule hoc à me profectum. Non fuit meæ moderationis, tacitas omnium suspiciones palàm abrumpere. malè vos qui suggessistis. Planè quidem si verum velis, multi mirantur Æmiliane tam repentinam circa puerum istum pietatem tuam, postquam frater eius Pontianus est mortuus: cùm antea tam ignotus illi fueris, vt sæpe ne in occursu quidem filium fratris de facie agnosceres. At nunc adeò patientem te ei præbes, itáque eum in-

dulgentia corrumpis, adeò ei nulla re aduersaris: vt per hæc suspicionibus fidem facias. Inuestem à nobis accepisti: vesticipem illico reddidisti. cùm à nobis regeretur, ad magistros ibat: at ab iis nunc magna fugela in ganeum fugit: amicos serios aspernatur: cum adolescentulis postremissimis inter scorta & pocula puer hoc æui in conuiuio agitat. Ipse domi tuæ rector, ipse familiæ dominus, ipse magister in conuiuio. in ludo quoque gladiatorio frequens visitur, nomina gladiatorum & pugnas & vulnera, planè quidem vt puer honestus ab ipso lanista docetur. loquitur numquam nisi Punicè, & si quid adhuc à matre Græcissat. Latinè enim neque vult, neque potest. Audisti Maxime paulò antè, pro nefas! priuignum meum, fratrem Pontiani, diserti iuuenis, vix singulas syllabas fringultientem, cùm ab eo quæreres, donasset ne illis mater, quæ ego dicebam me adiuuante donata. Testor igitur te, Claudi Maxime, vósque qui in consilio estis, vósque etiam qui tribunal mecum adsistitis, hæc damna & dedecora morum eius patruo huic, & candidato illi socero adsignanda: méque posthac boni consulturum, quòd talis priuignus curæ meæ iugum ceruice excusserit: neque postea pro eo matri eius supplicaturum. Nam, quod pænissimè oblitus sum, nuperrimè cùm testamentum Pudentilla post mortem Pontiani filij sui, in mala valetudine scripserit; diu sum aduersus illam reni-

ſus, ne hunc ob tot inſigneis contumelias, ob tot iniurias exheredaret. elogium grauiſſimum iam totum medius fidius perſcriptum, vt aboleret, impenſis precibus oraui. Poſtremò ni impetrarem, diuerſurum me ab ea comminatus ſum. mihi hanc veniam tribueret: malum filium beneficio vinceret; me inuidia omni liberaret. Nec prius deſtiti, quàm ita fecit. Doleo me huncce ſcrupulum Æmiliano dempſiſſe: tam inopinatam ſemitam indicaſſe. Specta quæſo, Maxime, vt hiſce auditis ſubitò obſtupuerit, vt oculos ad terras demiſerit. enim longè ſecius ratus fuerat, nec immeritò, mulierem filij contumeliis infectam, meis officiis deuinctam ſciebat, De me quoque fuit quod timeret. Quis enim, vel æquè vt ego ſpernens hereditatis, tamen vindicari de tam inofficioſo priuigno recuſaſſet? Hæc præcipuè ſollicitudo eos ad accuſationem mei ſtimulauit. hereditatem omnem mihi relictam falſò ex ſua auaritia coniectauere. Soluo vos in præteritum iſto metu. Namque animum meum neque hereditatis, neque vltionis occaſio potuit loco dimouere. Pugnaui cum irata matre, pro priuigno malo vitricus, veluti pater pro optimo filio aduerſus nouercam. nec ſatis fuit, ni bonæ vxoris prolixam liberalitatem circa me nimio plus æquo coërcerem. Cedò tu teſtamentum, iam inimico filio à matre factum: me, quem iſti prædonem dicunt, verba ſingula cum precibus præeun-

te. Rumpi tabulas istas iube Maxime: inuenies filium heredem: mihi verò tenue nescio quid, honoris gratia legatum; ne, si quid ei humanitùs attigisset, nomen maritus in vxoris tabulis non haberem. Cape istud matris tuæ testamentum, verè hoc quidem inofficiosum. Quid ni? in quo obsequentissimum maritum exheredauit, inimicissimum filium scripsit heredem: immò enimuerò non filium, sed Æmiliani spes, & Rufini nuptias; sed temulentum illud collegium parasitos tuos. Accipe inquam filiorum optime, & positis paulisper epistolis amatoriis matris, lege potius testamentum. si quid quasi insana scripsit, hîc reperies, & quidem mox à principio: SICINIVS PVDENS FILIVS MEVS MIHI HÆRES ESTO. Fateor: qui hoc legerit, insanam putabit. Hiccine filius hæres, qui te in ipso fratris sui funere, aduocata perditissimorum iuuenum manu, voluit excludere è domo, quam ipsa donaueras? qui te sibi à fratre cohæredem relictam, grauiter & acerbè tulit? qui confestim te cum tuo luctu & mærore deseruit, & ad Rufinum & Æmilianum de sinu tuo aufugit? Qui tibi plurimas postea contumelias dixit coràm, & adiuuante patruo, fecit? Qui nomen tuum pro tribunalibus ventilauit? qui pudorem tuum tuismet lireris conatus est publicè dedecorare? qui maritum tuum, quem elegeras, quem, vt ipse obiiciebat, efflictim amabas, capitis accusauit? Aperi quæso bone

puer, aperi teſtamentum: facilius inſaniam matris ſic probabis. Quid abnuis? quid recuſas, poſtquam ſolicitudinem de hæreditate materna repuliſti? At ego haſce tabulas, Maxime, hic ibidem pro pedibus tuis adiicio: teſtorque me deinceps incurioſius habiturum, quid Pudentilla teſtamento ſuo ſcribat. Ipſe iam, vt libet, matrem ſuam de cætero exoret. mihi, vt vltrà pro eo deprecer, locum non reliquit. Ipſe iam, vt ſui potens, ac qui acerbiſſimas literas matri dictet, iram eius deliniat: qui potuit perorare, poterit exorare. Mihi iamdudum ſatis eſt, ſi non modò crimina obiecta pleniſſimè dilui, verùm etiam radicem huius iudicij, id eſt hæreditatis quæſitæ inuidiam, funditus ſubſtuli. Illud etiam, ne quid omnium pręteream, priuſquam peroro, falsò obiectum reuincam. Dixiſtis, me Magia de pecunia mulieris pulcherrimum prædium meo nomine emiſſe. Dico exiguum hærediolum ſexaginta millibus nummûm, id quoque non me, ſed Pudentillam ſuo nomine emiſſe: Pudentillæ nomen in tabulis eſſe: Pudentillę nomine pro eo agello tributum dependi. Præſens eſt quæſtor publicus, cui dependum eſt, Coruinus Celer, vir ornatus. adeſt etiam tutor, auctor mulieris, vir grauiſſimus & ſanctiſſimus, omni cum honore mihi nominandus, Caſſius Longinus. Quęre Maxime, cuius emptionis auctor fuerit: quantulo pretio mulier locuples agellum ſuum præſtinarit. TESTIMONIVM CASSII LONGINI TVTORIS.

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di Firenze.
CFMAGL. 1.6.2

TORIS, ET CORVINI CLEMENTIS, QVOD RECITATVM EST *** Estne ita vt dixi? vspiam in hac emptione nomen meum adscriptum est? Nũ ipsum heredioli pretium inuidiosum est? Num vel hoc saltem in me collatum? Quid etiam est Æmiliane, quod non te iudice refutauerim? quod pretium Magiæ reperisti? cur ego Pudentillæ animum veneficiis flecterem? quod ex ea commodum caperem? vti dotem mihi modicam potius quàm amplam diceret? O præclara carmina! an vt eam dotem filiis suis magis restipularetur, quàm penes me fineret? Quid addi ad hanc Magiam potest? an vti rem familiarem suam meo adhortatu pleramq; filiis condonasset, quæ nihil illis ante me maritum fuerat largita, mihi quidquam impartiret? O graue veneficiũ dicam, an ingratum beneficium? an vt testamento, quod irato filio scribebat, filium potius, cui offensa erat, quàm me, cui deuincta, heredem relinqueret? Hoc quidem multis carminibus difficilè impetraui. Putate vos causam non apud Claudium Maximũ agere, virum æquum, & Iustitiæ pertinacem: sed alium aliquem prauum & sæuum Iudicem substituite, accusationum fautorem, cupidum condemnandi: date ei quod sequatur: ministrate vel tantulam verisimilem occasionem secundum vos pronuntiandi. Saltem fingite aliquid, reminiscimini quod responderetis, qui vos ita rogarit. Et quoniam omnem conatum necesse est quæpiam causa præ-

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di Firenze.
CFMAGL. 1.6.2

cedat : reſpondete , qui Apuleium dicitis animum Pudentillæ Magicis illectamentis adortum, quid ex ea petierit? cur fecerit? Formã eius voluerat? negatis. Diuitias ſaltem concupierat ? negant tabulæ dotis, negant tabulæ donationis, negant tabulæ teſtamẽti. in quibus non modò non cupidè appetiſſe , verùm etiam durè repuliſſe liberalitatem ſuę vxoris oſtenditur. Quæ igitur alia cauſa eſt ? Quid obmutuiſtis ? quid tacetis ? Vbi illud libelli veſtri atrox principiũ, nomine priuigni mei formatum ? *Hunc ego , domine Maxime, reum apud te facere inſtitui.* Quin igitur addis, reum magiſtrum , reum vitricum , reum deprecatorem? Sed quid deinde? *plurimorum maleficiorum, & manifeſtiſsimorum.* Cedò vnum de plurimis : cedò dubium , vel ſaltem obſcurum de manifeſtiſſimis. Cæterùm ad hæc quæ obieciſtis innumera , binis verbis reſpondeam. *Dentes ſplendidas* : Ignoſce mundiciis. *Specula inſpicis* : Debet philoſophus. *Verſus facis* : licet fieri. *Piſces exploras* : Ariſtoteles docet. *Lignum conſecras* : Plato ſuadet. *Vxorem ducis*: Leges iubent. *Prior natu ea eſt* : Solet fieri. *Lucrum ſectatus es dotis* : Dotale accipe, donationem recordare, teſtamentum lege. Quæ ſi omnia affatim retudi , ſi calumnias omnes refutaui: ſi in omnibus non modò criminibus , verumetiam maledictis, proculà culpâ Philoſophiam tuitus ſum, ſi Philoſophiæ honorem , qui mihi ſalute mea antiquior eſt , nuſquam minui ; immò contrà

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di Firenze.
CFMAGL. 1.6.2

vbique, si cum septem pennis eum tenui: si hæc v-
dico ita sunt, possum securius tuam existimatio-
nem reuereri, quàm potestatem vereri: quod mi-
nùs graue & verendum mihi arbitror à proconsu-
libus damnari, quàm si à tam bono tamq; emen-
dato viro improber. Dixi.

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di Firenze.
CFMAGL. 1.6.2

IOANNIS PRICÆI
IN
APOLOGIAM
NOTÆ.

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di Firenze.
CFMAGL. 1.6.2

LECTORI.

NE quid de me sequius opineris, quod id operis denuò illustrandum suscepi, cui dudùm Scipio Gentilis tam utiliter sudauit, scias cum primis velim, me has Notas profligasse, priusquàm de doctissimi hominis Commentario inaudirem. Tandem (ut voluenti Libros fit) eum incidi: iudicansque ex mole voluminis diligentiam præceptam omnem, statui quæ collegeram ego pro otiosis seponere, prorsùs à propatulo & celebri in æternum ablegare. At dum altiùs repeto consilium, subijt cogitatio ea, nimiâ seueritate in propria etiam peccari posse, & hæc mea superessent necnè etsi referret minimùm, fore iniquum tamen damnare ea nec dùm causâ inspectâ: certè non integrum πρὸς καιρὸν *premere forsan olim in lucem eruptura, interpolata autem, & pro libitu edentis faciem habitura. Fretus hoc sensu cæpi ea ad Gentilem expendere, ratus haud multa deprehensurum me indicta ei, multò pauciora secùs quàm pro vero exposita. Neque animi falsus fui, nam perlecto Commentario eius, plurima solertissimo viro obseruata è Notis expunxi; alia pro caligine textus à me creperè &*

vacillanter enarrata, maiore illustraui luce, explicaui fiduciâ. Facto ad hanc faciem examine reuisi schedas meas, excerpturus quibus illi mecum non idem sensus fuit, & quæ rem hinc inde illustrantia effugêre industriam eius. Ex his fasciculus iste Obseruationum creuit, quem commendatum non imus ab acumine, non à Manuscriptorum copiâ, (quæ vt omnium Apuleij operûm, ita huius vel maximè Libri infrequentia sunt) sed ab elegantiâ quorundam fragmentorum antiquariæ rei, depromptorum ex celebribus Thesauris excellentissimi Arundeliæ Comitis, viri cuius erga Latium veterémque Græciam talia beneficia extant, quæ nulla delebit ætas, nulla vnquam obliuio capesset. At verò angustior hic locus est quàm vt eiuscemodi Argumentum capiat, & si maximè capax esset, næ ego nimis quàm ineptus qui tanti Herois Genium meo stilo adumbrem. Redeo ad Nugas istas, quas, qui percurris eas, tanti æstimare velim, quanti merebuntur æstimari, nec minoris, nec pluris. Rectè & sapienter è Nostratibus Eques præstantissimus quidam, in operis serij illius de Historiâ mundi Præfatione: (summo literarum damno, addo Prouincialium dedecore, intra vernaculi sermonis claustra etiamnùm compressi:) Quàm possumus humilibus & ancillaribus blandimentis Lectorum gratiam aucupemur, si nugatoriè scribimus, Nugones audiemus. certè nil grauius dici potuit, aut ex vsu magis. Escas itaque ac delinimenta verborum ego missa facio: neque nescio tamen permulta heic esse quæ Patrono indigent. Si verò

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di Firenze.
CFMAGL. 1.6.2

quidpiam occurrat pridem alijs obseruatum, (quod vtiq; rarò euenturum spondere audeo:) strenuè censuram deprecor quæ me ineptiæ damnet, nam quùm vltimam hæc manum reciperent, à meâ procul eram Bibliothecâ positus, & ex tot qui feruntur circùm Interpretibus, vno & altero misso, nullus præstò erat. Aliorum autem cuiusce generis Scriptorum segetem vberem & prolixam, suppeditauit eximia atque infatigata beneuolentia Ioannis Bourdelotij, qui me hominem extraneum incognitúmque, non alloquio tantùm & consuetudine suâ (suauissimâ quidem & vtilissimâ eâ) non dedignatus est, sed & quidquid librarij supellectilis cusi vel manuscripti habet, affectu verè fraterno communicauit mecum. Certè prospicuè minùs in se consulent Philologi ad hanc vrbem ventitantes, qui scientiæ candorisque hominem tam non vulgaris inuisitatum fuerint. Longiùs progredior paulò, sed nec hæc tacenda erant; gratam argutiam optauerim, quàm ingratum silentium. Finiam, si addiderim vnum hoc de Casaubono; scisse me probè vel quùm primùm hanc prouinciam susciperem, functum eâdem fuisse illum, idque ex professo. At non visus est aliorum curas præcludere voluisse; euincunt Notæ eius breues, subsiciuæ horę cuiuspiam exercitamentum, potiùs quàm opus iustum & accuratum. Hoc innuendum duxi, ne importunè audax videar, aut in tanti Censoris eruditionem ac pudorem peccare, dum quid addo doctissimis Notis eius, at parcioribus.

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di Firenze.
CFMAGL. 1.6.2

NOTAE IN APOLOGIAM.

MAXIME *Claudi, quique in Consilio estis.*] Infrà. *Vt medius fidius verear Maxime, quique in Consilio estis.* Iterum. *Testor igitur te Claudi Maxime, vosque qui in Consilio estis.* Et ita ferè Cicero, cum Iudice quæstionis compellans Adsessores: nominatim in Pro Quinctio. De huiusmodi *Consiliariis* παρακαθημένοις multi multa. Adi vel Tit. Cod. *de Assess. & domest. Cancell.* Pag. 1.

Senem notissimæ temeritatis.] sic in Pacati Panægyr. *Notissimæ pietatis mater.* Suetonij Vespasiano, *Vir notæ impudicitiæ.* Valerio libro 7. cap. 8. *Vir notæ insaniæ.* Nostro Miles. x. *Medicus notæ perfidiæ.*

Accusationem mei prius apud te cæptam quam apud se cogitatam.] En hominis vecordiam, quam iustissimè perstringit Noster. Sanè nec ipsum dicere, nedum accusare ἐκ τοῦ παραχρῆμα cordatioribus tutum visum. non immeritò itaque apud Ciceronem admiratur Antonius hominem in primis disertum atque eruditum Philippum, quòd ita *soleret ad dicendum surgere, ut quod primum verbum habiturus esset, nesciret, diceretque quum brachium concalefecisset, tum se solere pugnare.* nec absimilem Ammianus fiduciam vellicat in Patronis quibusdam, *qui suscepti nomen & vim negotij, sub ore disceptatoris, inter ipsos conflictuum articulos instruebantur.* Ita eius verba sonant Histor. lib. 30. 2. de Orat.

Penuria criminum, ſolis conuitiis impleturum.] Æſchines περὶ παραπρεσβείας. Οὗτος οὐδὲν ἀληθὲς εἴπεν, ἀλλὰ ψεύδεται, καὶ κατηγορεῖν οὐδὲν ἀληθὲς ἔχων, τερατεύεται. Ammianus vbi ſuprà. *Quum autem ad inopiam venerint muniendarum allegationum, ad effrænatam deflectunt conuitiandi licentiam.* Et ſtatim. *Ferociam maledicendi tunc effutiunt, quum commiſſarum ſibi cauſſarum infirmitatem rationibus validis non poſſunt conuelare,* (malim *conuallare*, vt ſuprà *munire*) Eleganter Optatus. *Liuore interueniente facile eſt iratis iactare, ſed ſemper dum intenditur crimen, neceſſaria probatio eſt.*

Contra Donat. lib. 6.

Gratulor medius fidius quod mihi copia & facultas te Iudice obtigit, &c. *probandi mei.*] D. Paulus ad Agripp. Reg. Actorum 26. περὶ πάντων ὧν ἐγκαλοῦμαι ἥγημαι &c. ἐμαυτὸν μακάριον, μέλλων ἀπολογεῖσθαι ἐπὶ σοῦ σήμερον.

Purgandæ apud imperitos Philoſophiæ.] Sic infrà. *Suſtineo non modò meam, verùm etiam Philoſophiæ defenſionem.* Et in fine. *In omnibus non modò criminibus, verùm etiam maledictis, procul à culpa Philoſophiam tuitus ſum.* Hauſit hoc artificium Noſter ab Apollonio, cuius defenſio in hoc paſſim incumbit, vt oſtendat obiectum ei crimen Philoſophiam eſſe, perperam imperitæ multitudini pro Magia habitam. Ipſo Apologiæ limine verba ad Domitianum faciens, πρὸς φιλοσοφίαν οὐδεμιᾷ δίκῃ διαβεβλῆσθαι δόξεις. Ibid. δείξω αὐτὸν (Αὐτοκράτορα) φιλοσοφίαν ἀδικοῦντα. Noſter inquam (quod & infrà prout vſus venerit, ex locorum collatione oſtendemus) indubiè lectam habuit Apollonij defenſionem: eam quæ ſupereſt è Philoſtrato necne, non affirmo. (potuit id ſanè, neque enim Apuleio recentiorem puto:) certè aliquam ab Apollonij æquali quopiam memoriæ traditam, aut (quod procliue credere eſt) à ſeipſo ſcriptam. Philoſtratus. Καὶ λόγος μὲν αὐτῷ ξυνεγράφη τις ὡς πρὸς ὕδωρ ἐς τὴν ἀπολογίαν ἀφηγήσοντι.

Iſtæ calumniæ, vt prima ſpecie graues, ita ad difficultatem defenſionis repentinæ fuere.] Sic etiam infrà verbis diſertiſſimis. *Omnis iſta accuſatio temeraria & repentina fuit.* Quem

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di Firenze.
CFMAGL. 1.6.2

iocum si contendisset Scipio cum præsenti, eum quiduis potiùs prompturum fuisse puto quàm quæ in medium tulit.

Patroni eius.] Casaub. *Eorum.* Graniorum nempe. Ego vulgatos Codices sequendos puto. τὸ *eius* commodè non rettuleris quàm ad Æmilianum. Pag. 2.

Obiectamenta iurgio prolata.] Infrà. *Hem tibi ista accusatio iurgiis inita.*

Vltrò eos ad accusandum crebris flagitationibus prouocaui.] Infrà. *Quòd quanquam dissimulare potui, tamen vt omnia, ita hoc quoque vltrò prouoco.* Seneca tamen. *Nulla integritas tantùm sibi, etiam explorata confidat, vt caussam velit dicere.* Lib. 8. Controuers. 6. Et Saluianus. *Nemini facilis sua caussa sit, nemo difficiliùs euadit quàm qui se euasurum esse præsumpserit.* Contra Auarit. lib. 4. At Noster exprimere voluit fiduciam Oratoriam. Infrà. *Reputate vobiscum quanta fiducia innocentiæ meæ, quantóque despectu vestri agam.* Callidè vbique. Quintilianus. 5. 9. *Fiduciam Orator præ se ferat, sempérque ita dicat, quasi de caussa optimè sentiat.*

Ex verbis rem factam.] id est. *Litem.* Ausonius.

Imperium, litem, Venerem, cur vna notat res?

Varro. *Quibus Res erat in controuersia, vocabatur Lis, ideò in actionibus videmus dici,* QVAM REM SIVE LITEM DICERE OPORTET. De L. L. L. 6. Et in XII. REI SIVE LITIS TREIS ARBITROS DATO. Ακριβολογία Ciceroni derisa in Pro Muræna. *Iam illud* (inquit) *mihi mirum videri solet, tot homines, tam ingeniosos, post tot annos, etiamnunc statuere non potuisse, vtrum diem tertium an perendinum: Iudicem an Arbitrum: Rem an Litem dicere oporteret.* 2. de Orat. Et à *Re* (eodem teste) vocabantur *Rei* non solum criminis qui arguebantur, generatim autem omnes de rebus quorum disceptabatur. Gallus apud Festum. *Reus est qui cum alio Litem contestatam habet, siue is egit, siue cum eo actum est.*

Quærere occœpit ex diffidentia latibulum aliquod temeritati.] Synesius in Epistolis, Ἐμοῦ κατήγοροί τινές εἰσιν ἀφα-

νεῖς, οἱ προκατεγνωκότες ἑαυτῶν, ἀξιοῦσι λανθάνειν.

Quem paulò priùs occisum à me clamitaret.] Miles 1. *Quem nocte ebrius occisum à me calumniabaris.*

Tanti criminis descriptionem.] An *inscriptionem* legendum, vel *subscriptionem?* horum vtrumque accusantis est, *describere* tantùm dicentis vel orantis. Isidor. de different: malim *subscriptionem*. Infrà. *Et quantò tandem grauius habetur quod in iudicio subscribitur, quàm quod in Epistola scribitur?* Doctissimus & amicissimus Ioannes Bourdelotius (sæpius inter quisquilias has aduocandus mihi) censet acquiescendum vulgata lectione. Criminis *descriptionem*, vt alibi, *scenam*, *apparatum*.

Ne omninò desistere videretur.] V. Brisson. verb. *Destitisse*. Lib. 4. *de verb. signif.*

Eam solam &c.] τὸ *Eam* παρέλκει. Scæuola L. *libertis* §. vlt. D. *de aliment. & cib. leg. Quos libertos meos vbi corpus meum positum fuerit, ibi eos morari iubeo.* Plura de Hellenismo isto Casaubonus.

Dat libellum.] Miles. 6. *Libellum porrigit.* Iuuenalis Sat. 6.---- *Formantque libellos.*

Vbi vt cominus ageret percellis, &c. eminus calumniis velitatur.] Miles. 5. *Videsne quantum tibi periculum velitatur fortuna eminus? ac nisi longè firmiter præcaues mox cominus congredietur.* Et 8. *Vt discernere prorsus nequiremus quam potissimum caueremus cladem, cominus canum, an eminus lapidum.*

Calumniis velitatur.] Vt Milesia 8. *Velitari iocis.* Afranius, *Verba iactare & velitari labiis.* Festus. *Velitatio, vltrò citroque probrorum obiectio.* Idem. *Aduelitatio, iactatio verborum.*

Pag. 3. *Cuius qui fuerat professor & machinator, idem fieri author timeret.*] Nemini suspectus locus, quem fidenter tamen mendosum dico. Scribo: *Cuius qui fuerat auctor & machinator, idem fieri professor timeret.* suprà. *Ac ne id quidem de professo audet.* Certissima emendatio nostra.

Si quidpiam veri in me explorasset.] h. e. si inuenisset

quod verè posset obiectare mihi. Sed Græcissat Apuleius. Æschines iam citato loco. οὐδὲν ἀληθὲς κατηγορεῖν ἔχων, τερατεύεται.

Nunquam tam cunctanter hominem extraneum tot tantorumque criminum postulasset.] Exteri enim (vt in Asino Lucianus) πράγματα εὐκαταφρόνητα. Miles. 2. *Tibi fortunæ splendor insidias, contemptum etiam peregrinatio poterit afferre.* Et 3. *Habetis reum tot cædibus impiatum: reum peregrinum: constanter itaque in hominem alienum ferte sententias.*

Verum videri.] id est. *Esse.* Miles. 9. *Die sequenti molæ quæ maxima videbatur, matutinus adstituor.* Sexta. *Impares nuptiæ, & præterea in villa* &c. *factæ, legitimæ non possunt videri.* Probus in Notis. I. E. C. V. *Iusta eius caussa videtur.* sic & Græci νομίζειν καὶ δοκεῖν vsurpabant οὐ πάντως ἐπ' ἀμφιβόλου, ἀλλὰ πολλάκις καὶ ἐπὶ τοῦ ἀληθεύειν. notat Vlpian. ad Olynth. 1. quod & postea in Patrum Conciliis obtinuisse docet Sauaro ad Sidon. Vide Brissonium de Formul. 2. 2.

Pronunciasset.] Propriè, nam non alius *pronunciat* quàm qui ius cognoscendi habet. L. 46. D. *de verb. signif.* *Pronunciabat* è Tabella autem. Vide Elmenhorstium ad primum Floridorum. doctiss. Desid. Heraldum ad Tertull. Apologiam.

Adeò vt ægrè Lollius Vrbicus ab eius pernicie temperarit.] id est (inquit Gentilis) ægrè manus abstinuit à tam impudenti conuitiatore. Insulsè. Notum quid *Pernicies*, duntaxat quàm de Foro res. Tacitus. *Cremucius Cordus postulatur nouo, ac tunc primùm audito crimine, quod* &c. *id perniciabile reo visum.* h. e. *capitale.* Opponitur *Salus.* Infrà Noster. *Posse literas eius ad perniciem, non posse ad salutem.* Iterùm. *Cedò tu Auiti Epistolas, vt quæ semper mihi ornamento fuerunt, sint nunc etiam saluti.* Annal 4.

Quò sapius, eò apertiùs delinquit.] Suetonius de Nerone. *Paulatim inualescentibus vitiis iocularia & latebras omisit, nullaque dissimulandi cura ad maiora palàm erupit.*

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di Firenze.
CFMAGL. 1.6.2

D. Chrysost. Homil. 16. in Act. Οὐδὲν οὕτως ἀναίσχυντον ποιεῖ ὡς πονηρὸν συνειδός. Heliodor. Lib. 8. Λανθάνειν οἰόμενοι ἐρυθριῶσιν, ἁλισκόμενοι δὲ ἀπαναισχυντοῦσιν, ὁ μὲν ἀγνοούμενος ὀκνηρότερος, ὁ δὲ πεφωραμένος θρασύτερος.

Sat. 6. Iuuenalis----- *Nihil est audacius illis*
Deprensis, iram atque animos à rimine sumunt.

Pudor veluti vestis, quantò obsoletior est, tantò incuriosius habetur.] Senec. de Clement. *Nemo dignitati perditæ parcit.* Prudentius.

Luxuria extinctæ iamdudum prodiga famæ.

Sat. 13. Iuuenalis,-------- *Nam quis*
Peccandi finem posuit sibi, quando recepit
Eiectum semel attrita de fronte pudorem?

Pag. 4. *Proximam crimini.*] Meursius *Proximo crimine*, vt infra. *Proxima humanitate*. Lipsius. *Pro summo crimine*, remotè nimis.

Apolog. *Mercenaria loquacitate.*] vt apud Tertullian. *Mercenaria*
Sermon. de *aduocatio*. Zenon. Veronens. *Mercenaria ac duplex lingua.*
Auarit. In Plautum, *Venditaria*, & Ouid. *Empta*. Symmach. *In*
stich. In *mercedem linguæ ornamenta corrumpere*. Isid. Pelus. διὰ φι-
Amor. λοχρηματίαν καπηλεύειν, χρυσῷ περιτρέπειν τὴν ψῆφον, καὶ τὸν
Lib. 1. τῆς δικαιοσύνης ζυγὸν λήμματι παρασαλεύειν. Nicetas in An-
epist. 43. dron. χαεκτογλωττοῦντες, καὶ πρὸς ἀργύριον λαλοῦντες.
Lib 3. epist.
175.

Futiliter blatterata ob mercedem &c.] Locus quà à verbis vitiosus, quà ab interpunctione. Scribe. *Futiliter blatterata ob mercedem & auctoramenta, impudentiæ depensa haberi.* omninò sic legenda hæc, & distinguenda. *Im-*
Lib. 9. *pudentiæ depensa*, vt apud Marc. Capell. *Iurgiis pendere.*
Indocta rabidum quem videre secula.
Iurgiis caninos blatteratus pendere.

Auctoramenta.] Miles 9. *Auctoramentum sceleris.* P. Syrus
Nullum sine auctoramento est magnum malum.

Rabulis id genus.] Idem Marcian. Lib. 6. *Forensis fabulationis*. Vides indubiè scribend. *rabulationis*. Cicero Oratore. *Declamatorem aliquem de Ludo, aut rabulam de foro.*

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di Firenze.
CFMAGL. 1.6.2

Linguæ suæ virus.] Cælius Symphosius. *Effundit mala lingua virus atrum.* Sidon. Apollin. *Loquens venenum.*

Ne quid maculæ &c.] Miles x. *Ignominiæ maculam.* Cicero Verr. 2. *Adolescentiæ maculas, ignominiasque.* Noster heic infrà. *Omnem criminis maculam.*

Inhonestamenti.] Glossæ Vindocinens. MS. *Dedecoratus, inhonestius.* lege *inhonestatus.*

Videar cupiam, si quid ex friuolis præteriero, id agnouisse potiùs quàm contempsisse.] D. Cyprian. Tractat. contra Demetrian. *Vltra tacere non oportet, ne iam non verecundiæ sed diffidentiæ esse incipiat, quod tacemus: & dum criminationes falsas contemnimus refutare, videamur crimen agnoscere.*

Prudentis animi.] Amplector istam lectionem præ altera, *Pudentis.*

Est enim prudentis animi, ac verecundi, &c. *vel falsa vituperatione grauari.*] Cicero pro Muræna. *Cum graue est verè accusari* &c. *tum etiam si falsò accuseris, non est negligendum.*

Falsa vituperatione grauari.] Lego. *Falsas vituperationes g,* & sic optimi Authores loquuntur. similiter Græci qui βαρύνεσθαι, μεταβάτως ponunt.

Etiam hi qui sibi delicti alicuius conscij sunt, tamen quum malè audiunt, impendio commoueantur.] Tacit. de Nerone Annal. 15. *Vt faciendis sceleribus promptus, ita audiendi quæ faceret insolens.* Saluian. de gubern. &c. Lib. 8. *Omnes admodum se laudari volunt, nulli grata reprehensio est: imò (quod peius est,) quamlibet malus, quamlibet perditus, mauult mendaciter prædicari, quàm iure reprehendi. Neque enim quisquam tam malus est, vt malus videri velit.* Fabius Lib. 3. cap. 8.

Obirascantur.] Florid. 3. *Frequentibus delectari, cessantibus obirasci.*

Quod si à cæteris silentium est, tamen ipsi sibimet conscij sunt, posse se meritò increpari.] Petronius. *Dij Deæque quàm malè est extra legem viuentibus! quicquid meruerunt*

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di Firenze.
CFMAGL. 1.6.2

ſemper expectant. D. Chryſoſt. Καθάπερ οἱ διὰ νυκτὸς ἀσελήνου βαδίζοντες τρέμουσι κἂν μηδεὶς ὁ φοβῶν παρῇ, οὕτω καὶ οἱ τὴν ἁμαρτίαν ἐργαζόμενοι, θαρρεῖν οὐκ ἔχουσι κἂν μηδεὶς ὁ ἐλέγχων ᾖ.

Bonus & innoxius quiſque rudes & imperitas aures ad male audiendum habens.] Plutarchus de Catone M. Βλασφημούμενος ὑπ' ἀνθρώπου βεβιωκότος ἀσελγῶς καὶ κακῶς, ἄνισος εἶπεν ἡ πρὸς σέ μοι μάχη ἐστὶν, καὶ γὰρ ἀκούεις τὰ κακὰ ῥαδίως, καὶ λέγεις εὐχερῶς· ἐμοὶ δὲ καὶ λέγειν ἀηδὲς, καὶ ἀκούειν ἄηθες.

Verr. 5. *Laudis aſſuetudine contumeliæ inſolens.*] Cicero. *Habet quendam aculeum contumelia, quem pati prudentes ac viri* Ἐργ. α. *boni difficillimè poſſunt.* Heſiodus.

Ὕβρις γάρ τε κακὴ δειλῷ βροτῷ, οὐδὲ μὲν ἐσθλὸς
Ῥηϊδίως φερέμεν δύναται, βαρύθει δὲ ὑπ' αὐτῆς.

Multò tanto.] Vbique multus eſt in hac φράσει Lucius noſter. Exempla in medium ferre otioſæ diligentiæ foret. Varro ipſe de L. L. L. 6. *Quod interuallum multò tantò propius nobis.* vbi temerè vir eruditiſſimus *tantò* expungendum putat.

Pag. 5. *Quod vtinā tam grauia formæ & facundiæ crimina verè mihi opprobraſſet.*] En Oratoris noſtri aſtutiam, hæc Tannonius ei non vt crimina obiectauit, ſed vt Iudicem circumſpectiorem redderet, ne lactaretur lenocinijs hiſce. aliò Apuleius torquet, nempè vt Aduerſarij derediculò habeantur, quaſi tam pulchra támque laudabilia objicientes tanquam vitia. Artificium loci iſtius non præterijt Orat. Inſtit. 3. 3. eruditiſſ. Voſſium.

Non difficile ei reſpondiſſem quod Homericus Alexander Hectori.] Et ex eo Diogenes Cynicus apud Laertium, qui deriſus ὅτι παρ' Ἀντιπάτρῳ (fullone) τριβώνιον ἔλαβεν, adduxit hunc ipſum verſiculum in excuſationem ſui. Reſpondiſſes etiam (nec incommodè) quod non nemo apud Liuium. *Eorum quæ obiecta ſunt, partim ea ſunt quibus neſcio an gloriari debeam, partim quæ fateri non erubeſcam.* Aut certè riſu meritò excepiſſes eum vt Muſæ Marſyam,

ob non

ob non dissimiles dotes eleuantem Apollinem.

Pythagoram qui primùm se Philosophum nuncuparit.] Florid.2. *Pythagoras primus Philosophiæ nuncupator & conditor.* Clem. Alexandr. Πυθαγόρας &c. φιλόσοφον ἑαυτὸν πρῶτος ἀνηγόρευσεν. Et Iamblich: Λέγει δὲ Πυθαγόρας πρῶτος φιλόσοφον ἑαυτὸν προσαγορεῦσαι. Adde quæ in Minuc. Octau. & in Epist. Ausonius. At hæc post Ciceronem otiosa sunt, quem vide fusius narrantem ca 5. Tusculanarum.

Eum sui sæculi excellentissima forma fuisse.] Porphyrius. Τὴν τε γὰρ ἰδέαν εἶναι ἐλευθέριον, καὶ μέγαν, χάριν τε πλείστην καὶ κόσμον, ἐπί τε τῆς φωνῆς, καὶ τοῦ ἤθους, καὶ ἐπὶ τῶν ἄλλων ἁπάντων ἔχειν. Florid. 2. Noster. *Pulchritudine apprimè insignis.* Neque sui tantùm sæculi, sed & Troiani: (de Pythagora loquentes enim cur non μετεμψύχωσιν memoremus?) vide vt à pulchritudine extollit eum adhuc Euphorbum, Apollonius apud Philostrat. Lib. 8. cap. 3. Et in corpore Alces meretricis Gellius 4.11.

Eum quoque Zenonem longè decorissimum fuisse, vt Plato autumat.] In Parmenide. Exin Laertius. Εὐμήκης ἦν καθά φησι Πλάτων &c.

Continuatio literati laboris omnem gratiam corpore deterget.] Καλεπὸν περὶ τοὺς λόγους φιλοπονεῖν, καὶ τὸ σῶμα καλὸν διασῶζαι. Æneas Sophista Epist. 19.

Colorem obliterat.] De florido pallidum facit. Non minima Satyræ 7. Iuuenalis pars huius argumenti est. Thomas Magister (ex bibliotheca eruditissimi Renati Moræi) ad Aristophan. Νεφελ. ὠχελιῶντες καὶ αὐχμώδεις εἰσι, (οἱ φιλόσοφοι) ἐπειδὴ μόνης ἀρετῆς φροντίζοντες, οὐ τρυφῆς διώκουσι τὸ ἀπέριττον.

Promissum dixere.] Sic de cæsarie Apollinis 1. Florid: Pag. 6. *Præmissis antijs, & promissis caproneis.* ita doctissimus Bourdelotius, vulgò *promulsis capr:*

Horrore implexus.] Tertullian: de pænitentia. *Capilli incuria horrorem leoninum præferente.* Petronius. *barbis horrentibus nauta.* Theophil: Simocatt. Histor Maur. 4.4. Συμπλοκῇ τῶν βοστρύχων κατηγκιωμένος τὴν πρόσοψιν.

B

Lib.1.eleg. 2. *Implexus.*] Malè in quibuſdam libris *Impexus* legitur. Tibullus.

Tiſyphonéque implexa feros pro crinibus angues.

De Nupt. &c.lib.4. Gloſſæ. *Implexa barba.* δασυπώγων. Sic apud Marcian. Capellam. *Crines tortuoſi & nexiles*, quos infrà eod: loco vocat *implexum capillitium.*

Stuppeo tormento.] Alij Scriptores vocant *ſtupeum vinculum.*

Æneid.2. Virgil:------------ *Et ſtupea vincula collo Intendunt*--------

Vetus Epigrammatarius Carmine de Funambulo.

Stupea ſuppoſitis tenduntur vincula lignis.

Lib x. Lucanus. *Nec piger ignis erat per ſtupea vincula, perque*

Declamat. 5. *Manantes cera tabulas*-------Ennodius. *Et liſſatæ rudentibus manus, ſtupea rurſus vincula meditentur.* Porrò *tormentum* Apuleio funis eſt, & ita hoc crinium argumento ſumpſere alij. adeo fruſtrà *tomento* legebant

In Semeſtr. Lib. 2 c.15. Faber & Caſaubonus. Florus. *In tormentorum vincula Matronæ crines ſuos contulerunt.* Paulinus.

Carm. 14. *Aut implexarum ſtrue tormentoque comarum.*

Μισοπωγ. Iulianus de barba ſua. Ὑμεῖς δὲ φατε καὶ χοινία πλέκειν ἐνθένδε. Plura apud Gentilem vide, & Scalig. in Priapeis. Græci has capilli conuolutiones à ſerpentibus σπείρας vocant, quæ vox me monet opportunè vt Pollucem

Lib. 2. cap. 3. purgem. Εὐθετῆσαι δὲ ἔλεγον (inquit) τὰς τείχας, καὶ τὸ ὑπεύπειρον, εἶδος τειχῶν πλέγματος ὥσπερ καὶ σπεῖρα. Turbat τὸ ὑπεύπειρον, vti & ὑπόσπειρον, quod legendum aiunt, cætera autem quæ ſequuntur tota irreptitia ſunt.

Inæqualiter hirtus & globoſus, & congeſtus: prorſus inenodabilis diutina incuria.] Dio. Chryſ. apud Syneſium φαλακρ. ἐγκωμ. Ἡ δὲ (κόμη) ἠμέλητο ἐκ πλείονος, πάνυ γοῦν συνέστραπτο, καὶ συνεπέπλεκτο τὰ πολλὰ αὐτῆς, οἷον τῶν οἴων τὰ περὶ τοῖς σκέλεσιν αἰωρούμενα. Et ſtatim. Ἦν οὖν ὀφθῆναί τε ἀγρία ἡ κόμη καὶ βαρεῖα, μόλις δὲ διελύετο, καὶ τὰ πολλὰ αὐτῆς ἀπεσπᾶτο καὶ διετείνετο.

Congeſtus.] Miles. 6. *Setas incuria congeſtas & horridas.*

Inenodabilis.] Gloſſ. *Inenodabilis*, δυσχερής, ἄλυτος, πλακείς.

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di Firenze.
CFMAGL. 1.6.2

Gloss: Vindocinens: *Enodabile, dissolubile.* Eædem. *Enodabile, quod solui non potest.* aut legend. *inenodabile*, aut *quod solui potest.*

Diutina incuria.] Tertull: vbi supra. *Capilli incuria.* Aldhelmus de laud. virginit. *negligenter squallente capillatura.*

Discriminandi.] Alibi ad *pecten* rettulit, vt Miles: 2. *Vel nunc guttis Arabicis obunctus, & pectinis arguti dente tenui discriminatus*, Claudian. etiam in de nupt. Honor. & Mar.

------------*hæc morsu numerosi dentis eburno,*
Multifidum discrimen arat. ———

heic autem minùs concinnè *pectinationem* intellegeri, secò referendum enim quod præcessit. *comendi.* neque est vt obijcias *comere* pro *ornare*, cum & infra heic disertius voce ea κτενισμὸν expresserit. *marinum pectinem* (inquit) *comendo capillo quæsitum.* Est ergo hoc loco *Discriminare*, crines *extricare*, neque aliud quam συνώνυμον appositæ vocis *Expediendi.*

Satis vt puto, crinium crimen refutatum est.] Apollon. vbi suprà. Μὴ πλείω διαλεγόμεθα ὑπὲρ τῆς κόμης.

De eloquentia verò mea &c. neque mirum neque inuidiosum deberet videri.] Ex illis Plutarchi, Libro de sui laude: ὡς οἰκίαν καὶ χωρίον, οὕτω καὶ δόξαν οἱ πολλοὶ καὶ ἀρετὴν, τοῖς προῖκα καὶ ῥαδίως ἔχειν δοκοῦσιν, οὐ τοῖς πριαμένοις πόνων πολλῶν καὶ κινδύνων φθονοῦσιν.

Ab ineunte æuo &c vnis studijs literarum.] Florid. 3 *Ab ineunte æuo bonas artes sedulò colui.*

Adhoc æui.] Infrà. *Nulli Deo ad hoc æui supplicauit.* Symmachus (Apuleianæ dictionis captator mirus) *Quem ad hoc æui nulla actuum culpa fuscauit.*

Cum despectu.] Languet sententia, non displiceat, certè *cum despectu.*

Cum despectu & dispendio bonæ valetudinis eam quæsiissem.] Infrà. *Hæreditatem auitam cum despectu salutis suæ quæsiisse.* Sarisburiens. de intestinis loquens Lib. 5. cap. 9. *Nec vnquam sine salutis suæ dispendio exterioribus exponuntur.*

Sed nihil ab eloquentia metuant, quam ego si quid promoui,

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di Firenze.
CFMAGL. 1.6.2

potiùs spero quàm præsto.] Oratoriè. sic Eloquentiæ parens Verr. 1. *Cum omnis arrogantia odiosa est, tum illa ingenij atque eloquentiæ multò molestißima: quamobrem nil dico de meo ingenio: neque est quod possum, neque si esset dicerem.* Confer Quintilianum. Lib. xi. cap. 1.

Si quid promoui] Florid. 1. *Paulò largiùs in arte promouisse.*

Potius spero quàm præsto.] Cicero Philip. 1. *Nec enim sperabam id, nec præstare poteram.* malim e conuerso. *N. e præstabam id, nec sperare p.*

Potius spero quam præsto.] Hoc est quod ait 4. Floridorum: *Nouem se Musas pari studio colere, maiore autem voluntate quam facultate.* Ibid: ab eadem mente Lib. 1. *Nec quidquam omnium est quod poßit in primordio sui perfici: sed in omnibus fermè ante est spei rudimentum, quàm rei experimentum.*

Innocentiam eloquentiam esse.] Maternus apud Authorem Dial: de Oratoribus. *Statum hucusque ac securitatem, meliùs innocentia tueor, quam eloquentia.* Huius loci est & quod infra occurrit, *Vir bonus, dicendi peritus.*

Nihil vnquam cogitaui quod eloqui non auderem.] Cicero de Offic. lib. 3. *Non modo facere, sed ne cogitare quidem quidquam audebit, quod non audeat prædicare.*

Nullum meum factum vel dictum extet, de quo disserere publicè non poßim.] Sueton: de Augusto. *Filiam & neptes ita instituit, vt vetaret loqui aut agere quidquam nisi propalam, & quod in diurnos Commentarios referretur.*

Pag. 7. *Cum risu illis succensentem.*] Ita in Milesiis quater, vel vno Libro sexto. *Latißimum cachinnum extollens, & qualem solent furenter irati. Contortis superciliјs subridens amarum.* Iterum, *Renidens exitiabile*, & demum. *Risu maligno salutant.* Isidor. Pelusiot. Lib. 5. Epist. 199. ὀλέθριον τι καὶ σεσηρὸς προσεμειδίασεν, οἷον εἰώθει εἴποτε ὀργῆς ἐμπλησθείη. Ibid. Epist. 196. μειδίαμα θυμῷ κεκραμμένον. simile illud Silij Italici, *Arridens sæuum.* Taciti de Tiberio *Renidens falsum.* Mercerum ad Aristænetum vide, & Bourdelotium ad Petronium.

Verisimil. l. 17. *Inuidit.*] Primus sic legend. monuit Fruterius. τὸ *In*

est ἀφρνητικόν. Miles. 5. *Post opimas dapes quidem introcessit, & cantauit inuisus*. Fulgent: Mythol *Vt inuisè vespertinus aduenerat, ita crepusculo etiam incognitus discedebat*. Onomast: vetus *Inuisus*: Ἀθέατος. Sic *imminutum* L. 44. D. *de bon. libert*.

Calpurniane salue properis versibus.] Quos versus miror post tot examina tam confusos esse: imo Parenthesin ipsam quæ præcipuè in oculis Casaubono, etiamnum luxatam, nec inuenisse limites suos At vir egregius ille, (quod iam alibi monuimus) non nisi leui opera heic defungi voluit; nos accuratiùs inspeximus, itaque nec mirum, nec inuidiosum sit, si quod illum præterijt, à nobis deprehensum est. Sed eccùm versus ipsos, quos cum Parenthesi ita digerendos puto.

Calpurniane salue properis versibus,
Misi vt petisti, mundicinas dentium,
Nitelas oris ex Arabicis frugibus:
Tenuem, candificum, nobilem puluisculum,
Complanatorem tumidulæ gingiuulæ,
Conuerritorem pridianæ reliquiæ:
Ne qua visatur tetra labes sordium,
Restrictis fortè si labellis riseris.

Quæso quid habent versus isti re aut verbo pudendum? quid omninò quod Philosophus suum nolit videri? (nisi forte in eo reprehendendus sum, quod Calpurniano puluisculum ex Arabicis frugibus miserim, quem multò æquius erat spurcissimo Iberorum ritu (vt ait Catullus) ------sua sibi vrina
Dentem, atque russam pumicare gingiuam.

Doctos restitutioni nostræ non dubito applausuros.

Arabicis frugibus.] Doctiss. Salmasius legit *Rupibus*. accipitque de lapide Arabico, de quo Plinius & Dioscorides. *Ad Solin. pag. 165.*

Ne qua visatur tetra labes sordium.] Arrian. in Epictet. Lib. 4. cap. XI. Ἀμήχανον ἦν ἀπὸ τοῦ τρώγειν μὴ ῥυπαρόν τι παρεσομένειν τοῖς ὀδοῦσι, διὰ τοῦτο πλυνόν φησι (ἡ φύσις) τοὺς ὀδόντας.

Sua sibi vrina] Imò aliena, eáque ἐν δεξαμεναῖς πα-

Lib.3. λειμουμένη, si Straboni fides.

Dentem atque russam, &c.] Caussam hanc Diodorus affert. Ταύτην ἡγοῦνται θεραπείαν εἶναι τοῦ σώματος.

Russam.] Scalig: ad Varron. de L. L. L.6.

Pag. 8. *Præsertim os, cuius in propatulo & conspicuo vsus homini creberrimus.*] Infrà. *Est ea pars hominis loco celsa, visu prompta, vsu fæcunda.* Et Miles.2. *Pars ista corporis in aperto & conspicuo posita, prima nostris luminibus occurrit.*

Cuipiam osculum ferat.] Vide in Electis Lipsium. 2.6.

Seu cum quopiam sermocinetur. siue in Auditorio dissertet, siue in Templo preces adleget.] Expressa ex Apollonio, qui hæc eadem de capite. Ἐκεῖ πᾶσαι μὲν αἰσθητηρίων πηγαὶ, πᾶσαι δ' ὀμφαὶ, ὅθεν εὐχαί τε ἀναφαίνονται, καὶ σοφίας ἑρμηνεὺς λόγος.

Apud Philostrat. 8.

Preces adleget.] Infrà. *Preces in templo Dijs adlegasti.* Et in de Deo Socratis. *Cui igitur preces adlegabo?* Zeno Veronens. Serm. de Pudicit. *Per te adlegatæ priusquam fundantur, audiuntur preces.* Glossæ. Ἱκεσίαν προσφέρω. *Adlego.* Πρόσδεσις, *Adlegatio. Adlegat.* Παρατίθεται μάρτυρας, δεήσεις.

E muro dentium.] Sic & in Floridis, *Intra murum dentium*; & in de Platonis Dogmate. *Lingua, & vallum dentium.* Solon apud Censorinum cap. XII.

Παῖς μὲν ἄνηβος ἐὼν ἔτι νήπιος ἕρκος ὀδόντων
φύσας, ἐκβάλλει πρῶτον ἐν ἑπτ' ἔτεσιν.

Etymologus. Ἕρκος, φράγμα τῶν ὀδόντων. Pollux Lib. 6. cap. 26. Ἀπαιστος γλῶττα, ἀνερμάτιστος; μάτην αὐτοῦ τῇ γλώττῃ περίκειται τὸ ἕρκος τῶν ὀδόντων. Ælianus. Ἄδηλα εἰσὶ τὰ ἀνθρώπινα ἕως ἂν ἑκάστῳ ἡ ψυχὴ εἴσω τοῦ τῶν ὀδόντων ἕρκους ᾖ. & Nicetas in Manuel. Comneno. Πρὸ πάντων δὲ τιθέναι τῷ στόματι φυλακὴν, καὶ μὴ ἐᾷν τὴν γλῶτταν προπετῶς ἐκπηδᾷν τοῦ ἕρκεος τῶν ὀδόντων. Traxerunt omnes ab Homero ita sæpius loquente. Gellius Lib. 1. cap. 15. *Petulantiæque verborum vallum esse oppositum dentium, vt loquendi temeritas non cordis tantum custodia atque vigilia cohibeatur, sed & quibusdam quasi excubijs in ore positis sepiatur.* Lactan-

tius de opif. Dei. cap. 10. *Hæc* (lingua) *palati concauo tanquam testudine tegitur, eamque dentium ordine sepiens Deus quasi muro quodam circumvallauit.* Simili tralatione Varro *palpebras oculorum septum* vocauit. Plinius *vallum* L. XI. cap. XXXVII. Papiap.

Suo more] Non placet Lipsij coniectura, *suo iure.* Infra hcic. *nisi fortè Crassus non in cubiculum reuersus perrexit, sed suo more rectà ad focum.* Turpil. Philopat. *Tuo more vti soles, videre ægrè mihi id pati.*

Cui vlla fandi cura sit, impensius cætero corpore os colendum.] Artemidor. Ὀδόντας δοκεῖν ἔχειν ἐλεφαντίνους ἀγαθὸν φιλολόγοις. Oneirocrit. l. 33.

Cætero corpore.] Romana princeps editio, *Cætero corporis.*

Quod esset animi vestibulum, & orationis ianua:] In de Dogm. Platonis. *Hominis* (lege *homini*) *promptuarium rectæ rationis, & suauissimæ orationis hoc datum est, vt quæ prudentia corde conceperit, ea sensa promat oratio.* D. Ambros. Hexaem: 6. 9. *Quid est igitur os hominis nisi quoddam sermonis adytum, fons disputationis, aula verborum, promptuarium voluntatis?*

Orationis ianua.] Baccharius Epist. ad Ianuar. de recip. laps. *Prope fuerat, vt & ego superposita manu ori, & obturato linguæ sibilo, ianuas labiorum meorum concluderem.* Euripid. Hippol. στόματος πύλαι. Anthol. 7 στόματος πρόθυρα. & in Regula Magistri MS. *Oris regia.* citat Rosuueyd. not. ad Paulin:

Cogitationum comitium.] *Comitium* hoc loco est, *exterius atrium*; vt ex Liuio & Asconio docuit eruditissimus Langlæus, cui certe hanc vocis notionem libens acceptam fero. Semestr. 7. 19.

Pro captu meo.] Florid 2. *Patior & ipse in meis studijs aliquam pro meo captu similitudinem.* Et 3 *Iampridem pro captu suo hominibus notius est, quàm vt &c.*] Corrige in hac loquutione Salustium Catilin. cap. 35. vbi impressi *Pro meo casu.* item Gellium. L. 20. cap. XI. vbi vulg. *captus noster.* Aurel. Victor hac forma, *Quantum ingenium est.* Noster in

Milesijs passim. *Pro meo modulo.*

Nihil minùs quàm oris illuuiem libero & liberali viro competere.] Perlege Arriani cap. XI. περὶ καθαριότητος, Dissert. in Epictet. Lib. 4.

Feris & pecudibus os humile, & deorsum ad pedes deiectum: vestigio & pabulo proximum.] D. Basilius Hexaemer: Homil. XI. Ἐγεννήθη τὸ πρόβατον νέμεσθαι, κάτω ἔχει τὴν κεφαλὴν, συννεύουσαν τῇ γαστρὶ ἐνορᾷν, καὶ τοῖς ὑπὸ γαστέρα. Theodoretus περὶ προνοίας Serm. 3. Ἀπόχρη σοι ὦ ἄνθρωπε καὶ τοῦτο μόνον εἰς ὑμνῳδίαν τοῦ κτίσαντος, οὐκ εἰς γῆν ἐγκύπτεις τοῖς ἀλόγοις παραπλησίως, ἀλλ' εἰς γαστέρα διανεύεις κατὰ τοὺς χοίρους. Noster in de dogm. Platonis. *Lingua & vallum dentium, & ipsius osculi venustas, quod quidem alijs animantibus ad explendam victus necessitatem, inferendasque ventri copias comparatum est.* Minuc. Octau. *Prona, in terramque vergentia, nil nata prospicere nisi pabulum.*

Deorsum ad pedes deiectum.] Florid. 2. *Deorsus ad pedes deiectus ipsos.*

Pag. 9. *Nunquam fermè os suum nisi maledictis & calumnijs aperiat.* Est ferè quod Achill. Tat. Lib. 7. πανταχοῦ τὴν γλῶτταν μεστὴν ὕβρεως ἔχειν.

Lingua mendaciorum & amaritudinum præministra.] Tertullian. de Patient. *Si linguæ amaritudo conuitio siue maledicto eruperit.* Gregor. Turonens: Lib. 8. *Verba amaritudinis.* Macrob. Sat. 1. 7. *Amarulenta dicacitas.*

Fætutinis & olenticetis.] Sic 2. Florid: *Rupinas & senticeta.* Vbi malè Steuuechius, *spinas & senticeta.* Mirum quantum complaceat sibi in his terminationibus Apuleius noster.

Quæ malum ratio est linguam mundam & lotam, vocem contra spurcam ac tetram possidere?] Similis est ἀγανάκτησις illa
Cap. 14. Tertulliani in de Orat. *Quæ ratio est manibus quidem ablutis, sed spiritu sordidato orare?*

Viperæ ritu, niueo denticulo atrum venenum inspirare.] Quod eleganter in eodem argumento ἐξ ἐλεφαντίνου κολεοῦ μολιβδίνην ἕλκειν μάχαιραν dixit Diogenes ille ὁ Κυνικὸς apud Laert. Lib. 6.

Venenum inspirare.] Virgil. de apibus---- *Læsæque venenum*
Morsibus inspirant----- Idem de Alecto,
Vipeream inspirans animam------ Et alibi
Occultum inspires ignem, fallasque veneno. *Æneid. 1.*

Rationem prompturum neque inutilem &c.] Florid. 2. *Philosophi ratio & Oratio tempore iugis est, auditu venerabilis, intellectu vtilis.* Ibid. 4. *Vtile carmen prompturus.*

Purgandos sibi dentes innoxio præbet hiatu.] Narrant Phile, Plutarchus, Plinius, Ælianus.

Innoxio hiatu.] D. Ambros. Hexaem. L. 5. cap. 3. *Aperire ora, innoxio* &c. *dente suspendere.*

Ore amplo, sed elingui.] Ita disertè Herodotus, Diodorus, Solinus, Ammianus. aliter Cardanus. Crocodilum non *elinguem* esse, lingua breui autem, & affixa prorsus superiori mandibulæ. Hausit à Plinio forsan, qui eum vsu linguæ carere ait, quod nescio quid diuersum ab *elingui* sonat, tametsi alia sentiant Grammatici. Fronto Cornel. *Elinguis habet linguam, caret autem vsu eius: elinguatus amisit.* *De variet. L. 7.* *Lib. 8. cap. 25.*

Dentibus implectuntur.] Hæret Gentilis in voce *implectuntur*, quasi scilicet *arundinibus* quàm *hirundinibus* (vt is legit) conuenientiore Ex quo deprehendo hunc locum non intellegisse eum: nam neque de his nec illis impræsentiarum res est, sed de *hirudinibus*, vt correxit optimè Casaubonus. de iis autem quid aptius dici potuit quàm *implecti?* neque audiendus qui Romani cod. lectionem *amplectuntur* probat.

Præripia fluminis.] An *Prærupta?* Aldhelmus de Castore,
Hospes præruptis habitans in margine ripis.

Glossæ. *Prærupta.* Απόκρημνα. Απέρρωγότα. Nolo tricari autem ϰαφλῶ veram *Prærupia* puto. Tertullian. contra Marcion. Lib. 4. cap 38. *Sciens præceps ituros homines, ipse illos in prærupium impulit* (ita enim in MSS. legi monuit eruditissimus Franc. Iunius) Vox insolentior paullo est? Africana est.

Sine noxæ periculo exscalpit.] Rectiùs *sine noxa*, quàm *sine noxæ periculo*; nam etsi caput illæsum extrahat, periclita-

tur. Signatè ideo, & ex natura rei haud absimili argumento Phædrus (lepidissimus fabularum scriptor) *Periculosam medicinam* dixit. Festiuus Apologus est, itaque operæ duco adscribere.

Os deuoratum fauce quum hæreret lupi,
Magno dolore victus, cæpit singulos
Illicere pretio vt illud extraherent malum.
Tandem persuasa est iureiurando Gruis,
Gulæque credens colli longitudinem,
Periculosam fecit medicinam Lupo;
Pro quo quum facto flagitaret præmium,
Ingrata es inquit, ore quæ nostro caput
Incolume abstuleris, & mercedem postulas.

quæ vltima ex Historia Crocodili apud Philen expressa,

Καὶ τλώ γε κεφαλὴν αὐτὴ μισθοῦ λαμβάνει,
Μηδὲν κακὸν παθοῦσαν ἐκ τοῦ θηρίου.

Durè & rusticè legêre.] Quod suprà *Absonè & indoctè pronunciare vocat.* Claudianus *Lacerare*; vt & Lucianus, qui in rem lepidulè. Δημήτριος ὁ Κυνικὸς ἰδὼν ἐν Κορίνθῳ ἀπαίδευτόν τινα βιβλίον κάλλιστον ἀναγινώσκοντα· (τὰς Βάκχας οἶμαι τοῦ Εὐριπίδου.) κατὰ τὸν ἄγγελον δὲ ἦν τὸν διηγούμενον τὰ τοῦ Πενθέως πάθη, καὶ τὸ τῆς Ἀγαύης ἔργον, ἁρπάσας διέσπασεν αὐτὸ, εἰπὼν, ἄμεινόν ἐστι τῷ Πενθεῖ ἅπαξ σπαραχθῆναι ὑπ' ἐμοῦ, ἢ ὑπὸ σοῦ πολλάκις. (paria quibus affert Scipio ex Hesychio.) Addam è Gellij Lib. 13. cap. 29. locum, quo eiusmodi fringultiens blattero in conspectum datur. *Accipit* (inquit) *à me librum veterem fidei spectatæ, luculentè scriptum. accipit autem inconstantissimo vultu & mæstissimo. sed quid deinde dicam? non audeo herclè postulare vt id credatur mihi. Pueri in ludo rudes si eum librum accepissent, non ÿ magis in legendo deridiculi fuissent; ita & sententias intercidebat, & verba corruptè pronuntiabat.* Membrum periodi praua interpunctione laborat, simul tantillo mendo vt abstergere vix operæ sit. Duximus commonstranda autem, ne tam contempsisse ea quàm ignorasse videamur. Scribe & distingue igitur ad hanc faciem, *sed quod deinde dicam non audeo h. p. v. i. c. m.*

Dial. πρὸς ἀπαιδ.

Quis vnquam fando audiuit?] Infra. *Quis enim fando audiuit?* Iterum, *multa fando maxime audisti.* Miles. VI. *Fando comperisti.* & in Floridis I. *Fando accepimus.* Gellius Lib. XVII. cap. X. *Hoc nec à Pindaro scriptum, nec fando vnquam auditum.* Virgil. II. Æn.

Fando aliquid si forte tuas peruenit ad aures.

Plaut. Amphitr. ------ *Quæcunque neque fieri*
Possunt, nec fando vnquam accepit quisquam.

Tam proximum argumentum.] *Veritati* Subaudiri vult Pag. 10.
Gentilis, at quid vetat absolutè capi? Tertullian. ad Nationes Lib. I. cap. 12. *Si qua ergo literis vestris superioribus, sed iccircò magis proximis, quoniam illius ætatis fides adiacet* &c. *Proximum* est *Promptum, obuium, manifestum.*

Fecere tamen & alij talia.] Plautus Mercat.

Nihil est iam quod tu mihi succenseas:
Fecere tale antè alij spectati viri.

Terent. Adelph.

-------- *Peccatum magnum, at humanum tamen,*
Fecere alij: sæpe item boni. ----

Noster autem certissimè respexit Ouidiana illa,

Nec minus Hortensi, nec sunt minus improba Serui
Carmina: quis dubitet nomina tanta sequi?

Lasciuè &c. *tantáque gratia, vt nobis insolentiam linguæ suæ dulcedine carminum commendet.*] Admodum similia hæc Philostrati de Phauorino. διαλεγομένου αὐτοῦ κατὰ τὴν Ῥώμην μεστὰ ἦν σπουδῆς πάντα, καὶ γὰρ δὴ καὶ ὅσοι τῆς Ἑλλήνων φωνῆς ἀξύνετοι ἦσαν, οὐδὲ τούτοις ἀφ᾽ ἡδονῆς ἡ ἀκρόασις ἦν, ἀλλὰ κἀκείνους ἔθελγε τῇ τε ἠχοῖ τοῦ φθέγματος, καὶ τῷ σημαίνοντι τοῦ βλέμματος, καὶ τῷ ῥυθμῷ τῆς γλώττης. *De Vit. Sophist.*

Catullus.] Lege *Catulus.* Vide Gellium. 19.9.

Solonem cuius iste lasciuissimus versus est,

Μηρῶν ἱμείρων καὶ γλυκεροῦ στόματος.] Extat versiculus prior in Plutarchi Ἐρωτικῷ. Athenæus Deipnos: L. 14. καὶ γὰρ ὁ νομοθέτης Σόλων ἔφη Μηρῶν &c. Αἰσχύλος τε καὶ Σοφοκλῆς ἀναφανδὸν ἔφασαν; ὁ μὲν Μυρμιδόσιν;

Σέβας δὲ μηρῶν ἁγνὸν οὐκ ἐπῃδέσω

Ω δυσχάειστε τῶν πυκνῶς φιλημάτων.
ὁ δ᾽ ἐν Κολχίσι, Γανυμήδους τινὰ λόγον ποιούμενος;
Μηροῖς ὑπαίθων τὴν Διὸς τυραννίδα.

Μηρῶν ἱμείρων.] Legit Cl. Bourdelot. Μείρων εἶ μύρον, accipitque de osculis nectareis seu odoratis.

Mea delitia.] Sic amores masculos vocabant. Cicer. pro Cælio. *Amores autem & hæ delitiæ quæ vocantur, quæ firmiore animo præditis diutius molestæ non solent esse, maturæ enim & celeriter deflorescunt, nunquam hunc occupatum impeditumque tenuerunt.* Glossæ *Deliciæ*, Σπατάλαι. Aliæ. Σπατάλαι, *Lasciuia, deliciæ.* inde *spatalo-cinædi.*

Pax in amore meo vita tibi remanet.] Scalig. ad Propert. legit,

Par in amore meo biga tibi remanet.

biga vt apud Lucian. Amor. Ζεῦγος ἐρωτικόν.

Ignis torreat vt vult.] Catullus.

Quum vesana meas torreret flamma medullas.

Pag. 11. *Florea serta.*] Plinius de Coronis. *Quum verò è floribus fierent, serta à serendo seriéue appellabantur.* Gloss. Vindocinens. MS. *Sertum, ex floribus texta corona.*

Aduers. 52.12. *Meum mel.*] Barthius intempestiuo acumine, *Merum mel.* scilicet quia Genios mero colebant. Miles. 3. Noster *Mea mellitula.* Plaut. Capteiu. *Mea mulsa*, & ibid. *Corpusculum mellitulum.* neque aliud solennius occurrit ὑποκόρισμα.

Hæc tibi carmina dono.] Ex more, qui antiquitus obtinuit inter eruditos, Natales amicorum Elegidijs cohonestandi. Censorin. Proem. D. Natal.

Serta tuo Genio.] Optimè, nam & is Numen natalitium, & hoc florali cultu affectus passim. Tibullus.

Lib. 2. Eleg. 2.

Dicamus bona verba, venit Natalis ad aras,
Quisquis ades, lingua vir mulierque faue:
Vrantur pia thura focis, vrantur odores,
Quos tener à terra diuite mittit Arabs.
Ipse suos adsit Genius visurus honores:
Cui decorent sanctas florea serta comas.

Et alibi *Illius è nitido stillent vnguenta capillo,* Lib. 1.

Et capite & collo mollia serta gerat. Eleg. 7.

Ætatis florem.] Miles. 9. *Ætatis tuæ flore mulieres appetis.* x. *Flos ætatis nuptialem virgini diem flagitabat.* Infra heic. *In ipso ætatis suæ flore tamdiu vidua.*

Tibullus.--------*Dum primi floret tibi temporis ætas.*

Tuum ver.] Catullus.

Iucundum quum ætas florida ver ageret.

Theodoret. de Iosepho. (περὶ προνοίας Serm. 8.) Ἐν ἦρι μὲν ἔτι τῆς ἡλικίας. Stobæus. Serm. 260. Ἐρατοσθένης ὁ Κυρηναῖος τῆς ἡλικίας ἔφη τὸ μὲν ἀκμάζον ἔαρ εἶναι. Herric. Altisiodor. *Ætatis breue ver* ------- de Vit. S. Germ. Lib. 1.

Exuperes munera muneribus.] Malim *exæques.* gratiæ paritatem subinnui circumiecta euincunt.

Implexis sertis.] Miles. 6. *Videt spicas frumentarias in aceruo, & alias flexiles in corona:* ferri hæc lectio potest, malim verò *plexiles,* vel *plectiles.* Gellius. Lib. 18. cap. 2. *Coronam e lauro plexam.* Plaut. Bacchid. *Corona plectilis.* Euripid. Hippol. Στέφανος πλεκτὸς. Gloss. Vindocinens: (quas corrige) *Serta, coronæ plectiles ex floribus.* habet MS. malè *corona reptilis.*

Complexum corpore reddc.] Vocem *complexus* ferè semper eo sensu ponit. Infra heic de Venere voluptaria, *Immodico trucique perculsorum animalium serua corpora complexu vincientem.* Miles. 2. *Ede complexus amabiles.* Et x. *complexus meos ardenter adpetebat.*

Si animum inspires.] Diu, & quidem attentè inspexi hæc, nec assequutus sum: siue *animum* siue, *animam* legas, perobscura sunt. Per me indicta sunto quæ interpretes heic.

Dulciloquo calamo.] Onomast. vet. *Dulciloquus,* μελίλογος. Næuius in Alcest. ap. Gellium. *Dulcioriloquus.* L. 12. c. 5.

Ticidam.] Quem *Aulum* Scipio nominat, eiusque versiculum quendam è Prisciano adducit. Crinitus & Gyraldus eum *Caium* aut *Cneium* vocant. Vt vt de *Prænomine*

ſit, eius *Nomen* vindicandum cenſeo. Scholiaſt. Horatij ad Epod.12. *Apud Ticiam Poetam introducitur Pyrrhia ancilla*, &c. Barthius *Licinium* tentauit Aduerſ. 37.22. Ego *Ticidam* ſcribo, eum ipſum nempe de quo heic Apuleius.

Hoſtiam.] Eſt qui *Hoſtiliam* legit, hunc locum ad Propertium citans, ſanè non aduerſante Lapide nobis proximè laudando.

Plania.] Caſaubonus *Flauia* mauult, at nil mutes iccircò: *Plania* in lapidibus viſitur, & in veteri Epigrammate:

Aufidius genitor, genuit me Plania mater.

Lucullum quamquam ſit Iambicus.] Caſaub. *Lucillium quanquam ſit Satyricus* Scipio *Lucretium*, quem inter Ερωτικῶν Scriptores Plinius memorat. Gyraldus (locum hunc adlegans) retinet *Lucullum*, de quo Cicero ad Atticum, & Fulgent. ad Chalcidium.

De Poet. Dial. x.

Gentium & Macedonem.] Nomina ab vrbibus, gentibus, aut vendentibus tracta. Vide Varron. de l. lat. Lib. 7. extremo. Helladium apud Photium. Scholiaſt. Theocriti ad Eidyll.5. Cæterùm excuſi Codices heic variant, partim *Gentilem* exhibentes, partim *Gentium*. Et quidem vetus Lapis *Gentilem* agnoſcit.

T. FVLVIO GENTILI.
A. GENTILIS. F.
H. S. E.

at hoc ſeruile nomen non affirmem eſſe, ideóque non optimè loco huic conuenire: conſtat de altero clarius, en lapidem.

HOSTILIÆ. L. L. RILL.
O. H. S. S.
GENTIVS CONLIBERT.

nec abludit Lemma veteris Epigrammatis, *De duabus ſororibus meretriculis ex Illyrico* GENTIA & CHLOE &c.

Macedonem.] Etiam hoc minimè ingenuum, Inſcriptio vetus.

IPHYGENIA SVAVIS AVE.
MACEDO HAVE.

alia.

M. S.
VLPIÆ. M. F.
MACEDONIÆ.
VLP. MACEDONA.
ET MAGN. SEMNVS
FILII.

Amici sui Pollionis.] An potius *Mæcenatis?* si tamen hic *Tuscus Eques* ille de quo Martialis.

Risit Tuscus Eques, paupertatemque malignam Lib. 8. Epig. 56.
Reppulit, & celeri iussit abire fugâ.
Accipe diuitias, & vatum maximus esto,
Tu licet & nostrum, dixit, Alexin ames.

Virgilianos opiliones & bubsequas.] Florid. 1. *Nil aliud plerique callebant quàm Virgilianus opilio, seu bubsequa.* Miles. 8. *Equisones, opilionesque, & bubsequæ.* De Deo Socrat. *Velut pastor, vel opilio, vel bubsequa.* Infra heic. *Villicorum, & opilionum, & equisonum rationibus.* Commodè heic offert se Sidonij illud, *subulcósque runcantes*: Et quia non tantùm non alienum est, sed & ab interpretibus eius aut præteritum, aut (quod peius) malè enarratum, ponam (idque apicibus ipsius) expositionem Ioannis Bourdelotij, ab eodem ex Aduersarijs suis amicè communicatam nobis. Quid sit *runcantes* (inquit) Sauaro reticuit plenè. Pius infæliciter exposuerat, *herbas vellentes*: alius dum insultat interpretationi isti, infelicius *stertentes* exponit. Scimus quid *ronchus* & vnde *runco* apud Glossographos, sed *runcare* Sidonio, est *implere cornua bubulcorum seu Mimallonum more*, vt Amycus apud Theocrit. Eidyll. 22.

Pag. 12.

Lib. 1. Epist. 6.

Ἠ ῥ' Αμυκος καὶ κόχλον ἑλὼν μυχήσατο κοῖλον.

hinc *runcare*, aut suillum cornu sonitum imitari. hinc βραγχιᾶν, de quo morbo Aristoteles Histor. Animal. Lib. 8. cap. 25. vbi bene Iulius Scaliger *anginam* vertit, est enim faucium morbus. Hesychius corruptis-

ſimus in hac dictione. Βράγχος νόσημά τι τῶν ἐν τῷ σώματι γιγνομένων τὸν βρόγχον, ὅταν ὗς μάλιστα διαφθείρηται, lege, Β. ν τι τῶν ἐν τῷ στόματι καὶ τῷ βρόγχῳ γιγνομένων, ᾧ ὗς μάλιστα διαφθείρηται. Idem legend. verbo γοργύζειν & γογγύζειν, ſed vbique reponendum eſt τονθορύζειν. Poſterior ætas vocauit *Gorriones*. Excerpt. ex Gloſſ. Iſidori, *Gorriones, cum errore ſonantes* lege, *G. cum horrore s.* Galli dictionem *gorret* etiamnum retinent, nec audiendus B. Vulcanius qui ad paſſeres refert.

Agreſtis quidem ſemper, & Barbarus.] Miles. 9. *Non ſum Barbarus, nec agreſti morum ſqualore præditus.* Gellius L. 19. cap. 9. *Laceſſere, inſectarique adorti ſunt, tanquam prorſus Barbarum & agreſtem.*

Auſterior & Serranis, & Curijs, & Fabricijs.] Sonat diuerbium. Ammianus L. 22. *Caſſijs triſtior & Lycurgis.* Lib. 31. *Lycurgos inueniſſe ſe prædicabat, & Caßios.*

Cuius nulla carmina extant, niſi Amoris Elegia.] Plutarch. περὶ τοῦ μὴ χρᾶν &c. ὅτι οὐδὲ ὅσιον εἰπεῖν ἢ καλὸν, ὡς ἀνέραστος ἦν ἡ Ακαδημία, καὶ ὁ Σωκράτους καὶ Πλάτωνος χορὸς, ὧν λόγοις μὲν ἐρωτικοῖς ἐντυχεῖν ἐστι, ποιήματα δὲ οὐκ ἀπολελοίπασι.

Amoris Elegia.] Ελεγεῖα ἐρωτικά. V. Gellium. 19. 9.

Cætera omnia &c. igni deuſsit.] Dythyrambos puta, Tragædias, & quæ alia recenſent Laertiùs, & Ælianus.

Lib. 3. Var. c. 30.

Si tamen tantus natu literas potes diſcere.] Infra de eodem. *Quanquam ſit præcipiti æuo & occidua ſenectute, tamen, ſi videtur, ſuſcipiat doctrinam, ſeram planè & poſthumam.*

Εἴθε γενοίμην Οὐρανὸς, ὡς πολλοῖς ὄμμασιν εἰς σε βλέπω.] Imitatus eſt Martialis, Lib. 8.

Victorem modo cum videret Iſtri,
Tot vultus ſibi non ſatis putauit,
Optauitque oculos habere plures.

nec abludunt Catulli hæc:

Aut quam ſidera multa quum tacet nox,
Furtiuos hominum vident amores.

profectò propius hæc abſunt à Platone quàm quæ Scipio affert.

Aſtra vides.]

Astra vides.] Nec hos, nec sequentes versus comparere in Florentino aiunt.

Lucifer ante,&c.] Ausonius sic transtulit,

> *Stella prius superis fulgebas Lucifer, at nunc*
> *Extinctus, cassis lumine vesper eris.*

Nouissimum versum eius.] h. e, Partem nouissimum versus &c. quam heic Disticho expressam habes. Plato enim composuit Hexastichon quod apud Laertium extat, certissimè iis inuisum qui hoc loco *Notissimum* legebant, locumque optimè se habentem ægrotare fecerunt. bellè cum literis ageretur si extra talium medicinam essent. Chirurgi sunt, qui continuum soluunt vbi nullum vlcus subest. Pag.13.

Quasi vllum specimen morum sit, versibus ludere.] Sanè. Sidonius. Lib.9.Ep.16. *Ne reus cantu petulantiore, Sim reus actu.* Cicero in Pison. *In quibus* (versibus) *si quis velit, possit istius tanquam in speculo vitam intueri.* At non ob hæc est vt ab Authoris sensu cedamus.

Voconij.] Is est, cuius ita frequens nomen apud Plin. Nepot. duntaxat L. 2. Epist. 13. Plura Gregor. Gyraldus 4. Dial.

Voconij tumulum versibus veneraretur.] Imitatus Augustum, quem hoc idem Druso fecisse narrat Sueton. Claud. cap.1.

Veneraretur.] malim, *muneraretur.* Florid. 3. *Remuneratio dicendi.*

Imperator & Diuus, & Censor Hadrianus.] Libri alij. *Imperator, & Censor, Diuus Hadrianus.* quod vt verius sit (quod crediderim facilè) scriptura ea quam sequuti sumus, *Censoris* titulus tamen tanquam augustior post *Imperatoris* ponitur. infra de Scipione. *Africano, Numantino, & præterea Censorio.* Gellius de Catone L. 7. cap. 3. *A Senatore, & Consulari, & Censorio viro.* Idem Lib 13. cap. 22. *M. Cato Consularis, & Censorius.* neque temere hoc, imo neque quod *Censuram* inijt post *Consulatum*; sed ex dignitate *Censuræ*, quam κορυφὴν τιμῆς ἁπάσης, ϗ τρόπον τινὰ τῆς πο-

in Caton. maior. λιτείας ἀπάσης ἐπιτελείωσιν Plutarchus vocat. Planè Imperatoria potestas etsi omnes alios, *Censoris* titulum tamen neutiquam complectebatur, vt videre est ex Dionis Libro 53. Tandem collatus adulatione & corruptela temporum, quodammodo Imperatoris nomini coaluit. Zonaras Annal. Tom. 2.

Pag. 14. *Namque & id genus omnia.*] lege, *Namque id genus omnia* &c. aut (vt cusi recentiores quidam) *Namque hæc, & id genus omnia.* Infra. *Hæc, & id genus ea quàm merito tunc dici potuerint* &c.

Naturâ vox innocentiæ.] Phædrus Lib. 4.

----Difficulter continetur spiritus,
Integritatis qui sinceræ conscius,
A noxiorum premitur insolentijs.

Plaut. Amphitr. *----Quæ non deliquit, decet*
Audacem esse, confidenter pro se, & proteruè loqui.

suprà Noster ex Cæcilio Statio, *Innocentia Eloquentia est.*

Silentium maleficio] Petronius. *Oppono ego manus oculis meis, nullisque precibus effusis quia sciebam quid meruissem.* &c. Plin. Lib. 9. Epist. 21. *Fleuit multum, multum rogauit, multum etiam tacuit.* Sidon. L. 4. Epist. 23. *Audito culpæ tenore corripui latitabundum verbis amaris, vultu minaci:* &c *ad hæc ille confusius erubuit, nil impudenti excusatione deprecatus errorem, sed ad cuncta conuictum quum redarguerem, verecundiæ iunxit comites lacrymas.*

Rarissimo cuique piorum gnara.] Petron. *Secreta quæ etiam mystæ vix omnes norunt,*

Omnibus profanis incognita.] Lucanus.

--------Populis ignota profanis.

Geminam esse Deam Venerem] Plutarch. ἐρωτικ. Achill. Tat. L. 7. Max. Tyr. Differt 8. 9. 10. & XI.

Vulgariam.] πάνδημον Ἀφροδίτην, quam Lucretius *Volgiuagam* vocat, Marcian. Capella *Voluptuariam.*

Perculsorum animalium.] οἰστροπλήγων. Virgil.

--------Perculsus amore.

Horat. *Amore perculsum graui.*

Serua corpora.] Male Coluius, *fera c.* præceſſit *imperitandi* vox, cui reſpondet τὸ *serua.* Vtraque ſententiæ loci perquam concinna. Cephalus apud Platonem τῶν ἡδονῶν πάθος, λυττῶντα καὶ ἄγριον δεσπότην vocat. Meminit Theodotet. Serm. περὶ πρακτ. ἀρετῆς. Paria de Sophocle Plutarch. Tract. ὅτι οὐδὲ ζῆν &c. Ammian. Marcellin. Lib. 25. Philoſtrat. de vita Apollon. 1.10.

Prædita quæ ſit optimati Amore.] Aperibo veram loci huius lectionem, nemini ex Interpretibus tamen vel per ſomnium viſam. Scribe, *P.q.s.o.amori. Prædita* eſt *Præfecta.* Libro de Philoſophia. *Deſpondentibus eiuſmodi nuptias publicæ ciuitatis ſapientibus, & magiſtratibus ſorte quadam ei negotio præditis.* Et in de Deo Socratis, (de Dæmone cuſtode loquens.) *At vbi vita edita remeandum eſt, eundem illum qui nobis præditus fuit, raptare & trahere veluti cuſtodiam ſuam ad iudiciũ.* Gloſſæ Προέστηκεν ἀρχῆς, ἤτοι ἀξίας. *Præductus eſt*, lege *præditus eſt.* Ibid. Προεστὼς, *præpoſitus. præditus.* Gloſſæ alię, *Præditus,* Γεννηθεὶς, ἤτοι παραχθεὶς, κεχορηγημένος, ὠχυρωμένος. Gloſſ. Vindoc. MS. *Præditus, probatus, antepoſitus.*

Paucis curare.] Eadem infra ſyntaxi, *adeò rebus meis curat.* & in de Deo Socrat. *quibus eorum ſinguli curant.* Plautus paſſim ſic *cupere alicui* Cicero ad Quint. Fratr. *Alicui malle* in de Pallio Tertullianus.

Turpitudinem. Probo quod in aliis eſt. *Turpidinem*, ſic in Euryſace Accius. *Squalidinem.*

Quippe eius Amore &c.] Locus corruptus, ſic à Caſaub. curatus. *Quippe eius amorem non.a.e.l.s.c.incomptum e.s.p.h. virtutis amorem amatoribus s.c.*

Si quando decora corpora commendet, à contumelia eorum procul abſterrere] Xenophon παιδ. v. Οἱ δὲ καλοὶ κἀγαθοὶ ἐπιθυμοῦντες καὶ χωρίων καὶ ἵππων ἀγαθῶν, καὶ γυναικῶν καλῶν, ὅμως ἁπάντων τούτων ῥᾳδίως δύνανται ἀπέχεσθαι, ὥστε μὴ ἅπτεσθαι αὐτῶν παρὰ τὸ δίκαιον.

Abſterrere.] Ita Libri omnes, neſcio quam Latinè. Scripſit ne Apuleius *abſtinere*, aut *abhorrere?* vt infra, *Vitam ſuam procul ab huiuſmodi criminibus abhorrere.* An fors *Ab-*

sterrere dixit pro *Pellere*, *Fugare*, Lucretium sequutus?

Sed fugitare decet simulachra, & pabula amoris
Absterrere sibi.-----

si hoc, pro *a contumelia*, lege *contumeliam*.

Neque enim quidquam aliud in corporum forma diligendum, quam quod admoneat diuinos animos eius pulchritudinis &c.] Ioh. Scholast. de religioso quodam Grad. 15. Κάλλος θεασάμενος, τὸν ποιητὴν μεγάλως ἐδόξασε, καὶ ἀπὸ μόνης τῆς θέας εἰς ἀγάπην θεοῦ &c. κατεφέρετο. Porrò signatissime Noster *admoneat*. Plutarch. Ἐρωτικ. Τὸ τοῦ σώματος κάλλος τῆς μνήμης ὄργανον.

Quam prius.] Ἀναστροφή. Propert.

Quamprius abiunctos sedula lauit equos.

sic & in Copa Virgilius, *Quampotius*. Plaut. Trucul. *Diu quam*. Attici ἢ πρὶν pro πρὶν ἤ, vt notat Scalig.

V. Xenoph. παιδ. 5.

Amabit sapiens, cupient cæteri.] Nonnius (hæc Afranij citans,) *Cupido & Amor idem significare videntur, at est diuersitas. Cupido est inconsideratæ necessitatis: Amor iudicij.* Marc. Capell. *Consociato sibi quodam puero renidente, qui nec Veneris voluptuariæ filius erat, & tamen Amor à sapientibus dicebatur.*

Pag. 15.

Contra sententiam Neoptolemi Enniani, pluribus philosophari.] Fusè hoc argumentum tractat Lælius Bisciola Horar. Subsic. Tom. 1. Lib. 3 cap 3.

Ante ipsa crimina superest.] *Superesse* quid hoc loco sit, aut quo sensu dictum, ignoro planè. Vide quid erui possit è Gellij. 1. 22.

Audias vt adhuc fecisti, libenter & diligenter.] Cicero Verr. 7 *Quæso vt fecistis adhuc, diligenter attendite.* Philipp. 13. *Vt adhuc fecistis, me attente audiatis.* Pro Cluentio. *Vt adhuc me attentè audistis, item quæ reliqua sunt audiatis.* Infrà Noster. *Quæso vti adhuc feceritis* (lege *fecistis*) *vel si quo magis etiam potestis, ipsum fontem & fundamentum mendacij huius diligentissimè cognoscatis.*

Pene diruptus est Pudens.] A vocis intentione nempe, quod in foro non infrequens. Cicero. *Dirupi penè me in iu-*

dicio Galli Caninij. Lucian. διακεκραγέναι καὶ διαρραγῆναι βοῶντας. Solebant Patroni Actoresque hunc φωνῆς τόνον καὶ τραχύτητα προσθεῖναι, vt incenderent animos Iudicum, vltra verbis fidem quærerent. Lepidum in hanc mentem est Demosthenis illud apud Chæronensem. Λέγεται ἀνθρώπου προσελθόντος δεομένου συνηγορίας, καὶ διεξιόντος ὡς ὑπό του λάβοι πληγὰς, ἀλλὰ σύ γε φάναι τούτων ὧν λέγεις, οὐδὲν πέπονθας. ἐπιτείνοντος δὲ τὴν φωνὴν τοῦ ἀνθρώπου, καὶ βοῶντος, Ἐγὼ Δημόσθενες οὐδὲν πέπονθα; νὴ Δία φάναι, νῦν ἀκούω φωνὴν ἀδικουμένου καὶ πεπονθότος. οὕτως ᾤετο μέγα πρὸς πίστιν εἶναι τὸν τόνον.

Dial. adu. indoct. &c.

Tragædi Syrmate Histrionis, crotaloue ad Trieterica Orgia, aut Mimi centunculo.] Salmasius ita legit & distinguit. *Tragædi syrmate, histrionis crocota, Mimi centunculo.* Casaubonus altera lectione nil planius agnoscit.

Ad pall. Tertull.

Crotaloue.] Scholiast: Aristoph. Νεφελ. Κρόταλον κυρίως ὁ σχιζόμενος κάλαμος ὁ κατασκευαζόμενος, ἐπίτηδες ὥστε ἠχεῖν, εἴ τις αὐτὸν δονοίη ταῖς χερσὶ καθάπερ κρότον ἀποτελῶν. Eustath. in Homer. Ἰλιάδ. λ. Κρόταλα εἰσὶ σκεύη τινὰ ἐξ ὀστράκου τυχὸν, ἢ ξύλου, ἢ χαλκοῦ, ἃ ἐν χερσὶ κρατούμενα θορυβεῖ. Ioan. Sariburiens. (aut profectò verius Scholiastes eius) *Crotala sunt sphærulæ sonoræ, quæ quibusdam granis interpositis, pro quantitate sui, & specie metalli, varios sonos edunt*. Vide quàm ab inuicem differant hi Magistri. Et certè in veteris Musices instrumento nil ignotius occurrit, siue formam, siue materiam spectes, siue quatiendi modum. Mitto de prioribus dicere: libet heic de modo quærere: nimirum quo discrimine à sistrali agnosceretur. nam quæ de vtroque hac parte legi adeò consimilia sunt, vt quid quo loco subintelligam, vix dicere habeo. Rem illustratum eo scriptorum commissione. Noster describens *Sistrum* in pompa Isidis, *Æneum crepitaculum* vocat, *cuius per angustam laminam in modum baltei recuruatam, traiectæ mediæ paucæ virgulæ, crispante brachio tergeminos ictus, reddebant argutum sonorem*. Plutarchus. Τῇ ἀψῖδι τοῦ σείστρου κατὰ κορυφὴν ἐντορεύουσιν αἴλουρον ἀνθρώπου πρόσωπον ἔχοντα, κάτω δὲ ὑπὸ τὰ σειόμενα, πῇ μὲν Ἴσιδος, πῇ δὲ Νέφθυος πρόσωπον. Ex

Miles. xr.

De Isid. & Osir.

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di Firenze.
CFMAGL. 1.6.2

Scriptoribus his (vt id obiter dicam) coniunctis, en exactam *Sistri* deformationem, qualemque nuper vidimus in Italia cusam, è Musæo Francisci Gualdi Ariminensis Equitis, omnium quotquot vspiam pictas vidi, longè optimam eam, & (vt puto) non pessimo consilio heic oblatam tibi.

At in viam è diuerticulo. Vides in *Sistri* concussione *crispans brachium*; iamque Virgilius audi vt *Crotalistriam* describit;

Copa Syrisca caput Graia redimita mitella,
Crispum sub crotalo docta mouere latus:
Ebria formosa (scribe *fumosa*) *saltat lasciua Taberna,*
Ad cubitum raucos excutiens calamos.

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di Firenze.
CFMAGL. 1.6.2

quæro hoc loci quid eſt *criſpum latus*, ſcilicet an alios motus ſignet ab Apuleij *criſpante brachio*, & χειρονομοῦντι πήχει Epigrammatarij. Habes en nodum ſenſu meo vindice non indignum, eo magis, quod & Salmaſius & Scaliger eum integrum liquere. At ne videar controuerſia mota hoc argumentum deſerere, aut aufugere (vt cum Plauto loquar) tragula iniecta: doctiſſimi Bourdelotij ſuper hac re, atque adeo præſenti Authoris loco ſententiam depromam, eamque ipſius verbis meo more appingam. Locum infirmum (inquit) præſtantiſſimi Medici iudicarunt, & variè illius curam aggreſſi ſunt; quidam amputatione ſanatum crediderunt, ſed ſimplex luxatio eſt. repono, *Tragædi ſyrmate*, *histrionis crotalo*, *vt ad Trieterica Orgia*, *mimi centunculo*. Nullus autem inter Grammaticos diſſenſus eſt, ſi quidem quiſque varias *crotali* materias deſignat; Apuleius *æs*, vt & Sariſburiens. Euſtath. ὄστρακα. Prioribus conuenit Martialis non ſemel, vbi agit de Bæticis crumatibus. cum Euſtathio Ariſtophanes Βατραχ.

πᾶ 'στιν ἡ τοῖς ὀστράκοις αὕτη κροτοῦσα;

Iuuenalis Sat. XI.------ *Audiat ille*

Testarum crepitus cum bombis.

Lege D. Hieronym. Præfat in Sophoniam. Quod autem quęritur quid ſit *criſpum latus*, nihil aliud eſt quam motus obſcæniſsimus clunium, quo

----Iam frigidus æuo

Laomedontiades, & Nestoris hernia poſſit

Incendi------ Iuuenalis, vnicus huius moris interpres, ead. Satyr.

--- Plauſuque probatæ

Ad terram tremulo deſcendant clune puellæ.

Loquitur enim de Ambubaijs & Gaditanis, quę nunc etiam in his motibus doctiſsimę. *lumbum fluctuantem* dixit obſcęnus vates, & veteres *fluxum* vocauerunt. ſic in Iuuenalis illo Sat. 6. *Medullinæ frictum*, Codd. nonnulli *fluxum*, quanquam idem eſt. Et in *Pantomimo*, Epigramma-

tum Vett. Lib. 4. vbi vulgò,

Mascula fœmineo deriuans pectora sexu,

Codex V.C. Salmasi habet *fluxu* rectissimè, aut *flexu*, quod non alienum est.

Pag. 16. *Cereris mundum*] Miles. 2. *Auro, veste, gemmis, omnique cætero mundo exornata.* Et XI. *Serica veste, mundoque pretiosc.*

Cereris mundum profano inspexisse.] Callimach. Hymn. Cerer.

Τὸν κάλαθον κατιόντα χαμαὶ θασεῖσθε βέβαλοι,
Μηδ' ἀπὸ τῶ τέγεος, μηδ' ὑψόθεν αὐγάσθε.

Imo sacri huius ministris, vel enim sacerdotibus ipsis inspectio illicita. Pausan. Attic. Ἀναθεῖσαι αἱ κανηφόροι σφισὶν ἐπὶ τὰς κεφαλὰς ἃ ἡ ἱέρεια δίδωσιν φέρειν, οὔτε ἡ διδοῦσα ὁποῖόν τι δίδωσιν εἰδυῖα, οὔτε ταῖς φερούσαις ἐπισταμέναις. quę tamen pulchrè denudant Clem. Alexandr. & Arnobius.

Nil esse aspectabilius homini nato quam formam suam] Senec. Natur. quęst. L. 1. cap. 16. *Insitus sui mortalibus amor, dulcem cuique aspectum formæ facit.*

Homini nato.] Petron. *En homo quemadmodum natus.* supra heic. *quid ego de homine nato diutius?* Miles. 9. *Nil fortuna renuente licet homini nato dextrum prouenire.* Plautus. *Qui suum repetunt, alienum reddunt nemini nato.* Plinius Lib. 4. Proœmio. *Hominem genitum.*

Aut quid sibi statuæ & imagines varijs artibus effigiatæ &c.] Infra non longè, *si mos omnium cæterorum hominum retinendus videtur in statuis & imaginibus non repudiandis, cur existimes imaginem suam cuique visendam potius in lapide, quam in argento? magis in tabula quam in speculo?*

Imagines effigiatæ.] Macrob. Saturnal. Lib. 5 c. 17. *Hac materia vel maximè in efficiendis simulachris vtuntur.* putabam (summa iniuria) τῷ *efficiendis* stribiliginem fuisse: per hoc reponere gestiebam *effigiandis*. iam ineptisse me video, & Macrob. probe loquutum esse. Fabius L. 12. c. 10. *Phidias Dijs quam hominibus efficiendis melior artifex traditur.* Cod Theod. l. vlt *de artif. Efficiendos sacros vultus.*

Nisi forte

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di Firenze.
CFMAGL. 1.6.2

Nisi forte quod artificio elaboratum, &c.] Male acceptus locus. ego sic restituo. *Si forte q. a. e l. h, hoc à natura o. c. i. e? cum sit ab ea vel m. m. e. f. e. s.* Confer cum vulgata lectione emendationem nostram, simul perpende totam πραγματείαν istam, dices nonnihil locum hunc debere nobis.

Vigor.] Florid. I. eod. argum. *Vtique omnibus statuis, & tabulis, & toreumatis, idem Vigor acerrimi bellatoris.* Vim vocis explicant Ausonij illa in Mosella,

Quique sub amne suo mansit vigor, aëre nostro
Segnis, anhelatis vitam consumit in auris.

loquitur de pisce capto, & in littore abiecto.

Rigor.] Senec. in sap. non cad. iniur. cap. 3. *Quædam non possunt igne consumi, sed flamma circumfusa, rigorem suum, habitumque conseruant.* Videtur vox hæc deprompta è Stoicorum Philosophia. Eam qui colebant sectam, aiebant animam non in vtero concipi, sed effuso, necdum viuo partui extrinsecus imprimi. Tertullian. de Aĩa. cap. 25. *Semen ex concubitu muliebribus locis sequestratum, motuque naturali vegetatum, dixerunt compinguescere in solam* (lege *solidam*) *carnis substantiam; eam editam & de vteri fornace fumantem, & calore solutam, vt ignitum ferrum ibidem frigidæ immersam, ita aëris rigore percussam, & vim animalem rapere, & vocalem sonum reddere.* En tibi *Rigorem* illum quem thesaurum animæ dixere, adeóque ψυχὴν dictam παρὰ τὴν ψύξιν. Et fors hinc lucem capiet Papinij illud 3. Syluar.

-------- Animæque supremum
Frigus amat. ------

Lucem inquam, neque creperam eam, accipiet, de quo hactenus nil interpretes. Porrò πύκνωσιν hanc, siue περίψυξιν, (quam & Plato ipse nonnunquam innuit) perstringit Plutarch. περὶ Στοιχ. ἐναντ.

Mobilis, & ad omnem nutum hominis sui morigera.] Lucretius, lib. 4.

Indugredi porrò pariter simulachra, pedemque
Ponere nobiscum credas, gestumque imitari.

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di Firenze.
CFMAGL. 1.6.2

Tot ætatis vices] Vetus Poëta.

Vices variabilis æui.

Noster in Floridis.

Quot vices vitæ.

Serm de Resurr.

Tot vultus eiusdem letantis, vel dolentis imitatur] Allusit scriptor eruditus Zeno Veronensis. *Caro quasi quoddam est speculum intuentis plenitudine grauidatum, quod non tam imaginem suam, quam eius cuius est in vsibus gerit; denique tot efficit vultus, quot ille intrinsecus tristes seu hilares suos fecerit motus.*

Luto fictum] κοελολεξία. Cicero Pisoniana. *Homullus ex argilla & luto fictus.* Varro ταφῇ Μενίππου. *Vt hirundines singulis oblitis luto tegulas fingebant.* Martialis 10. 39.

Ficta Prometheo diceris esse luto.

Gregor. P. Homil. 23. *Fingere componere est, vnde compositores luti figulos vocamus.* Balb. Cathol. *Figulus, Ollarius, luti compositor: qui lutum confingit.*

Cera inustum.] Ausonius.

Ceris inurens ianuarum limina.

Et atriorum pegmata.

veteris inscript. Fragm. ΤΗΝ ΓΡΑΦΗΝ ΤΩΝ ΤΕΤΟΙΧΩΝ ΚΑΙ ΤΗΣ ΟΡΟΦΗΣ ΚΑΙ ΤΗΝ ΕΓΚΑΥΣΙΝ ΤΩΝ ΘΥΡΩΝ. Vide Salmasium ad Vopisc. & in Plinianis suis ad Solin.

Pag. 17.

Tantum præstat imaginis artibus ad similitudinem referendam, &c.] Perplexa hęc. Coluius tentabat *imagineis artibus.* Meursius, *Tantum præstat artibus imagines ad similitudinem referendam.* Non videtur ex optima Latinitate illud *imagines ad similitudinem referre.* quid quod & vera communis lectio, luxata tantum. Sano omnia, citra vel vnius apicis mutationem, scribens, *Tantum præstat artibus ad imaginis similitudinem referendam,* &c. *Artes* sunt, *ære infundere, lapide incidere, cera inurere*; de queis supra dictum.

Læuitas illa speculi fabra, & splendor opifex.] Dubitabam de vltima voce, scilicet an eandem Analogiam ferret

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di Firenze.
CFMAGL. 1.6.2

quam *Vultus, nodus artifex*, & similia. itaque legebam *Læuitas*, &c. *splendorifera*, sic *lumen splendoriferum* carmine de iudicio Domini, quod in vulgatis Libris Tertulliano existimatur.

Solque cadit splendorifero qui lumine clarus.

nimirum lumine cuius splendor oculos ferit; quod etiam male speculo non tribueris, aut alio læui corpori, splendentique. Doctissimus Bourdelotius quum sensum eius de hoc loco quærerem, aiebat ferre se vulgariam lectionem: *splendoremque* heic *opificem* dici, quod quasi *opifex* formam effigiet, quam acutam & ingeniosam expositionem meritò promulgandam censui.

Neque pingi, neque fingi.] Passim coniunguntur hæc, posterius Statuariam notat. In de Deo Socratis. *Nescio vt Apelles coloribus pingere, vt Lysippus fingere.* Ammian. Marcell. Lib. 24. *Neque enim apud eos pingitur vel fingitur aliud, præter varias cædes & bella.* Macrob. Saturnal. 5.17. *Pictores, fictoresque.* Lactant. diuin. instit. 1. 11. *Sed & pictores etiam, fictoresque imaginum.* Pacat. Paneg. *Pictorum atque fictorum assequetur imitatio.* Senec. ἀποκολ. *Qui contra hoc SC. Deus factus, fictus pictusue erit* &c. Plaut. Asin. *Neque fictum vnquam, neque pictum, neque scriptum in Poëmatis.* Cicero de Alexandro Famil. Lib. 5. epist. 12. *Ab Apelle potissimum pingi, & à Lysippo fingi volebat.* Ibid. de Agesilao nostro. *Neque minus enim est Spartiates Agesilaus ille perhibendus, qui neque pictam, neque fictam imaginem suam passus est esse.* Subest non leue mendum post tot Interpretes. lege (monente Bourdelotio) *perennis.* firmat tota Epistolę series, quę de *perennitate* est.

Diffidens formæ suæ.] Obseruat idem Bourdelotius hoc ex vulgi opinione dictum, nam errorem hunc, seu calumniam potius, elegantissime Dio Crysost. refellit Orat. Corinthiac. Animum scilicet, quo potissimum conspicui homines, non posse popingi, quæ mens Plotini etiam (Platonis æmuli) fuit, teste in eius vita Porphyrio. alia etiam vtrique ratio, (illi

apud Plutarch· huic apud Porphyr:) res ab ijs gestas instar omnium imaginum fore.

Vt virtutis laude turpitudinem tegerent.] Laërtius. Παιδείας τὴν δυσείδειαν ἐπικαλύπτοιεν. Lysias (Scipioni notatus, Τὰ τοῦ σώματος δυστυχήματα τοῖς τῆς ψυχῆς ἐπιτηδεύμασιν ἰᾶσθαι. Senec. Nat. quæst. lib. I. *Specula inuenta sunt vt homo se ipse noscat. multi ex his consequuntur primò sui notitiam, mox consilium quoddam: formosus, vt vitet infamiam, &c. deformis vt sciat virtutibus redimendum, quidquid corpori defuerit.* Phædrus. Lib. 3.---

Quotidie speculo vos vti volo,
Tu formam ne corrumpas nequitiæ malis,
Tu faciem vt istam moribus vincas bonis.

similia Galenus Adhortat. ad Art.

Vir omnium sapientissimus.] Sic inde Deo eius. *Socrates vir apprimè perfectus, & Apollinis quoque testimonio sapiens.* Ibid. *Quem cuiuis amplissimo Numini sapientiæ dignitas coæquarat.* & Miles 10. *Diuinæ prudentiæ senex, quem sapientiâ prætulit cunctis mortalibus Deus Delphicus.* Nos hæc è Nostro tantum, eius plura ex alijs Elogia notant Remus ad Themist. Elmenhorst. ad Minucium. Bourdelot. ad Petron.

Primarium dicendi artificem] Cicero de Orat. I. *Quæ Græci dicendi artifices, & doctores reliquerunt.* Vide hominem doctiss. Lud. Cressolium Theatr. vett. Rhett. Lib. 3. cap. I.

Ante speculum, quasi ante Magistrum, caussas meditatum.] Εἶναι αὐτῷ μέγα κάτοπτρον οἴκοι, καὶ πρὸς τοῦτο τὰς μελέτας ἐξ ἐναντίας ἱστάμενον περαίνειν, tradidisse ex ore ipsius Plutarc. Phalereum ait. Fabius Lib. XI. cap. III. *Decor quoque à gestu & motu venit: ideoque Demosthenes grande quoddam intuens speculum, componere actionem solebat.* Simile quid sonant Themistij ea Orat. XIII. nam quum absentem Imperatorem Constantium laudans, in Senatu causam redderet cur Romam vsque non fuisset profectus, vt eum coram præconio ferret, dixit, ἐγγυμναστέον ἔτι καὶ ἐμμελετητέον πρὸ τῆς ἀληθινῆς θέας, ταῖς εἰκόσι καὶ τοῖς κατόπτροις, priusquam ad augustum illud spectaculum accederet, esse obtutum

ad ſpecula formandum, componendumque.

Quaſi ante Magiſtrum.] B. Nazianz. Carm. 63. *ſpeculum* vocat οὐχ ὁρόωντα διδάσκαλον.

Pronuntiandi congruentiam ab ſpeculo petiuit.] Non aliter aues quædam edoceri ſolitæ. Idem de ſturnis.

Ψῆρες μὲν λαλέουσιν ὁμοίϊον ἀνθρώποισιν,
φωνῆς ἀλλοτρίης ζηλήμονες, ἥν ἐδίδαξεν
Εἴδωλον ξεστοῖο καὶ εἰσόπτροιο φαενθέν
Ψηρὸς, κρυπταδίην τε ἰεὶς ὄπα κερδαλέως φῶς.

Philoſopho obiurganti.] Appoſita nimis vox illa *obiurganti*. Gellius lib. 5. cap. 1. *Cum Philoſophus hortatur, monet, ſuadet, obiurgat.* Idem Lib. 19. ca. 10. *Cum ſententia quidem tali, quali ſeueriſsimæ Philoſophorum eſſe obiurgationes ſolent.* Iterum de Epicteto Philoſopho Lib. 1. cap. 2. *Theorematibus nugalibus, & puerilium Iſagogarum commentationibus dilatrantes, obiurgatione iuſta inceſſuit.* Et ibid. cap. vlt. de Plutarchi ſeruo, homine (vt ipſius verbis loquar) nequam, & contumace: ſed libris diſputationibuſque Philoſophiæ aures imbutas habente: *Poſtremo vociferari inter vapulandum incipit; neque iam querimonias, aut gemitus, eiulatuſque facere, ſed verba ſeria, & obiurgatoria.* Addam etiam quæ ſequuntur ibi, adeò tempeſtiuè ſe obijcientia, amplius, in exemplari Colonienſi meo ita fœde interpolata. *Non ita* (inquit) *eſſe Plutarchum, vt diceret Philoſophum iraſci turpe eſſe: ſæpe eum de malo iræ diſſertauiſſe: librum quoque* περὶ ἀοργησίας *pulcherrimum conſcripſiſſe. Is omnibus quæ in eo Libro ſcripta ſunt, nequaquam conuenire*, &c. Scribe & interpunge. *Non ita eſſe Plutarchum vt deceret: Philoſophum iraſci turpe eſſe*, &c. Et ſtatim; *iis omnibus* &c.

Iudices ſorte auctos.] Κεκληρομένους. De more ita Aſconius 2. Verr. *Quàm multi Iudices in conſilio cum Prætore ſuo iudicaturi eſſent qui Quæſitor fuiſſet in cauſa publica*, &c. *neceſſe fuerat eos primum de Curia Senatoria conſcribi quum Senatus iudicaret: deinde in vrnam ſortitò mitti, vt de pluribus neceſſarius numerus confici poſſet. tertiò permitti accuſatori & reo, vt ex illo numero reÿciant quot putauerint ſibi aut inimicos, aut*

ex aliqua re incommodos fore. &c. reiectione celebrata subsortiebatur Prætor alios, quibus Iudicum legitimus ille numerus compleretur. Huius argumenti sunt corrupta ea in Isidori Glossis: *Sortinidus, qui iudet per sortem.* Pro *iudet, iudicet* scribendum facile video: in prioribus comminisci nil possum quo acquiescam.

Pag. 18. *Sorte ductos.*] Miles. 3. *Sorte ducti noctibus excubabant.* Ibid. *Sorte ducti ministerium faciunt.* Propert.

Ductis stat sortibus vrna.

Glossæ. Βαλλομένων, *Ductis sortibus.*

Num vt ait [*Epicurus, profectæ à nobis imagines. &c. iugi fluore a corporibus manantes.*] Sumptum, vt alia placita eius, à Democrito. Cicero de eod. 2. Diuin. *A corporibus solidis & certis figuris, vult fluere imagines.* V. Gellium, Lib. 5. cap. 16.

Illisæ reflectantur.] Male Pithæus & Elmenhorst. *illicò:* legend. vt vulg. *illisa*, vel *elisa*. Lucretius.

Planiciem ad speculi veniens quum offendit imago,
Non conuertitur incolumis, sed recta retrorsum
Sic eliditur, vt si quis prius arida quam sit
Cretea persona, allidat pilæue, trabiue;
Atque ea continuo rectam si fronte figuram
Seruet, & elisam retro sese exprimat ipsa.

Controuersim respondeant.] Lego, *contrauersum*; sic *poneuersum* Miles. 2. & *vndique versum* infra hac Apologia.

Atque ei vniti.] Ita Libri, & potior Expositorum pars: magis Africanum puto *inuniti*, ἑνωθέντες. Tertullian. contra Valentin. cap. 29. *Triformem naturam primordio professi, & tamen inunitam in Adam.*

Intentu aëris fracti, vt Stoici rentur.] Gellius vbi suprà.

Oculis profecti.] sic etiam supra proximè, *profectæ à nobis imagines.* longè non abest tamen quin *proiecti* & *proiectæ* reponam; nam & Plato, & Heliodor. Lariss. eodem argum. προβάλλειν: & respődent oppositæ voces *reiectare, reycere*, quod aiunt specula facere post recepta simulachra.

Lucretius------*assiduo crebroque repulsu*

Reiectæ reddunt speculorum ex æquore visum.
Idem---------*nostros oculos reiecta reuisit,*
Basil. Scholast.-----------*Figura*
Qualem reiectat speculi nitidissimus orbis.

Corpori &c. spisso, & splendido, & læui.] In de Deo Socrat. *Corpore denso, seu læui, seu quodam speculo.*

Resultent ad faciem suam reduces.] Donat. in Adelph. *Inspiciendi speculi effectus, est formæ per imaginem resultatio.* Gloss. Vindocinens. ineditæ: *Resultare, similitudinem referre.*

Quod extra tangunt ac visunt, id intra speculum imaginentur.] Opinio Hipparchi. Plutar. de Plac: Philosop. Lib. IIII, cap. XIII. Ἵππαρχος ἀκτῖνάς φησιν ἀφ' ἑκατέρων τῶν ὀφθαλμῶν ἀποτεινομένας τοῖς πέρασιν αὐτῶν, οἷον χειρῶν ἐπαφαῖς περικαθαπτούσαις τοῖς ἐκτὸς σώμασι, τὴν ἀντίληψιν πρὸς τὸ ὁρατικὸν ἀποδιδόναι. ex quibus obiter etiam intelligas illud *tangunt*, quod Heliodorus Larissæus ἐπιβάλλειν vocat. ὅτι (inquit) προσβολῆς τινος ἀφ' ἡμῶν γενομένης, ἐπιβαλλόμεθα τοῖς ὁρωμένοις. In κεφαλ. ὀπτικ.

Cuncta specula vel vda, vel suda.] Seneca Natur. quæst. Lib. I. cap. XVI. *Quamuis enim eum* (Solem) *orientem occidentemque contemplari liceat, tamen habitum eius , ipsum qui verus est,* &c. *nesciremus , nisi in aliquo nobis humore læuoréue aspici facilior occurreret. humor & læuor* sunt quæ heic *vda* & *suda.*

Cur caua specula si exaduersum soli retinetur, oppositũ fomitem accendunt.] Plinius lib. VII. cap. CVI. *Cum specula quoque concaua aduersa solis radijs , facilius etiam accendantur.* Pag. 19.

Exaduersum Soli.] Florid. II. *Samos Icario in mari modica Insula est, exaduersum Miletos.* leg. *Mileto.* Terent. *Exaduersum loco Tonstrina erat.*

Appositum fomitem] Rectè Casaub. *Oppositum f.*

Duo Soles æmula similitudine.] Aristoteles παρηλίους vocat, vt & Seneca citato loco. Cicero *geminatum solem.* Caussas apud Ammian. vide, Histor. Lib. XX. Senecam vbi supra. Aristot. in Meteorologicis. Lib. 3. Cap. 11.

Alia præterea eiusdemmodi.] Infra. *Item alia eiusdemmodi.*

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di Firenze.
CFMAGL. 1.6.2

Florid, 2. *Hæc & alia eiusdemmodi.* In de Deo Socr. *Eiusdemmodi beneficio.*

Quem Tu Librum, &c.] Κατόπτρων ἐξάψεις inter alia eius *Chiliad. xiii. c.457.* Tzetzes memorat. forsan non alium librum Apuleius innuit.

Sat. 1. *Abaco & puluisculo.*] Vetus Persij Interpres. *Abacus dicitur mensa, in qua Geometræ designant loca vel mensuras.* Papias. *Abax, & Abacus: tabula in qua viridi puluere formæ* *Aduers. 3.3* *depinguntur.* Barthius pro *viridi* legit *vi radij.* sed nil mutandum. *Puluis viridis* est quem *hyalinum* vocat Marcianus Lib. VI. & ibid. (si memini) in princip. *glaucum puluerem* Gloss. Vindocinens. M S. *Viridis, glauca.*

Puluisculo.] suprà. *Candificum, nobilem puluisculum.* Onomast. Vet: *Puluisculus*, κονίσαλος.

Teterrimum os tuum à Thyesta Tragico demutet.] Ni Thyestis vomitum respiciat, non capio. videsis Eustath. ad Iliad. ϛ. & ο. Etymologus. Εμεια, τόπος ἐστὶ Μυκηνῶν περὶ τὸ ἐμῶ &c. λέγεται δὲ, ἐπειδὴ ἐκεῖ ἔμεσεν ὁ Κέρβερος ἀνελθὼν ἐκ τοῦ Ἄδου: ἢ ἐπειδὴ ἐκεῖ ἔμεσεν ὁ Θυέστης φαγὼν τὰ τέκνα αὐτοῦ. Iuuat sanè aliquantillum sententiam hanc quod subdit Noster, *vultu distortißimo*; oris enim inter vomendum distorsionem fieri vel vsus probat. Mihi verò, (neque mala fide loquor, aut quo suspicionibus meis viam sternam) istius modi allusio frigida, nedum absona est. Noui *Thyestem* fabulam, non Tragœdum. Vide itaque an rectiùs *Thespi* legas, de quo Plutarchus & Laërtius. Hunc ex scriptoribus iis non solùm *Tragicum* fuisse scimus, sed & (quod propius Apuleio accedit) deformitatis captatorem primum. Suidas. πρῶτος μὲν χρίσας τὸ πρόσωπον ψιμμυθίῳ ἐτραγῴδησεν, εἶτα σανδαράχῃ ἐσκέπασεν ἐν τῷ ἐπιδείκνυσθαι, καὶ μετὰ ταῦτα εἰσήνεγκε τὴν τῶν προσωπείων χρῆσιν. *Art. Poët.* Horatius.

Ignotum Tragicæ genus inuenisse Camenæ,
Dicitur & plaustris vexisse Poëmata Thespis,
Quæ canerent agerentque peruncti fæcibus ora.

Plura Casaub. de Satyr. Poës. Lib. 1. cap. 5. fuit & *Thespis* Co-

pis Comicus quidam, de quo in Vesp. Aristophanes.

A Thyesta Tragico.] Satis hæc lectio facit Bourdelotio, ni toleretur tamen, *Thyade Tragica scribenti.*

Sulcos rugarum] Ouid. --------

Sulcauitque cutem rugis. -----

Claudian 1. in Ruffin. --------

Rugisque seueras ------ *Persulcata genas.* --------

Idem in Eutrop. 1. ------- *Sulcisque genarum*

Corruerat (malim *aruerat*) *passa facies rugosior vua.*

Virgil. -------*Frontem rugis arat.* ------D. Hieron. *Arata rugis frons.* Plaut. Bacchid. ------*Frontem consulcare.*

Distortissimo vultu tuo.] Bene *distorto* vocat, quod iam ante *Tragico* adsimilauit. Clemens Pædag. Στόματι τραγικῶν δίκην διελκομένῳ. Varroni *Facies mæandrata*, ταφῇ Μενιπ. Accius apud eund. VI. de Ling. Lat. *Personæ distortæ oribus, deformes, moriones.* Huius generis est sigillum istud

Ex antiquaria penu Cl. Bourdelotij depromptum. Nec abeunt illa μορμολυκεῖα olim in anteludijs pomparum exhibita, nonnullis risui excutiendo, alijs incutiendo timori. *matticos*, & *manducos* veteres vocauerunt; homines nempe magnis malis dehiscentes, magnumque dentibus strepitum facientes, mentio apud Iuuenalem, Prudentium, nec non alios. Lucian. περὶ ὀρχησ. Στόμα κεχηνὸς

παμμέγα, ὡς καταπιόμενον τοὺς θεατάς. Eiuſmodi ludicram effigiem inuulgauit Pignorius, quam & nos ponere voluimus cælo nitidiore fictam. *Comment. de Seruis*

A probatore obſtitit.] Multa de loquendi forma hac Gentilis, quæ vtinam loco opportuniore docuiſſet nos: placet lectio ab has literas bene docto Ol. Grotio ſuggeſta, *ab opprobatore obſtitit* quam etiam probe fulciunt quæ loquuntur heic.

Potius duxi mea peccata tegere, quam aliena indagare] D. Hieron. ad Auguſtin. *Sufficit mihi probare mea, non carpere* Pag. 20.

aliena. Phœbad. contr. Arrian. *Sufficit conſcientiæ puræ tenere quod credit, æſtimanti fore rectius tueri propria, quam extranea & aliena diſcutere.* Optat. Mileuit. cont. Donatiſt. Lib. 7. *Satis ſit homini ſi de peccato ſuo reus non ſit, quàm vt de alieno iudex eſſe deſideret.*

Tegere.] Lipſius *degere* ἀρχαϊκῶς, pro *minuere*, vt apud Plautum & Nonnium: in quam abit etiam Pontatanus ſcripturam Analect. Lib. 3. cap. 1. Ego vulgatam fero non illibenter.

Qui forte conſtitit &c.] *Conſtitit* eſt *conſiſtit* vt. l 98. D. *de ſolution.* Et *conſtiteremus* pro *conſiſteremus* l. 26. D. *de negot. geſt.* Eadem Noſter affiguratione Miles 8. *Inuadit, ac ſuperſtitit ſicarium,* nam quod in cuſis legitur, *ſuperſiſtit,* reiculum puto.

In propatulo & celebri.] Supra, *In propatulo & conſpicuo:* infrà, *Nil clanculò, ſed omnia in propatulo ago.* Cicero Verr. 4. *In aperto & propatulo loco.*

Ego adeo ſeruior: tu an habeas; &c.] ita edit. Caſaubon. nulla ſententia: ſcribendum *ſeruos*, vt & in Codice Florent. legitur.

An ipſe mutuarias operas cum vicinis tuis cambias.] Hoc enim moris fuiſſe cum ex aliis, tum ex Gellio patet, Lib. 2. cap. 29. in Æſopi Apologo. *Fac amicos adeas, & roges veniant, operamque mutuam dent, & meſſem hanc nobis adiuuent.* (quo loci iniquè τὸ *adiuuent* quidam proturbare adorti ſunt, quo nil ſignantius potuit de multitudine efferri. Noſter infrà, *An adiutorio multitudo eorum neceſſaria fuit?*) Porro prædictæ ſententiæ non abſimilia hæc Varronis περὶ Ἀφροδισ. *Vtrum mercedem accipit is, qui meas venit Segetes vt ſarriat, an ego ab illo:* hinc *mercenarij* iſti, *metelli* dicti. Gloſſ. à Vulcanio editæ, *Metellus*, μίσθιος. Gloſſ. MS. Claud. Puteani: *Metellus, mercenarius, à metendo.* Et verum hoc etymon putem, quidquid apud Feſtum lego.

Cambias.] V. de iſta voce Caſaub. Not.

Tres Oeæ manumiſiſſe.] Cum tam frequens in veterum libris *manumiſsionis* mentio occurrat, quamque vario ac

multiformi ritu fieret, non obscurè innotescat nobis, vnicum eius (si tamen eius,) vestigium è lapidibus extat. Nos id ex fide Iacobonij, non indocti hominis, heic appictum imus.

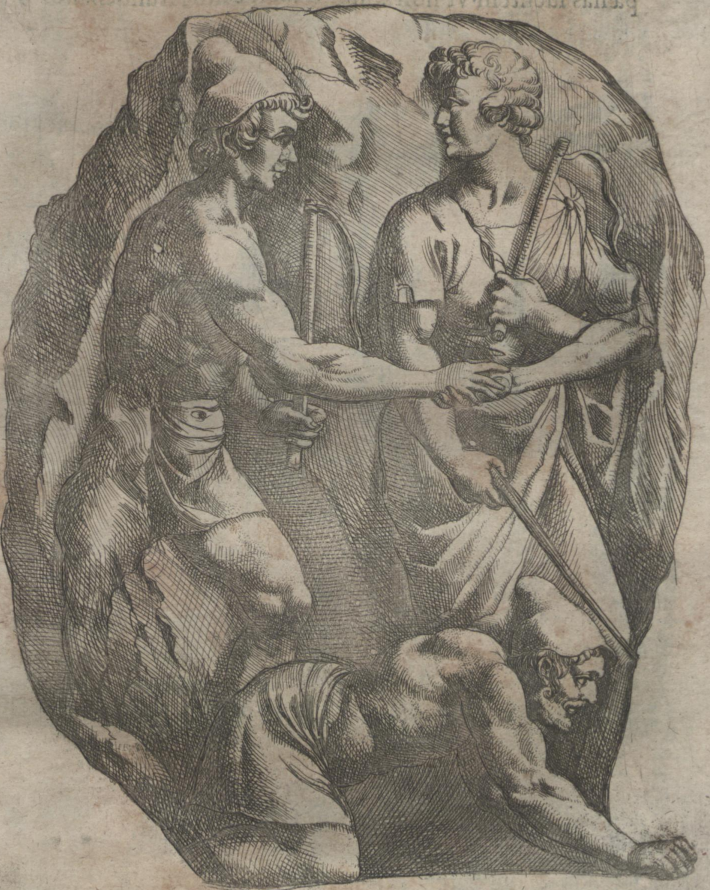

Vſus ſum temperamento ſermonis, dubitationis indice: anſam dat ſchema illud cernuum & procumbens, de quo nil vſpiam legi in hoc ritu, neque video quid obſtet quo minus flagrionem imaginemur: fugæ vel noxæ ſeruum pænas luentem· vt non abſimili lapide iſto Arundeliano:

talis

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di Firenze.
CFMAGL. 1.6.2

talis enim argumenti conijcio esse ex torosioris figuræ nisu, absque quo non ineptè inspectionem muliebris mancipij præferret; certè virile non esse putem vel ex corporis filo.

Intergarritis.] Suggerit è MSS. Colujus, *interrogatis*, probat hoc Meursius, vt sit *interiectis*: sic pro *subiecta*, *surrogata*, &c.

Imperatores Pop. Rom. paucitate seruorum gloriatos.] Quod Noster adsignat modestiæ Romanorum Imperatorum, verius alij Veterum parsimoniæ, qui Legatis & Imperatoribus non alium famulitii modum statuerunt. Ideo M. Cato senior quum Hispaniam regeret, intra Legatis præscriptum numerum remansit. Valer. Max. Lib. 4. Cap. 3. Nec maiorem habuit Cæsar quum Britanniam oppugnaret, vt ex Cotta eius Legato in Lib. de Repub. Rom. refert Athenęus Lib. 6. cap. 8. Ἰούλιος δὲ ὁ Καῖσαρ ὁ πρῶτος πάντων ἀνθρώπων περαιωθεὶς ἐπὶ τὰς Βρεττανίδας νήσους μετὰ χιλίων σκαφῶν, τρεῖς οἰκέτας τοὺς πάντας συνεπήγετο, ὡς Κότας ἱστορεῖ ὁ τότε ὑποστρατηγῶν αὐτῷ, ἐν τῷ περὶ τῆς Ῥωμαίων πολιτείας συγγράμματι. Neglectam hanc regulam paulò priùs deprehendo apud eundem. Σώφρονες δὲ ἦσαν, καὶ πάντα ἄριστοι οἱ ἀρχαῖοι Ῥωμαῖοι· Σκιπίων γοῦν ὁ Ἀφρικανὸς ἐπίκλην, ἐκπεμπόμενος ὑπὸ τῆς συγκλήτου ἐπὶ τὸ καταστήσασθαι τὰς κατὰ τὴν οἰκουμένην βασιλείας, ἵνα τοῖς προσήκουσιν ἐγχειρισθῶσιν, πέντε μόνους ἐπήγετο οἰκέτας. huius rei testes Polybius & Posidonius: & quod de Catone diximus, quinarium ei numerum seruorum in Hispania degenti, Plutarchus assignat in vita eius, & Scipioni in Apophthegmat. sed inter Valerium & Gręcos nullum dissidium, quippe ex his quinque duo σύνοδοι, seu comites, nam legitimus seruorum numerus ternarius. Et quidem Vlpian. l. 40. D. *de verb. signif.* hunc numerum non assignauit, sed indicasse satis habuit, cum ait, *Vnicus seruus familiæ appellatione non continetur*, ac ne duo quidem, intelligit tres satis ad familiam esse. cur autem numerus ternarius in famulitio quęsitus, non vna ratio reddi potest,

test, quam paulò ante tangit Apuleius ex Philosophorum penu. Decretum illud Pythagoræ, τὸ πᾶν καὶ τὰ πάντα τοῖς τρισὶν ὥρισται, de quo Aristoteles in de cælo L.1.cap.1. qui opinioni Pythagoricæ rationem adnectit, τὰ γὰρ δύο ἄμφω λέγομεν, καὶ τοὺς δύο ἀμφοτέρους: πάντας δὲ οὐ λέγομεν, ἀλλὰ κατὰ τῶν τριῶν ταύτην τὴν προσηγορίαν φαμὲν πρῶτον. Cur autem familiam constare ternario numero voluit Vlpianus ex Philosophorum dogmate, ac prisca Iurisprudentia, & Neratius ex eodem fonte *Collegium* cõstare tribus, apud Marcell. l. 85. *D. de verb. sig.* hæc ratio possit esse, quod Collegium est vniuersitas, vniuersitas autem est multitudo, ternarius verò numerus est multitudinis, vt binarius paucitatis; itaque ternarius numerus est collegij & vniuersitatis. eadem vsus ratione videtur Leo Imper. Nouell. 14 Monasterium nempe non posse esse sine tribus Monachis, causamque adiungit, φαμὲν οὖν ὡς ἐπεὶ τὸ θεῖον ἐπεῖπε στόμα, ὅπου εἰσὶ δύο ἢ τρεῖς συνηγμένοι ἐν τῷ ἐμῷ ὀνόματι, ἐκεῖ εἰμι ἐν μέσῳ αὐτῶν, χρῆναι τὸ ἐλάχιστον τριῶν ἐπαρκεῖν τὸ μοναστηρίου κλῆσιν ὑποδυόμενον ἔργον. Eruditissimus tamen iuris interpres Vlpianum obstare sibi contendit ad *Tit. 6. §. 3. Lib. 5. Sentent. Pauli.* vult enim l. 7. quod cuiusque vniuersitatis est, vniuersitatem esse, etsi reciderit ad vnum, si quidem ibi Vlpianus agit non de numero constituente familiam, sed de benigna interpretatione. Verum non solum Vlpianus à se, sed etiam à Paulo dissentire videtur. hic enim cit. loc. familiæ nomine ait duos seruos etiam contineri. non loquitur Paulus, vt nec Vlpian. cit. loc. de numero constituente familiam, sed de conueniente ad interdictum Prætoris *Vnde vi.* In huius quippe interpretatione familiam faciunt, non tres solum, sed etiam duo, imò & vnus, vt apud eund. Vlpian. patet. l. 1. §. *famil. de vi*, & l. 195. de *verb. sig.* ad quod eximiè facit locus Ciceronis Orat. pro Cęlio. Ita è schedis suis Cl. Bourdelotius disserit: tam prolixę & vberi obseruationi addere quid, ineptire esset.

Adoreis.] Miles 7. *Domi, forisque fortibus factis adorea*

plenæ gloriarer. Gloss. δόξα, ἡ ἀπὸ τοῦ πολέμου, *adorea.* Gloss. Bourdelot. MS. *Adoream, laudem bellicam.* Gloss. Puteani. MS. *Adoreis, Victoriis.*

Cat. Maior. *Qui ter triumphum vna porta egerit.*] Ex his vnum de Lucanis fuisse Casaub. ait: Cicero tamen, vt & Noster heic, pro Lucanis Pyrrhum nominat. Equidem triumphatos eos non puto, de iis ouauit tantum. V. Fast Sigon.

Oppertus.] Rom. edit. *oportuit*, inde Meurs. *operiuit.* Exhibent MS. quidam *operatus.*

Obser. Human. 5.2. Lib. 7.c.5. *Quum iam*] Malè heic si vnquam, eximius castigator, qui quum in principibus editt. legeretur *quoniam*, exturbauit è contextu suo adeò antiquam ac probam notionem. eiusdem culpę affinis etiam Schottus. *Quoniam* valet *postquam*, vt sępissimè apud Plautum. Gellius (vt in antiquis quidem, & melioris notæ codicibus) *Polus vnicè amatum filium morte amisit, eum luctum quoniam satis est visus eluxisse, redit ad quæstum artis.* Vide Festum.

Villam publicam.] δημόσιον καταγώγιον; quod in nummo T. Didij apud Vrsinum vidisse videor. Straboni Libro 5. δημοσία ἔπαυλις. Positam in Campo Martio docet P. Victor 9. Region. Vsus eius ad excipiendos Magistratus in Prouincias euntes, Legatosque exterarum gentium peregrè aduentantes. Liuius 43. *Macedones deducti in Villam publicam extra vrbem, ibique ijs locus, & lautia præbita.* Et 39. *Quibus vetitis vrbem ingredi, hospitium in Villa publica, Senatus ad ædem Bellonæ datus est.*

Olynth. 2. *Iussisse duos pueros in foro de Mensa emi.*] Similis disciplina illa Gręca, de qua Vlpianus ad Demosth. Δούλους εἶχον δημοσίους οἱ Ἀθηναῖοι ἀπὸ αἰχμαλώτων ποιήσαντες, καὶ ἐδίδασκον τούτους γράμματα, καὶ ἐξέπεμπον αὐτοὺς ἐν τοῖς πολέμοις μετὰ τῶν ταμιῶν, καὶ τῶν στρατηγῶν, ἵνα ἀναγράφοιεν τὰ ἀναλισκόμενα.

De mensa emi.] Miles. 8. *Collatitia stipe de mensa paratus.* nec aliud *mensa ista* quam πρατὴρ λίθος. Cicero in Pison. *Duos de lapide emptos.* Pollux. Lib. 7. Ἐφ' ὃ δὲ βαίνοντες οἱ

δοῦλοι παρέσκονται, τοῦτο τράπεζαν Ἀριστοφάνης καλεῖ.

Paupertas olim Philosophiæ vernacula.] Marcianus de παιδείᾳ germanâ Philoſophiæ. *Hæc vtpote talentorum conſcia in omnium rara congreſſus, nec cuiquam facile primores ſaltem vultus ſuperba committens, plerumque tamen adhæſit arriſitque pauperibus; magiſque illis quos aut pedibus nudos, aut intonſo crine hiſpidos, aut ſordenti conſpexit pallio ſemitectos.* Lib.6.

Sobria.] Claudian. 4. Conſul. Honor.

Diſcitur hinc quantum paupertas ſobria poſſit.

Æmula laudis.] Lipſius *Æmula lautis.*

Aduerſum diuitias poſſeſſa.] Caſaub. *Aduerſum diuitiis profeſſa;* hoc ſenſu; paupertatis profeſſionem eſſe virtutem amare & ſequi, contra quàm ſolent diuites. Meurſius *Aduerſa diuitiis poſſeſſu.* VVouuer. locum refingit, adi notas eius.

Habitu ſecura.] Iſid. Pelus. Lib. 2. Epiſt. 257. Πενία ἀσφαλείας ἁπάσης, καὶ μετριοφροσύνης ὑπόθεσις. Monoſt. de morib.

Diuitiæ trepidant, paupertas libera res eſt.

D. Chryſoſt. in Act. Homil. 13. Ὁ μὲν πλούσιος οὐδὲν ἕτερον εἶναι μοι δοκεῖ, ἀλλ' ἢ πόλις ἀτείχιστος ἐν πεδίῳ κειμένη, πολλαχόθεν ἐπισπωμένη τοὺς ἐπιβουλεύοντας. ἡ δὲ πενία φρούριον ἀσφαλὲς χαλκῷ περιβεβλημένον πολλῷ, καὶ δύσκολον ἔχον τὴν ἄνοδον.

Conſilio beneſuada.] Itane? malè tum *maleſuada* audit apud omnium fere gentium ſcriptores. at veniam non grauatè damus: è cauſa, non ſenſu loqueris.

Neque vult vllas, neque poteſt.] Infrà. *Latine enim neque vult, neque poteſt.* Pag.22.

Inter illuſtres viros diuites.] Non omnia ſana heic præſto, forſan abundauerit quid.

Omnium artium repertrix.] Theodoretus περὶ προνοίας. Orat. 6. Ὁ δημιουργὸς τέχναις παντοδαπαῖς τὴν πενίαν ἐκόσμησε. Plautus Stich.

Illa omnes artes perdocet vbi quemque attigit.

Xenophon eam Σοφίαν αὐτοδίδακτον vocat & B. Iſidorus πάσης ἐπιστήμης τε καὶ τέχνης μητέρα. Paria Ariſtophan. Lib. 2. Epiſt. 118.

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di Firenze.
CFMAGL. 1.6.2

Πλουτ. 2. 5. Himerius apud Phot. Cod. 243. Demosth. contr. Eubul. Manil. 1. Claudian. rapt. Proserp. 3. Et hæc obuia passim. illud non item, *Artes Paupertatemque* Gaditanos ijsdem aris coluisse. Ælian. περὶ προνοίας, apud Eustath. in Dionys. Philostrat. de vita Apollon. 5. 1.

In Phocione benigna.] Ita Plutarchi χρηστὸν vertit Apuleius, & D. Pauli χρηστότητα D. Hieronymus. notior tamen in hac historia *bonitatis* vox, quidni & aptior? *benignum* nescio quid facilitatis habet, quod abhorrebat à Phocionis moribus. *bonitas* eius erat austera probitas, & integritas.

Ad Galat. v.

Proque eo in hodiernum Dijs immortalibus sympuuio, & catino fictili sacrificat.] Porphyr. περὶ ἀποχ. διὰ τοῦτο καὶ τοῖς κεραμείοις ἀγγείοις, καὶ τοῖς ξυλίνοις, καὶ πλεκτοῖς ἐχρῶντο, καὶ μᾶλλον πρὸς τὰς δημοτελεῖς ἱεροποιΐας, τοιούτοις χαίρειν πεπεισμένοι τὸ θεῖον.

Catino fictili.] Nonnius in *Samium. Oratio extat Lælij, quam sympuuia Dijs immortalibus grata sunt, Samiæque vt heic vocat Capedines.* Eadem & Cicer. 3. de Nat. Deor. Ergo *Capedines* eadem *Catinis* videntur.

Si modo iudices de caussa ista sederent.] Propriè *sedere*, est hoc enim Iudicantis. Cicero pro Rabyr. *Vos ijdem in Gabinium Iudices sedistis.*

Propert.------*Posita iudex sedet Æacus vrna.*

Quorum filiæ ob paupertatem &c.] Senec. ad Heluiam cap. 12. *Beatioresne istos putas quorum Pantomimæ decies sestertio nubunt, quam Scipionem, cuius liberi à Senatu in dotem æs graue acceperunt?* Ammian. Marcellin. Lib. 14. *Dotatur ex ærario filia Scipionis, quum nobilitas florem adultæ virginis, diuturnam absentiam pauperis erubesceret Patris.* Locus non constat. Scribe, *quum nobilitas & flos adultæ virginis.* &c. adde his quæ Gentilis notat.

Portantes gloriam domesticam, pecuniam publicam.] Valerius L. 4. c. 4. *Ideò Senatus Fabricij, Luscinij, Scipionisque filias ab indotatis nuptijs liberalitate sua vindicauit: quoniam paternæ hæreditati præter opimam gloriam, nihil erat quod acce-*

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di Firenze.
CFMAGL. 1.6.2

ptum referrent. Plutarchus Apophtheg. Lacon. Παρθένος πενιχρὰ ἐρωτηθεῖσα τίνα δίδωσι τῷ γαμοῦντι προῖκα, τὴν πάτριον εἶπε σοφροσύνην. Bellè. *Optima* enim *hæreditas, omníque patrimonio præstantior, à patribus traditur liberis, gloria virtutis, rerumque gestarum.* Verba Ciceronis 1. de Offic.

Attilius Regulus, cuius agellus &c.] Valerius. *Attilius Regulus quum Pœnos in Africa funderet, ad Senatum scripsit mercenarium suum discessisse, & ab eo desertum esse rus, quod Senatui publicè curari dum abesset Regulus, placuit. tanti fuit seruum non habere, vt colonus eius Populus Romanus fieret.*

Vsura lucis.] Cicero Verr. 7. *Lucis vsuram tam diuturnam.* Pag. 23. Idem pro Rabyr. *Vsuram huius lucis.* Saluianus 6. de guber. *Vendunt nobis hostes lucis vsuram.* L. 1. Cod. *de custod. reor. Luce vsurpata.* Milesf. 2. Noster. *Vsuram Solis.* Prudent. 2. contr. Symmach. *Luminis vsum.* Herric. Altisiodorens. *German. 6.* *Vsum spiraminis.*

Vberem & prolixam rem familiarem.] infrà. *Rem familiarem largam, & vberem.*

Si eum ex fortunæ indulgentia, non ex Philosophiæ censura metiris.] Florid. 2. *Ingenii eius fæcunditatem malo & doctrinæ, quàm supellectilis multiformi instrumento gloriari.* Ita eum locum lego, vulgò malè acceptum.

Censura.] legerim (extrita syllaba) *censu.*

Amicitiorem.] Symmach. Lib. 4. Epist 7. *Te verò famæ eius amicitiorem.* Antiqua ἐπένθεσις. supra Noster, *Tantò pudicitius compositi.*

Fortunam veluti tunicam.] Epictetus, veluti *calceum.* Μέτρον (inquit) κτήσεως τὸ σῶμα ἑκάστῳ ὡς ὁ ποὺς ὑποδήματος· ἐὰν μὲν οὖν ἐπὶ τούτου στῇς, ἕχεις τὸ μέτρον, καὶ τὴν ἐπιβάτραν. ἐὰν δ' ὑπερβῇς, ἀφῆκας ὡς κατὰ κρημνοῦ σεαυτὸν &c. ὑπερέβη γὰρ τὴν χρείαν τοῦ ποδός: τὸ αὐτὸ καὶ ἐπὶ τῆς κτήσεως, ἐὰν ὑπερβῇ σῶμα ὅρος οὐδείς ἐστι. Horatius.

Cui non conueniet sua res, vt calceus olim.
Si pede maior crit subuertet, si minor vret.

Si non gestetur, & trahatur.] melius Elmenhorst. *sed trahatur. trahi* signatè extulit. Varro. *Pallia trahentes.* Vide *Modio.*

Casaub. ad Theophrast. περὶ ἀγροικ.

Nihilo minus quàm lacinia propendens, impedit & præcipitat] Expressum ex his Xenophontis. Αἱ μὲν ποδήρεις ἐσθῆτες τὰ σώματα, αἱ δὲ ὑπέρμετροι περιουσίαι τὰς ψυχὰς ἐμποδίζουσι. Dio Crysost. Orat. περὶ πλεονεξ. Καὶ ἐσθῆτα μὲν οὐδεὶς βούλεται μείζω τοῦ σώματος ἔχειν, ὡς δύσχρηστον ὄν: οὐσίαν δὲ τῷ παντὶ μείζω τῆς χρείας ἐπιθυμοῦσιν ἅπαντες ἔχειν, οὐκ εἰδότες ὅτι τοῦτο ἐκείνου χαλεπώτερον. Symmachus. 3. 10. *Odi in paruo corpore longa velamina: illa vestis decenter indutui est, quæ non trahit puluerem, nec humum demissa calcatur.*

Quicquid aptam moderationem supergreditur, oneri potius quam vsui exuberat.] Senec. Epist. 108. *Et ostendere quàm quicquid vsum excederet, pondus esset superuacuum, & graue ferenti.* Porphyr. περὶ ἀποχ. Lib. I. πολὺ τὸ ἡδὺ ἐν τῷ καταναοεῖν ὅσων τις χρείαν οὐκ ἔχει, ἀρθείσης γὰρ πολυτελείας, ἀρθείσης τῆς περὶ τὰ ἀφροδίσια σπουδῆς, ἀρθείσης τῆς ἔξω φιλοτιμίας, τίς λοιπὸν χρεία πλούτου ἀργοῦ; εἰς μηδὲν ἡμῖν χρησιμεύοντος, ἀλλὰ μόνον βαρήσοντος.

Oneri potius quam vsui.] Vtitur solenni metaphora ab oneribus sumptâ. Sic de Cratete 2. Floridorum. *Rem familiarem abiecit velut onus tergoris, magis labori quàm vsui.* Infra heic. *Ad viuendum, velut ad natandum, is melior qui onere liberior.* Saluianus. *Diuitias onerum atque impedimentorum loco ducentes esse.* D. Hieron. ad Ageroch. *Diuitiarum sarcina prægrauati.* Theodoret. περὶ προνοίας. Serm. 6. Πῶς ἂν φρονήσεως ἐν ἕξει γένοιτ᾽ ἂν ἄνθρωπος τοσούτοις φορτίοις τὸ λογικὸν καταχωννύς; Ibid. de pauperibus. τὰς αἰσθήσεις ἐρρωμενεστέρας πλουσίων ἔχοντες, καὶ τῶν περιττῶν φορτίων ἀπηλλαγμένας. Satyræ de Lite Author, priscus & venustus.

1. contr. Auar.

-----Qui bona perdere auita
Non dubitauit, vt hoc quasi pondere, mente leuatus,
Liberius studiis incumbere posset honestis.

D. Paulinus Epist. 38. *Quæ veritas in tantum valet, ut de Gentilibus quoque qui vel extremæ veritatis lineas celsioribus ingeniis attigerunt, inquirendæ, nedum sequendæ sapientiæ va-*

cari non poſſe ſenſerint, niſi pecuniarum onera quaſi ſtercorum etiam in mare quidam proÿcerent. Sarisburienſis (quem corrigo) Lib. 5. cap. 17. *Ad ſalutem via tutiſſima eſt diuitiis & oneribus* (vulg. *rebus*) *aliis expedito: difficillimum enim eſt vt poſſeſſoris* (vulg. *poſſeſſorem*) *ſui non impediant curſum.*

Facilius mergunt quam regunt.] *An deuergunt?* In de Deo Socrat. *Deuergunt pondere.* at nil muto Lucretius. Lib 5.

------- *Nunc rerum copia merſat.*

Irritam copiam, noxiam nimietatem.] Boëtius de Conſolat. Lib. 2. *Satietatem ſi ſuperfluis vrgere velis, aut iniucundum quod infuderis fiet, aut noxium.*

Nullo ſtrepitu, modico cultu,] Seneca de conſtant. Sap. cap. 15. *Domus ſapientis anguſta, ſine cultu, ſine ſtrepitu, &c.* Iuuenalis Sat. 7.

Et ſtrepitu, & facie maioris viuere cenſus.

Diſſimulatis facultatibus.] Miles. 4. *Fortunam paruam, vel certè ſatis amplam, diſſimulanter obtectam.* Ibid. *Magnis artibus magnam diſſimulabat opulentiam.*

Ditibus ad argumentum modeſtiæ, quæritur imago quæpiam & color paupertatis.] Plutarch. περὶ φιλοπλουτ. Ὅταν σιώδειπνον, τουτέστι πομπὴ καὶ θέατρον συγκεκρότηται, καὶ δράμα πλουσιακὸν εἰσάγεται, νεὼν δ' ἔκφερε λεβητάς τε, τρίποδάς τε, τῶν τε λίχνων ἔχονται, καὶ περισπῶνται περὶ τὰς κύλικας, ἀλλάσσουσι τοὺς οἰνοχόους, μεταμφιεννύουσι πάντα, πάντα κινοῦσι: χρυσὸν, ἄργυρον, λιθοκόλλητον, ἁπλῶς πλουτεῖν ὁμολογοῦντες. paupertatem ſimulantes, dum vel opum conſpectum faciunt.

Superuacanea.] Falſi qui ſcribi iubent *ſuperuacua.* Florid. 3. *Superuacaneo ſtudio.* Onomaſt. vet. *Superuacaneus,* περισσός. Pag. 24.

Poſcit neceſſaria] Caſaub. *Poſit. n.* Suprà, *Neque vult vllas, neque poteſt.* Infrà, *Non vltra volentes quam poterant.*

Quæ naturà oppidò pauca ſunt.] Manil.

——— *Paruos vſus natura repoſcit.* Lucanus,

Diſcite quam paruo liceat traducere vitam,
Et quantum natura petat. ———

Senec. ad Heluiam, *Id egit rerum natura, vt ad bene vi-*

uendum, non magno apparatu opus esset.

Is plurimum habebit, qui minimum desiderabit.] Censorinus. *Quisque non quantò plura possidet, sed quanto pauciora optat, tanto est locupletior.* P. Syrus.

Proœm.

Is minimo eget mortalis, qui minimum cupit.

Valerius de Fabricio. *Locupletem istum faciebat non multa possidere, sed modica desiderare.*

Habebit quantum volet, qui volet minimum.] Sic apud Senec. ille, Epist. 108.

Quod vult habet, qui velle quod satis est, potest.

Diuitiæ non melius in fænore & fundis, quàm in ipso hominis æstimantur animo.] Scitissimam γνώμην hanc quasi certatim plures expressere. D. Ambros. Epist. 82. *Non census diuitem sed animus facit.* Ausonius.

Ex animo rem stare æquum puto, non animum ex re,
Ille opibus modus est, quem statuas animo.

Seneca ad Heluiam. *De contemptu pecuniæ multa dicuntur, & longissimis Orationibus hoc præcipitur, vt homines in animo, non in patrimonio putent esse diuitias.* Xenophon in Conuiu. Νομίζω τοὺς ἀνθρώπους οὐκ ἐν τῷ οἴκῳ τὸν πλοῦτον καὶ τὴν πενίαν ἔχειν, ἀλλ᾽ ἐν ταῖς ψυχαῖς. Chremes Terentianus.

Heautont.

Quid reliqui est quin habeat quæ quidē in homine dicūtur bona?
Parentes, Patriam incolumem, amicos, genus, cognatos, diuitias:
Atqui hæc perinde sunt vt illius animus qui ea possidet.

Nec montibus auri satiabitur.] Themist. Euphrad. οὐκ ἴσασι τοὺς ἀεὶ τοῦ πλείονος ὀρεγομένους πέρας οὐδὲν, οὐδὲ ὅρος οὐδεὶς, οὐδ᾽ ἂν πέλαγος εἴπῃς Ἀτλαντικὸν, οἷς γὰρ οὐ πέπηγεν ὅρος ἐν τῇ ψυχῇ, οὐδὲ ἐν τῇ γῇ. *Montes auri* prouerbiale est. Plaut. Aulul.

Pici diuitiis qui montes aureos colunt.

Varro περὶ γενεθλιακ.

Non demunt animis curas ac religiones,
Persarum montes, non atria diuiti Crassi.

sic πόντος χρυσίου apud Phænicem Poëtam veterem.

Epistol. l. 2.

Ἀνὴρ Νῖνος τὶς ἐγένεθ᾽ ὡς ἐγὼ κλύω

Ἀστύελος, ὅστις εἶχε χρυσίου πόντον.
Καὶ τ' ἄλλα πολλῷ πλεῖονα Κασπίης ψάμμου.

Semper aliquid anteparta vt augeat, mendicabit.] Horat. *Epist. l. 2.*

——— *Quantò tibi plura parasti, Tantò plura petis* ———

Pacatus Panæg. *Crescebat in dies fames habendi, & parandi rabiem parta irritabant.*

Nec Lælius quantum Scipio.] Cicero. *Nec me diuitiæ mouent, quibus omnes Africanos & Lælios, multi venalicij mercatores superarunt.*

Non vltra volentes quam poterant.] Hoc est quod Seneca vocat, *paupertati suæ se aptare*, & in de Philosophia Noster *vti pauperie sua*. Χρεία est Epicuri, Τὴν αὐτάρκειαν ἀγαθὸν μέγα νομίζομεν, οὐχ ἵνα πάντως τοῖς ὀλίγοις χρώμεθα, ἀλλ' ὅπως ἐὰν μὴ ἔχωμεν τὰ πολλά, τοῖς ὀλίγοις χρώμεθα· πεπεισμένοι γνησίως ὅτι ἥδιστα πολυτελείας ἀπολαύουσιν οἱ ἥκιστα ταύτης δεόμενοι. Ausonius. *apud Epict. cap. 108.*

Felicem sciui non qui quod vellet haberet,
Sed qui per fatum non data, non cuperet.

Nec refert quam magnum sit, quod tibi minus est.] Seneca de remed. &c. *Fælix est non qui alijs videtur esse, sed qui sibi.* Et Epist. 9. *Non est beatus esse qui se non putat: quid enim refert qualis status suus sit, si sibi videtur malus?*

Pauper sis appetendi egestate.] In de Philosophia. *Egestatem non absentia pecuniæ, sed præsentia immoderatarum cupidinum gignit.* Ibid. *Quantò plurium cupidior, tantò egentior.* Hyperides apud Rutil. Lupum de figur. &c. *Qui parcus est, vtitur eo quod satis est: tu contra propter auaritiam quò plus habes, magis eges: ita non tam diligentiæ* (malim *opulentiæ*) *fructus quàm inopiæ miseria te consequitur.*

Diues non egendi satietate.] Apud Philostrat. Apollonius. Τὸ δεῖσθαι μηδενός, ἐμοὶ Λυδία, καὶ τὸ Πακτωλοῦ πᾶν. Minuc. Octau. *Quis potest pauper esse qui non eget?* Dion. Halicarnarss. Πλούσιος οὐχ ὁ πολλὰ κεκτημένος, ἀλλὰ ὁ μικρῶν δεησόμενος. Isid. Pelusiota. Lib. 5. Epist. 450. Οὐ τὸν πλοῦτον ἔχειν, ἀλλὰ τὸ μὴ δεῖσθαι πλούτου, πλοῦτός ἐστι μέγιστος.

Pauperiem.] A manu Glossatoris puto. *Pag. 25.*

Equus si virtutibus suis polleat, &c.] E Xenophontis Oeconomico. Ibi Socrates. Καὶ πάνυ μὲν τ᾽ ἂν ἦν ἐν πολλῇ ἀθυμίᾳ τῷ ἐπιλήμματι τούτῳ, (πενίας nempe) εἰ μὴ πρῴην ἀπαντήσας τῷ Νικίου τοῦ ἐπιλύτου ἵππῳ, εἶδον πολλοὺς ἀκολοθοῦντας αὐτῷ θεατάς. πολὺν δὲ λόγον ἐχόντων τινῶν· περὶ αὐτοῦ, ἤκουον καὶ δῆτα ἠρόμην, προσελθὼν τὸν ἱπποκόμον, εἰ πολλὰ εἴη χρήματα τῷ ἵππῳ, ὁ δὲ προσβλέψας με ὡς οὐδὲν ὑγιαίνοντα τῷ ἐρωτήματι, εἶπε, πῶς δ᾽ ἂν ἵππῳ χρήματα γένοιτο; οὕτω δὲ ἐγὼ ἀνέκυψα, ἀκούσας ὅτι ἐστὶ θεμιτὸν καὶ πένητι ἵππῳ ἀγαθῷ γίνεσθαι, εἰ τὴν ψυχὴν φύσει ἀγαθὴν ἔχοι; ὡς οὖν θεμιτὸν καὶ ἐμοὶ ἀγαθῷ ἀνδρὶ γίνεσθαι. &c. Paria apud Stobæum legere est Serm. 1. Nostrum in de Deo Socrat. Iuuenal. Sat. 8.

Æquabilis vector, & cursor pernix.] D. Chysost. Δρομικὸν εἶναι, καὶ εὐσκελῆ, καὶ βαδίζειν εὔρυθμα. Loco iam dicto Noster. *Ad cursum vegetus, ad vecturam validus.* Ibid. *Volo enim non modo perniciter, sed etiam permolliter peruehat.* Item 4. Florid. *Aduectorem sibimet equum seligunt diutinæ fortitudinis, viuacis pernicitatis: idem* (malim *eundem*) *& ferre validum, & ire rapidum.* Ennodius.

Sublimem validum, formosum, passibus aptum.

Idem, *Cornipedem scandi qualem vix Cyllarus æquat,*
Mollibus æthereas qui vincit cursibus auras:
Immobilis cuius currat per deuia sessor,
In statione volans pedibus constanter adactis.

Pauciores habeo.] Varia huius loci lectio est in excusis, nec minus Variæ Expositorum coniecturæ sunt. Scribit Casaub. *pauciora habeo*, aut (quasi aliquid excidisset) *pauciores res h.* Scipio Gentilis, *pauciores seruos h.* Liberiores huiusmodi interpolationes mero ingenio nixas, vtcunque à viris conspectissimæ eruditionis profectas, nos tanti nunquam putabimus esse, vt in easdem discedere velimus, quùm præsertim maiore compendio verum posse erui putamus. Ex fide boni hominis Isaaci Pontani, præfert MS. Cod. *paucioris h.* qui non perceptus Archaismus videtur loco corrumpendo fuisse. *habere* est *habitare*, vt apud Plautum & Comicos. Exempla pluscula

Analect. 3. 13.

apud Nonnium capite 4. vide. Varro de L. L. L. 4. *Apud ædem Iunonis Lucinæ, vbi æditumus habere ſolet.* Sumptum eſt à veteribus Græcis, apud quos ſæpius ἔχειν pro οἰκεῖν legas: vt in illis

——— θεοὶ ὀλύμπια δώματ' ἔχοντες,

Item,

——— μακάρεσσι θεοῖς οἳ Ὄλυμπον ἔχουσι.

quæ apud Homerum & Heſiodum quaſi ex more occurrunt. Theocrit. Eidyll. 3.

Νύμφαι Κασταλίδες Παρνάσιον αἶπος ἔχοισαι.

Scholiaſt. Αἱ οἰκοῦσαι τὸ ὕψος τοῦ Παρνασσοῦ. Et ne ita Poëtas tantum locutos putes, addam ſpecimen è proſa oratione. Marmor Cretenſe vetuſtiſſimum, nuper in Britanniam delatum, auſpiciis Excellentiſſimi Herois, Thomæ Arundeliæ Comitis: ſolertia docti iuxtà ac ſagacis Pettæi: ΕΠΙ ΤΑΙ ΧΩΡΑΙΑΙ ΕΚΑΤΕΡΟΙ ΕΧΟΝΤΕΣ ΚΑΙ ΚΡΑΤΟΝΤΕΣ. At præſtat totum adſcribere, cùm quia nondum eſt editum, partemque exhibet fœderis antiquiſsimi, voces nonnullas etiam hactenus inauditas: tum vt videant qui his literis cupiunt, quàm conſtanter hoc in ſtadio pergunt, honorique Antiquitatis conſulunt, auctoritate, ſplendore, opibus, Illuſtriſſimus Comes noſter: Pettæus cura, iudicio, ac labore. Lapidis (exſcribente nobis) hæc verba ſunt.

.ΕΟΣ ΑΓΑΘ..

ΑΓΑΘΑΙΤΥΚΑΙΚΑΙΕΠΙΣΩΤΗΡΙΑΙΕΠΙΚΟΣΜ...............
ΙΕΡΑΠΥΤΝΑΙΤΩΝΣΥΝΕΝΙΠΑΝΤΙΤΩΕΡΜΑΙΩ...............
ΙΜΑΛΙΩΕΝΔΕΠΡΙΑΝΣΙΟΙΕΠΙΚΟΣΜΩΝΤΩΝΣΥ...............
ΧΙΜΑΡΩΚΑΙΜΗΝΟΣΔΡΟΜΗΙΩΤΑΔΕΣΥΝΕΘΕ...............
ΔΟΚΗΣΑΝΑΛΛΑΛΟΙΣΙΕΡΑΠΥΤΝΙΟΙΚΑΙΠΡΙΑΝΣΙΟΙ...............
ΤΕΣΕΝΤΑΙΣΠΡΟΥΠΑΡΧΩΣΑΙΣΣΤΑΛΑΙΣΙΔΙΑΙΤΕ...............
ΓΟΡΤΥΝΙΟΙΣΚΑΙΙΕΡΑΠΥΤΝΙΟΙΣΚΑΙΤΑΙΚΑΤΑΚΟΙΝΟ...............
ΚΑΙΙΕΡΑΠΥΤΝΙΟΙΣΚΑΙΠΡΙΑΝΣΙΟΙΣΚΑΙΕΝΤΑΙΦΙΛΙΑΙ...............

ΧΙΑΙΚΑΙΟΡΚΟΙΣΤΟΙΣΠΡΟΓΕΓΟΝΟΣΙΕΝΤΑΥΤΑΙΣ..................
ΚΑΙΕΠΙΤΑΙΧΩΡΑΙΑΙΕΚΑΤΕΡΟΙΕΧΟΝΤΕΣΚΑΙΚΡΑΤΟΝ............
ΘΗΚΑΝΕΘΕΝΤΟΕΙΣΤΟΝΠΑΝΤΑΧΡΟΝΟΝΙΕΡΑΠΥ............
ΚΑΙΠΡΙΑΝΣΙΟΥΣΗΜΕΝΠΑΡΑΛΛΑΛΟΙΣΙΣΟΠΟΛΙΤΕΙΑΝΚΑΙΕΠΙΓΑ
ΜΙΑΣΚΑΙΕΝΚΤΗΣΙΝΚΑΙΜΕΤΟΧΑΝΚΑΙΘΕΙΩΝΚΑΙΑΝΘΡΩΠΙΝΩΝ
ΠΑΝΤΩΝΟΣΟΙΚΑΕΩΝΤΙΕΜΦΥΛΟΙΠΑΡΕΚΑΤΕΡΟΙΣΚΑΙΠΩΛΟΝ
ΤΑΣΚΑΙΩΝΩΜΕΝΟΣΚΑΙΔΑΝΕΙΞΟΝΤΑΣΚΑΙΔΑΝΕΙΖΟΜΕΝΟΣ
ΚΑΙΤΑΛΛΑΠΑΝΤΑΣΥΝΑΛΛΑΣΣΟΝΤΑΣΚΥΡΙΟΣΗΜΕΝΚΑΤΑ
ΤΟΣΥΠΑΡΧΟΝΤΑΣΠΑΡΕΚΑΤΕΡΟΙΣΝΟΜΟΣΕΞΕΣΤΩΔΕΤΩΙ
ΤΕΙΕΡΑΠΥΤΝΙΟΙΣΠΕΙΡΕΝΕΝΤΑΙΠΡΙΑΝΣΙΑΙΚΑΙΤΩΙΠΡΙΑΝ
ΣΙΕΙΕΝΤΑΙΙΕΡΑΠΥΤΝΙΑΙΔΙΔΩΣΙΤΑΤΕΛΕΑΚΑΘΑΠΕΡΟΙΑΛΛΟΙ
ΠΟΛΙΤΑΙΚΑΤΑΤΟΣΝΟΜΟΣΤΟΣΕΚΑΤΕΡΗΚΕΙΜΕΝΟΣΕΙΔΕΤΙ
ΚΑΟΙΕΡΑΠΥΤΝΙΟΣΥΠΕΧΘΗΤΑΙΕΣΠΡΙΑΝΣΙΟΝΗΟΠΡΙΑΝΣΙΕΥΣ
ΕΣΙΕΡΑΠΥΤΝΑΝΟΤΙΟΥΝΑΤΕΛΕΑΕΣΤΩΚΑΙΕΣΑΓΟΜΕΝΟΙΚΑΙ
ΕΞΑΓΟΜΕΝΩΙΑΥΤΑΚΑΙΤΟΥΤΩΝΤΟΣΚΑΡΠΟΣΚΑΙΚΑΤΑΓΑΝ
ΚΑΙΚΑΤΑΘΑΛΑΣΣΑΝΩΝΔΕΚΑΑΠΟΔΟΤΑΙΚΑΤΑΘΑΛΑΣΣΑΝΕΩ
ΣΑΣΕΞΑΓΩΓΑΣΤΩΝΥΠΕΧΘΗΣΙΜΩΝΑΠΟΔΟΤΩΤΑΤΕΛΕΑ
ΚΑΤΑΤΟΣΝΟΜΟΣΤΟΣΕΚΑΤΕΡΗΚΕΙΜΕΝΟΣΚΑΤΑΤΑΥΤΑΔΕ
ΚΑΙΕΙΤΙΣΚΑΝΕ..Μ...ΕΛΗΣΕΣΤΩΑΙΔΕΚΑΣΙΝΗΤΑΙΑΠΟΤΕΙΣ.
ΤΩΤΑΕΠΙΤΙΜΙΑ.ΣΙ..ΜΕΝΟΣΚΑΤΑΤΟΣΝΟΜΟΣΤΟΣΕΚΑΤΕΡΗΚΕΙ
ΜΕΝΟΣΠΡΕΙΓΗΙΑΔΕΩ..ΑΧΡΕΙΑΝΕΧΗΙΠΟΡΗΙΩΠΑΡΕΧΟΝΤΩΝ
ΟΙΜΕΝΙΕΡΑΠΥΤΝΙΟΙΚΟΣΜΟΙΤΟΙΣΠΡΙΑΣΙΕΥΣΙΟΙΔΕΠΡΙΑΝΣΙΕΣ
ΚΟΣΜΟΙΤΟΙΣΙΕΡΑΠΥΤΝΙΟΙΣΑΙΔΕΜΗΠΑΡΙΣΧΑΙΕΝΑΠΟΤΕΙΣΑΝ
ΤΩΝΟΙΕΠΙΔΑΜΟΙΤΩΝΚΟΣΜΩΝΤΑΙΠΡΕΙΓΕΙΑΙΣΤΑΤΗΡΑΣΔΕΚΑ
ΟΔΕΚΟΣΜΟΣΤΩΝΙΕΡΑΠΥΤΝΙΩΝΕΡΠΕΤΩΕΝΠΡΙΑΝΣΙΟΙΕΣ
ΤΟΑΡΧΕΙΟΝΚΑΙΕΝΕΚΚΛΗΣΙΑΙΚΑΘΗΣΘΩΜΕΤΑΤΩΝΚΟΣΜΩΝ
ΩΣΑΥΤΩΣΔΕΚΑΙΟΤΩΝΠΡΙΑΝΣΙΕΩΝΚΟΣΜΟΣΕΡΠΕΤΩΕΝΙΕ
ΡΑΠΥΤΝΑΙΕΣΤΟΑΡΧΕΙΟΝΚΑΙΕΝΕΚΚΛΗΣΙΑΙΚΑΘΗΣΘΩΜΕΤΑ
ΤΩΝΚΟΣΜΩΝΕΝΔΕΤΟΙΣΗΡΟΙΚ..ΣΚΑΙΕΝΤΑΙΣΑΛΛΑΙΣΕΟΡΤΑΙΣ
ΟΙΠΑΡΑΤΥΓΧΑΝΟΝΤΕΣΕΡΠΟΝΤΩΝΠΑΡΑΛΛΑΛΟΣΕΣΑΝΔΡΗΙ
ΟΝΚΑΘΩΣΚΑΙΟΙΑΛΛΟΙΠΟΛΙΤΑΙΑΝΑΓΙΝΩΣΚΟΝΤΩΝΔΕΤΑΝ
ΣΤΑΛΑΝΚΑΤΕΝΙΑΥΤΟΝΟΙΤΟΚΑΕΙΚΟΣΜΟΝΤΕΣΠΑΡΕΚΑΤΕ
ΡΟΙΣΕΝΤΟΙΣΥΠΕΡΒΩΙΟΙΣΚΑΙΠΡΟΠΑΡΑΓΓΕΛΛΟΝΤΩΝΑΛΛΑ
ΛΟΙΣΠΡΟΑΜΕΡΑΝΔΕΚΑΗΚΑΜΕΛΛΩΝΤΙΑΝΑΓΙΝΟΣΚΕΝ
ΟΠΟΙΟΙΔΕΚΑΜΗΑΝΑΓΝΩΝΤΙΗΜΗΠΑΡΑΓΓΕΛΩΝΤΙΑΠΟ
ΤΕΙΣΑΝΤΩΝΟΙΑΙΤΙΟΙΤΟΥΤΩΝΣΤΑΤΗΡΑΣΕΚΑΤΟΝΟΙΜΕΝ

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di Firenze.
CFMAGL. 1.6.2

ΙΕΡΑΠΥΤΝΙΟΙΚΟΣΜΟΙΤΩΝΠΡΙΑΝΣΙΕΩΝΤΑΙΠΟΛΕΙΟΙΔΕ
ΠΡΙΑΝΣΙΕΕΣΙΕΡΑΠΥΤΝΙΩΝΤΑΙΠΟΛΕΙΕΙΔΕΤΙΣΑΔΙΚΟΙΗ
ΤΑΣΥΓΚΕΙΜΕΝΑΙΔΙΑΛΥΩΝΗΚΟΣΜΟΣΗΙΔΙΩΤΑΣΕ
ΞΕΣΤΩΤΩΙΒΟΥΛΟΜΕΝΩΙΔΙΚΑΞΑΣΘΑΙΕΠΙΤΩΚΟΙΝΩΔΙ
ΚΑΣΤΗΡΙΩΤΙΜΑΜΑΕΠΙΓΡΑΨΑΜΕΝΟΣΤΑΣΔΙΚΑΣΚΑΤΑΤΟ
ΑΔΙΚΗΜΑΟΚΑΤΙΣΑΔΙΚΗΣΗΙΚΑΙΕΙΚΑΙΝΙΚΑΣΘΗΙΛΑΒΕΤΩΤΟ
ΤΡΙΤΟΝΜΕΡΟΣΤΑΣΔΙΚΑΣΟΔΙΚΑΞΑΜΕΝΟΣΤΟΔΕΛΟΙΠΟΝΕΣ
ΤΩΤΑΝΠΟΛΕΩΝΑΙΔΕΤΙΘΕΩΝΒΩΛΟΜΕΝΩΝΕΛΟΙΜΕΝΑΓΑ
ΘΟΝΑΠΟΤΩΝΠΟΛΕΜΙΩΝΗΚΟΙΝΑΙΕΞΟΔΟΥΣΑΝΤΕΣΗΙΔΙΑΙΤΙ
ΝΕΣΠΑΡΕΚΑΤΕΡΩΝΗΚΑΤΑΓΑΝΗΚΑΤΑΘΑΛΑΣΣΑΝΛΑΝ
ΧΑΝΟΝΤΩΝΕΚΑΤΕΡΟΙΚΑΤΑΤΟΣΑΝΔΡΑΣΤΟΣΕΡΠΟΝΤΑΣ
ΚΑΙΤΑΣΔΕΚΑΤΑΣΛΑΜΒΑΝΟΝΤΩΝΕΚΑΤΕΡΟΙΕΣΤΑΝΙΔΙ
ΑΝΠΟΛΙΝΥΠΕΡΔΕΤΩΝΠΡΟΓΕΓΟΝΟΤΩΝΠΑΡΕΚΑΤΕΡΟΙΣ
ΑΔΙΚΗΜΑΤΩΝΑΦΩΤΟΚΟΙΝΟΔΙΚΙΟΝΑΠΕΛΙΠΕΧΡΟΝΩΠΟΙΗ
ΣΑΣΘΩΝΤΑΝΔΙΕΞΑΓΩΓΑΝΟΙΣΥΝΕΝΙΠΑΝΤΙΚΑΙΝΕΩΝΙΚΟΣ
ΜΟΙΕΝΩΙΚΑΚΟΙΝΑΙΔΟΞΗΙΔΙΚΑΣΤΗΡΙΩΑΜΦΟΤΕΡΑΙΣΤΑΙΣΠΟ
ΛΕΣΙΕΠΑΥΤΩΝΚΟΣΜΟΝΤΩΝΚΑΙΤΟΣΕΓΓΥΟΣΚΑΤΑΣΤΑΣΑΝ
ΤΩΝΥΠΕΡΤΟΥΤΩΝΑΦΑΣΚΑΑΜΕΡΑΣΑΣΤ...ΑΤΕΘΗΙΕΜΜΗ
ΝΙΥΠΕΡΔΕΤΩΝΥΣΤΕΡΟΝΕΓΓΙΝΟΜΕΝΩΝΑΔΙΚΗΜΑΤΩΝΠΡΟ
ΔΙΚΩΙΜΕΝΧΡΗΣΘΩΝΚΑΘΩΣΤΟΔΙΑΓΡΑΜΜΑΕΧΕΙΠΕΡΙΔΕΤΩ
ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΩΟΙΕΠΙΣΤΑΜΕΝΟΙΚΑΤΕΝΙΑΥΤΟΝΠΑΡΕΚΑΤΕΡΟΙΣ
ΚΟΣΜΟΙΠΟΛΙΝΣΤΑΝΥΕΣΘΩΝΑΓΚΑΑΜΦΟΤΕΡΑΙΣΤΑΙΣΠΟΛΕΣ
...ΞΗΙΕΞΑΣΤΟΕΠΙΚΡΙΤΗΡΙΟΝΤΕΛΕΤΑΙΚΑΙΕΓΓΥΟΣΚΑΘΙΣΤΑΝ
ΤΩΝΑΦΑΣΚΑΑΜΕΡΑΣΕΠΙΣΤΑΝΤΙΕΠΙΤΟΑΡΧΕΙΟΝΕΝΔΥΜΗΝΩ.
.ΑΙΔΙΕΞΑΓΟΝΤΩΝΤΑΥΤΑΕΠΑΥΤΩΝΚΟΣΜΟΝΤΩΝΚΑΤΑΤΟ
ΔΟΧΘΕΝΚΟΙΝΑΙΣΥΜΒΟΛΟΝΑΙΔΕΚΑΜΗΠΟΙΗΣΩΝΤΙΟΙΚΟΣΜΟΙΚΑ
ΘΩΣΓΕΓΡΑΠΤΑΙΑΠΟΤΕΙΣΑΤΩΕΚΑΣΤΟΣΑΥΤΩΝΣΤΑΤΗΡΑΣ
ΠΕΝΤΗΚΟΝΤΑΟΙΜΕΝΙΕΡΑΠΥΤΝΙΟΙΚΟΣΜΟΙΠΡΙΑΝΣΙΩΝΤΑΙΠΟΛΕΙ
ΟΙΔΕΠΡΙΑΝΣΙΟΙΚΟΣΜΟΙΙΕΡΑΠΥΤΝΙΩΝΤΑΙΠΟΛΕΙΑΙΔΕΤΙΚΑ
ΔΟΞΗΙΑΜΦΟΤΕΡΑΙΣΤΑΙΣΠΟΛΕΣΙΒΩΛΟΥΟΜΕΝΑΙΣΕΠΙΤΩΙ
ΚΟΙΝΑΙΣΥΜΦΕΡΟΝΤΙΔΙΟΡΘΩΣΑΣΘΑΙΚΥΡΙΟΝΕΣΤΩΤΟΔΙΟΡ
ΘΩΘΕΝΣΤΑΣΑΝΤΩΝΔΕΤΑΣΣΤΑΛΑΣΟΙΕΝΕΣΤΑΚΟΤΕΣΕ
ΚΑΤΕΡΗΙΚΟΣΜΟΙΕΠΑΥΤΩΝΚΟΣΜΟΝΤΩΝΟΙΜΕΝΙΕΡΑΠΥ
ΤΝΙΟΙΕΝΤΩΙΙΕΡΩΙΤΑΣΑΘΑΝΑΙΑΣΤΑΣΠΟΛΙΑΔΟΣΚΑΙΟΙ
ΠΡΙΑΝΣΙΟΙΕΝΤΩΙΙΕΡΩΙΤΑΣΑΘΑΝΑΙΑΣΤΑΣΠΟΛΙΑΔΟΣ
ΟΠΟΤΕΡΟΙΔΕΚΑΜΗΣΤΑΣΩΝΤΙΚΑΘΩΣΓΕΓΡΑΠΤΑΙΑΠΟ

ΤΕΙΣΑΝΤΩΝΤΑΑΥΤΑΠΡΟΣΤΙΜΑΚΑΘΩΣΚΑΙΠΕΡΙΤΩΝ ΔΙΚΑΙΩΝΓΕΓΡΑΠΤΑΙ.

Eadem communiore Charactere. In lacunis quæ ex ingenio suppleuimus, distinguuntur à cætero textu literis maiusculis.

Θεὸς ἀγαθΟΣ

Ἀγαθᾷ τύχαι καὶ ἐπισωτηρίαι. ἐπὶ κοσμΟΝΤΩΝ ΕΝ Ἱεραπύτναι τῶν συνενπαντὶ τῷ Ερμαιω.................. ιμαλίω, ἐν δὲ Πελανσίοι ἐπὶ κοσμόντων Συ............... χιμάρω, καὶ μηνὸς Δρομήιω, τὰ δὲ συνέθεΝΤΟ ΚΑΙ ΣΥΝΕδόκησαν ἀλλάλοις Ἱεραπύτνιοι καὶ Πελαύσιοι, ΕΓΓΡΑΦΕΝτες ἐν ταῖς προϋπαρχούσαις στάλαις, ἰδίαι πτΘΗΙΕΜΜΕΝΑΙΣ Γορτυνίοις, καὶ Ἱεραπυτνίοις, καὶ ταῖ κατακοινοΝΙΑΙ ΤΟΙΣ καὶ Ἱεραπυτνίοις καὶ Πελανσίοις, καὶ ἐν ταῖ φιλίαι, ΚΑΙ ΣΥΜΜΑχίαι, καὶ ὅρκοις τοῖς προγεγονόσι ἐν ταύταις, ΕΠΙ ΤΑΙ ΠΟΛΕΙ καὶ ἐπὶ ταῖ χωρίαι ἑκάτεροι ἔχοντες καὶ κρατόνΤΕΣ, ΣΥΝθήκαν ἔθεντο εἰς τὸν πάντα χρόνον. ἹεραπυΤΝΙΟΥΣ καὶ Πελανσίους ἦμεν παρ' ἀλλάλοις ἰσοπολιτείαν, καὶ ἐπιγαμίας, καὶ ἔγκτησιν, καὶ μετοχὰν, καὶ θείων, καὶ ἀνθρωπίνων πάντων, ὅσοι κα ἔωνται ἔμφυλοι παρ' ἑκατέροις, καὶ πωλόντας καὶ ὠνωμένος, καὶ δανείζοντας, καὶ δανειζομένος, καὶ τ' ἄλλα πάντα συναλλάσοντας, κυρίος ἦμεν κατὰ τὸς ὑπαρχόντας παρ' ἑκατέροις νόμος. Ἐξέστω δὲ τῶι τε Ἱεραπυτνίοι σπείρεν ἐν ταῖ Πελανσίαι, καὶ τῶι Πελανσίει ἐν ταῖ Ἱεραπυτνίαι, διδῶσι τὰ τέλεα καθάπερ οἱ ἄλλοι πολίται, κατὰ τὸς νόμος τὸς ἑκατέρη κειμένος. Εἰ δ' ἔτι κα ὁ Ἱεραπύτνιος ὑπέχθηται ἐς Πελαύσιον, ἢ ὁ Πελανσιεὺς ἐς Ἱεραπύτναν ὁπουοῦν, ἀτέλεα ἔστω καὶ ἐσαγομένωι, καὶ ἐξαγομένωι αὐτὰ, καὶ τούτων τὸς καρπὸς, καὶ κατὰ γᾶν καὶ κατὰ θάλασσαν. ὧν δὲ καὶ ἀπόδωται κατὰ θάλασσαν ἐώσας ἐξαγωγᾶς, τῶν ὑπεχθησίμων ἀποδότω τὰ τέλεα, κατὰ τὸς νόμος τὸς ἑκατέρη κειμένος. Κατὰ ταῦτα δὲ καὶ εἴ τις κα νε .μ.....ελης ἔστω, αἱ δὲ κα σινηται ἀποτεισΑτω τὰ ἐπιτίμια. σε.. μένος κατὰ τὸς νόμος τὸς ἑκατέρη κει-

μένος. Πρειγηΐα δὲ ὦν κα χρείαν ἔχηι πορήϊω, παρεχόντων οἱ μὲν Ἱεραπύτνιοι Κόσμοι τοῖς Πελανσιεῦσι, οἱ δὲ Πελάνσιες Κόσμοι τοῖς Ἱεραπυτνίοις; αἰ δὲ μὴ παρέχωιεν, ἀποτεισάντων οἱ ἐπίδαμοι τῶν Κόσμων ταῖ Πρειγείαι στατῆρας δέκα. Ὁ δὲ Κόσμος τῶν Ἱεραπυτνίων ἑρπέτω ἐν Πελανσίοι ἐς τὸ ἀρχεῖον, καὶ ἐν ἐκκλησίαι καθήσθω μετὰ τῶν Κόσμων, ὡσαύτως δὲ καὶ ὁ τῶν Πελανσίεων Κόσμος ἑρπέτω ἐν Ἱεραπύτναι ἐς τὸ ἀρχεῖον, καὶ ἐν ἐκκλησίαι καθήσθω μετὰ τῶν Κόσμων. Ἐν δὲ τοῖς Ἡροικοῖς, καὶ ἐν ταῖς ἄλλαις ἑορταῖς, οἱ παρατυγχάνοντες ἑρπόντων παρ' ἀλλάλος ἐς ἀνδρήϊον, καθὼς καὶ οἱ ἄλλοι πολῖται. Ἀναγινωσκόντων δὲ τὰν στάλαν κατ' ἐνιαυτὸν οἱ τόκα ἀεὶ κοσμόντες παρ' ἑκατέροις ἐν τοῖς Ὑπερβωΐοις, καὶ προπαραγγελλόντων ἀλλάλοις πρὸ ἀμέραν δέκα ἢ κα μέλλοντι ἀναγινώσκειν. ὁποῖοι δὲ κα μὴ ἀναγνῶντι ἢ μὴ παραγγήλωντι, ἀποτεισάντων οἱ αἴτιοι τούτων στατῆρας ἑκατόν. οἱ μὲν Ἱεραπύτνιοι Κόσμοι τῶν Πελανσίεων ταῖ πόλει, οἱ δὲ Πελανσίεες Ἱεραπυτνίων ταῖ πόλει. Αἰ δέ τις ἀδικοίη τὰ συγκείμενα διαλύων, ἢ Κόσμος, ἢ ἰδιώτας, ἐξέστω τῶι βωλομένωι δικάξασθαι ἐπὶ τῷ κοινῷ δικαστηρίῳ, τίμαμα ἐπιγραψάμενος τᾶς δίκας κατὰ τὸ ἀδίκημα ὅ κα τις ἀδικήσηι, καὶ εἰ κα νικάσηι, λαβέτω τὸ τρίτον μέρος τᾶς δίκας ὁ δικαξάμενος, τὸ δὲ λοιπὸν ἔστω τᾶν πόλεων. Αἰ δ' ἐπι θεῶν βωλομένων ἕλοιμεν ἀγαθὸν ἀπὸ τῶν πολεμίων, ἢ κοινᾶι ἐξοδεύσαντες ἢ ἰδίαι τινὲς παρ' ἑκατέρων, ἢ κατὰ γᾶν ἢ κατὰ θάλασσαν, λαγχανόντων ἑκάτεροι κατὰ τὸς ἄνδρας τὸς ἕρποντας, καὶ τὰς δεκάτας λαμβανόντων ἑκάτεροι ἐς τὰν ἰδίαν πόλιν. Ὑπὲρ δὲ τῶν προγεγονότων παρ' ἑκατέροις ἀδικημάτων, ἀφ' ὧ τὸ κοινοδίκιον ἀπέλιπε χρόνω, ποιησάσθων τὰν διεξαγωγὰν οἱ συνενιπαντὶ καινεῶνι Κόσμοι, ἐν ὧι κα κοινᾶι δόξηι δικαστηρίῳ ἀμφοτέραις ταῖς πόλεσι, ἐπ' αὐτῶν κοσμόντων, καὶ τὸς ἐγγύος καταστασάντων ὑπὲρ τούτων, ἀφ' ἇς κα ἀμέρας ἇς τΑΥΤα τεθηίεμμηνι. Ὑπὲρ δὲ τῶν ὕστερον ἐγγινομένων ἀδικημάτων προδίκοι μὲν χρήσθων, καθὼς τὸ διάγραμμα ἔχει. Περὶ δὲ τῶ

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di Firenze.
CFMAGL. 1.6.2

δικαστηρίῳ, οἱ ἐπιστάμενοι καὶ ἐνιαυτὸν παρ' ἑκατέροις Κόσμοι, πόλιν στανυέσθων ἄγ καὶ ἀμφοτέραις ταῖς πόλεσ ΙΔΟξηι ἐξαῖς τὸ ἐπὶ κριτήριον τελέται, καὶ ἔγγυος καθιστάντων ἀφ' ἆς κα ἀμέρας ἐπίσταντι ἐπὶ τὸ ἀρχεῖον ἐνδυμήνω.. Καὶ διεξαγόντων ταῦτα ἐπ' αὐτῶν κοσμόντων κατὰ τὸ δοχθὲν κοινᾷ σύμβολον. Αι δὲ κα μὴ ποιήσωντι οἱ Κόσμοι καθὼς γέγραπται, ἀποτεισάτω ἕκαστος αὐτῶν στατῆρας πεντήκοντα. οἱ μὲν Ιεραπύτνιοι Κόσμοι Πελαισίων τᾷ πόλει, οἱ δὲ Πελαίσιοι Κόσμοι Ιεραπυτνίων τᾷ πόλει. Αι δ' ἔτι κα δόξηι ἀμφοτέραις ταῖς πόλεσι βολουομέναις ἐπὶ τῷ κοινᾷ συμφέροντι διορθώσασθαι, κύριον ἔστω τὸ διορθωθέν. Σταςάντων δὲ τὰς στάλας οἱ ἐνεστακότες ἑκατέρηι Κόσμοι ἐπ' αὐτῶν κοσμόντων, οἱ μὲν Ιεραπύτνιοι ἐν τῶι ἱερῶι τᾶς Αθαναίας τᾶς Πολιάδος, καὶ οἱ Πελαίσιοι ἐν τῶι ἱερῶι τᾶς Αθαναίας τᾶς Πολιάδος. ὁπότεροι δὲ κα μὴ στάσωντι καθὼς γέγραπται, ἀποτειςάντων τὰ αὐτὰ πρόστιμα, καθὼς καὶ περὶ τῶν δικαίων γέγραπται.

Iam (qualemcumque eam) dabimus versionem nostram: in qua si fallimus nonnunquam, impetrabunt veniam molestiæ, cum quibus plurimum in hoc genus memoriis concertandum est. hæ apud bonos inquam, nobis præsidio erunt; sciolorum enim, (qui quorum rationes non capiunt, contorta ac vituperanti nare subsannant: & quum verum afferre non possunt, indicare falsum pro magno habent,) bonam, malamque gratiam iuxta æstimandam ducimus. non adeò iniqui erimus pudori nostro, vt quid blatterent pensi habeamus.

Bonus Genius.

Cum bona Fortuna, & salute. Cosmi magistratum cum Populo in Hierapytna gerentibus Hermeo . . . . imalij: in Priansio Sy . . . . chimero: mense Dromæo; consensu mutuo hæc pacti sunt Hierapytnij & Priansij, inscripti olim quidem columnis propriè Gortynijs & Hierapytnijs, iure consor-

consortij autem etiam Priansijs erectis, proque amicitia, bellandi societate, iuramentisque in ijsdem stelis contractis, qui ex vtraque parte & Vrbem incolunt, & in Territorio dominantur, huiusmodi fœdus conuentumque in perpetuum inierunt. Hierapytnijs nempe & Priansijs ciuitatum, connubiorum, & possessionum iura mutua fore, diuinorum item ac humanorum omnium communionem, ijs qui alterutrius populi indigenæ erunt; vendentes etiam & ementes, fœneratò dantes & sumentes; aut quodcunque commercij genus exercentes, habituros ius ciuium vtrinque, prout antea sancitum est. Hierapytnio seminare apud Priansios licitum esto: Priansio apud Hierapytnios idem iuris esto, dummodo vt reliqui ciues tributum penderit, secundum leges vtrinque constitutas. Vter in alterius vrbem intulerit quid, eius importandi atque adeo exportandi nomine nil quidquam soluat, nec illorum quæ ab eo terra aut mari prouenire poterunt. Pro ijs autem pro quibus mari exportandis pendi vectigal solet, pro ijsdem inuehendis soluatur etiam, prout ab vtrisque conuentum est. Hæc qui seruassit, immunis esto: qui violassit, soluat is pœnæ nomine quantum vtrinque leges constitutæ iubent. Ærarium quidquid opus ad Legationes habessit, præbento Cosmi Hierapytniorum Priansijs: vicissim Cosmi Priansiorum Hierapytnijs; qui nec fecerint, ciues eorum Ærario stateres decem soluunto. Cosmus Hierapytniorum in Priansiorum Curiam intrandi ius habeto, sedendique cum eorum Cosmis in concilio; nec minus Cosmo Priansiorum apud Hierapytnios ius esto intrandi in eorum Curiam, atque inter Cosmos sedendi. In Heroicis & aliis festis qui alterutrinque superuenerint, ad sacras epulas æquè ac loci ciues intranto. Columnam pro tempore vtrinque Cosmi existentes in Hyperboiorum festo quotannis legunto, decemque antequam legant dies mutuò nuncianto. qui non legerint, vel nec indicassint, alteris stateres centum soluunto. Si quis hæc pacta imminuerit, siue is Cosmus, siue priuatus fuat, ei ad commune forum qui voluerit diem dicito: litis autem secundum noxam commissam æstimationem facito: si vicerit multæ trientem ca-

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di Firenze.
CFMAGL. 1.6.2

pito, reliquum ciuitatum esto. Porrò si qui publicis priuatisuè auspicijs ex vtrauis parte expeditiones terra aut mari fecerint, virtute Deûm boni quid ab hostibus retulerint, sortiuntor vtrique pro numero exeuntium, decimasque in ciuitatem suam vicißim ferunto. Quod spectat damna atque iniurias hinc inde factas, ex quo promiscua iura nostra exoleta sunt, compensanto ea cum Populo Communitatum, Cosmi antequam magistratu abeant, foro quo videbitur cunque ambabus Ciuitatibus: nec non & vades eo nomine exhibento, abusque die ipsa qua hæc pacti sumus. Si posthac damni quid illatum fuerit, Patroni adsciscuntor, prout in Decreto publico statutum est. Forum autem qui quotannis vtrinque Cosmi erunt, eo loco stabiliunto, quem exhinc vtraque Ciuitas in examen delegerit: insuper sponsores danto ex quo primum Curiæ præfuerint .... hæc componentes omnia dum in magistratu sunt, prout vterque Populus auctores fuerint. Cosmi secundum scripta heic si non fecerint, soluunto singuli eorum stateres quinquaginta: Hierapytnij Priansiorum ciuitati, Priansij Hierapytniorum. Porrò si pro bono communi vtrique quid mutandum censuerint, quidquid statuerint denuò, ius ratumque esto. Pilas autem qui ex vtraque parte impræsentiarum Cosmi sunt, in Mineruæ Poliadis Fano antequam magistratum exuant, collocanto. Vtri non erexerint, tantum ijs damni esto, quantum statutum supra est, vbi de controuersijs.

Aliud huius fœderis fragmentum paulo antiquius, extat apud Gruterum etiam Pag. 505. Eius etsi anterior pars non compareat, superest in altera tamen haud pænitendum quid. sub nostri marmoris initium iuramenta occurrunt mutuò concepta: horum in fragmento eo specimen absolutum visitur, videturque à Priansiis præstitum Hiepytnijs. Superest vt aliquid moneam de versione nostra, quæ si non aliquà constaret, otiosa foret. Habe ergo, at quam potest breuissimè, vel enim tribus (vt aiunt) lineis: nam hercle diu est quod extra orbitam sumus.

Lin. 1. Θεὸς ἀγαθός. Ἀγαθᾷ τύχᾳ, &c.] Potui ſpecioſius vertere, *Dijs bonis fauentibus*. Et continuò, *Quod fauſtum, fælix ſit, ac ſalutare*. Volui ſimplicius autem, idque ob ἀγαθοῦ δαίμονος (heic ſub Θεοῦ nomine expreſſi) & ἀγαθῆς τύχης contubernium; quod me docuit Cl. Seldenus pag. 130. ad marmora Arundell.

Lin. 2. συνενπαντὶ] Compoſitum alibi nuſquam lectitatum: occurrit infrà etiam lin. 59. verti vtrobique *cum populo*: & vt arbitror, toleranter. ſtatus Democraticos innui non eſt vt dubitemus.

Lin. 3. μηνὸς Δρομηίω] Ità diſiunctim lego, ex ſolemni forma poſt Magiſtratuum nomina menſem appingendi. Menſis *Dromæus* haud an alibi occurrat, ſcio: nec eò minus tamen inter Cretenſes locum occupaſſe putem, quam *Boedromionem* menſem inter Atticos. *Menoſdromeus* autem pro appellatiuo ſumptum, inconditum quid, vel enim barbarum ſonaret, remotumque quantum ego iudico, ab omni conſuetudine.

Lin. 6. πεθηνεμμένας.] Ita eam lacunam implendam cenſui, cum ob ſententiam quam ſubeſſe ſuſpicor, tum ob id quod infrà lin. 62. lego.

Lin. 16. κυρίους ἦμεν.] Non video quî hoc trahi ad quæ ſequuntur poteſt, eſt igitur æquum vt ad præcedentia feramus. Si vertiſſem *Dominos*, *Patronos*, aut quid eiuſmodi, neque mihi, neque vlli ſenſui ſatisfactum iſſem. verti, *ius ciuium habituros*, non inconuenienter. ſi tamen hoc minus placuerit, potes ita, *pro indigenis habendos*: nempe ac ſi κύριοι opponanrur ἀλλοδαποῖς. nec moreris vt hæc notio inſolentior ſit: benè habet ſi præſenti loco non inconcinna ſit. Sciunt doctiores vſquequò heic progredi licet: ſcripta hoc genus non intra Lexicorum ſepta coercenda: ſatiſque de Interpretis fide ac iudicio conſtare, qui ſciat vbi legem ſequi, vbi dare oporteat.

Lin. 24. ὧν δὲ καὶ ἀπόδδωντι &c.] Mihi quæ præcedunt proximè, hunc locum impeditiorem reddunt. ſatis non

facit mihi verſio mea, quia non ſatis ſententiam video; & hoc ſponte fateri malui quam ab aliis reuinci.

Lin. 27. εἰ τὶς καὶ νε... μ ... ελης ἔστω.] Verti ac ſi legerem ἀτελὴς, at nil egi idcircò: cardo ſententiæ enim vertitur in præcedenti voce, cuius etſi initium ſuperet in τῶ νε particulâ, eius iacturam tamen non potui ad libidinem ſarcire: ſenſum quem potui interim loco commodiorem finxi.

Lin. 28. τὰ ἐπιτίμια. σι .. μθνος] Verti quaſi ſcalptum fuiſſet, ὁ σινόμθνος· quum tamen marmor exſcriberem videbatur σε legendum.

Lin. 29. Πρειγηία δὲ ὧν καὶ χρείαν ἔχῃ &c.] Πρειγηίαν *Ærarium* verti, ſola ſerie ſequentium nixus, alibi præſidium enim non inuenire potui. Videtur ſimile fuiſſe Atticorum *Prytaneo*, ex quo Legatis dabantur commeatus, quos heic πορηίου nomine deſignari puto: quod nihilominus verti, *ad Legationes*. ſaluus & ſenſus erit ſi ſic vertas, *Legatis vltrò citrò meantibus ex Ærario Coſmi commeatum præbento*. ego Syntaxi Græcæ me aſtrinxi.

Lin. 31. ἀποδειξάντων &c. τᾷ Πρειγηίᾳ στατῆρας δέκα..] Planè hæc ſcrupulum inijciunt de prioribus, modò ſi eorum is ſenſus quem poſuimus. Multæ cum delicto enim fuiſſet nulla proportio, ſi quod factum tanti conſtaret, infectum tam paruo lueretur.

Lin. 38. ἐς ἀνδρήϊον.] *Ad ſacras epulas* verti, ex Ariſtot. Polit. 2. item Athen. Deipnos. 4.

Lin. 40. οἱ τόκαει κοσμεόντες.] Doriſmus, vt ego puto, pro τότε: itaque *pro tempore* verti. τόκα certè ſæpius occurrit, at cum ει in fine, planè quid velit neſcio, niſi ſi incognitus quis Doriſmus ſit. legebam ideò aliquando τὸ κ᾽ ἀεὶ: *pro tempore, & in poſterum ſemper*; ſingulis annis nempe. τὸ apud Dores pro τότε frequens etiam.

Lin. 59. συνενιπαντὶ κοινέων] Verti, *cum Populo Communitatum*. κοινέων duplici Doriſmo puto κοινῶν eſſe.

Lin. 62. ἆς ταῦτα τεθνίεμμένοι.] Ita ſuppleui, fauens potius coniecturæ meæ, quam quod veſtigia marmoris

plene assequutus sum: nam profectò exscribere videbar mihi ἆς τ... ααπεθηίεμμλωι.

Lin. 63. περιδίκωι] Potui *arbitrum*, placuit *Patronum* vertere; neque tam priuatum quam publicum, siue *Ciuitatis defensorem* subintelligi velim.

Lin. 67. δόξηι ἐξᾶς τὸ ἐπὶ &c.] Ita hæc supplenda censui & distinguenda: ἐξᾶς Dorismum puto pro ἐξῆς esse.

Lin. ead. πελέται.] Alius Dorismus pro πελέσθαι, h. e, δοκιμάσαι. itaque fidenter verti *deligere*.

Lin. 68. ἐνδυμηνω.] Videor mihi difficiliores locos quosdam intellegisse, & tamen heic non potui expedire me. deest in fine apex quispiam, at hoc minimè negotium facessit. Planè nil habeo quo hanc vocem explicare possim. sensum interdum somniaui istiusmodi esse. *Insuper sponsores danto ex quo primùm Curiæ præfuerint, nullibi quam eo foro cogniturum se.* Excutiant doctiores, nos hæc pauca non citra tædium attulimus.

Lin. 82. περὶ τῶν δικαίων.] h. e. τῶν δίκων. verti *de controuersijs*. nimirum ijs de quibus supra lin. 57. & deincipitibus mentio. e quibus multæ etiam heic non signatæ modus constat, stateres 50. nempe.

Hactenus de nostra Interpretatione: adiecissemus etiam Notas, ad eorum quæ Historicam partem spectant illustrationem factas: si minus longas eas, & pro vbertate Argumenti, certe præ breuitate nimia non inutiles. At verò multa iam impleuerunt non suum locum; neque vsque adeo Lectori imperabimus, vt & παρέργων appendices obtrudamus. si non possumus non vbique nugones esse, quantum potest, intra rem erimus. Ergo nunc ad Authorem pergamus.

Leuius vestio minus obsono.] Ausonius.

——— *Tenuem victum habitumque colens.*

Animi vt corporis, sanitas expedita, imbecillitas laciniosa est.] Lactant. Diuin. Instit. L.7. cap.1. *Eo fit vt pauperes & humiles Deo credant,* (malim, *accedant*) *facilius, qui sunt*

expediti, quam diuites, qui sunt impedimentis plurimis implicati: imo catenati & compediti, seruiunt ad nutum Dominæ cupiditatis, quæ illos inextricabilibus vinculis irretiuit.

Imbecillitas laciniosa est.] D. Hieron. ad Rufin. *Nisi me attenuati corporis vires quadam compede præpedissent.* Fors & Glossarij mens ea, vbi Ποδάγρα, *pedica*. Vide quæ notamus infrà, ad ea *morbo impeditus*.

Velut ad natandum.] Eadem assimilatione Paulinus Epist. 38. *Atque vtinam vel nudis nobis ex istius mundi salo liceat euadere, & in tempore isto quo in fragilitate corporea, & possessionum lubrico, tanquam in nauigij fatiscentis infida compage fluitamus, exuere nos ad enatandum impedimentis angentibus; quasi vestibus madidis: & fidem salutarem qua in virtute Christi* Dei, *vexillo crucis nitimur, quasi tabulam perfugij meminerimus inuadere.* Et in Polycrat. Sarisburiens. Lib. 5. cap. 17. *Sic omnes post diuitias currunt, ac si alibi laborum requies dolorumque solatium iuueniri non posset: ac si naufragi de profundo queant enatare facilius, si prægraui sarcina fuerint onerati.*

Cui quam minimis opus sit, eum esse Deo similiorem.] Scitum Cynicorum. Vide Laërtium in Menedemo. Silenus Marco Imperatori apud Iulianum in Cæsarr. Τί ποτε ἐνόμιζες εἶναι τὴν τῶν θεῶν μίμησιν; καὶ ὅς, δεῖσθαι μὲν ἐλαχίστων. Xenophon memorab. L. 1. Ἐγὼ μὲν νομίζω τὸ μὲν μηδενὸς δέεσθαι θεῖον εἶναι, τὸ δ᾽ ὡς ἐλαχίστων ἐγγυτάτω τοῦ θείου. Eadem in Cynic. Lucianus, & in Proem. Censorinus.

Proinde gratum habitum.] Locus qui multos exercuit, quia in speciem corruptus. Valens Acidalius scribit *Gratum habitum*, intelligens clauam & pallium, Philosophorum gestamina. Facilior veniæ locus illi si errasset solus, neque pendulas erroris consequias traxisset alios. Casaubonus hiatum subesse putat, sine MSS. ope non explendum: aut certè *habui* legendum, vt in Fuluij Libro. Sed hoc recedit nimis à vulgata lectione, cuius heic & vbique habenda semper ratio

est. Ego vt ne peccem hoc nomine, retinebo *habitum*. hoc valet *habuisse*, & ita loquutum Valerium ex fide veterum Codd. tradunt Pighius, & Lipsius. Verba eius. *Æquè mitis animus Pyrrhi Regis: audierat quosdam in conuiuio Tarentinorum parùm honoratum de se sermonem habitum.* vbi vulgò malè legitur *habuisse*. Interpres Valeriani γραφὴν veram inculcarunt quidem, de cætero vera necne, non ausi affirmare. Nos in Valerio eam stabiliuimus, in Nostro reuocauimus. *Lib. 5. cap. 1.*

Rem familiarem largam & vberem, Populo donauit.] Octo Talentum. Plutarch. περὶ τοῦ μὴ δεῖν δανείζειν. Laërtius summam memorat maiorem multò. Fusiùs porrò historiam vide 2. Floridorum. Pag. 26.

Equitibus phaleras.] V. Marcilij Not. ad Persium.

Togam palmatam.] Qualis hæc, quam expressimus è nummo Augusti.

primo Triumphantium, post Consulum & Consularium fuit. Sumebatur autem è Templo Iouis Capitolini. (Liuius Lib. 10. Iuuenal. Sat. x. Ausonius Paneg. Lamprid. in Seuero) quem morem abrogauit Gordianus senior Capitolino teste.

Purgator ferarum.] Nonnulli pessimo exemplo *pugnator* scribunt. Noster in Floridis, *Herculem olim Poetæ memorant, monstra illa immania hominum & ferarum virtute subegisse, orbemque terræ purgasse.* Et statim. *Eam omnes*

pestes mentibus exegit, familias purgauit. Græci cod. argumento ἐκκαθαίρειν. Themist. Euphrad. Orat 2. Τυράννων τε ὠμότητα, καὶ θηρίων ἐκκάθηρειν. Lucian. Deor. Dial. Ἐκκαθαίρων τὸν βίον, θηρία καταγωνιζόμενος.

Paulo prius quam in cælum &c.] Latius in Cynico persequitur Lucianus.

Censum differendum.] Legebam *deferundum.* Gellius Lib. 16. cap. 10. *Tenuißimi pauperrimique erant, neque amplius quam mille quingentûm æris in censum deferebant.*

Idque à me longa peregrinatione, &c.] Tota ex Apollonio, quam sic audi apud Philostratum. Τὰ γοῦν πατρῷα (λαμπρὰ δ' ἦν ἡ οὐσία) ταῦτα μιᾶς μόνης ἰδὼν ἡμέρας, ἀδελφοῖς τε τοῖς ἐμαυτοῦ ἀφῆκα, καὶ τῶν ξυγγενῶν τοῖς πένησι, μελετῶν που ἀφ' ἑστίας τὸ μηδενὸς δεῖσθαι. ἐάσθω δὲ Βαβυλὼν καὶ Ἰνδῶν τὰ ὑπὲρ Καυκασόν τε καὶ ποταμὸν Ὕφασιν, δι' ὧν ἐπορευόμην ἐμαυτῷ ὅμοιος.

Plerisque amicorum opem tuli. Sueton. Tiber. *Senatorum paucorum inopia sustentata, ne pluribus opem ferret, negauit se alijs subuenturum, nisi Senatui iustas necessitatum caussas probassent.* Iuuenalis. Sat. 14.

-----Qui donet amico,
Qui paupertatem leuet attollatque propinqui.

ἐρανίζειν Græcis, à quorum moribus ad Romanos fluxit. Multa Casaub. ad Athen. 8. 10. & Theophrast. charact. cap. περὶ αὐθαδείας.

Quorundam filias dote auxi.] Phalaris epist. 143. Πέντα τάλαντον προῖκα κατέλιπεν αὐτῇ (θυγατέρι) Φιλόδημος ἐκπλέων παρ' ἡμῖν, καὶ οὐχὶ ταῦτα μόνον, ἔστι γὰρ αὐτῇ κοινὰ καὶ τὰ Φαλάριδος χρήματα. V. Hesych. Illustr. in Empedocle. Sæpè integrè dotabant etiam. Noster x. Miles. *Vt desolatam puellam, parentumque præsidio viduatam, domus suæ tutela receptaret: ac mox arctißimo, sibique multum dilecto contubernali, largitus de proprio dotem, liberalißimè traderet.* Specimen munificentiæ huius insigne Vespasianus præbuit. Suetonius. *Vitellij hostis sui filiam splendidißimè maritauit, dotauitque etiam & instruxit.*

Tanti reuera estis, quantum habetis.] Horat. Serm. 2.

----Tanti quantum habeas, sis.

Poëta vetus apud Senecam, Epist. 115.

Tanti quisque quantum habuit, fuit. Lucillius,

Quantum habeas, tanti ipse sies, tantique habearis.

Arbor infecunda, & infælix.] V. Muret. Var. 8. 9. Brodæum Miscell. 1. 1. Iuret. ad Symmach. 10. 28. Mercer. ad Nonnium. Meurs. ad Lycophron.

Agellum, quem tibi vnicum &c.] Horatius,

Satis beatus vnicis Sabinis.

Solus.] Paulinus de S. Fælice,

---- Tria macri iugera ruris,

Ipse manu coluit, famulo sine.-----

Vno asello.] Miles. 9. de seipso tum sub asino delitescente. *Me pauperculus quidam hortulanus comparat quinquaginta nummis, magno vt aiebat, sed vt communi labore victum sibi quæreret.* Breuiter porrò, sed acerbè, Æmiliani siue μικρολογίαν, siue egestatem perstringit, nam *Quod fieri per asellum potest, vilissimè constat*, inquit Plinius Lib. 18. cap. 6. quod & fusè persequitur Columella. Lib. 7. cap. 1.

Ad tempestiuum imbrem.] In de mundo. *Tempestiui imbres, & spiritus haud infæcundi.* Pag. 28.

Ad t. i. triduo exarabas.] Promptum hoc è rustica disciplina. Plato apud Plinium Lib. 18. cap. 19. *Ara tempestiuè*, h. e, dum impendent imbres, post in sulcos casuri. atque ita Virgilium 4. Georgicorum capio.

———— Incumbere aratris,
Dum sicca tellure licet, dum nubila pendent.

Et Claudianum. Poëmat. de Nilo.

Fælix qui Pharias proscidit vomere terras,
Nubila non sperat tenebris condentia cælum,
Nec grauiter flantes pluuiali frigore Coros.

Locus est perquam luculentus, sed cuius sententiam corrumpit Barthius, dum τὸ *sperat*, *metuit* pessimè interpretatur.

De patria vero mea &c.] Hanc periodum excudi iussi-

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di Firenze.
CFMAGL. 1.6.2

mus ad emendationem Casaubonianam, nam in prioribus Libris confusior erat.

Numidiæ & Getuliæ in ipso confinio.] Hoc idem dicere voluit 4. Floridorum. sed is locus in Libris omnibus ita corruptus visitur, vt dixisse eum quiduis aliud putes. *Ita mihi & patria* (inquit) *in concilio Afric*. Lectio nihili: corrigend. ex hoc loco, *Confinio*.

Non video quid mihi sit in ea re pudendum.] Mixturam Patriæ suæ à contumelia vindicare satagit. hæc probri loco olim obijci solita, & à soli ambiguitate simile morum argumentum trahi. Silius. 16.-----*Dimitte bilingues.*

Æn. 1. *Ex animo socios*-----Virgil.

----*Domum timet ambiguam, Tyriosque bilingues.*

Plaut. Pers.

At hercle te hominem & syncophantam & subdolum,
Qui huc aduenisti nos captatum, Migdi-lybs, bisulci-lingua.

Terræ alumna.] Virgil.-- --*Terræ omniparentis alumnum.* Miles. 6. Noster. *Terræ omniparentis agiles alumnæ.* Inualuit sensus apud non indoctos haud sanus, hoc verbi nusquam poni pro *Altore*. Nonnium vt euincam non aduoco, nam etsi vocis διλογίαν innuit, inualidis tamen probauit argumentis: afferam fortiora ego, de quibus nec dubitari queat. Auienus de Carthagine.

Perieg. *Vrbs Phœnissa prius, Libyci nunc ruris alumna.*

id est, Metropolis. Idem de Tibride.

Romanosque Lares lapsu prælambit alumno. Et de Nilo,

--------- *Largo segetes quod nutriat amni,*
In Arat. *Arentesque locos vnda fæcundet alumna.*

Florus Lib. 3. cap. 21. *Alumna Vrbis Ostia*, h, e, quæ Romam alit, eò vndique commeatu vecto: Meretrix in veteri Lapide. ME VENERI ALVMNÆ ADDIXI. In χράσει *almus* vis eadem. Noster 4. Miles. *Orbis totius alma Venus.* Lucretius 2. ------*Liquor almus aquarum.* Seruius Georg. 2. *Almus ager*, *ab eo quod nos alat.* Festus. *Alma, sancta, siue pulchra, vel alens ab alendo.* Gloss. *Alma*, κλυτὴ, ἁγνὴ, ὡραία, θρέπτειρα. vet. Onomast.

Almus, Ζέδωρος. ſic *alumnari* pro *nutrire, educare*. Miles. 6. *Adoleſcentem iſtum quòd meis manibus alumnatus ſit, ſcitis omnes*. Et 8. *Canes rabidos & immanes* &c. *quos ad tutelæ præſidia curioſè fuerant alumnati*. Quæ omnia palam eſt actiuam ſignificationem habere: h. e. innuere, non τρόφιμον, ſed τροφόν.

Sol apricus.] Varro Myſter. *In ſole apricari*. Feſtus. *Apricum, locum à Sole apertum.* Gloſſ. *Apricus*, τόπος εὐήλιος.

Quid ex iſtis addi vel minui ad virtutem vel malitiam poteſt?] Extat in hanc mentem ſanè Oratio quædam Themiſtij περὶ τοῦ μὴ δεῖν τοῖς τόποις, ἀλλὰ τοῖς ἀνδράσι προσέχειν. alia tamen Curtius lib. 8. & Polyb. 4. Hippocrat. lib. de aer. & loc. Ariſtot. Polit. 7. 7. imò Plato tuus in Timæo, Menedemo, de Legg. 5. de Republ. 8.

Quando non in omnibus gentibus varia ingenia prouenêre?] Iul. Firmicus Mathes. I. 4. *De moribus gentium ſuperuacua diſputatio eſt, nam & Aſianos plurimos videmus, imò pænè omnes, ſobrietatis inſignia præferentes, & Græcorum leuitas frequenter modeſtæ grauitatis pondus accipit* &c. Confer Veget. I. 2.

Quanquam videantur quædam ſtultitia vel ſolertia inſigniores.] Idem Firmicus. *Quædam gentes ita à cælo formatæ ſunt, vt ſint propria morum vnitate conſpicuæ. Vnitas morum eſt* διάστασις ἐθνική.

Apud ſocordiſsimos Scythas Anacharſis ſapiens natus eſt.] Themiſtius, Ανάχαρσιν δὲ τὸν Σκύθην πάντων ἀκούεις, ὅτι καὶ σοφὸς ἦν καὶ Σκύθης. Iulianus Orat. ad Senat. & Pop. Athen. Τυχὸν οὐ παράδοξον ἐν πολλοῖς φαύλοις ἕνα γίνεσθαι σπουδαῖον. ἢ γὰρ, οὐχὶ παρὰ Μήδοις ὑμνεῖταί τις Δηϊόκης, Αβαρίς τε ἐν Υπερβορείοις, καὶ Ανάχαρσις ἐν Σκύθαις; At cur *ſocordes* Scythas Apuleius vocat? Herodotus ex Diametro pugnat, en verba eius. Ο δὲ πόντος ὁ Εὔξεινος ἐπ' ὃν ἐστρατεύετο Δαρεῖος, χωρέων πασέων παρέχεται (ἔξω τοῦ Σκυθικοῦ) ἔθνεα ἀμαθέστατα: οὔτε γὰρ ἔθνος τῶν ἐντὸς τοῦ Πόντου οὐδὲν ἔχομεν προβαλέσθαι σοφίας πέρι, οὔτε ἄνδρα λόγιμον, παρὲξ τοῦ Σκυθικοῦ ἔθνεος καὶ Αναχάρσιος. cenſen-

dum itaque est Apuleium hoc nomine omnes Ponti accolas intellegisse, Herodotum vnam eorum gentem ita propriè vocatam, quam Scymnus Chius *Nomadicam* appellasse videtur.

Καὶ τὸν σοφὸν δ᾽ Ἀνάχαρσιν ἔκ τῶν Νομαδικῶν
Φησὶ γενέσθαι τῶν σφόδρα εὐσεβεστάτων.

Athenienses catos.] Miles. I. *Athenienses catos illos, & omnis scientiæ magistros.* Attici acuminis apud veteres fama non infrequens. Tertullian. de anima. cap. 20. *Thebis hebetes & brutos nasci relatum est: Athenis sapiendi dicendique acutissimos.* D. Hieron. in cap. 3. Galat. *Athenis expeditiora nasci ingenia Philosophi gloriantur.* Martialis. ——— *Tibi cor limante Minerua*
Acrius, & tenues finxerunt pectus Athenæ.

Putabant enim acumen gigni ab aëris tenuitate. Cicero de Fato. *Athenis tenue cælum, ex quo acutiores etiam putantur Attici.* Vitæ Pythagoræ Author apud Photium. Cod. 249. διὸ καὶ οὐδ᾽ ἐπείσακτός ἐστιν (ὡς εἰπεῖν) ἡ παιδεία ἐν ταῖς Ἀθήναις, ἀλλ᾽ ἐκ τῆς φύσεως ὑπάρχουσα: τοῦ τοιούτου ἀέρος ἰσχνοτάτου ὄντος καὶ καθαρωτάτου, ὡς μὴ μόνον τὴν γῆν λεπτύνειν &c. ἀλλὰ καὶ τὰς ψυχὰς τῶν ἀνθρώπων. συμβαίνει γὰρ τὸν λεπτὸν ἀέρα τὴν μὲν γῆν βλάπτειν, τὰς δὲ ψυχὰς ὠφελεῖν. Adi Cassiodor. Var. 12.15.

Catos.] Glossæ Ὀξύς, ὁ νουνεχής. catus. *Catus*, ὀξύς, δεδιδαγμένος.

Pag. 29. *Munere populi.*] Rectius in alijs, *Munere populi Romani*, nam quod *Numine propitio* vir magnus voluit, neutiquam sequendum puto. Qui abnuunt τῷ *Romani*, *Populumque* κατ᾽ ἐξοχὴν dictum volunt, næ ij noua somniant, & citra fidem Authorum; nam etsi *Vrbem* ea figura reperias, vix *Populum*. Omnem verò scrupulum Cap. 28. eximemus simili Solini loco. *Cæsariensi* (inquit) *Coloniæ Cæsarea inest à D. Claudio deducta: Bocchi priùs Regia, postmodum Iubæ indulgentia Populi Romani dono data.* Quod ait, *dono data*, Noster *munere concessa* dixit, & (ni fallor) vtrumque absolutum ius notat. Itaque quæ de procu-

ratione Gentilis heic, facessant ocyus.

Nouo conditu.] *Conditus* est *Assignatio* siue *diuisio agrorum*: inde *Conditores* dicti quorum id munus in Coloniarum deductionibus. horum non infrequens mentio apud Limitum scriptores. Turnebus legit hoc loco, *nouo conditi. nouum* ὑπαρκτικῶς, vt apud Festum, *quum quid nouatur.* Tertullianus sanè hoc ipso argumento *nouitatem* extulit. *Viri Carthaginienses* (ait) *vetustate nobiles, nouitate fælices*, h. e, Coloniæ huius noua deductione. De Pall.

Splendidissima Colonia.] Omnia quæ in Coloniam cadere ornamenta possunt, videtur vnico hoc verbo congessisse. Tacit. German. *In splendidissima Rhetiæ Prouinciæ Colonia.* Cicero Philipp. 5. *Mutinam firmissimam & splendidissimam Pop. Rom. Coloniam.* Lapides.

.... DECVRIONI SPLENDIDISSIMÆ COLONIÆ.
.... ORDO ET POP. SPLENDIDISSIMÆ. COLON.
AVG. HIMEREORVM.

Patrem habui loco principe &c.] Quam claritudinem stemmatis sui vel è Milesijs patere voluit. Lib. 3. *Neque tuæ dignitatis, vel etiam prosapiæ tuorum sumus ignari, Luci Domine: nam & Prouinciam totam inclytæ vestræ familiæ nobilitas complectitur.* Et XI. *Nec tibi Natales, ac ne dignitas quidem &c. vsquam profuit.* De Patre vero quem hoc loci memorat, quique vulgo *Theseus* perhibetur, vide alia omnia apud Salmas. in Prolegom. ad Solin.

Duumuiralem.] Honoris apex in Municipijs, Colonijsque. Vlpian. l. 1. *D. de alb. scrib.* V. Scalig. Auson. Lect. Lib. 2. Panciroll. de Magistrat. Municipal. Alciat. Dispunct. Lib. 3 cap. 5. & ad l. 239. *de verb. signif.*

Cunctis honoribus perfunctum.] Miles. 10. *Gradatim permensis honoribus.* Scatet eiuscemodi Elogiis Inscriptionum corpus.

Exinde vt participare Curiam cæpi.] Ausonius.

Curia me duplex, & vterque Senatus habebat,
Muneris exortem, nomine, participem.

Participare Curiam, est in Decurionum ordinem adsciscí,

ſecus enim impos fuiſſet Duumuiratus. Paulus. l. 7. *D. de Decurion.* At verò *tradi Curiæ*, aut *Curialium obſequio*, tantum ab honore aberat, vt inter pœnas eſſet. V. Forner. Quotid. Lib. 1. cap. 28.

Nequaquam vt ſpero, degener.] Miles. 7. *Hæres & æmulus paternæ virtutis.* Ibid. *Nec ab illa paterna gloria, vel virtute mea deſciui.*

Zarathe.] Caſaub. *Zarath.* in eo enim (inquit) ἡ βαρβαρότης quam ridet Apuleius, quod nempe in aſpirationem deſinat, contra Græcam Analogiam.

Puditum eſt.] Florid. 1. *Apollinem tam humilis victoriæ puditum eſt.* Et 2. *Non pigebit me commemorare, quod illum non puditum eſt oſtentare.* V. Seru. ad Æneid. 10. Donat. in Andr.

Tam aſſeueratè obiectare?] Gellius 7. 5. de Polo Hiſtrione, *Tragedias Poëtarum nobilium, ſcitè atque adſeueratè actitabat.* Noſter heic ſupra, *In aſſeueranda Oratione.*

Auctoritatem.] Fuluij MS. Codex *auſteritatem*, non improbantibus VVouuerio & Gentile.

Totius Prouinciæ negotijs occupatum.] Florid. 2. *Prouincialium negotiis.* At videtur hoc loco Apologiæ excidiſſe quid; ex fide Meurſij enim in MSS. legitur, *Totius ſeueuiciæ Prouinciæ* &c. exin legebat ille, *Totius denique Prouinciæ*, &c. Hunc locum Barthius etiam tentauit, Aduerſ. Lib. 7. cap. 9.

Vana hæc conuitia aufertis?] Gellius Lib. 18. cap. 4. *Vanos doctiſsimi veterum non (vt vulgus) deſipientes, aut hebetes, aut ineptos: ſed mendaces & infidos, & leuïa inaniaque pro grauibus & veris aſtutiſsime componentes, vocabant.* quæ optimè vocis pondus in Apulcio monſtrant. Feſtus Auienus,

In Fab. *Vana laboratis aufer mendacia dictis.*

aufer Plautinum eſt. Trucul. *aufer nugas.* Aulul. *aufer cauillum.* Perſ. *Iurgium hinc auferas.*

Scelera immunia.] Mirum quantum hæc Lectio arrideat eruditis, Ego (quod in quibuſdam viſitur) *immania* mordicus retineo. Infra, *Sceleri nefando, immani,*

impetibili. Virgil. Æn. 1.

-----Scelere ante alios immanior omnes.

Latro in Catilin. *Huius immanissimi sceleris atrocitatem.* Ibid. *Deque vlciscendæ immanissimi sceleris atrocitate.* Saluianus 4. de Gubern. *Ad ea per scelera tam immania perueniri.* & alibi. *Criminum turpitudinem, scelerum immanitatem.* Pag. 30.

Flammam stipula exortam.] Virgil.

Vt quondam in stipulis magnus sine viribus ignis.

Sedulius Opere Paschali,

--------Velut ignis oberrans
Arentes stipulas, vires cui summa cremandi
Materies infirma rapit, victoque furore,
Labitur inualidæ deformis gloria flammæ.

Leges cerimoniarum.] Miles. XI. *Cerimoniarum ritus.* Florid. 2. *Cerimoniarum potentias.* Arnob. 6. *Cerimoniarum debita.* Gloss. MS. Cl. Bourdelotij, *Cerimoniæ, obseruationes relligionum.*

Magia id est quod Plato interpretatur Θεῶν θεραπείαν.] In Alcibiade puto. Porphyr. περὶ ἀποχ. L. 4. Παρά γε μὴν τοῖς Πέρσαις οἱ περὶ τὸ θεῖον σοφοὶ, καὶ τούτου θεράποντες, Μάγοι μὲν προσαγορεύονται, &c. Hesych. Μαγεύειν, γοητεύειν, θεραπεύειν θεούς. Quod verò Laërtius è Clitarcho tradit, Chaldæos περὶ Ἀστρονομίαν καὶ πρόῤῥησιν ἀσχολεῖσθαι, Magos περὶ θεραπείας Θεῶν διατρίβειν, videtur tantulum à vero abhorrere: nam & Magi vaticinabantur & astorum peritissimi erant. Cicero de Diuinat. *In Persis augurantur, & diuinant Magi.* Lucian. Macrob. Οἱ καλούμενοι Μάγοι, γένος τοῦτο μαντικὸν &c. Iuuencus Hist. Apostol. Lib. 1.

Gens est Eoi Phœbo orto proxima, regni
Astrorum sollers ortusque obitusque notare,
Quorum primores nomen tenuere Magorum.

Ammian. Marcell. L. 23. *Hystaspes Darij Pater, quum superioris Indiæ secreta fidentius* (suspectam hanc vocem habeo) *penetraret, ad nemorosam quandam venerat solitudinem, cuius tranquillis silentijs præcelsa Brachmannorum ingenia potiuntur: eorumque monitu rationes mundani motus, & side-*

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di Firenze.
CFMAGL. 1.6.2

rum, purosque sacrorum ritus quantum colligere potuit eruditus, ex his quæ didicit, aliqua sensibus Magorum infudit, quæ illi cum disciplinis præsentiendi futura, per suam quisque progeniem posteris ætatibus tradunt.

Puerum regium adolescentem Persæ imbuant.] Clemens
Στρωμ. 5. ab Ægyptijs hunc morem eos traxisse ait.

Pag. 31. *Thraci generis.*] Miles. 4. *Genere Thraco præditus.* ibi Colvium vide.

Θεραπεύεσθαι δὲ τὴν ψυχὴν ἐπῳδαῖς τισι.] Eadem Pythagoræ disciplina. Malchus in de vita eius. Τὰς ψυχὰς νοσοῦντας παρεμυθεῖτο, τοὺς μὲν ἐπῳδαῖς καὶ μαγείαις, τοὺς δὲ Μουσικῇ.

Vi cantaminum.] Miles. 1. *Violentia cantionum.* Ibid. *Cantionum virtutibus.* Orig. 1. contr. Celsum, ἐπῳδῶν δυνάμεις.

Venenarium.] De venenarijs mentio l. 29. *D. de pœnis.* Gloss. *Venenarius* φαρμακοποιός. Gloss. MS. Bourdelotij. *Veniarum, herbarum.* lege *Venenarium, herbarium.*

Quibus scrupulis.] Stuporem Steuuechij ingerentis *Satellitibus*? annon proximè præcessit, *cibari scrupulosè*?

Perniciem cæcam & ineuitabilem.] Magiam. Miles. 2. *Cæcas & ineuitabiles latebras Magicæ disciplinæ.* Et 3. *Potestas magicæ disciplinæ, & cæca Numium coactorum violentia.* Item x. de poculo infecto. *Perniciem cæcam visceribus furentem. Cæca pernicies*, κακὸν ἐνδόμυχον.

Pag. 32. *Magos nominant, quasi facere etiam sciant quæ sciunt fieri.*] Minuc. Octau. *Magi non tantum sciunt Dæmonas, sed etiam quicquid miraculi ludunt, per Dæmonas faciunt.*

Astanes.] legend. vt edidit Coluius. *Ostanes.* meminit eius infrà Noster. D. Cyprian. in de Idol. vanit. & Minuc. Fælix, (apud quem vulgò malè *Sosthenes*) Plinius Lib. 30. cap. 1. duos *Ostanes* ponit; alterum in exercitu Xerxis quum in Græciam descenderet: alterum citeriorem, M. Alexandri comitem.

Catharmoë.] καθαρμοί. V. Casaub. notas. Schott. Obseru. Human. 5. 15.

Socratis

Socratis Dæmonium.] Rectius heic quàm in Apodeixi peculiari, vbi *Deus* vocatur. Ipse Socrates apud Platonem, Plutarchus, Cicero, Maximus Tyrius (qui duas edidit de eo dissertationes) vbique Δαιμόνιον vocant eum, non *Deum*.

Post annos tredecim.] Poscere sequẽntia *quatuordecim* rectè Casaubonus notat.

Habet aliquid Apuleius domi quod secretò colit.] Idem hoc ab Ethnicis obiectum Christianis. Minuc. Octau. *Cur etenim occultare & abscondere quidquid illud colunt magnoperè* (lego *tantoperè*) *nituntur, quum honesta semper publico gaudeant, scelera secreta sint?* Sophocl. Electr.

πῶς τὸ δ᾽ εἰ καλὸν τ᾽ οὖργον σκότου δεῖ;

Morbo corporis impeditus.] Acidalius *impetitus* otiosè. Pag. 33.
Cicero Verr. 5. *Ætate & morbo impeditus.* Noster in Milesiis, *Morbo implicatus.* Nonnus in Ioann.

——— νουσαλέῳ πεπεδημένος ἄψεα δεσμῷ.

Symmachus. 7 28. *Febre impeditus.* Ammianus Marcel. L. 14. *Ægritudine colligatus.* Pari elegantia est vbi pro sano *Expeditum* ponunt. Miles. 9. *Sanum me, atque omni morbo scirent expeditum.* Suprà heic. *Sanitas expedita, imbecillitas laciniosa est.*

Bono periculo.] Infrà. *Cui bono periculo domus fortunam concrederet.* Iterum, *Et iam bono periculo ad testimonium illud Crassi* &c. In de Deo Socrat. *Haud scio an bono, certè quidem meo periculo.*

Pro accusationis longitudine largiter aquæ superest.] De aquâ notum. At quid illud? *Pro accus. long.* Barthius æqualia vtrinque dicendi spatia notari contendit, malim ego sesquialteram proportionem ex parte Rei, quod in caussis, capitalibus duntaxat, aliquando moris fuisse docent Plinius in Epistolis, & Asconius Verr. 3. *Aduers. 5. 12.* *Lib. 4. Epist. 9.*

Ista multitudo, quæ plurima vndique ad audiendum conuenit.] Florid. 4. *Tanta multitudo ad audiendum conuenistis.*

Potius habeant.] Multi heic *aueant* legunt, quibus accedunt quæ & Cujacius notat ad Paul. *Recept. Sentent.* L. 3.

Tit. *de Testam.* ego in vulgata lectione nil video quod non optimè ferri potest.

Officij gratia, quàm lucri caussa.] ἔλλειψις τοῦ *potius* iam vel pueris nota, adeò nil heic Elmenhorstius agit cum Fuluij MS.

Pag. 34. *Cuius obtentu & voluntate à patruo eius accusor.*] *Dederat Libellum enim nomine nepotis sui, adscripseratque se ei adsistere &c. scilicet vt obtentu eius ætatulæ ipse insimulationis falsæ non plecteretur.* Verba sunt Authoris in limine Apologiæ.

Phrygionibus.] Salmas. ad Vopiscum. Seriuerius ad Senecam.

Vt faber mihi piscem, piscator mutuò lignum dedolaret.] Manca lectio, quam fæliciter ita è Florentino Elmenhorst. suppleuit. *Vt faber. m. p. euerreret; p. m. l. d.*

Maleficio] Magiæ, *sic in* XII. QVI MALVM CARMEN INCANTASSIT. V. Heins. ad Silij Italici. Lib. 3.

Panem pretio mutaui.] Græcismus *pretio mutare*. Timon apud Gellium.

Lib. 3. cap. 17.

Πολλῶν δ᾽ ἀργυρείων ὀλίγην ἤλλαξας βίβλον.

Cupediarijs.] Quos Onomast. vetus reddit Ζωμοποιούς, quasi dicas, *gnaros iuris condiendi*: ego nec de illis, nec καθόλου lautiorum edulium venditoribus Apuleium loqui puto, prorsus nec alio genere hominum quàm Piscatoribus. Miles I. *Forum Cupedinis peto, inque eo piscatum opiparem expositum video. Forum Cupedinis, est Forum piscatorium,* ἰχθυοπώλιον, vt in vett. Glossis. Temerè aduersetur nemo, stat à nobis Scaliger, μάρτυς σεμνὸς μάλα καὶ ἀξιόπιστος.

Pag. 35. Depenso parantur.] *Depenso* non valet *Immenso pretio*, (quod Gentilis vult,) sed pretium nudè numeratum, sine intensione. Suprà proximè. *An ex eo intellexistis maleficio quæri pisciculos, quod pretio quærebantur?* Infrà. *Piscatoribus mercede inuitatis.* Pretium, & mercedem, gratuitæ donationi opponit.

Magiæ desiderari.] Valeat Fuluiana lectio *destinari*. Infrà *Desiderata ad res venereas marina obscœna.*

Id quod solent.] τὸ *Id* VVovver, non male expungendum censet.

Quo proximo signo.] Infra, *Patiens & oppido proxima humanitate.* h. e, (vt supra notauimus) *manifesta.* Minuc. Octau. *Apertius, proximius.*

Altilia.] Miles. x. *Carnes lasere infectas, altilia pipere inspersa.* *Altilia* dixeris omnia in saginam tradita, proprie tamen volatilia. Gloss. *Altilium,* Σιτευτῶν. *Altiles* Σιτισταὶ. legendum fors. *Altores*, *Auarij* nempe, quos olim in Oeconomia lautiorum locum habuisse legimus, Lapis

.... PRISCVS.
L. VARI. AMBIBOLI.
AVIARIVS. ALTILIARIVS.

Alius ANTIGONVS. DRVSI. CAES.
AVIVM. FARTOR. &c.

Quid enim competit ad amoris ardorem &c. piscis, aut omnino res pelago quæsita?] Multum. Hesych. Illustr. Αἴσωπος, οὐχ ὁ μυθοποιὸς, ἔγραψε περὶ Ελένης, ἔνθα φησὶ πάνα ἰχθυῶ καλεῖσθαι κητώδη, ἐν τούτῳ δὲ τὸν Ασερίτην λίθον ευρίσκεσθαι, ὃς ὑπὸ τῷ ἡλίῳ ἀνάπλεται, ποιεῖ δὲ πρὸς φίλτρα. Eadem Suidas, & Ephestion apud Photium. Nec dissimile de Echeneide tradit Aristoteles De animal. 2. 14. de Mustela marina Ælianus. Var. hist. 15.13.

Venus pelago exorta.] Miles. 2. *Mari edita, fluctibus educata.* Et 4. *Dea quam cærulum profundum peperit, & ros spumantium fluctuum educauit.* Iulius Solinus Pontic. fragm.

——— Quæ semine cæli
Parturiente salo, diuini germinis æstu:
Spumea purpureis dum sanguinat vnda profundis
Nasceris è pelago. ——— V. Tiraquell. ad l. 9.

Connub. Num. 166. & 167. Ritterhus. ad Oppian. Cyneg. 1.

Vittas molles, & verbenas pingues, & Thura mascula.] Pag. 36. Eclog. 4. Ex eo Nemesianus.

Quid prodest quod me pagani mater Amyntæ,

Ter vittis, ter fronde sacra, ter thure vaporo
Lustrauit? ———

Thura mascula.] Turneb. Aduers. 10. 2. Tiraquell. vbi suprà, num. 66. & 67.

Licia discolora.] Quæ infrà Læuius *Tanias bicolorias* vocat.

Limum durabilem, ceram liquabilem] Ioan. Sarisburiens. Polycrat. 1. 12. *Ad affectus hominum immutandos in molliori materia, cera fortè vel limo, eorum quos peruertere nituntur, effigies exprimunt.* Plura de his malis pupis Heins. ad Theocrit.

In opere serio.] Lactant. Diuin. Instit. Lib. 3. cap. 29. *In opere valde serio, vbi præcepta vitæ* &c.

Detergenda.] Malim cum aliis nonnullis *detegenda. degere, detrahere.* V. Nonnium Marcellum.

Exscindenda.] Sequor lectionem Coluij, *Excidenda.* Florid. 2. *Lingua excidenda est.* Miles. 5. *Ferro caput excideres meum.*

Inuncanda.] Frustra eximius Pytheus *Inescanda.* V. Brantii & Coluii Not. item Sauar. ad Sidon. Concion. Lib. 7. Epist. 9.

Fluctum scrutaris.] Voce aptissima vsus est, *Scrutari.* Manilius 4.

Scutarique nouum pelagus. ———

Claudian. 4. Consul. Honor.

——— *Calidi scrutatus stagna profundi.*

Priscian. in Perieg.

Scrutantur ripis alij torrentibus imbri,
Berylli gemmas. ———

Ausonius Mosell. *Scrutatur toto populatrix turba profundo.* Ibid. *Ille hamis & rete potens, scrutator operti Nereos*------ Stat. Theb. ——— *Scrutator aquarum.* Et Sylu. 3.

Fluctiuagos nautas, scrutatoresque profundi.

Nonnus in Ioann. cap. 1.------Ερευνητῆρα θαλάσσης. Valeant deliria hominum in Apuleio noua omnia aut absoleta somniantium. Scriptor cum primis purus, elegans,

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di Firenze.
CFMAGL. 1.6.2

Latinus eſt: Leporis & amœnitatis Pater, norma proprietatis.

Niſi te dudum animaduertiſſem Græcam Pudentillæ Epiſtolam legere nequiuiſſe.] Infrà. *Hic qui Epiſtolam Pudentillæ Græcatiorem legere non poterat, hanc vt ſuam, facilius legit, & aptius commentauit.*

Verſus ipſos quos agnoſcent &c] Ita Libri quos vidi omnes, nulla Syntaxi planè. Coluius vt conſtaret aliqua, pro *ipſos*, *poſui* legit. At quæ (per Deos) eſt hæc ratio emendandi? Adeon' pro libitu licebit mutare omnia, & ſententiam ſtruere etiam per fas ac nefas? Si hoc conceſſum, næ ille bardus & bucco, qui non facile ſanauerit Authorum corruptiſſima quæque. Innitendum eſt in coniecturis, apicibus literarum: inſiſtendum veſtigijs vulgatæ lectionis: quibus quantò receditur, eò prauiora quæ ſuggerimus, magiſque à vera Critica aliena eſſe certiſſimum eſt. Hæc parcè, non vt Manibus inſultemus eruditi iuuenis, (iudicij medius fidius in his ſtudijs ſubactiſſimi) neque verò quod voculam eam cenſeamus ſollicitandam, (quam nullatenus in mendo cubare fidenter ſpondeo) ſed vt moneam, ſi quis in ea locus mutationi fuiſſet (quod quidem ille perſuaſum habuit,) debuiſſe eam ingerere emendationem aliquam minus longinquam. Nos (vti diximus) τὸ *ipſos* ſanum præſtamus: quærendus alibi defectus, dico in clauſulæ principio; eius non hiatum, ſed rimulam expleo inſertione vnius interiectiunculæ, quam Authoris effuſam calamo deierabis mihi. Lego. *En verſus ipſos, quos* &c.

Qui Lælium legère.] Ambigi à doctis video quid heic ſcribendum, aut quis hic *Lælius* de quo alibi nulla mentio. *Lælios* quidem nouimus quoſdam, nullos qui Amatorijs luſerint. Quærendus heic Scriptor quiſpiam Ἐρωτοπαιγνίων. Eum Scalig. *Læuium* putat, de quo Feſtus in *Rediuia*. Auſon. Cent. Nupt. Gellius. 2. 24. Macrob. 1. 18. Plin. ad Pontium Epiſtol. Lib. 7. Laudatur prædictis ſanè nomine *Lælij Liuij*, & *Neuij*, Scaliger vbi- *Auſon. lect. 2. 27.*

Not. ad Eustath.
Animad. 6.13.
In Prolegom.

que *Leuium* rescribendum censet. eruditiss. Gauminus retinet *Lælium*. Iunius & Vinetus à *Liuio* stant, *Andronico* nempe, qui fabulas Romæ docuit etiam ante Ennium. maximè probabilis videtur sensus Scaligeri, quem & firmat accuratissimus Solini enarrator.

Philtra omnia vndique eruunt.] En tibi versiculos qui ita torserunt Criticos dicam, an quos Critici? Exiguum id visum est vt eos emendandos susciperent qui de professo hanc Spartam ornauerunt, puta Coluium, Casaubonum, Gentilem, vt mittam reliquos: nisi accederent & qui aliis intenti, tamen de via deflecterent, captarentque, quantum potuit, occasionem eos emendandi. Vtrorumque coniecturas in medium dabimus, non laxè, vt ab iis scriptas offendimus, sed coactè, & recisa omni περισσολογίᾳ, à quâ tantum abhorremus, vt in hac opinionum multitudine suspiciones nostras proponere pænè nobis religio sit.

Not. ad Solin.

Antipathes illud quæritur.] Rectè eruditiss. Salmasius duplex heic mendum aduertit. In voce *quæritur*, & in ordine versiculi ipsius. Στίχος hic præponendus priori, legendumque *quærito*. nam quis adeò imperitus est qui non agnoscat προσφώνησιν?

Annot. poster. 198.

Antipathes.] Ita primus restituit Pius, non Turnebus vt Casaubono visum, qui tamen τὸ *Antiphates* censet retineri posse. *Antipathes* Μῶλυ est, Alexipharmacum illud longè decantatissimum, quo Mercurius Vlyssen munijt aduersus Circen. V. Eustath. ad Odyss. x. Plin. Histor. 25.4.

Trochiscili, vngues.] Pius coniunctim legit *Trochyli vngues*, refertque ad *Trochilum* auem (quæ & *Regaliolus*: Aristoteli πρέσβυς dicta:) sed heic (vt in sequentibus) nugatur nugacissimè. Salmas. *Trochus, pili, vngues.* τὸ *vngues:* retinet etiam Gaulminus ad Eustath. Scimus nos & *pilos* & *vngues* sæpius veneficiis adhibitos, magis arridet tamen hæc lectio, *Trochisci, Iynges. Trochos* seu *Rhombos* autem *Iyngibus* signatissimè adiunxit, nam & simul

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di Firenze.
CFMAGL. 1.6.2

positos reperias in vſu Magico, vt iam ex Pindari Scholiaſte aliis adnotatum. Tzetzes Chiliad. XI. 380.

Καὶ ὅλον ὁλοκλήρως δὲ περὶ ἔρωτας τὸ ζῶον
Ἐκτεταμένον τοῖς πτεροῖς ἐπὶ τινὸς τροχίσκου,
Καὶ συμπεριστρεφόμενον εἰς ὄνομα ἐρῶντος,
Τοῦτο κυρίως γίνωσκε τὴν Ἴυγγα ὑπάρχειν.

Eiuſdem vſus, & ferè formæ fuere ſphærulæ Hecaticæ. Pſellus in Scholiis ad Oracula Chald. Ἑκατικὸς στρόφαλος σφαῖρά ἐστι χρυσῆ, μέσον σάπφειρον περικλείουσα, διὰ ταυρείου στρεφομένη ἱμάντος, δι' ὅλης αὐτῆς ἔχουσα χαρακτῆρας· ἣν ἐπιστρέφοντες ἐποιοῦντο τὰς ἐπικλήσεις. καὶ τὰ τοιαῦτα καλεῖν εἰώθασιν Ἴυγγας, εἴτε σφαιρικὸν εἶχον, εἴτε τρίγωνον, εἴτε καὶ ὅτι σχῆμα. ἃ δὴ δονοῦντες τοῖς ἀσήμοις ἢ κτηνάδεις ἐξεφώνουν ἤχοις, γελῶντες, καὶ τὸν ἀέρα μαστίζοντες. *Tæniæ* quæ ſequuntur heic, ſat notæ, cui minus Caſaubonum adeat. Verſiculus quartus non controuertitur, in quinto ſudatur maximè. Vulgò ad hanc faciem exhibetur:

Aureæ illices bichordilæ.] Pius, *Aureæ, Iynges, trychiæ, cordylæ*, deſignans piſces quoſdam nimis infæliciter. [Ad Virgil. Cyrin.] Scaliger (quem ſequutus eſt Delcampius) *Auriplices bitortilæ. Auriplices* refert autem ad ſigilla Magica quædam, in Gloſsis *Ipſiplices*, apud Feſtum *Ipſullices* perperam appellata. Gaulminus retinet vulgat. *Aureæ illices. Tænias* (inquit) *radiculas* &c. Amoris *illices* vocat, quia eum conciliant. *aureas* dixit, vt & alii χρυσῆν ἔρωτος μανίαν. Caſaubonus verſiculum hunc (qui vulgò quintus) ponit quarto loco, refertque ad *Tænias* illas quæ claudunt στίχον tertium. ſcribi autem debere putat *Alterplices bicolorea. Alterplices, duplices.* vt apud Feſtum Pompeium. [Ad pall. Tertull.] *Bicolorea*, vt *licium varij coloris* apud Petronium. Salmaſius (omnium nouiſsimus) *Auri plices*, legit. *Plices* tabellas vocat, quas πτυχὰς Græci; alibi tamen alia, atque ex membranis vett. ſcribendum omnino cenſet, *Sauri, illices bicodulæ.* [Not. ad Solin.] *Sauros* (retenta Græca voce) *Lacertos* vocat, quos etiam memorat Theocrit. φαρμακευτρ. *Illices bicodulas* ait *Iynges* eſſe, id eſt σεισοπυγίδες, dictas *bicodulas*, quod

caudas vibrando duplicent: ſic ſerpentes *bilingues* dictos à linguæ ſpiſſo motu, & apud Heſychium τὰ δέρματα διπλοῖ, nempe à tremula vibratione.

Hinnientium dulcedines.] Idem fuſiſſimè ad Solinum, pag. 939. & ſeqqu.

Pag. 37. *Quare autem videatur nihil adiutare, dicam vnde id coniectem.*] Locus à pluribus ventilatus. legitur in quibuſdam. *quanquam videatur*, &c. melius Acidalius. *Quam* (Magiam) *quur videatur* &c. τὸ *id* enim quod ſequitur, παρέλκει, vt & alibi.

Pythagoram Zoroaſtris ſectatorem.] Imo *Auditorem*. Florid. 4. *Sunt qui Pythagoram aiunt eo temporis inter captiuos Cambyſæ Regis Ægyptum quum adueheretur, doctores habuiſſe Perſarum Magos, ac præcipuè Zoroaſtrem, omnis diuini arcani Antiſtitem.* Sed turbat temporis ratio, enim Pythagoras recentior multo. *Zaradæ* tamen Pythagoræ præceptoris meminit Plutarchus in περὶ τῆς ἐν Τιμαίῳ ψυχογονίας· qui an idem cum Malchi *Zabrato*, & *Nazarato* Clementis Alexandrini, vide apud incomparabilem Seldenum noſtrum in de Diis Syris, Syntag. 2. cap. 1.

Subſiciuam Græciam.] *Græcia exotica* Plauto in Menechm.

A quibuſdam piſcatoribus euerriculum trahi, fortunam iactus eius emiſſe.] Valerius Lib. 4. cap. 1. *A piſcatoribus in Mileſia regione verriculum trahentibus, quidam iactum emerat.* Gloſſ. & Onomaſt. *Verriculum*, Σαγήνη.

Iuſſiſſe illicò piſces qui capti tenebantur, ſolui retibus & reddi profundo.] Fuſius rem narrat Plutarchus Sympos. 8. 8. & Tract. Πῶς ἄν τις ὑπὸ ἐχθρῶν &c. Similem (vt Arnob. vocat) humanitatem, Plutarch. χρηστότητα ἐυεργησίας, in Xenocrate Ælianus memorat, Var. 13. 31.

Quos ſcilicet] Piget dicere adeò elegantem κρᾶσιν à viro maximo ſollicitatam, vtique cum eandem vim habeat quam illius τὸ *ſcire licet*.

De manibus amiſſurum.] Miles. 6. *De manibus emittas offulam.* Et 8. *Prædam medijs manibus amittimus.* Cæſar Bello

ciuil.

ciuil. 1. *Hostem ex manibus dimitti.* Idem 6. Gall. *Prædam ex manibus dimitterent.* Et alibi. *Fortunam tantam ex manibus dimittant.*

Terræ scripsisse.] Et heic infæliciter idem eximius vir legit *ascripsisse.* Authori nostro nil solennius quam simplicia pro compositis ponere, & è conuerso. suprà. *Magiæ argumentum de piscibus recepisti.*

Nec Proteus faciem.] h. e, ὄψιν, speciem, siue corporis Pag. 38. facturam. Nonnius. *Vt ab aspectu species, & à fingendo figura, ita à factura corporis, facies.* V. Casauboni notas.

Vlysses Scrobem] Miles. 1. *Deuotionibus sepulchralibus in scrobem procuratis.* Lycophron. ψυχαῖσι θερμὸν αἷμα προσσείσας βόθρῳ. Ouid. Metam. 7. Horat. Sat. 8. Silius Ital. Lib 13. Theodoret. θεραπευτ. Serm. 8. Iustin. Martyr. Apolog. 2. Philostrat. de vit. Apollonij. 4. 5. Euseb. in Hieroclem. Nicephor. ad Synes. περὶ ἐνυπν. Omnium accuratissimè Heliodor. Lib 6.

Penitùs piscium ventribus.] Scio Apuleium scripsisse *penitis*: & ita legam ego vel solitarius. Miles. 5. *Penitis præcordijs.* xi. *Penita mente conditum.* In de Deo Socrat. *Penitissimis mentibus.* Miles. 6. *De summi fontis penita scaturigine.*

Mercurius carminum vector.] Locus variè interpolatus. Scripserim *Animarum vector*, aut *Animarum euocator.* Tertullian. de anima, cap. 53. *Tunc exultat aut trepidat, prout paraturam deuersorij sui sentit de ipsius statim Angeli facie, euocatoris animarum, Mercurij Poëtarum.*

Illex animi Venus, & Luna noctium conscia, & Manium potens Triuia.] Diuersis nominibus hisce intellige idem Numen: Lunam nempe, *Deorum Dearumque illam vniformem faciem, cuius Numen vnicum multiformi specie, vario ritu, nomine multijugo totus venerabatur orbis.* Verba sunt Authoris Milesia xi. Lunam autem præfuisse τοῖς ἐρωτικοῖς, Magorumque Venerem fuisse, doctissimè Seldenus monstrat iam laudati operis Syntag. 1. cap. 2. Videsis & προλεγόμενα eius de ista πολυωνυμίᾳ, quàm a

Magis eò oſtendit vſurpatam, vt virtutis carminibus plus eſſet, & facilior venia.

Neptunus cum Salacia , & Portunus cum omni choro Nereidum.]Philoſtrat. Heroic. Ποσειδῶν τε αὐτὸς, καὶ Ἀμφιτρίτη, Νηρηΐδες τε ξύμπασαι. *Salacia* vxor Neptuni. D. Auguſtin. 7. de Ciuit. &c. *Iam vtique habeat Salaciam vxorem Neptunus*. Nec aliud quàm mare. Miles. 4.*Grauis piſcoſo ſinu ſalacia.* Gloſſ. *Salacia.* Ἀμφιτρίτη. Varro hoc nomine notat æſtus receſſum.

D. L. L. 4.

Portunus cum omni choro Nereidum.] Miles.4.*Nerei filiæ chorum canentes, & Portunus cærulis barbis hiſpidus.*

Magicas poteſtates.] Miles. 3. *Diſciplinæ Magicæ poteſtate.*

Qui vectem perfoſſor.] Feſtus , *vecticularia vita dicitur eorum , qui vectibus parietes alienos perfodiunt , furandi gratia.* Optatus (quem corrige) contra Donat. Lib.2. *Diuinum opus malitiæ vectibus deſtruentes.* vulg. *militiæ* Gloſſ. *Vectis*, Μοχλὸς σιδηροῦς. Idem & *Laberna*, Gloſſ. Iſid. *Laberna,ferramentum latronum, graſſatorum, vel furum.*

Sicarius.]Gloſſæ Nomicæ ; Σικάριος, ἀνδροφόνος: παρὰ τὴν σίκαν , ἥ ἐστι σιδηρᾶ μάχαιρα. Et quidem ſatis conſtat de *Sica.* at verò de *Cicra* , quam aliæ Gloſſæ ἀσπίδα ληστρικὴν vocant, adeò in promptu res non eſt vt ne quærendum ſit.

Quin id poßit.] Roman. Edit. *Quod non poßit.*

Aliquid aliquà obeſſe.] Lucillius Sat. L. 26.

Euadat ſaltem aliquid aliquà quod conatus ſum.

Ad triſtitudinem intelligi.] P. Syrus.

Ad triſtem partem ſtrenua ſuſpicio.

Ad nequiorem ſuſpicionem trahuntur.] *Rapere in priorem partem.* vocat Terent. Adelph. Cicero *In contrariam partem.* Famil. 10. 33.

Pag. 39. *Propulſaſſe.* Edit. princeps Rom. *propulſatos eſſe*, atque ita Apuleium ſcripſiſſe Caſaubonus putat. Eò cadit *propulſos eſſe*, quod Clariſſ. Salmaſio placet; *ſic crines tonſus eſt* pro *totondit* apud Solinum: & in Gloſsis, *Compilatus eſt*, ἐσύλησεν: pro *compilauit.* Tacit. Annal. 13. *Illuſum eſſe*, pro *Illuſiſſe*, &

ibid. 15. *Subuecta essent*, pro *subuexissent*. Coluius legendum censuit *propulsum isse*. Infra *Pari pertinacia prohibitum isse*. Iterum. *Vt videretur meritò vltum ire*.

Gulones, qui impenso pisces pretio à piscatoribus mercantur.] *Gulones* vocat quos Apollonius apud Philostrat. τῇ γαστρὶ πάντα χαριζομένους. *impenso pisces pretio mercari*, est quod ibidem τοὺς ἰχθύας ὠνεῖσθαι πλειόνος ἢ τοὺς κοππατίας οἱ λαμπροί. passim (vt in limine dixi) exprimit Apollonium Noster.

Impenso pretio.] Infrà. *Impenso pretio per piscatores quæsisse* &c. Cæsar. bell. Gall. 4. *Impenso parat pretio*. Gellius lib. 3. c. 17. *Quod impenso pretio Librum* &c. *emisset*. Cicer. ad Attic. 14. 13. *Minusculam verò villam vtique Quinto traditurum vel impenso pretio*. Hæc eò plura adduxi, vt loquutionem istam minus insolentem probem, mutatamque à viro magno haud citra noxam. Ait in vett. legi, *Impendio à piscatoribus merguntur*. Ita Plinius de coquis. *Domini censum mergunt*. Plura de verbo βαπτίζειν in hac notione affert, non inelegantis obseruationis, sed quæ (vereor) locum heic non habent, si perpensa. Elmenhorstius etiam (cuius (ex fide membranas eum laudare puto) legi ait, non, *Qui impendio à piscatoribus merguntur*, sed, *Qui impendio pisces pretio à piscatoribus merguntur*. vnde rectè, & minima mutatione vulgati Codices. *Qui impenso pisces pretio à piscatoribus mercantur*.

Quorum moderatus vsus salutaris, commistio vel quantitas noxia.] Marcellus Carmine de Medicina.

Namque salutiferas disponit pagina curas.
Isthic reperies per nomina, perque medelas
Descriptas species, & pondera mensurarum;
Congrua quæ sapiens sumes moderamine recto;
Ne fallare vide, ne quæ sunt parta saluti,
Vertat in exitium non sollers cura medentis.

Imp. Manuel Paleolog. Orat. 5. Οὐ μόνον τὰ παρὰ τῶν ἰατρῶν, ἀλλὰ καὶ πάνθ' οἷς χρώμεθα, εἰ χρῷτό τις οὐ καλῶς, οὐδὲ μετὰ τοῦ προσήκοντος μέτρου, βλαβερὰ ἂν γένοιτο.

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di Firenze.
CFMAGL. 1.6.2

Eius mihi aut formam commemorent.] *Commemorare* est *dicere.* Serenus Sammonicus.

Est & vis morbi quod telum commemoratur.

Suprà Noster. *De quadam saga adhunc modum memorauit.* Gloss. *Commemora,* φράζου.

Medicinæ non ignarus.] Infrà. *Medicinæ neque instudiosus, neque imperitus.*

Vel si id nequierint,] Miles. 9. *Vel si id nequierint, certe larua, vel aliquo diro Numine immisso.*

Pag. 40. *Callidissimi accusatores mei, vt sibi videntur.*] Scribit eximius Casaub. *callidissimè.* at cur mutemus vulgatam lectionem? inest his verbis *vt sibi videntur*, εἰρωνεῖα, cuius infra simillima illa. *præacutè vobis repperisse videbamini.*

Interfeminium.] Onomast. vet. *Interfeminium*, τὸ γυναικεῖον. An & ita in Glossario legend.? vbi vulg. Μεσομήριον, *Interfemus.*

Interfeminium tegat, & femoris obiectu, & palmæ velamento.] Prorsus vt in isto signo Arundelliano.

cuius ſchematis etiam expreſſionem videre eſſet in Mileſiis, ſi liceret per caliginem ſpiſſam illam corruptorum Codicum. legitur, *Glabellum feminal roſea palmula obumbrans de induſtria, quam tegens verecundia.* Editt. Rom. & Ald. *Glabellum feminal vel. roſea palmula obumbrans* &c. Codex. MS. meus, *G. f. vel; ros. pal.* &c. quæ certe ſcriptio proxime à vero abeſt: lege ex compendii veſtigiis, *velamento roſea palmula*, Miles. XI. *velamentum naturale* vocat.

At ego illi contra iuſtius exprobrauerim &c.] Fallit Cl. Sauaro, dum heic innui Æmilianum putat. cauſſas is nunquam egit, *homo agreſtis & barbarus: vir vltra Virgilianos opiliones & bubſequas ruſticanus*: vt quidem paſſim indigitat eum Apuleius noſter. τὸ *illi* refer ad Tannonium, de quo ſuperius.

Fringultiat.] Infra de eodem. *Vix ſingulas ſyllabas fringultientem.* Vbi vide notata nobis.

Quibus tandem verbis accuſaſſes crimen illud &c.] Non aliud eſt hoc crimen quam balbuties illa. quod eò moneo, vt ne prima facie impingant alii itidem vt ego feci, dum hoc crimen nimis longinque inueſtigarem. Cur autem Naturæ vitium appellat crimen? puto, quòd cum præ infantia adeo inepte blatteraret, eloquentiam non timuit profiteri, & Patronum agere.

Veretillum.] Gloſſæ & Onomaſt. vet. *Veretrum*, Αἰδοῖον. Gloſſæ Arabico-lat. *Veretrum, portum orinum.* Legerim tantiſper *porcum marinum.* V. in voce Ἀλεσούελος Etymologum. Iſid. Orig. Lib. XI. cap. I.

Virginal. Idem in Gloſſ. *Virginal, membra virginis in quo habitat.* fors; *V, membrana virginitas in qua habitat.* Omnino altera lectio nil expedit.

Pag. 41. *Eliciendos mortuos.*] Expreſſit voce aptiſſima vim eam quam paſſim Magicis carminibus tributam videas. Neque alio putem ferenda quæ in Gloſſis lego, *Elicuit*, Ἐξεβιάσατο. *Eliciens*, Ἐκβιαζόμενος. *Elicia* hæc ψυχαγωγίας vocat Max. Tyrius Diſſert. 13. Iuſtin. Mart. Apolog. 2.

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di Firenze.
CFMAGL. 1.6.2

ψυχῶν κλήσεις. Milesſ. 1. Noſter, *Manium ſublimationes.*

Marina caluaria.] Scilicet propter ὁμωνυμίαν terrenæ, quæ in maleficio frequens. Miles. 3. Noſter (officinam feralem deformans,) *Heic nares & digiti, illic carnoſi claui pendentium: alibi trucidatorum ſeruatus cruor, & extorta dentibus ferarum trunca caluaria.* Petronius de ſaga vetula. *Pannum de carnario detulit furca, in quo faba erat ad vſum repoſita, & ſincipitis vetuſtiſsima pars mille plagis dolata.* Ioannes Sariſburienſis, vbi de maleficijs Iuliani. *In Carris aperto templo, quod vſque ad reditum ſuum clauſum eſſe præceperat, inuenta eſt mulier capillis appenſa, manus extenſas habens, aperto vtero: in cuius iecore euentum belli Perſici fuerat ſpeculatus. In Antiochia quoque arcas in Palatio plurimas, humanis capitibus plenas inuenerunt.* *Humana capita* iſta non alia quam *caluaria* puto. *Lib. 1. cap. 21.*

Nugas marinas, & quiſquilias littoraleis.] Puta, *Conchiliorum reduujas*, vt apud Solinum. *Muricum, oſtreorumque fragmenta*, vt apud Melam; φυκία καὶ βρύα, ἐκβαλλόμενα εἰς τοὺς αἰγιαλοὺς, καὶ εἰς τὰς ψάμμους, ἄτερπνα πάνυ, καὶ οὐδὲ ὀνομαζόμενα. Ita eas in Epiſtolis deſignat Iulianus.

Nugas, & quiſquilias.] Iunxit eaſdem voces etiam prima Miles. *At has quiſquilias* (inquit) *quanti paraſti?* & continuo, *A quo iſtorum nugamenta hæc comparaſti?*

Neſciſſe vos quid à me quæſitum fingeretis.] D. Hieron. Apolog. 3. in Ruffin. *Ex quo apparet iuxta inclyti Oratoris ſententiam, ſe voluntatem habere mentiendi, artem fingendi non habere.* Idem Præfat. Lib. 4. in Hierem. *Habentes quidem voluntatem & rabiem mentiendi, ſed artem fingendi & latrandi non habentes.*

Congeſtim & aceruatim.] Miles. 4. *Pulmentis aceruatim, panibus aggeratim, poculis agminatim ingeſtis.* Gloſſæ, Σωρηδὸν, *Aceruatim, conceruatim*, lege *coaceruatim.*

Quamlibet leuiter motis flucticulis.] Seneca de Benef. Lib. 1. cap. 9. *Paululum duntaxat vltro aut citro mota, vt fluctus.*

Foras euoluuntur.] Quidam *foros*, alij *oras.*

Conchulam ſtriatam.] Plinius. *Striata concharum modo.*

Sidonius Lib. 4. Epist. 8. *Quod posset aptari conchæ capaci, quæ per ansarum* (lego *ansatum*) *latus vtrumque in extremum gyri à rota fundi, senis cauatur striaturis.* Glossæ *Striata.* Ζυγρωτά. V. Vitruuium Lib. 4. cap. 4. Palmariam corruptæ vocis huius restitutionem debemus Coluio ad 2. Florid. Edebatur *decoris histricis,* & *decoris instrumentis*: correxit acutus iuuenis, *decoris striis.*

Testam hebetem.] Meursius in Criticis Exercitationibus legit *Testulam hiascentem.* (sic & prima Miles. *Lagena orificio cessim dehiascente.* quo loco Libri omnes habent *dehiscente.*) Steuuech. *hiantem*: Scipio (ex Roberti Titij restitutione,) *hebetem*: quod quia cuiusmodi sit, non capio, non dicam hebes commentum esse. Præfero interdum coniecturam Brantij, *albentem.*

Assertion. L. 7. cap. 9.

Lolligiuum ligulas.] V. Sidonii Expositores Lib. 1. Epist. 2.

Lib. 7. c. 6.

Assulas.] *Fomites* appellant Festus & Isidorus, suntque propriè de ligno. Noster ad lapides transtulit, vt & Vitruuius. Vet. Onomast. *Assula,* Σχινδαλμός.

Ostrea Pergami vermiculata.] *Ostrea vermiculata* putem quorum testæ minutis maculis insignitæ sunt, aut potius paruis foraminibus velut ligna vermibus exesa: (vnde apud Varronem, ni fallor, *facies vermiculata*) at quid de media voce statuemus? maximus Casaubonus portentum aliquod heic latere putat, fatens non videre se quo acumine tolli possit. Salmasius *frustra Pergami vermiculata* legit. Vide vt apud Solinum se explicat, pag. 933. Brantius, *Ostreorum terga vermiculata,* vt apud Plautum, *Tergum vlceribus ostreatum.* Malim ego (vt cuique arrident sua) *Ostreorum terga leuigata.* h. e, leuia, splendentia, ab assidua iactatione. Minuc. Octau. *Testam teretem, iactatione fluctuum leuigatam.* Gregor. Nazianz. Orat. 28. φυκία καὶ κήρυκες, καὶ τῶν ὀστρέων τὰ ἐλαφρότατα.

Ταφῇ Μενιπ.

In Panul.

Maris eiectamenta] Tacit. German. *Iacebat inter cætera maris eiectamenta.* Curtius Lib. 9. *Maris purgamenta.*

Vbique littorum.] Sic loqui amat Noster. Infrà *Vbicunque locorum.*

locorum. In Milesiis, *vbique itineris, vbique gentium,* & similia, quæ cum probam Antiquitatem præferant, hincinde exulant tamen.

Ventis expelluntur, ſalo exſpuuntur. Nazianz. vbi ſuprà. Ἐξωθεῖτο καὶ ἀπεπλύετο. *Spuere* ſignantius dixit. Solinus, *Mari incito exſpuuntur.* Carminis de Sodoma Author in Tertulliani Libris,

––––*Maris exſpuit æquor.* Catullus,

Quod mare conceptum ſpumantibus exſpuit vndis.

Spuria.] Græciæ ſubſiciuæ vox eſt. Plutarch. Quæſt. Roman. Τοὺς Σαβίνους φασὶ τὸ τῆς γυναικὸς αἰδοῖον ὀνομάζειν σπόριον. De Etymo rectè Caſaub. Σπόριμα μόρια.

Cancer ad vlcera] Ὁ καρκίνος πρὸς τὰ καρκινώματα. Casaub. Pag. 42.

Alga ad querquerum.] *Querquerum* Gentili algor eſt, vel ſtridor frigidus, qui vt plurimum febricitantibus oboritur, quum dentes collidunt, ita etiam accepiſſe videtur Minuc. in Octau. & neſcio qui alii apud Feſtum. At ſi *querquerum* ex ſe frigidum, ad quid *alga*? vt intendatur frigus? nugæ. *algam* facetè Apuleius vt remedium caloris poſuit: *querquerum* itaque cenſeamus oportet febrem calidam & ſiccam. Viſe vocem eam ap. Guicciard. Ling. Harmon. Etymolog.

Proxima humanitate.] Pontanus & Stevvech. legunt *prolixa*, vt infra, *vxoris prolixam liberalitatem.* Lipſius *prima*: Coluius *plurima*: Ego nil muto *proximum* eſt *manifeſtum.* V. quæ notamus ſupra ad ea, *proximum argumentum.*

Haſce eorum argumentationes.] Legebam *argutationes,* at abſtineo. Infra. *Ad aliam ſpeciem argumenti.*

Inuincibilia.] Non eſt vt legat quiſpiam, *Ineuincibilia.* Florid. 4. *Ratio concluſa acriter, & inuincibiliter.*

Præcipiti æuo, & occidua ſenectute.] Abeſt ab edit. Rom. illud *æuo.* Cicero in Epiſt. *O meam calamitoſam, & præcipitem ſenectutem!* Mattius ad eundem *Ætate præcipitata.* Vbi fruſtra doctiſſ. Columna, *peſſum acta.* *Notis ad Ennium.*

Occidua ſenectute.] Pollux Onomaſt. Lib. 2. cap. 2.

Λέγοιτο δ' ἂν καθ' Ὑπερείδην, ἐπὶ δυσμαῖς βίου. Hesychius. Δυσμαῖς βίου, τὸ τέλος τῆς ζωῆς. Prudent. Cathemer. *Occasus vitæ.*

Postumam.] h. e. *postremam*, sic Miles. 6. *Postuma diligentia.* Gloss. ibid. *Postumus vltimus, nouissimus.*

Pag. 43. *Si opera est.*] Non temere in *operæ* mutandum recte Coluius monuit. passim apud Plautum vtrumque sine delectu occurrit.

De magicis meis.] Aut εἰρωνικῶς loquitur, aut legend. *Physicis.*

Prome tu librum ex Græcis meis, quos forte heic amici habuere.] Scribe periculo meo, *Si quos forte* &c. Infrà, *Dicite aliquis, si quis fortè meminit huius loci principium. Audisne Maxime multos suggerentes? imo ecce iam Liber offertur.* Addam è Marciano Capella locum, ad hos Authoris nostri appositissimum, interpolatum autem pessimè etiam in optima editione. Extat libro 6. extremo, vbi de Geometria. *Quo dicto complures* (lege *cùm plures*) *Philosophi qui vndique secum* (lege *secus*) *constipato agmine consistebant, primum Euclidis Theorema formare eam velle cognoscerent, confestim acclamare Euclidi, plaudereque cæperunt, cuius laudibus etiam ipsa Geometria plurimum gratulata, se per sectantis gloriam sublimari prouehique cognoscens, ab eodem* (lege *à quodam*) *Libros eius* (*quos casu apportari conspexerat*) *festina corripuit* &c.

At quintum maximè.] Nec spernenda codicis Florent. lectio. *atque eum maximè.*

Æmulus.] Συναγωνιζόμενος, nec Euripidi solum, sed & Æschylo, Cherilo, Aristeæ, aliis.

Et superstes.] Annos sex, si Suidæ fides. alij, iique plures, vtriusque emortualem diem vno eodemque anno statuunt. V. Cl. Seldeni not. ad Marmora Arundeliana.

Vixit enim ad extremam senectutem.] Annum propè centesimum. Lucian. Macrob. Valerius, alij.

Extremam senectutem.] Tacit. Annal. 4. *Lentulus sene-*

Ætatis extremæ. Nepos de Attico, *Quum septem & septuaginta annos complesset, adque ad extremam senectutem* &c. *creuisset.* alibi *extremam ætatem* vocat : vt & Salust. Catilin.

Quum accusaretur à filio suo dementiæ.] Quemadmodum patribus licuit filios abdicare, sic apud Athenienses filiis hoc in patres iuris concessum, vt legitima extante caussa eos παρανοίας *postularent. Aristophanes* Νεφελ.

Οἵ μοι τί δράσω παραφρονοῦντος τοῦ πατρός;
Πότερον παρανοίας αὐτὸν εἰσαγαγὼν ἕλω,
Ἢ τοῖς σοροπηγοῖς τὴν μανίαν αὐτοῦ φράσω;

Plato de legibus Lib. XI. Διαφοραὶ πατέρων τε πρὸς αὑτῶν παῖδας γίγνονται, καὶ παίδων πρὸς γεννητὰς μείζους ἢ χρεών, ἐν οἷς οἵ τε πατέρες ἡγοῖντ᾽ ἂν δεῖν τὸν νομοθέτην νομοθετεῖν, ἐξεῖναι σφίσιν ἐὰν βούλωνται, τὸν υἱὸν ὑπὸ κήρυκος ἐναντίον ἁπάντων ἀπειπεῖν, κατὰ νόμον μηκέτ᾽ εἶναι, υἱεῖς τε αὖ σφίσι πατέρας ὑπὸ νόσων ἢ γήρως διατιθεμένους αἰσχρῶς, ἐξεῖναι παρανοίας γράφεσθαι. sed hoc cunctanter, perque ambages faciendum fuit, ne tam grandi insimulationi par omnino inuidia adesset. Morem postulationis distinctius ex eodem ponam. Ἐὰν δέ τις τινὰ νόσος ἢ γῆρας ἔκφρονα ἀπεργάζηται, καὶ λανθάνῃ τοὺς ἄλλους πλὴν τῶν συνδιαιτωμένων, οἰκοφθορῇ δὲ ὡς ὢν τῶν αὑτοῦ κύριος, ὁ δὲ ὑὸς ἀπορῇ, καὶ ὀκνοῖ τὴν τῆς παρανοίας γράφεσθαι δίκην, νόμος αὐτῷ κείσθω. πρῶτον μὲν πρὸς τοὺς πρεσβυτάτους τῶν νομοφυλάκων ἐλθόντα διηγήσασθαι τὴν τοῦ πατρὸς ξυμφοράν, οἱ δὲ κατιδόντες ἱκανῶς, ξυμβουλευόντων ἐάν τε δέῃ γράφεσθαι, καὶ ἐὰν μὴ τὴν γραφήν : ἐὰν δὲ ξυμβουλεύωσι, γιγνέσθωσαν τῷ γραφομένῳ μάρτυρες ἅμα καὶ σύνδικοι, ὁ δὲ ὄφλων τοῦ λοιποῦ χρόνου ἄκυρος ἔστω τῶν αὑτοῦ καὶ τὸ σμικρότατον διατίθεσθαι, καθάπερ παῖς δὲ οἰκείτω τὸν ἐπίλοιπον βίον. Similem moderationem relligonemque Quintilianus præcipit. *Dementiæ iudicia* (inquit) *aut propter id quod factum est, aut propter id quod adhuc fieri vel non fieri potest, instituuntur; & actor in eo quod factum est, liberum habet impetum, sic tamen vt factum accuset, ipsius Patris tanquam valetudi-*

ne lapsi misereatur; in eo verò cuius libera mutatio est, diu roget & suadeat, & nouissimè dementiam rationi quæratur obstare, non mores; quos quanto magis in præteritum laudauerit, tanto faciliùs probabit morbo esse mutatos. V. l. *quique litigandi. D. de in ius vocand.* & l. *parentes naturales D. eod.* Dabantur filijs autem in Tutelam, potiùs quam extraneis. l. 12. §. 1. D. *de Tutor. & Curat.* Sophoclis porrò historiam narrant Cicero, Valerius, Plutarchus. Quod ait *filio* Noster (qui Luciano & Aristophani *Iophon*) aduertendum Ciceroni & Plutarcho plures memoratos.

Quasi iam per ætatem desiperet.] Ita Græcus eius βιογραφεὺς, Ὡς ὑπὸ γήρως παράφρων. Cicero, quod in Oeconomia æquo negligentior. & fors hoc verò propius, nam non alio nomine accusatus publicè Democritus, non alio modo purgat se quàm quo Sophocles noster. Athenæus 4. Δημόκριτον Ἀβδηρῖται δημοσίᾳ κρίνοντες, ὡς κατεφθαρκότα τὰ πατρῷα, ἐπεὶ ἀναγνοὺς αὐτοῖς τὸν μέγαν διάκοσμον, καὶ τὰ περὶ τῶν ἐν ᾅδου, εἰπὼν εἰς ταῦτα ἀνηλωκέναι, ἀφείθη. Ferè eadem Laërtius.

Per ætatem desiperet.] Gellius Lib. 1. cap. 19. *Quasi anus ætate desiperet, risit.*

Coloneum peregregiam Tragædiarum.] *Quæ sola fabula omnium eiusdem studij Poëtarum præripere gloriam potuit.* Verba sunt Valerij Lib. 7. cap. 7. Somniabam aliquando τὸ *Poëtarum* à Glossatore fuisse.

Omnes Iudices tanto Poëtæ adsurrexisse.] In plausum nempe. Phædrus. *In plausus consurrectum est.*
Sueton. in August. *Assurrectum ei ab vniuersis, & à stantibus plausum.* Arnob. Lib. 4. *Conclamant, & adsurgunt Theatra.* Author Dial. de clar. Orator. *Testis ipse Populus, qui auditis eius* (Virgilij) *versibus, surrexit vniuersus.* Græci ἀναπηδᾶν vocant, & ὑπανίστασθαι.

Miris laudibus eum tulisse.] Plutarchus, Θαυμαστοῦ δὲ τοῦ μέλους φανέντος, ὥσπερ ἐκ θεάτρου τοῦ δικαστηρίου προπεμφθῆναι, μετὰ κρότου καὶ βοῆς τῶν παρόντων.

Nec ita multum omnes abfuisse, quin &c.] Imo nihil abfuisse ait Lucianus Patrem enim absolutum narrat, & Μαχροβ. condemnatum filium.

Lege pauca &c. *Tu interea* &c.] Illa ad Scribam refer, hæc ad Apparitorem, ἐφύδωρα.

Interea dum legit.] Supra proximè, *Intereà dum hic quærit.* ne quid forte putes παρέλκειν.

Aquam sustine.] *Sic in Attico foro* Demost. κτ̀ Κόνων: Λέγε αὐτοῖς ταύτας τὰς μαρτυρίας, σὺ δ' ἐπίλαβε τὸ ὕδωρ. Et κτ̀ Στεφαν. Λάβε δ' αὐτὴν τὴν μαρτυρίαν, καὶ ἀνάγνωθί μοι, σὺ δ' ἐπίλαβε τὸ ὕδωρ.

Audisti Maximè, quorum pleraque scilicet legeras.] Infrà ad eundem. *Admonendus mihi es, non docendus.* Passim eruditionis nomine blanditur Proconsuli.

Fœminæ subent, mares suriant.] Paulò argutius hæc Pag. 44. quam pro more dicta: non enim vsus loquendi hoc discrimen admittebat. *Subare* de maribus efferri solitum Coluius notauit: ego *surire* dictum & de fœminis docebo. Festus Pompeius. *Sues immundissimi sunt ex omni pecore mansueto, & ardentissimæ libidinis: ita vt opprobrium mulieribus inde tractum sit, quum subare & surire dicuntur.* Vbi male expungit vir doctus τὸ *surire*: nam & καπρᾶν, vt exponitur *surire* in Glossario, Aristoteles de sequiore sexu protulit, Lib. 6. de animal Eustath. ad Iliad. λ. Καπρᾶν ἐκ τοῦ κάπρου λέγεται, τὸ ἀσελγαίνειν: ὅθεν καὶ γυνὴ καπρῶσα, ἡ ἀσελγής. Scaliger tamen ex hoc loco Authoris nostri καπρᾶν tantum ad mares refert. De *subare* & *surire* non re- *Not. ad Varr.* coquo quæ iam alij, V. Paul. Leopard. Emend. Lib. 2. cap. 10. Ritterhus. ad Oppian. Κυνηγετ. 3.

Ita enim appello, quæ Græci &c.] Lege ex MSS. *Ita enim Latine appello* &c.

Ne operose animalium genita pergam.] Emendauit certissimè Casaub. *Ne per omnes animalium genitus pergam*, suprà, *De genitu animalium.* τὸ *operosè* non dubium est ex scripturæ veteris compendijs irrepsisse.

Peritiam.] Gloss. Επιστήμη. *Disciplina, peritia.*

Ea tamen nomina labore ac studio meo ita de Græcis prouenire, vt tamen Latina moneta percussa sint.] Senec. Præfat. Lib. I. Controuers. *Hoc verò alterum nomen Græcum quidem est, sed in Latinum ita translatum, vt pro Latino sit.*

Vt tamen &c.] Displicet illepida geminatio τοῦ *tamen*: suauius ad aures, quidni & sententiam? legas *tanquam*.

Moneta.] Gloss. Τύπος, τὸ χαραγεῖον: *moneta*.

Latinè hæc pronuntiata vocabula.] Ego fidenter scripserim, *enuntiata*. infra heic, *Latinè a me enuntiata*. & in de Deo Socratis. *Si paulisper opperiamini, Latinè enuntiabo.*

Magica nomina Ægyptio vel Babylonico ritu percensere.] Αἰγυπτιάζειν τῇ φωνῇ vocat Lucianus Lapith. & Philopseud.

Græca vocabula. &c.] Hæc in contextus seriem coniicere nos ausi sumus ex Elmenhorstij fide, qui primus ea in Notis suis exhibuit è Florentino Codice, legi quo pacto debent autem, non docuit. Eorum integram medelam à me nolo expectari, cum nonnulla existimem corruptiora quam vt vllatenus restitui possint. Cæterum quæ certius assequutus videor, ferè hæc sunt. Pro Cαλυκεcκ lego σελάχεια: h, e, *cartilaginea*: pro καλακειu, μαλάκια, h, e, *mollia*. pro καλακοCτΡακα, μαλακόστρακα: nempe, *crustis tenuibus contecta*. pro οCτρακοΔερΝα, ὀστρακόδερμα: h, e, *testis duris conclusa*. pro ιΝ φιбια, ἀμφίβια: nempe *quæ terra simul ac mari degunt*, pro φολια ωτα, φολιδωτά: h, e, *squamosa*. pro dερκόπλεєα, δερμόπτερα: scil. *quibus cutis pro alis est*. Reliqua felicioribus ingeniis eruenda delego.

Pag. 45. *Secundum Cynicam temeritatem rudi, & indocto.*] Infra, *Mollitia rudi & indocta.* *Rudis & indoctus*, est qui (vt Cynici) neque Gratiis, neque Musis litauit. Athen. Deipnos. Οὐχ ὥσπερ σὺ Κυνικέ, ὁ μηδέποτε ταῖς χάρισιν, ἀλλ' οὐδὲ ταῖς Μούσαις θύσας. Hinc apud Plautum Bacchid. *Indocti mores*: ex quo corrigendus apud Nonnium Cæcillius;

Quid narras barbare cum indoctis moribus?

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di Firenze.
CFMAGL. 1.6.2

nam vulgò malè editur, *indomitis.*

Vtrum ei (Philosopho) *putas turpe scire ista, an nescire?*] Trypho Hebræus apud Iustin. Martyr. Τί γάρ; οὐχ οἱ φιλόσοφοι περὶ Θεοῦ τὸν ἅπαντα ποιοῦνται λόγον; καὶ περὶ μοναρχείας αὐτοῖς καὶ προνοίας αἱ ζητήσεις ἑκάστοτε γίνονται; ἢ οὐ τοῦτο ἔργον ἐστὶ φιλοσοφίας ἐξετάζειν περὶ τοῦ θείου;

Prouidentiæ ratio.] Florid. 2. *Vtcunque Prouidentiæ ratio poscebat.*

De Dijs immortalibus Patri & Matri credere.] Deridet Philosophico more imperitam multitudinem, quæ aut inuestigandæ veritatis tædio succumbit cuilibet opinioni, καὶ ἐπὶ τὰ ἑτοῖμα τρέπεται μᾶλλον, (vt in Argumento pari Thucydides:) aut, vt potior pars, perculsa timore nescio atque inani, Parentum relligiones suscipit, ac cæcos ritus. Minuc. Octau. *Has fabulas & errores, & ab imperitis parentibus discimus: & (quod est grauius) ipsis studiis &c. elaboramus.* Prudent. Lib. 1. contra Symmach.

———---Sic obseruatio creuit,
Ex atauis quondam malè cæpta, deinde secutis
Tradita temporibus, serisque nepotibus aucta,
Traxerunt longam corda inconsulta catenam,

confer quæ in Sat. 14. Iuuenalis.

Q. Ennius Ædes Phagitica.] Quanta heic interpretes! Equidem hanc ἐπιγραφὴν, etsi ante eam corruptam fateor, ex eorum interpolationibus euasisse corruptiorem puto. Quid opus est *Edestis*, aut *Phagycis*, aut *Hedypatheticis*? innitamur vestigiis MSS. editionumque principum: habent ea *Hedyphagitica*, & (quod posuimus) *Ædes Phagitica*. Ex his suspicari licet scripsisse Ennium Ἡδυφαγητικὰ, aut certe Ἰχθυφαγητικὰ.

Clupea.] Quæ & *Aspis*. Strabo Lib. 6. Solin. cap. 17. Meminerunt Stephanus etiam, Plinius, & Lucanus.

Mures sunt Æni.] V. heic Casaub. & ad Athen. Lib. 3. cap. 13.

Mytilene est pecten.] Scalig. Not. ad Catal. *Mitylus & pecten.*

Caperque apud Ambracienses.] Cod. Florent. *Caradrum apud Ambr.* Coluius, *Carabum.*

Not ad Ennium.

Sume, apriculum piscem scito &c.] Hieron. Columna, *Sume, ast apriculum scito* &c. quasi scil. τὸ *piscem* ex margine irrepsisset. Ego non probo, nam cur glossam eiusmodi, vbi loci totius series de piscibus est? imò supra eodem modo loquutus Noster, *Aut venandis apris* (inquit) *piscem apriculum.* Etsi non negem signantius, & ad discrimen dictum.

Surrenti fac emas glaucum, Cumas apud, at quid Scarum præterij?] Scipio *Surrenti bocam*, vel *Surrenti phagen.* Alius, *Surrenti fac emas glaucum: Cumis apuas: quid Scarum* &c. Scalig. vbi supra. *Surrenti chemas.* alibi tamen *lopadas* scribit, quod & video Columnæ placere. Cod. Florent. *Surrenti Telorem fac emas.* V. Coluij Notas.

Cerebrum Iouis.] παροιμιακῶς. V. Adag. Διὸς ἐγκέφαλος.

Nestoris ad patriam hic capitur.] Aliter Archestratus.

Καὶ σκάρον ἐν παράλῳ Καρχηδόνι τὸν μέγαν-----

& Petronius--------- *Siculo scarus æquore mersus.*

an & hinc Gellius corrigendus Lib. 7. cap. 16 vbi vulgò *Scari Cilices?*

Caluaria pinguia.] Malim vt Columna, *c. pinguis.* suprà huius piscis mentio. *Eliciendis mortuis marina caluaria.* Eundem *Orchi* aut *Orbi*, de quo Plinius, idem Columna putat, sed is neutiquam è numero edulium, vt & Bellonio visum. melius *Cephaleam* putes esse, nam & in Gellij MS. *Cephalæaque Aternæ* legisse se Turnebus ait.

Aduers. 21. 21.

Aternæ.] Abeat Columnæ coniectura, qui *atarnam* piscem intelligit. annon æquius est, vt & in cæteris, ita heic locum designari? *Aterna* oppidum inquam est, de quo Stephanus.

Deipnos. 3.

Dulces quoque Echini.] Etiam γλυκεῖς eos Athenæus vocat, at ὑπολαμβανομένους μετ᾽ ὀξυμέλιτος, καὶ σελίνου, καὶ ἡδυόσμου. Massilienses verò ob natiuum saporem, quibus vulgò *Doussins.* Bellon. de piscibus Lib. 2.

Et vbi

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di Firenze.
CFMAGL. 1.6.2

Et vbi gentium quisque eorum inueniatur, qualiter assus aut iussulentus optimè sapiat.] D. Hieronymus (μιμητικῶς) Epist. ad Nepotianum. *Noui nomina & genera piscium, in quo littore concha lecta sit, calleo: sapores auium discerno, & prouincias.* Iuuenalis Sat. 14.

——— Nulli maior fuit vsus edendi
Tempestate mea: Circæis nata forent, an
Lucrinum ad Saxum, Rutupinóue edita fundo
Ostrea, callebat primo deprendere morsu:
Et simul adspecti dicebat littus Echini.

quin & aptius in hanc mentem Boëtius quàm vt obmitti debeat.

Ipsos quinetiam fluctibus abditos, *De consol. lib. 4.*
Norunt recessus æquoris:
Quæ gemmis niueis vnda feracior,
Vel quæ rubentis purpuræ:
Nec non quæ tenero pisce, vel asperis
Præstent echinis littora.

cuius loci me admonuit doctiss. Burdelotius.

Alios etiam multis versibus, &c.] malim *multos*, vt nimirum *pisces* intelligas.

Iussulentus.] Miles. x. *Pisces exotico iure perfusos.*

An remedia nosse, & ea conquirere.] Florid. 2. *Remedia* &c. *terr*-, *cæloque, ac mari conquisita*, sed in hoc Apologiæ loco legerim, *An ea remedia nôsse & conquirere?* qui pressius verba inspexerit, mecum sentiet.

Ad suppetias.] Vocem militiæ propriam, ad medicinam transtulit.

Veteres quidem carmina remedia vulnerum norant.] Pindar. Pyth. Od. 3. & ibi Scholiast. Virgil.

——— Neque eum iuuere in vulnere cantus.

Marcian. Capel. *Febrem curabant vulneraque veteres cantione.* Medendi modus tractus à Pythagora. Porphyr. in vita eius. Iamblich. cap. 29. & 34.

Omnis vetustatis certissimus Author Homerus.] suprà de eodem. *Poëta multiscius, vel potius cunctarum rerum apprimè*

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di Firenze.
CFMAGL. 1.6.2

peritus. Et Miles. 9. *Priscæ Poëticæ diuinus Author apud Graios.* Plinius Lib. 25. cap. 1. *Homerus, primus doctrinarum & Antiquitatis parens.* Antigonus Carysth. Ὅμηρος, ποιητὴς περὶ πάντων ἐπιμελής, καὶ πολυπράγμων.

Nihil quod salutis ferendæ gratia fit, criminosum est.] En tibi illorum temporum impietatem: dignam sane quæ verbis grauissimis increpetur, ni & secutis, quibus penes Christianos Imperium, eadem licentia durasset, vt ex L. *eorum* patet Cod. *de Malef. & Mathem.* Emersit tandem Leo qui compressit penitus. Vide Constitut. eius 65. περὶ τῆς κολάσεως τῶν μαγγανείᾳ χρησαμένων.

Aristoteli.] Perperam in quibusdam Libris. *Aristotelis.* Infrà *Ex lectione & æmulatione Aristoteli.* συνίζησις patrij casus à recto veteri *Aristoteleus.* Miles. 1. *Vlyßi astu deserta.* Infrà heic, *Vltrà Vlyßi vota* &c. *oculatus.* Vtrumque in-
L.L.L.7. flexionis modum obtinuisse è Varrone discas. Adi Grammaticos etiam Diomedem, Seruium, Priscianum.

Ego nihil clanculo, sed omnia in propatulo ago.] Plautus Trinummo.

Nil ego in occulto agere soleo ———

Suetonius de Augusto. *Filiam & neptes ita instituit, vt vetaret loqui aut agere quidquam, nisi propalam.* Velleius Paterculus de Druso Lib. 2. *Quum ædificaret domum in Palatio, in eo loco vbi est, quæ quondam Ciceronis, mox Censorini fuit, nunc Statilij Sisennæ est: promitteretque ei Architectus ita se eam ædificaturum, vt libera à conspectu, immunis ab omnibus hominibus* (legebam *omnium luminibus*) *esset, nec quisquam in eam despicere posset: Tu verò inquit, si quid in te artis est, ita compone domum meam, vt quidquid agam ab omnibus perspici poßit.*

At quiuis.] Melior quorundam lectio, *Vt quiuis.*

Extrarius arbiter.] Tertullian. Apolog. *Eò magis, quia nec verebatur extraneos arbitros.*

In primori fronte animum gestare.] Symmachus. *Te in primori affectionum mearum fronte constituo.* Lucretius L. 4.

——— *Iam prima in fronte parata.*

Nec dum etiam decerno quid vocem, nisi quæram sanè accuratius.] Florid. 3. *Haud dum hercle reperio, sed quæram sedulo.*

Solus ille quod sciam, cum sit cætera exoßis &c] Fallitur Bellonius qui hæc de *Lepore marino* capit. refer tu ad pisciculum illum, quem quidem accusatores eius *leporem* vocarunt, Apuleius autem nesciuit quo nomine insignitum iret. neque debuit Gentilis hæsitare in re adeò manifesta.

Duodecim numero ossa.] τὸ *numero* παρέλκει, & id adeò frequenter in Authore nostro, vt si exempla congerere liberet, occupandæ paginæ forent. Symmachus (quem putem emendandum, etsi non in voce ea:) *Piget dicere in quinque numero solidos potißimùm subscriptoris fuisse legatum.* legerim *potißimi*, i, e, *honestißimi*, nam signabant plures.

Rusparer.] Gloss. Isidori. *Ruspantur, perquirunt anxiè.* Glossæ Philoxeni, *Ruspinat* Χειρολεβεῖ.

Hepatia suffoderem. Onomast. vet. *Iecuscula*, Ηπάτια. Lucillius (Coluio notatus) *Gigeria sunt, siue adeo hepatia.*

Suomet obsonio dixit.] Casaubonus *vixit*, sensu minus viuido. Benè Florentinus Codex *discit, structuram*, vel *scissuram* nempe. Ars hæc Doctores & discipulos habuit, vti hodie etiam apud Germanos. V. Dusæ ad Arbitrum Præcidan. 1. 16. Lips. Saturnal. 2. 2.

Eam rem non putares accusandam? atqui maius crimen est Philosopho comesse pisces quàm inspicere.] En tibi librorum omnium scripturam interpunctionemque: vtramque vitiosam, imò adeò putidè corruptam, vt hic locus semimortuus iaceat, si non interfectus. Vis postliminio redeat? aufer è medio interrogationis notam, post lege & interpunge mecum ad hanc faciem. *Atqui maius crimen est Philosopho inspicere pisces quàm comesse?* Locum perpende iam, & si quid merui, repone.

An hariolis licet iocinera rimari?] Propriè *iocinera.* οὐ γὰρ πᾶσι τοῖς σπλάγχνοις οἱ μάντεις ἐχρῶντο πρὸς δήλωσιν τῶν ἐσομένων, ἀλλὰ τῷ ἥπατι μόνῳ. verba sunt Nicephoræ

ad Synes. περὶ ἐνυπν. Petronius. *Recluso pectore extraxit fortissimum iecur, atque inde mihi futura prædixit.* Apollon. ap. Philostrat. τὸ ἧπαρ, ἐν ᾧ φασι τὸν τῆς αὑτῶν μαντικῆς εἶναι τρίποδα, οἱ δεινοὶ ταῦτα. Festus generalius paulò. *Cuius ad exta inspicienda conducuntur harioli.* hinc

1. contra Marcion. ὑπαρκτικῶς *Inspicia* apud Tertullianum, quæ *Fissiculationes extorum* Noster & Capella vocant. *De Deo Socratis.* Abrogata hæc deliria ab Impp. Valerian. Gratian. & Theodos. L. 2. *De nup. &c. L. 2.* Cod. de *Pagan. & Sacrif.*

E Bibliothecis.] *Publicis* nempe, de quibus infrà etiam mentio occurrit.

Magicis artibus] Otiosa hæc, neque per me stat quo minus exturbentur.

Pag. 48. *Legisse me Theophrasti quoque* περὶ δακετῶν καὶ βλητικῶν, & Nicandri Θηριακά.] Veteres editt. *Legisse me Theophrasti quoque* περὶ * *& Nicandri* Θηριακά .... Hiatum

Obser. Human. 5. 13. priorem suppleuit Casaubonus. Schottus vtrumque in hunc modum sarciuit. *Theophrasti quoque* Περὶ ζώων ἐν ξηρῷ διαμενόντων, *& Nicandri* Θηριακὰ καὶ Ἀλεξιφάρμακα.

Desquamari.] Onomast. vetus. *Desquamo* Ἐκλεπίζω.

Exdorsuari.] Festus *Exdorsua, dorsum confringe: alij exime.* Nonnius. *Exdorsuare, dorso nudare.* Vet. Onomast. *Exdorsuo*, Ἀπονοτίζω.

Puerum quempiam carmine cantatum.] Tertull. Apolog. *Magi phantasmata edunt, defunctorum inclamant animas, pueros in oraculum eloquij eliciunt.*

Remotis arbitris, secreto loco.] Sequitur continuò, *paucis conscijs testibus.* non heic me extrico: puto locum in mendo esse. *si remotis arbitris*, quomodo *testibus conscijs?*

Arula & lucerna.] Scio quid iam aliis notatum de *aris Magicis* ex Virgilio, Flacco, Lucano, alijsque. velim hoc loco tamen legi *arculâ.* Recte *lucernæ* iunxit autem, & ex Magiæ ritu. Miles. 3. de Pamphile se in auem plumatura. *Iampridem* (lege *iamprimum*) *omnibus laciniis se deuestit, & arcula quadam reclusa, pixides plusculas inde de-*

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di Firenze.
CFMAGL. 1.6.2

promit &c. *multumque cum lucerna secreto collocuta, membra tremulo succussu quatit.* De *arcula* etiam Apollonius Argonaut. 3.

Ἡ δὲ τέως γλαφυρῆς ἐξείλετο φωριαμοῖο
φάρμακον ——

Vide quod discrimen statuat additamentum vnius literulæ: quid momenti afferat vel apex vnus repositus tempestiuè. En & Varronis locum in eadem voce corruptum: facilem emendatu fateor, at non ideo prætereundum. *Vbi vident se cantando ex ara excantare non posse, diripere incipiunt.* legendum *arcâ.*

Paucis consciis testibus corruisse.] Seneca de Epilepticis, de Ira 3. 10. *Vitauerunt turbam, & sine teste ceciderunt.*

Carmine cantatum corruisse.] Zonaras in Constant. M. Ζαμβρῆς παρὰ Ἰουδαίοις ἀνὴρ γόης βοῦν ἐνεχθῆναι ἠξίου διὰ τοῦτο λέγειν, μέλλων ἐνδείξασθαι τὴν δύναμιν τοῦ οἰκείου θεοῦ. προσηνέχθη ὁ βοῦς, πεπλησίακεν αὐτῷ, ὑπεψιθύρισέ τε εἰς τὸ οὖς, κἀκεῖνος μέγα τε καὶ γοερὸν μυκησάμενος, καὶ τρόμῳ συνδονηθεὶς, καταπέπτωκε. Dæmonas καταβολικοὺς habes apud Tertullian. Lib. de Anima cap. 28.

Progredi mendacio.] Lactant. Diuin. Instit. L. 3. cap. XI. *Quousque progredi fingendo liceat.*

Etenim fabula &c.] Lege confidenter, *at enim f.*

Præsagium & Diuinationem] Non credo Apuleium ita argutatum fuisse vt à *Præsagio Diuinationem* distingueret: quod vt fecisse eum concedamus, locus non sanus erit. scribendum supra enim, *hæc emolumenta.* contra si discriminis nil posuit, agnoscenda est inutilis quædam geminatio, quam profectò non possumus affingere ei citra noxam. Vide quas tricas incidis qui hæc perpendis, ego quantum potest, extricabo te, quò te demerear. dixerat Apuleius vt impleretur accusatorum fabula, addendum etiam illud fuisse, puerum non tantum corruisse, sed etiam multa *præsagio* prædixisse; quippe hoc (inquit) emolumentum canticis acceptum ferimus. *Emolumentum* acceptum *Præsagium* esse, vel cæco apparet,

quod tamen inuidens oscitator quispiam quum hæc percurreret, adscripsit Glossæ vice in margine *Præsagium, Diuinationem*: Synonymis his, vt fieri amat, exponens rem vnam. Ea imperitiores Librarij receperunt pòst in contextum, & vt Syntaxis quàdantenus constaret, adiunxerunt *συνδεσμον*. Nos vt turbantia locum, expellenda censemus, vel enim quàm longissime potest, ableganda.

Nec modo vulgi opinione, verumetiam doctorum virorum auctoritate.] Suprà eadem Antithesi, *Tam rudes vos esse omnium literarum, omnium denique vulgi fabularum.* Gellius Lib. 2. cap. 18. *Non modo his communibus hominum sensibus opinionibusque compertum non est, sed ne inter Physicas quidem Philosophias* &c.

Pag. 49. *Puerum in aqua* &c.] Specimen Hydromantiæ, de qua passim in Libris. Propertius

Vmbraque quæ Magicis mortua prodit aquis.

Damascius apud Photium Cod. 242. Nicet. Choniat. Lib. 2.

Indicasse vbi locorum defossa erat crumena.] Varro in Fragmentis. *Demonstratum præterea quo in loco defodisset aurum.*

A pedissequo.] Ex more honestiorum, de quo fusè & eleganter heic Casaubonus. Plautus Asinar.

Ego baiulabo, tu vt Dominum decet, ante me ito inanis.

In stipem Apollinis.] Inscriptio vetus.

APOLLINI SIANNO
STIPE ANN.

De L. L. 6. Varro. *Dijs quum Thesauris asses dant, stipem dicunt.* Seneca de benef. Lib. 7. cap. 4. *Omnia Deorum sunt, tamen Dijs posuimus donum, & stipem iecimus.* De modo alicubi apud

Achaic. Græcos vsitato, hæc Pausanias. Ἀφικόμενος ὁ τῷ Θεῷ χρώμενος τίθησιν ἐπὶ βωμὸν τοῦ ἀγάλματος ἐν δεξιᾷ νόμισμα ἐπιχώριον, καὶ ἐρωτᾷ πρὸς τὸ οὖς τὸν Θεὸν &c.

Inter Deos atque homines, natura & loco medias quasdam Diuorum potestates interſitas.] In de Deo Socrat. *Sunt quædam*

mediæ diuinæ potestates inter summum æthera & infimas terras, in isto aëris spatio intersitæ. Ibid. de ijsdem. *Inter nos ac Deos vt loco regionis, ita ingenio mentis intersitæ. Secundæ Beatitatis Numina* Marciano Capellæ. Ἀθάνατοι δεύτεροι Max. Tyrio. Lib. 2. Dissert. 27.

Easque diuinationes cunctas, & Magorum miracula gubernare] Ibid. Noster. *Per hos eosdem, vt Plato in Symposio autumat, cuncta denunciata, & varia Magorum miracula, omnesque præsagiorum species reguntur.* Nicephor. ad Synes. Μαγεία ἐστὶ ἡ διὰ τῶν μέσων Δαιμόνων ἐνεργοῦσα. Minuc. Octau. *Magi non tantum sciunt Dæmonas, sed etiam quidquid miraculi ludunt, per Dæmonas faciunt.*

Externari.] Miles. 5 *Extra terminum mentis suæ poni.* 3. *Externatus animi, atque attonitus.* Gloss. *Externatus.* Ἐκτὸς φρενῶν.

Sopore quodam futura rerum præsagire.] Cicero Cat. M. Xenophon. παιδ. 8. Damascius apud Photium.

Verum enimuero vt vt ista sunt.] Sic in de Deo Socratis lege, pro eo quod vulgò, *Verum enimuero vt ista sunt.*

Fides impertienda est.] In de Syllogis. Categ. *Fidemque illis ex se impertiant.* Et in de Deo Socrat. *Relligionum obseruationibus, & sacrorum suppliciis, fides impertienda est.* vbi Scaligerum *impetrienda* legisse aiunt, quod nollem factum. Pag. 50.

Puer prouidus.] Malè Steuuech. *p. probus. Prouidus* est προγινώσκων, *præscius.* Miles. 2. *Diem commodum peregrinationi cupiens præuidere.* h. e, *præscire.*

Corpore decorus atque integer deligi.] Plinius de Nerone Lib. 30. cap. 2. *Sunt quædam Magis perfugia, veluti lentiginem habentibus non obsequi Numina: forte hoc in illo, nihil membris defuit.* Imo & legitimis eorum sacris mutilatio exclusa. Seneca in controuers. *Sacerdos non integri corporis quasi mali ominis res vocanda est:* (legebam *vitanda*) *hoc in victimis notatur, quanto magis in Sacerdotibus.* Idem in Pontificio Christianorum Iure obseruatum etiam, Decretal. P. 5. Dist. 55. *De corpore vitiatis*, h, e, quos

ſola mutilos voluntas fecit, at P. Eugenius etiam Preſbyterum cuius duos digitos cum medietate palmæ à prædone abſciſſos cognouerat, omnino à celebratione Miſſæ arcendum cenſuit; *quia nec ſecurè* (inquit) *propter debilitatem, nec ſine ſcandalo propter deformitatem membri, hoc fieri poſſe confidimus: cæteris autem officijs Sacerdotalibus fungi minimè prohibemus.* Decret. Greg. L. 3. Tit. 6. *de Cler. ægrot.*

Si digne tamen ea pueri corpore includitur.] Concipienda παρενθέτως, quod miror indicaſſe neminem. ratio autem verborum iſtorum non adeò in aperto eſt. Eleuat ni fallor, Apuleius puerilem σμικρότητα, quaſi ineptam atque omninò indignam diuino hoſpite. Pulchrè etiam in ſententiam hanc Anonimus Panegyriſtes. *Non fruſtra doctiſſimi viri dicunt naturam ipſam magnis mentibus domicilia corporum digna metari, & ex vultu hominis, ac decore membrorum colligi poſſe, quantus illo cæleſtis ſpiritus intrarit habitator.* Et Pacatus ad Theodos. *Auguſtiſſima quæque ſpecies plurimum creditur trahere de cælo: ſiue diuinus ille animus venturus in corpus, dignum prius metatur hoſpitium, ſiue quum venerit, fingat habitaculum pro habitu ſuo: ſiue aliud ex alio creſcit, & quum ſe paria iunxerunt, vtraque maiora ſunt.*

Non ex omni ligno debet Mercurius exſculpi.] Plinius Lib. 16. *Quidam ſuperſtitioſius exquirunt materiam vnde Numen exſculpant, & quanquam Priapus ille Deus facilis & craſſus, haud grauatur ficulnus eſſe, non tamen idem liceat in Mercurio, Deo tam ingenioſo, totque prædito artibus.* Iamblich. Vit. Pythag. cap. 34. Τὸν μὲν γὰρ ἐκδεδεμένου τινὸς Ἑρμῆν ζητεῖν εἰς τὴν διάθεσιν ξύλον ἐπιτήδειον. Hoc ξύλον ἐπιτήδειον Pauſanias ait θύον eſſe, de quo Theophraſt. V. Lib. 5. cap. 5.

Arcadic.

Thallus.] Nomen ſeruile. cenſeo *Thalus* ſcribendum. Lapis vet.

D. M.

D. M.
TI CLAVDII AVG. LIB. THALETIS
VINICIANI NOMENCLATORIS
A CENSIBVS THALVS ET
IANVARIA LIB. D. S. P.

& in alio, THALVSA LIBERTA. Vetus Epigramma,

Liberta & coniunx Petronia cara Patrono,
Thalusa hoc tumulo condita luce caret.

Omniaque membra conflictationibus debilitet.] Liuius in Ægystho.

Ipse se in terram saucius fligit cadens.

Naribus hiulcus.] Miles. 2. *Aures rigent, nares hiant.* 3. *Nares hiantes, & labra pendula.* 9. *Follicantes nares languidas, assiduo pulsu tussedinis hiulci.*

Quid in Thallo despuant.] Morbum comitialem nempe. Plinius Lib. 28. cap. 4. *Despuimus comitiales morbos, hoc est, contagia regerimus.* Plaut Capteiu.

Illic isti qui insputatur morbus, interdum venit.

Eodem poclo bibere.] Lucillius apud Nonnium,

Eodem poclo bibo, eodem amplector.

Negant hoc conserui eius.] Legenda ἀιερωτήτως, & pro *negant, negent.* Pag. 51.

De omnium consensu.] Miles. x. *Et omnium consensu bono medico sinuntur aurei.*

Rus ablegatus in longinquos agros, ne familiam contaminaret.] Titinnius apud Festum.

Rus detruditur pedicosus squallidus.

D. Ambros. Apolog. Dauid. cap. 14. *Plerique diuitum amandare consueuerunt mancipia sua, & per agellulos relegare.*

Omnis ista accusatio temeraria & repentina fuit.] Supra in limine, *Istæ calumniæ, vt prima specie graues, ita ad difficultatem defensionis repentinæ fuere.*

Corpore morbido.] Νοσερῷ, Onomast. vet.

Cuius caput contingat.] Profecto hic locus, si quis alius, obseruatione dignus. habet enim ritum quempiam in susurris Magicis instinguendis vsitatum, vt à nullo Commentatorum expositum, ita reapse minus protritum. Fateor non incommodè referri posse ad προσεγχύσεις illas, quibus Magi vt plurimùm carmina infundebant sua: vt ex Zonara superius adducto, Heliodoro Lib 6. alijsque conspecti nominis Scriptoribus haud incompertum est. imò (vt quod sentio dicam,) ita capiendum censeo. obiter admonebo tamen, sententiam hanc non eam esse, quæ etiam aliùs aditum præcludat prorsus. Oro, quî scimus an protensio manus designetur, necne? male non conuenit certe τὸ *contingat*: quin & nescio quid legisse videor mihi apud D. Crysost. in Act. Apost. vbi de pueri contacto capite disertim mentio; quod tamen loci huius esse non affirmare ausim. Liber ad manum non est, eóque minus eum locum adduco: cæterùm defectum eius (idque ni fallor, prolixè) sarciam, adscripto alio necdum typis edito, in quo eiusmodi extensionis, chartâ inter digitos conclusâ, ad quodcunq; libido ferret instinguendũ potentiam, planéque Diabolicã vim luculentissimè expressam videas. Extat autẽ in Chronico Richerij Senoniensis Monachi, stilo rudiore scriptus, neque tantum tẽporibus ijs, sed & nonnihil narrationis fidei consentaneo forsan. Tu nõ attẽdẽs verba Lector, sed historiã, quæ fideliter exscripta ab amico, & huc transmissa, sic habet.

Fuit his diebus Parisiensis vir doctissimus, eloquens, & eloquio clarus, Robertus nomine, de Ordine Prædicatorum, qui tantam habuit gratiam, vt nullus ei tunc secundus haberetur: sed vt ferebatur, totus gloriæ mundi & luxuriæ deditus erat: qui quadam arte chartulam sibi composuerat, vt si quando eandem chartulam capiti alicuius supponeret, quæcunque ille volebat, vellet, nollet, fateretur. Quadam quippe die cum in prædicatione sua quandam formosam mulierem conspexisset, eam animo concupiuit, mandans ei vt sibi post Sermonem loqueretur; quæ ad quendam locum secretum veniens, vbi sibi velle confiteri ex-

pectabat, illam alloquitur, & vt voluntatem suam faceret, vocibus minacibus & blandis ipsam coarctabat. Illa negat, ille instat: minatur si non faciat, ei hæresim opponet, & igne comburi faciet. Incrastino nempe coram cunctis mulierem illam ad se venire fecit, & manum ei imponens, alta voce interrogat, Numquid ex secta Hæreticorum es? illa dixit, Sum verè. Vis redire ad fidem Catholicam? illa autem ait, Non. Ille dixit, Vis comburi potius quam sectam illam abnegare? illa respondit, Volo. Audistis quoniam mulier ista confessa est turpitudinem suam. At illi admirantes, dixerunt se nunquam tale quid audiuisse, & ita tradita est custodiæ. Habebat autem illa Matrona filium Clericum, bonæ indolis adolescentem, qui dolore matris tactus, circuibat vicinos & affines, consulens eos, si quo modo matrem à periculo mortis liberare valeret, cui quidam qui illi Prædicatori familiaris erat, valdè condolens, dixit ei: Vade cras ad publicum Consistorium, quia iterum mater tua examinabitur, tu verò sta iuxta eam, & quum Magister Robertus matri tuæ manum imposuerit, & eam de fide interrogauerit, tu, quia fortior es eo, manum eius viriliter apprehende, & Chartulam quam in ea inuenies tolle, & eam tibi reserua, & alta voce roga Magistrum Robertum, vt iterum matrem tuam de fide interroget. Quod & ita factum est: cumque ille Clericus Chartulam illam de manu illius Prædicatoris tulisset, matrona illa vt prius interrogata, iurauit coram omnibus se nunquam illa verba audiuisse, nec vnquam à Magistro Roberto de fide interrogatam fuisse, nec ei in aliquo respondisse, nec quid esset Hæresis vnquam audiuisse. Filius verò eius omnibus Chartulam ostendit, & quia arte Diabolica idem Prædicator per Chartulam illam quod volebat decipiebat, & morti tradebat. Populi verò hæc audientes nitebantur eum interficere, sed raptus à Clero, missus est in carcerem lapideum perpetualiter inclusus. Et quia patrem & matrem, & alios multos insontes vel culpabiles, arte supradicta ad suam iniquitatem velandam fecerat, Deus ei talem pœnam in præsenti vita imponere decreuit, si fortè à malitia sua conuertatur. Hactenus de Magistro Roberto, iam ad Apuleium præuertamur.

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di Firenze.
CFMAGL. 1.6.2

Oculos truces in te inuertisset.] Saluian. Massil. *Vibrans in os meum truces oculos.*

Oculos t.i.t.i. faciem tuam spumabundus conspuisset.] Lucian. hoc ipso argumento in φιλοψευδ. Τῷ ὀφθαλμῷ διαστρέφοντας, καὶ ἀφροῦ πιμπλαμένους τὸ στόμα. Gellius de irascente Lib. I. cap. vlt. *Oculi truces, os turbidum, & in spumam efferuescens.* Nicander de intoxicato.

Ἀλεξιφαρ.

——— Λοξοῖς δὲ κόρῃσι ταυρώδεα λεύσσων,
Θήγει λευκὸν ὀδόντα, παραφρείζει δὲ χαλινοῖς.

Caput succussisset.] In eadem re Seneca, de Ira 3. 10. *Memoria sublabitur, caputque versatur.*

Hoc puer nescit.] Supra enim, *Corruisse, postea nescientem sui excitatum.*

Pag. 52. *Eius ruina.*] Hac voce, hoc eodem argumento Sammonicus vtitur.

Cap. 58.

Ipse Deus memerat dubiæ per tempora Lunæ
Conceptum, talis quem sæpe ruina profudit.

Incensus Gagates lapis &c.] Plin. 36. 19. Dioscorid. 5. 146.

Cuius odore etiam &c.] Optimè heic locum habere possunt, quæ de pisciculo quodam suprà Noster: *Apud veteres Philosophos proprietatem hanc non reperio, quanquam omnium rarissima sit, & hercle memoranda.*

In venalitijs.] Scribend. per *c. Venalicium* est *forum venalium*, Δουλοπρατήειον. Venuleius. l. vlt. §. 2. de edilit. Edict. *E venalicio nouitiorum emptus.* Vlpianus autem l. 5. §. 1. *de Iure delib.* videtur posuisse id verbi pro *venalibus.* quam coniecturam nostram non respuet qui inspexerit locum, & in emendis speciosis mancipijs Romanorum luxus meminerit. Ab huiusmodi *venalibus* dicti *Mercatores venalicij.* Cicero Oratore. *Neque me diuitiæ mouent, quibus omnes Africanos & Lælios multi venalicij mercatores superarunt.* Inscriptio vetus.

L. VALERIVS.
ZABDAE MERCAT.
VENALICI. L.

Onomast. vet. *Venalicius*, Ἀγοραστής. Iidem & *Venalicia-*

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di Firenze.
CFMAGL. 1.6.2

rij; Glossæ, Μεταβόλος, μεταπράτης ἀνδραπόδων. *Mango, venaliciarius.* Aliæ. *Venaliciarius*, Σωματέμπορος.

Venalium.] Serui nouitij propriè *Venales* dicti. Venul. cit. loc. *de Ædil. Edict.* Item. l. 11. de *Negot. gest.*

Orbis à figulo circum actus.] Pede scilicet, inde ποδοτρόχαλος, ὁ τῷ ποδὶ τὸν κεραμικὸν τροχὸν κινῶν. Hesychius.

Vertigine sui corripit.] Miseram Wovverij lectionem *coarguit!* Noster in de mundo. *Venenati spiritus contagione corripiunt, & vertice circumacta interimunt.*

Non de nihilo postulo.] Infrà. *Handquaquam videor de nihilo percontatus.* Iterum. *Sæpè audiui non de nihilo dici.* Et Miles. 7. *Non de nihilo veteris doctrinæ viros finxisse.*

Postulo vt nomines quinam testes &c.] Cicero pro Cælio. *Equidem vehementer expectabam quinam isti viri boni testes huius manifesto deprehensi facinoris dicerentur, nulli enim adhuc sunt nominati.*

Piaculari sacro.] Αποδιοπομπήσει. In de Deo Socrat. *Piacularibus sceleribus.* Isidor. *Proculum, abominatio.* fors *Piaculum.*

Ad relligionem suffragaretur] Nullus heic *libidini* locus, quod reponere Casaub. gestiebat; multò minùs Vvouuerij coniecturæ, scribentis *delationem.* *Relligionem* Vignatè dixit Noster, vt & alij sexcenti. Cicero. *Habeo Iudices, quem vos socium vestræ relligionis iurisqueiurandi facile esse patiemini.* Tacitus, *Securum aduersus æmulos, & relligione Iudicum meritam laudem assequuturum.* l. 5. Cod. de Testib. *Relligio iudiciaria.* Δικάζοντος ἀγχίνοιαν καὶ θεοφιλίαν Harmenopulus vocat. Lib. 1. Tit. 7. *Fidem iurisiurandi* Phædrus 3. 10. Pag. 53.

Facilius [illegible]*nit.*] *Facilius* hoc loco non εὐχερέστερον est, sed συμφερώτερον. Q. Cicero ad M. Fratr. de petit. Consul. *Facile præceptum est vt quod acturus sis, id significes te studiosè ac libenter esse facturum.* Varro de R. R. Lib. 2. *Facile est quod habeant conseruam in Villa.* Saluian. 3 contra Auar. *Facilius est heic deesse filijs quippiam, quàm parentibus in futuro.*

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di Firenze.
CFMAGL. 1.6.2

Tete vt ipsum diceres interfuisse, & ex eo sacro cœpisse dementire.] Venustam Ironiam! si finxisses (inquit) mentis inualetudinem, prospexisses melius tibi, aperuisses veniam calumniæ. Iuuenal. Sat. 2.

——— ——— *Furor ipse*
Dat veniam ——— ——— Senec. Herc. Fur.
Solus te iam præstare potest
Furor insontem ——— ———

Saluian. Massiliens. *Nulla res minus culpanda est quàm amentia: voluntas crimen non habet, vbi furore peccatur.* V. l. 4. D. *de in ius voc.* Iul. Paul. *Recept. Sent.* Lib. v. Tit. *de Iniur.* Et huc refer quæ de Octauio quodam narrat in Iulio Suetonius, & de Druso Tacitus Annal. 16.

Dementire.] V. Coluium, aut (qui eum exscripsisse videtur) Gentilem. Estnè hoc nouas obseruationes afferre, an alienas recoquere?

Donares.] Syntaxis postulat *donare*: sed nec vulgat: damno.

Mendacium frigere.] Καινοπρεπῶς: sic Græci suum ψυχρόν. V. Casaub. Not. ad Suetonij Claud.

Vltrò prouoco.] Legi non nemo voluit, *vitro prouoco.* nempe quia res hæc acta est ad aquam. En cor Zenodoti, en iecur Cratetis.

Pueros quos spe libertatis audio confirmatos ad mentiendum.] Sisenna apud Nonnium 3. Historiarum. *Seruulum eius præmio libertatis inductum, cum tumultu conuentum populum perduxit armatum.* scribebam, *conuentum populi perduxe armatum.*

Postulo, & flagito.] Cicero pro Fonteio. *Insector vltrò atque insto accusatori: insector inquam, ac flagito testeis.* Et pro Plancio. *Etiam atque etiam insto, atque vrgeo: insector, posco, atque adeò flagito crimen.*

Mea aqua licet ad hoc vtare.] Demosth. κατ' Εὐβουλιδ. Εἰ φασί με τοῦτο ψεύδεσθαι, ἐπὶ τοῦ ἐμοῦ ὕδατος ὅστις βούλεται, τ' ἐναντία μαρτυρησάτω.

Ludibrio habere.] Lucret. --- *Ludibrio sibi habere videtur.*

Verbo prolapsus.] *Verbo titubare*, Cicero in pro Plancio. Pag. 54.

Legibus delegata] l. 9. Cod. de Assess. *Iudicio, legibusque tradantur.* Sidon. Lib. 7. Epist. 7. *Seronatum Barbaris Prouincias propinantem, non timuerunt legibus tradere.*

Duodecim Tabulis interdicta.] Ammian. Marcellin. Lib. 26. *Filium suum venefico tradidisse, docendum artium nefariarum secreta, legibus interdicta.*

Ob incredundas frugum illecebras.] *Illecebræ* sunt *Excantationes*, vt in verbis legis. *Si quis alienas frugeis excantassit.* h. e, *de loco suo carminibus pellexerit.* D. August. de ciuit. 8. 19. *Hac pestifera scelerataque doctrina fructus alieni in alias terras transferri perhibentur.* Author Queroli. De Ciuit. 8. 19.

Messes hac atque illac transferunt diris tempestatibus. obiter aduerte etiam. quid sit *Incantare.* Fruges necare nempe, facere vt arescant. de hoc maleficij genere capiendus Petronius. ——— *Florida Tellus*

Quum volo, spissatis arescit languida succis.

Et Ouid. *Carmine læsa Ceres steriles vanescit in herbas.*

Tenebris abstrusa.] Miles. 4. *Clausæ domus abstrusi tenebris.*

Cui non modo seruorum &c.] Casaub. ad Athen. 14. 10. Elmenhorst. ad Minucium.

Conuiuium tempestiuum.] Turneb. Aduers. 6. 16. Manut. de quæs. per Epist. Lips. ad Tacit. Annal. 14. Salmas. ad Vopisc. p. 424.

Adiutorio.] Excerpt. è vett. Gloss. *Adiutorium*, Βοήθεια.

Lustrales hostias.] Miles. 3. *Pererratis plateis in modum eorum, qui lustralibus piamentis minas portentorum hostijs circumforaneis expiant.*

An vt grana thuris numerarent?] Inuitis Libris & Interpretibus omnibus, lego *mundarent.* Eunapius pari argumento Λιβανωτοῦ χόνδρον καθαρίσας. Marcian. Capella vocat *Aroma præparare.* Cum hæc satis dixi, cape & Petronij illa. *Vt soluit ergo licio pannum, partem leguminis su-* Pag. 55. *In vita Max.*

per mensam effudit, iußitque me diligenter purgare. Loquitur de maleficio: nil certius lectione nostra.

Ad inspiciundum.] Sic etiam Plautus Pers. *Morbum inspicere:* Valerius *caussam inspicere*, & Petronius *querelam.* Cicero pro Flacco. *Vos oro Iudices, & obtestor, vt totam caussam quam maximè intentis oculis vt aiunt, acerrimè contemplemini.*

Sedulo impresentiarum, à laudibus tuis tempero.] Eodem artificio 3. Floridorum. *Metuo quidem Scipio quoniam laudes tuas attigi, ne me impresentiarum frænet vel tua generosa modestia, vel mea ingenua verecundia.* Simillimè Libro 4. etiam, ad Pop. Carthag. *Facilius laudes vestras alibi gentium quàm apud vos prædicarim; ita apud vos cuique modestia obnoxia est, apud extrarios autem veritas libera.* male se habet locus, Brantius tentabat, *Ita apud vos vtique modestia o. e.* melius (aut fallor) ego, *Ita apud suos cuique* &c.

Quæsisti tu &c. *quod mihi emolumentum fuerit incantandi.*] Infrà, *Respondeat Æmilianus aut Ruffinus, ob quod emolumentum, etsi maximè Magus forem, Pudentillam carminibus & venenis pellexissem.* Cicero pro Roscio. *L. Caßius ille, quem Pop. Romanus verißimum & sapientißimum Iudicem putabat, identidem in caußis quærere solebat, cui bono fuisset; sic vita hominum est, vt ad maleficium nemo conetur sine spe atque emolumento accedere.* Fulgent. 1 Mythol. *Vbi emolumentum deest negotij, causa cessat inquiri.* Lysias Λόγῳ Ἀρειοπαγ. Πάντες γὰρ ἄνθρωποι τὰ τοιαῦτα οὐχ ὕβρεως, ἀλλὰ κέρδους ἕνεκα ποιοῦσι: καὶ ὑμᾶς εἰκὸς οὕτω σκοπεῖν, καὶ τοὺς ἀντιδίκους ἐκ τούτων τὰς κατηγορίας ποιεῖσθαι, ἀποφαίνοντας ἥ τις ὠφέλεια τοῖς ἀδικήμασιν ἐγένετο. Miles. 3. Noster: *Vel certe vlla præda monstretur, cuius cupidine tantum flagitium credatur admissum.*

Pulchrè ac perseuerantertertiò quæsiuisti.] Hæc est *Solertia* illa *percontandi* quam suprà laudat: quæ tamen Iudici an permissa disceptant quidam. Phauorinus apud Gellium Lib. 14. cap. 2. *Atque illud amplius ambigi ac dubitari scio, debeatne Iudex inter cognoscendum ea quæ dicto quæsitoque opus*

est

est, dicere & quærere, etiamsi cuius ea dici quærique interest, neque dicat, neque postulet; patrocinari enim prorsus hoc esse aiunt, non iudicare. Locus est perquam luculentus, & omninò dignus qui inspiciatur, plura enim quæsita habet super Iudicis officio.

Omnium factorum rationes diligentius examinandas.] Saluian. 7. de Gubern. *Interest non solum effectus rerum, sed etiam effectuum causas dicere.* Polyb. 2. Οὕτως ἐν παντὶ τὸ τέλος κεῖται τῆς ἀναλήψεως, οὐκ ἐν τοῖς πεπραγμένοις ἀλλ' ἐν ταῖς αἰτίαις, καὶ προαιρέσεσι τῶν πραττόντων.

Neque culpæ &c. confinem.] Sauar. ad Sidon. Lib. 1. Epist. 6. Pag. 56.

Ne quid auribus tuis & doctrinæ congruens reticuerim.] Legend. (vt è vett. Wower. monuit) *Ne quid dignum auribus tuis*, &c. Cicero in Bruto, *Romanis Græcisque auribus digna.* Catullus,

O rem ridiculam Cato & iocosam!
Dignamque auribus, & tuo cachinno!

cuius loci etiam, ex applicatione illius ad hunc Nostri, communis lectio firmatur, contra magni Scaligeri mentem, qui legebat, *Dignam naribus.*

Admonendus es mihi, non docendus.] Fabius Lib. 4. cap. 1. *Heic est admonendus Iudex, illic docendus.* Gellius Lib. 16. cap. 8. *Sui magis admonendi, quàm aliorum docendi gratia.* Idem Lib. vlt. cap. vlt. *Vt ea non docendi magis quàm admonendi gratia scripta existiment.* Hyginus Poët. Astron. *Scripsi ad te, non vt imperito monstrans, sed vt scientissimum commonens.*

Plato &c. cælesti quadam facundia.] Inde Deo Socratis. *Plato cælesti facundia præditus, æquiparabilia Dijs immortalibus disserens.* Minuc. Octau. *Platoni apertior de Deo, ac rebus ipsis, & nominibus oratio est, & quæ tota esset cælestis, nisi persuasionis ciuilis admistione nonnunquam sordesceret.*

Cum quæpiam earum modum excessit, aut loco demigrauit.] Ex eo Alcinous cap 22. Νόσων αἰτίας εἶναι πολλάς· πρῶτον μὲν τὴν τῶν στοιχείων ἔνδειαν καὶ ὑπερβολὴν, μετάστασίν τε εἰς ἄλλους οὐκ οἰκείους τόπους.

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di Firenze.
CFMAGL. 1.6.2

Modo excessit.] lege *modum*. In de dogm. Platon. *Cùm valetudinis portio procurata salubriter, modum necessarij victus nescit excedere.*

Pag. 57. *Concreta ex simplicibus elementis, vna tamen specie coaluerunt.*] *Partes consimiles* vocat cit. Libro.

[*Visceris & ossis.*] eod. Lib. *Visceribus ossa sunt tecta.* Miles. 8. *Suisque visceribus nudatis ossibus. Viscus* pro *carne* accipit. Miles. 2. *Viscus fartim concisum.* inde *Visceratio*, κρεανομία, vet. Onomast.

Varij fellis.] Qui sequutus est Fuluiani codicis lectionem *amari*, strenuam herclè suspicionem inijcit τὸ *fellis* non intellegisse se.

Inimico igni colliquescit.] Eâdem sententia & loquutione Laberius corrigendus.

Apud Nonium. *Figura humana inimico ardore ignescitur.*

vulg. *inimici*. Forsan & Noster emendandus 4. Miles. legitur concinnè minus, *Flagrantia Solis inimici*, scripserim vt suprà vtrobique, *inimico*.

Ex candore compressi aëris, albida & tumida tabes fluit.] Locus bifariam corruptus. scribe *calore*, inde enim spuma. Ennius apud Macrob.

Spiritus ex anima calida spumas agit albas.

sic apud Nostrum lege: dico *spumida tabes*, non *tumida*. Suprà proximè, *Humorem crassum & spumidum.*

Albida.] vet. Onomast. *Albidus* Ὑπόλευκος. Gloss. vett. Ὑπόλευκος, *subalbus*.

Foras corporis.] Magis ex Latinitatis vsu dixisset *Foras corpore*, at nil muto, syntaxin esse Græcam puto. sic 8. Miles. *Intus ædium.*

Maiore dedecore quàm noxa diffunditur.] Efficiendo vitiliginem. Lucilius

Hæc odiosa mihi est vitiligo, non dolet. ———

Celsus Lib. 5. cap. vlt. *Vitiligo quamuis per se nullum periculum afferat, tamen fœda est.*

Primorem pectoris cutem.] Casaub. *corporis* legit, quia Plato σῶμα, non στῆθος. etiam infrà Noster. *Leui tur-*

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di Firenze.
CFMAGL. 1.6.2

pitudine corporis compensat. Grauiter & ingeniosè hæc, non tamen à vulgatis recedo. *Pectus* pro *Corpore* positum non semel repperi. Næuius apud Gellium Lib. 20. cap. 7.

Corpore, pectoreque vndique obeso.

Vetus Epigramma,

Cur tua fœmineo cæduntur pectora socco?

Et in alio, de Pantomimo.

Mascula fœmineo deriuans pectora flexu.

(vt legend. è MS. Salmasij Cod. supra monitum.) Claudianus,

Omnia quæ sensu voluuntur vota diurno,
Pectore sopito reddit amica quies.

adde, & emenda Lucretium.

Nam mulier prohibet se concipere, atque repugnat,
Clunibus ipsa viri Venerem si læsa (vulg. *læta*) *retractet,*
Atque exossato ciet omni pectore fluctus.

Eadē Gręci enunciatione στέρνον ponunt. Euripid. Phænisſ.

——— Ἄρην δ᾽ Αἰτωλὸν ἐν στέρνοις ἔχει.

Scholiastes. Τὸ στέρνον ἀντὶ τοῦ ὅλου σώματος εἶπεν.

Intus cohibita, & atræ bili sociata] Alcinous, Εἴσω δὲ κεχρωσθὲν χολῇ μελαίνῃ, τὴν καλουμένην ἱερὰν νόσον ἐπάγει.

Venis omnibus furens peruasit, deinde ad summum caput viam molita &c.] Rectè, & pro Philosopho, vel enim & Medico disputatum. Philostrat. Ηρακλ. μαινομ. Icon. lib. 2. Καὶ ἀνοιδοῦσιν οἱ περὶ αὐτὸν φλέβες, δι᾽ ὧν ἐς τὰ καίρια τῆς κεφαλῆς ἀναῤῥεῖ πᾶσα χορηγία τῆς νόσου. quæ sint τῆς κεφαλῆς καίρια, ego herclè non plus intelligo, quàm quod ibidem Interpres reddit, *capitis lethalia.* olim fortaſſe discam, interim χωρεῖα legam.

Verticem hominis velut arcem & regiam.] In de Dogm. Platonis. *Rationabilem, id est, mentis optimam portionem, hanc ait capitis arcem tenere.* Ibid. *Machinamenta quibus ad sentiendas dijudicandásque quantitates & qualitates sensus instructi sunt, erga regiam capitis constituta esse.* Oppidò venusta est aſſimilatio ista, nos ideò eam firmabimus ex aliorum scriptis. Prscian. *Erit nobis de capite tanquam*

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di Firenze.
CFMAGL. 1.6.2

ex arce, ad reliquam corporis curam descendendum. Seren. Sammonicus.

Principio celsa de corporis arce loquamur.

Idem de oculis.

Quos quasi custodes defensoresque periclis,
Prospiciens summa Natura locauit in arce.

Natura deo. 2. Cicero. *Sensus interpretes ac nuntij rerum, in capite tanquam in arce,* &c. Minuc. Octau. *Et omnes cæteri sensus velut in arce compositi.* Manilius.

——— *In arcem Erectus capitis.* ———

Claudianus. ——— *Capitis fundauit in arce.*

Lactantius. *In summo capite collocata tanquam in arce.*

Pauca etiam è Græcis cape. Philostrat. Herc. & Pigm. Οἱ δὲ τῇ κεφαλῇ προσμαχόμενοι, &c. καρτερωτάτου αὐτῆς τούτου δοκοῦντος, ἐπάγουσι καὶ οἷον ἀκροπόλει μηχανάς. Gregor. Nyssen. περὶ κατασκευ. ἀνθρωπ. Οἱ δὲ τὸν ἐγκέφαλον ἀφιεροῦντες τῷ λογισμῷ, ὥσπερ ἀκρόπολίν τινα τοῦ παντὸς σώματος τὴν κεφαλὴν δεδομῆσθαι παρὰ τῆς φύσεως λέγουσιν. Theodoret. περὶ προνοίας. Serm. 3. Ἐπειδὴ εἰς αὐτὴν ἀφικόμεθα τὴν κεφαλὴν, βλέπε αὐτὴν ὥσπερ ἀκρόπολίν τινα τῆς τοῦ σώματος πόλεως ἐν ὕψει
cap. 23. καθημένην. Alcinous. Ὅπως δὲ μὴ τῆς φλυαρίας τῆς θνητῆς ἀναπιμπλάμενον ᾖ τὸ θεῖον αὐτῆς (ψυχῆς) καὶ ἀθάνατον, κατῴκισαν (οἱ θεοὶ) ἐπὶ τοῦ σώματος ἐπὶ τῆς οἷον ἀκροπόλεως ἄρχον καὶ βασιλεῦον ἀποφήναντες, οἴκησίν τε ἀπονείμαντες αὐτῷ τὴν κεφαλήν. Paria Chalcidius in Timæum Platonis.

Sapientes meatus.] *artificiosas.* Hellenismus.

Obruit, & obturbat.] Posset videri legend. *obstruit & obturat.* Has enim voces passim coniunctas videas. Gloss. etiam Puteani MS. *Oppilat, includit, obturat, obstruit.* nullus moueto tamen vulgariam scripturam. Plato ἐπισκεδαννύμενον, καὶ ξυνταράττον.

Pag. 58. *Repentino mentis nubilo.*] Miles. 10. *Repentè mentis nubilo turbine correpta.* Nonâ, *Odore sulfuris inescatus, atque obnubilatus.* & Octaua. *Corruit corpus, atque obnubilauit animam.*

Cessante animo.] *Cessare* est ἀναισθητεῖν, Ciceroni *sine sensu esse.*

Maiorem.] Hesychius. Μεγάλη νόσος, ἡ ἐπιληψία.

Quantum potuit &c. *perspicuè explicatam.*] In de mundo. *Vt quatenus possum, de Vniuersitate quod sentio, breuiter absoluam.*

Fidem arbitratus.] VVouuer. è vett. *fidens*, importunè. V. Gulielm. ad Plaut. Bacchid. cap. 3.

Tempora pulsata.] Ita (optimè) Romana & Casauboniana Editiones principes, illa ab ordine, hæc à puritate. In Florid. ead. figura, *Leonum indignati fremores.* In Milesijs *Mulier fleta*, &c. Nuperi interpolatores oggerunt *pulsantia.*

Morbi penitus adacti.] Virgil.-- ---*Altè vulnus adactum.* Æn. 10.

Dextera corporis validiora.] Ita Plinius Lib. 7. cap. 17. & Aristot. de animal. Lib. 1. cap. 128. rationem ibid. reddit. Lib. 3. cap. 9. διὰ τὸ τὴν κίνησιν εἶναι ἐκ τῶν δεξιῶν. aliter Macrobius Saturnal. 7. 4. *Ideò* (inquit) *omnes dextræ partes validiores sunt, & debiliores sinistræ, quia has regit calor visceris su.: illæ contagione frigoris sinistra obtinentis, hebetantur.* Transpositio pronominum omnem loci sententiam destruit. lege, *quia illas* (nempe dexteras partes) *tegit*, (non *regit*) *calor visceris sui*: (h. e. iecoris:) *hæ* (scil. finistræ) *contagione frigoris* &c. *hebetantur.* quem locum miror à castigatoribus adeò impunè dimissum.

Quibus æquè caducis] τὸ *æquè* non habere quo referatur Gentilis inquit: inde pro *quibus æquè* legend. *quibuscunque* putat, vel cum Acidalio *quibusque.* Ego nil temerè mutem, nam & alibi id verbi reperio aut πλεονάζον, aut quodam sensu quem intellexeris quàm expresseris positum. videtur vt plurimum autem valere, *maximè, præsertim.* Miles. 6. *Crebris æquè ingestis ictibus.* 8. *Canis adæquè venaticus.* Florid. 2. *In plurimis æquè.* vbi idem Valens legit, *plurimisque.*

De non videntibus animalibus] rectè Casaub. *De inuidentibus a.* περὶ τῶν λεγομένων ζώων φθονεῖν.

Exuuias stellionum] V. Vulcan. ad Gloss. col. 84.

Stellionum.] *Stellio de colore nomen habet inditum; est enim*

tergore pictus lucentibus guttis, in modum stellarum: de quo Ouid.

> ——— *Aptumque colori*
> *Nomen habet, varijs stellatus corpore guttis.*

Isidor. Orig. Lib. 12. cap. 4.

Temporibus statutis] Fuluij MS. *statis*, sed non sequendus. non quod non proba locutio hæc, sed quod illa non improba. Tertull. adu. Iudæos, cap. 2. *Certis & statutis temporibus*. Miles. 7. Noster. *Statuta cibaria.*

Malignonè præsagio an naturali adpetentia? illicò conuertuntur & deuorant] Antig. Carysth. ἱστορ. παραδοξ. Οὐχ ἧττον τὰ φθαρτικὰ τῶν ὀφελούντων, οἷον ὁ γαλεώτης, ὅταν ἐκδύῃ τὸ γῆρας, ἐπιστραφεὶς κατέπιεν.

Malignone p. a. n. a.] Idem, Εἴτε κατὰ προαίρεσιν, εἴτε κατὰ τύχην.

Pag. 59. *Ad meam ratiocinationem rectè factum &c.*] Plaut. Aulul.

> *E meo quidem animo facias rectiùs.*

Tu potius caducus, qui tot iam calumnijs cecidisti] Alludit solennia illa, *Caussa*, formula *cadere*. scil. quum actio ritè non intenditur. neque inficetum est, quidquid Scipio obganniat de frigiditate.

Splendidissimo cætu.] Florid. 3. *Splendidissimo conspectu.*

Tanta vis morbi.] Sic loqui amant Scriptores. Lucretius,

> *Atque ea vis omnis morborum, pestilitasque.*

Idem *Vnde queat vis immensi procrescere morbi.*

Cicero in de Fato. *In quo vis morbi tanta non appareat.* Nepos in Attico. *Subitò tanta vis morbi in vnum intestinum prorupit.* Et Salust. Catilin. *Tanta vis morbi &c. ciuium animos inuaserat.* Gellius Lib. 12. cap. 5. *Vis illa, & natura morbi.* Seren. Sammonicus,

> *Est & vis morbi quod telum commemoratur.*

Quem innocentem liquidò scis, tamen accusas vt nocentem.] Lactant. Diuin. Instit. Lib. 5. cap. 1. *Student damnare tanquam nocentes, quos vtique sciunt innocentes.*

Sunt quæ fatearis nescire.] malim *fateris.*

Sudariola inuoluta.] Scribe, *sudariolo i.* Infrà. *Habuit Apuleius quæpiam sudariolo inuoluta.*

Non est in accusando versutia.] Augent nonnulli Codd. hoc modo. *Non est ista tua i. a. v.*

Ac ne impudentia quidem.] Quid sibi velit hæc *impudentia* qui intelligunt, exponant. scripserim *imprudentia*, vt & Miles. 2. vbi legitur vulgò, *Impudentiæ suæ labem.*

Crudæ senectutis.] Etiam heic hæreo. nam cur *crudum senem* hoc loci appellet, quem infrà *Capularem* vocat? *hominem æui emeriti*? item alibi, *præcipitis æui*, *& occiduæ senectutis*?

Tantum super omnes stultitia euectus es.] Demosth. περὶ στεφ. Τοσοῦτον ὑπερβέβληκεν ἅπαντας ἀνθρώπους ὠμότητι, καὶ συκοφαντίᾳ. Plaut. Bacchid.

Quicunque vbique sunt, quique futuri sunt posthac,
Stulti, stolidi, fatui, fungi, bardi, blenni, buccones:
Solus ego omnes antedeo stultitia, & moribus indoctis.

Terent. Heautont.

——— *In me quiduis harum rerum conuenit,*
Quæ sunt dicta in stultum: caudex, stipes, asinus, plumbeus:
In illum nil potest, nam exuperat eius stultitia omnia hæc.

Qui in indiuiduo contubernio mecum vixit.] Miles. 4. *Mecum primis ab annis nutritus & adultus indiuiduo contubernio.* Infra heic. *Arto contubernio intimè mihi iunctus.* Onomast. vet. *Contubernium*, ὁμοροφία. Pag. 61.

Finge quiduis, reminiscere, excogita.] Afranius Fratriis,

——— *Finge, fabricare vti lubet.*

Plaut. Bacchid.

Compara, fabricare, finge quod lubet, conglutina.

Reminiscere, excogita.] Coluius, *comminiscere*: iuuat ex Plauto Brantius,

Fabricare quiduis, quiduis comminiscere.

at ista nimis violenta emendatio est; dulcius & lenius, si quid moues, *eminiscere* scribes. Gloss. Isid. *Ementum excogitatio.* caue quid mutes tamen. eandem infrà loquutionem habes. *Fingite aliquid, reminiscimini quid responderetis.*

Sacro traditum.] Familiæ nempe, ſeu priuato.

Somnio imperatum.] Petronius. *Medicinam ſomnio petij, iuſſaque ſum vos perquirere.* Sueton. Veſpas. *E plebe quidam luminibus orbatus, item alius debili crure, ſedentem pro Tribunali adierunt, orantes opem valetudinis, demonſtratam à Serapide per quietem. Somnia monitura* habes apud Statium. Lib. 8 cap 7 Ονειράτων φήμας apud Philoſtr. de Apollon. Ονειράτων βοηθήματα apud Antonin. in de vita ſua. huius loci ſunt EX VISV, IVSSV, & ſimilia, quæ occurrunt paſſim in antiquis inſcriptionibus.

More communi, & vulgatiſsima obſeruationum conſuetudine.] In de Mundo. *Hanc opinionem communis mos, & hominum obſeruationes ſecutæ affirmant.* Gellius (eadem copula) Lib. 5. cap. 13. *Huius moris obſeruationiſque multa ſunt teſtimonia.* Idem Lib. 1. cap. 6. *Quotidiana intelligentia, & communi peruulgatoque vitæ vſu.* Lactant. Diuin. Inſtit. Lib. 3. cap. 7. *Quod ipſe vſus rerum, & quotidiana experimenta poſſunt docere.* Ioann. Sariſburiens. Proëm. Lib. 7. *Vſu quotidiano, & rerum experientia.*

Deprehenſum & detentum.] Sunt qui *detectum* legunt, De diſcipl. virg. nec ineptè: nam eaſdem has voces coniunxit D. Cyprianus. *Deprehenderis* (inquit) *virgo, detegeris.* Docti vulgatum retinent, ſed non explicant. Ego Africanam quampiam ſubinnui notionem puto. Idem Cyprianus in de hab. virg. *Peior adultera detineris.* Tertullian. Apolog. *Nomen detinetur.* Marcian. Capella de nuptiis &c. Lib. 4. *Nihil deeſſe cerneres, nihil ſuperfluum detineres.*

Quod linteo tectum apud Lares potiſsimum depoſuiſti.] Oſ- Pag. 62. citantiam Interpretum! Et quid facilius quàm vel ex quæ ſuprà proximè, *Habuit Apuleius quæpiam linteolo inuoluta apud Lares Pontiani*, etiam hoc loco repoſuiſſe germanam lectionem? At ita fieri amat: plane qui (vt Criticiſſantium nonnulli) in ſcirpo nodum quærunt, ij vbi vſus acuminis venit, minus æquo vident.

Quippe omnibus, ſi cui fortè negotium Magiæ faceſsitur, quidquid omninò egerint, obijcietur.] Gentilis, *Q. o. ſ. c. f. n.*

faceſsitur,

facessitur, q. e. e. Magia obijcietur. argute nimis: viuida enim, & perspicua est sententia vt vulgò editur.

Votum in alicuius statuæ femore adsignasti?] Fusè Rutgersius Var. 5. 5.

Tacitas preces &c.] Scalig. ad Tibull. Lips. ad Senec. Schott. Obseru. human. 2. 11.

Donum posueris.] Florid. 1. *Donum apponere.* Seneca Epist. 115. *Omnia Deorum sunt, tamen Dijs posuimus donum.* Inscriptio vetus,

SANCTO SILVANO NINIVS
PHILENVS IN PRÆDIO
DONVM POSVIT.

Alius Excellentissimi Arundeliæ Comitis, a Cl. Seldeno editus.

SILVANO SACRVM SODAL.
EIVS ET LARVM DONVM
POSVIT. TI. CLAVDIVS AVG.
LIB. FORTVNATVS &c.

Cella promptuaria.] Gloss. *Penaria cella, promptuarium,* ταμιεῖον. *Cellarium, & cellar, promarium*: (ita docti legunt) ταμιεῖον. Stephan. Byzant. Ταμεῖον, οἶκος ἐν ᾧ τὰ ἀναγκαῖα ἀπετίθησαν. Firmic. de err. &c. *Omne quo vescuntur homines Penus vocatur. hinc & cella penaria.* Sidon. Lib. 2. Epist. 1. *Cui continuatur vicinante textrino cella penuaria.* Ammianus tralatè, *Promptuaria cella calumniarum.* nec male. Φρυνίχος ἐν σοφιστικῇ παρασκευῇ καὶ ἐπὶ τῶν κακῶν φησὶ τὸ ταμιεῖον. Ibid. Stephan.

Quantique sudores innocentibus hoc vno sudariolo afferantur.] Elegans cum irrisione παρήχησις, sic suprà. *Satis, vt puto, crinium crimen, quod illi quasi capitale intenderunt, refutatum est.* Et infrà. *Quod ad sudarium pertinet, omnem criminis maculam detersisse.* Lepidulum Lucium meum! mellitulum meum! meum cor & suauium! agnosco festiuas Ironias tuas, ingenium osculor. Pag. 63.

Cum habeam dicere.] Græcismus.

Manticularentur.] V. heic Coluium. Scalig. ad Fest. H. Stephan. Animad. in Adag.

Sacrorum pleraque initia &c.] Miles. 3. *Sacris pluribus initiatus.*

Nihil insolitum, nihil incognitum dico.] Symmachus. *Non nouum, vel incognitum, sed compertum iam fide insinuo.*

Symmystæ.] Gloss. Συμμύστης, *Consacraneus.*

Tacitè veneremini.] Ritu mystarum. Hesych. Μύστης, πλούμενος, σιοπηλός. Tertullian. (siue alius quis) Carm. de Iudic. Dom.

Et picturatas timuit sine voce figuras,

apud Ægyptios vbicunque locorum colebantur Isis & Serapis, collocabatur iuxta Harpocrates statu os digito obsignantis. Augustin. de Ciuit. &c. Lib. 18. at quid de silentio loquor isto? sonant omnia.

Nec ad hoc tempus compono.] Hegesippus *de excid.* &c. I. 41. *Id plerique ad tempus compositum rati.* Tacit. Annal. I. *Sensit miles in tempus conficta.*

Pag. 64. *Primis diebus quibus Oeam veneram, publicè differens.*] Infrà. *Interibi* (Oeæ) *reualesco, differo aliquid postulantibus amicis publicè.*

Mentione Æsculapij relligiosis Oeensibus commendata.] Quomodo accipiemus hæc? an quasi Oeensium πολιοῦχος fuerit? minimè, nam & Carthagine differens ab eiusdem nomine exorsus est, Florid. 4. *Principium mihi apud vestras aures auspicatissimum, ab Æsculapio Deo capiam.* Ego diffusum eius cultum innui putarim, quo Dæmonas & Heroas omnes antestabat. In de Deo Socratis. *Eos tantum Deos appellant, qui iustè ac prudenter vitæ curriculo gubernato, pro Numine posteà ab hominibus prædicati, fanis & ceremonijs vulgò admittuntur: vt in Bœotia Amphiaraus: in Africa Mopsus: in Ægypto Osiris: alius alibi gentium: Æsculapius vbique.*

Relligiosis.] Casaub. *Relligionis*, quod non probo.

Memoria relligionis.] Dicemus infrà, ad ea *Eruditionis memoriam.*

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di Firenze.
CFMAGL. 1.6.2

Tot mysteriis Deum conscium.] Nouè dictum Casaub. ait, scribendumque *mysterium.* Auienus tamen,

——— *Quà surgenti terræ pars conscia Phœbo est.* Perieg.

& Tibullus ——— *Leuis occultis conscia cista sacris.*

Author Carminis de Phœnice,

Et sola arcanis conscia Phœbe tuis.

Quædam sacrorum crepundia.] Quæ supra proximè *initia sacrorum* vocat. Glossæ Isidori, *Crepundia, initia.* Gloss. Philox. *Crepundia*, γνωρίσματα, ἀρχαί. legit Vulcanius ἀρχαίως. vellem rationem addidisset.

Lineo texto] *Lintea texta* apud Symmach. lego, 4. 34.

Lana segnißimi c. e.] Multa Plutarch. Isid. & Osir.

Segnißimi corporis.] Vt supra *pectus* pro *corpore* posuit, ita heic *corpus* pro *animali* ponit. idem ante & post eum, etiam alij fecere. Virgil.

--- *Placidum carpebant fessa soporem*

Corpora. ——— Iulius Firmic. *Qui laborem terrenorum nocturnis opibus recreasti.* Ennodius Ticinens.

Tubera, perdices, grus, turdus, turtur, echinus:
Non implent ventrem corpora mille tuum.

hac facie Galli etiam *vn pauure corps* : Anglo-Saxones, *Some-bodye, No-bodye.* innuitur ab vtrisque non tam σῶμα quam ζῶον.

Non modò indutui & amictui sanctißimis Ægyptiorum sacerdotibus, sed opertui quoque in rebus sacris vsurpatur.] Apollonius apud Philostrat. Καθαρὸν μὲν Ἰνδοῖς δοκεῖ, καθαρὸν δ' Αἰγυπτίοις: ἐμοὶ δὲ καὶ Πυθαγόρᾳ διὰ τοῦτο σχῆμα γέγονε διαλεγομένοις, εὐχομένοις, θύουσι.

Facetiæ sibi habere.] Gellius Lib. 15. cap. 8. *Pro facetijs procedit.* Sidon. Lib. 3. Epist. 13. *Videntur sibi granditer facetiari.*

Facetiæ sibi habere, res diuinas deridere.] Nicet. Choniat. in Andron. Comneno. Ἄνθρωποι τοῖς θείοις ἐμπαροινοῦντες, καὶ μηδ' ὅλως Θεοῦ ἐμπαζόμενοι.

Res diuinas deridere.] Petronius. *Relligiones iocum risumque facere.*

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di Firenze.
CFMAGL. 1.6.2

Percensentibus ijs qui ipsum nouêre.] Cod. Florent. *Partim Oeensium q. i. n.* quod vt maximus nunc æui Criticorum probet, ego nullus amplectar.

Pag. 65. *Adorandi gratia manum labris admouere.*] Adeundi Pytheus Aduerſ. Subſic. 1.17. Lipſ. Elect. 2. 6. Gloſſæ Vindocinenſ. MS. in Lib. Regum. *Oſculans manum. Solebant oſculari manum propriam, vt per hoc quaſi oſculum idolo porrigerent.* τιμᾶν τοῖς διὰ τῶν χειρῶν φιλήμασι vocat Libanius Orat. περὶ προστασιῶν: quam cum aliis tribus, ante triennium edidit è Bibliotheca Auguſtana, Clariſſ. ac iureconſultiſſimus Iacobus Gotofredus, vir in his ſtudiis etiam qua parte voluit, eminentiſſimus.

Manum labris admouere.] Nec adorantium mos iſte tantùm, ſed & amantium. Miles. 6. *Iupiter perpreſſa Cupidinis buccula, manuque ad os ſuum relata, conſuauiat.*

Diis rurationis.] Quos *Numina ruris* vocat Iuuenalis Sat. 14. Virgilius Georg. 2. *Deos agreſtes.* Propertius.

------*Deos quibus eſt tutela per agros.* Tibullus *Cælites agricolas*, Lib. 2. Eleg. 1. & *Agricolas Deos* Lib. 1. Eleg. 1. quod non aduerterunt Interpretes. verba eius.

Et quodcunque mihi pomum nouus educat annus,
Libatum agricolæ ponitur ante Deo.

legerim------*agricolas ponitur ante Deos.* ſic in Authore de Nuce etiam contrà quam impreſsi, ſcribo.

Agricolas fructu præueniente Deos.

Porrò non alij ſunt, quos Ἀγροίκων ἐφόρους Δαίμονας Alciphron in Epiſtolis vocat: & Inſcriptio vetus Græca ΘΕΟΥΣ ΝΟΜΙΟΥΣ. Genera eorum quatuor memorat Maximus Tyrius Diſſert. 14. Ἐπικαρπίους, ἁλώους,
De R.R.I.I ἐπιληναίους, προηροσίους: quos Varro duodecim numero complexus videtur, titulo *Conſentium Deorum*, *Agricolarum ducum.* Extat in Arundelianis monumentis lapis ſelectiſſimus iſte,

Inſeratur heic Marmoris figura

quem ego huic loco non alienum puto, sacratumque à colono quopiam pio ac deuoto, ob fæliciorem prædij sui prouentum. Cui *falx* & *ramus* sunt insignia, *Saturnum* reor. Arnobius Lib. 4. (de effigie eius.) *Obunca falce, custos vt ruris, aut aliquis ramorum luxurantium tonsor.* Festus in *Opima. Ipse agrorum cultor habetur, nominatus à satu: tenensque falcem effingitur, quæ & agricolæ insigne.* Alibi de eodem, *Culturæ agrorum præsidere videtur*, &c. inde ARVALVS DEVS in antiquo lapide, apud Octau. Rossum in Brixianis memorijs. V. Macrob. Saturnal. 1. 7. Fæminas concharum gestatrices, puto *Nymphas* esse, adeóque ipsissimas illas de quibus vnicum hoc apud Hesychium inueni. Κογχυλαγόνες, γυναῖκες, νύμφαι. *Conchas* ad aquæ vsum refer. Varro vbi suprà: *Sine aquâ omnis arida & misera agricultura est.* Possunt & loci Nymphæ esse mulieres eæ. Inscript. vet.

SILVANO. SACR. ET NIMPHIS. LOCI
ARETE. DRVIS. ANTISTITA. &c.

planè coniecturæ fauet, quòd & heic *Syluanum* habes, alium non putem enim signare *Herculis* figuram. *Hercules* autem quo iure heic locum habeat, qui nescis, disce vel ex Plutarch. Quæst. Rom. Varr. Satyr. Macrob. Saturnal. apud quos de *Decimis* huic Deo votis, luculenta mentio. imò si è Græcia fulcrum non aspernandum putes, vide *Herculem* Heroa γεωργὸν, Bœotiis & Marathoniis cultum, apud Philostrat. 2. de Sophist. in *Herodis* vita. Et hæc obiter, pro tenui captu, atque infida memoriâ (neque enim Libri ad manum fuere) in istud elegantissimum marmor commentati sumus: non vt blandientes nobis, quasi assecutis sententiam eius, sed vt facem gestientes præferre, si quis insequi operæ pretium putauerit.

Segetis vllas, aut vitis, aut gregis primitias impertit.] Tibullus 1. 5.

——— *Pro vitibus vuam,*
Pro ſegete ſpicas, pro grege ferre dapes.

Nullum in villa eius &c.] V. Coluij Notas.

Nullus locus, aut lucus conſecratus.] Florid. 1. *Quum aliquis lucus, aut aliquis locus ſanctus in via oblatus eſt.* Cicero de Prouid. *Quis locus aut lucus in Græcia tota tam ſanctus fuit?* &c.

Negant vidiſſe ſe qui fuêre.] Lectio vel nucis putamine non licenda, quam tamen hactenus nemo improbauit. tentabam leui tranſpoſitione. *Fuere qui negant vidiſſe ſe* &c. minus id nunc placet, enim non dubito Apuleium ſcripſiſſe, *Negant vidiſſe ſe qui affuere.* h. e, *in finibus eius*, vt ex ſubſequentibus patet. hæc eſt correctio mea, quam nec ſuſpectam, nec pœnitendam duco. infrà. *Vidiſtis profectò qui affuiſtis*, &c.

Lapidem vnctum.] Multa de hoc ritu Coluius ad 1. Florid. & Caſaub. ad Theophraſt. cap. περὶ δεισιδαιμονίας. Qualis heic verò *lapis* intelligendus? *terminalis* an *ſepulchralis*? nam & cippi in finibus ponebantur, & nonnunquam pro terminis errorem faciebant. Siculus Flaccus de condit. agror. vngi etiam ſolitos conſtat ex Anacreonte.

Metam. 8. *Ramum coronatum.*] Ouid. ——— *Pendentia vidi*
——— *Serta ſuper Ramos* ———

Arnob. Lib. 5. *Quid lanarum vellera quibus arbores colligatis, & circumuoluitis ſtipitem?* Miles. 6. Noſter. *Videt dona ſpecioſa, & lacinias auro literatas, ramis arborum, poſtibuſque ſuffixas.* Plutarch. Timol. Ἐκ τῶν κρεμαμένων ἀναθημάτων ταινία τις ἀποῤῥυεῖσα, καὶ φερομένη, στεφάνους ἔχουσα καὶ νίκας ἐμπεποικιλμένας, περιέπεσε τῇ κεφαλῇ τοῦ Τιμολέοντος. V. Etymolog. In Εἰρεσιώνη.

Manum non verterim.] Phalaris Epiſt. 63. Πάντων ἂν εἴην ἀψυχότατος, εἰ καὶ τῶν σῶν ἐπιστραφείην δραμάτων. Et 66. Ἐγὼ δὲ οὐδὲ τῆς ἐπὶ Περιλάῳ τιμωρίας ἐπαινούμενος ἐπιστρέφομαι. Antholog. 7.

Τῆς λευκῆς καλάμης οὐδὲν ἐπιστρέφομαι.

Signum dato, & audiat &c.] τὸ ſignum exponere potes συνθημα, h. e. *teſſeram vocalem*, qualem Caſaubonus affert ex Clemente Alexandrino, & Arnobio. Ego intelligi malim cuticulare quodpiam inuiſum ſignum, quo participes ſacrorum eorundem inuicem agnoſcebant ſe. Minucius Fælix vocat *corporis notaculum*: ſuauiſſimus ſcriptor Prudentius, σφραγῖδα. Neque temerè hinc colligas, tametſi rara eorum mentio occurrat, fuiſſe apud Græcos, ſacerdotes quoſdam σφραγιστῶν nomine inſignitos. apud Ægyptios certè, à quibus bonam partem τῆς τῶν θεῶν θεραπείας hauſere, fuiſſe eiuſmodi munus diſertiſsimè Plutarchus docet. Sacri enim ab iis in Typhonis execrationem facti ritus, ac cerimoniarum debita deſcribens, τὸν μέλλοντα θύεσθαι βοῦν (inquit) οἱ σφραγισταὶ λεγόμενοι τῶν ἱερέων κατεσημαίνοντο. imò ſigillum enarrans ipſum ex antiquioris ſe Hiſtorici fide, habuiſſe inſculptum ait, ἄνθρωπον εἰς γόνυ καθεικότα, ταῖς χερσὶν ὀπίσω περιηγμένας: prorſus vt in ſigillo iſto marmoreo cubitali.

De Iſid. & Oſir.